

**რელიგიის საკითხთა
სახელმწიფო სააგენტო**

თბილისი, 2017

მთავარი რედაქტორი: ზაზა ვაშაყმაძე

რედაქტორი: პაატა ბერბაია

რეცეზენტები: მინდია უგრეხელიძე
პაატა ცნობილაძე

მთარგმნელები: ზაზა ვაშაყმაძე
არჩილ მეტრეველი
არჩილ გორხელაშვილი
დავით დავითაშვილი

სარჩევი

წინასიტყვაობა.....	5
წინასიტყვაობა.....	6
რუმინეთის კანონი რელიგიის თავისუფლებისა და რელიგიური დემონინაციების ზოგადი სტატუსის შესახებ	7
ბულგარეთის რესპუბლიკის კანონი რელიგიური დემონინაციების შესახებ	23
ავსტრიის ფედერალური კანონი ისლამის შესახებ	34
ლათვიის რესპუბლიკის კანონი რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ	48
ლიტვის რესპუბლიკის კანონი რელიგიური თემებისა და გაერთიანებების შესახებ	63
ესტონეთის კანონი ეკლესიებისა და სამრევლოების შესახებ	72
მოლდავეთის რესპუბლიკის კანონი სინდისის, აზრისა და აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ	85
სომხეთის რესპუბლიკის კანონი სინდისის თავისუფლებისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ	103
აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კანონი აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ.....	110
რუსეთის ფედერალური კანონი სინდისის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ.....	120
ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონი სინდისის თავისუფლებისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ	142

წინასიტყვაობა

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს მიერ „რელიგიისა და სამართლის“ სერიით გამოცემულ III ნიგნში მოცემულია უცხო ქვეყნების კანონმდებლობა რელიგიისა და რწმენის თავისუფლების შესახებ.

11 სხვადასხვა ქვეყნის რელიგიის პოლიტიკის გაცნობა საინტერესო და მნიშვნელოვანია მრავალრელიგიური და მრავალეთნიკური საქართველოსათვის. მით უფრო, რომ ჩვენს ქვეყანაში ამ საკითხების სამართლებრივი ასპექტების კვლევა-ძიება მხოლოდ დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ გახდა შესაძლებელი, როდესაც სახელმწიფოსა და რელიგიის ურთიერთობაში ახალი სამართლებრივი ფორმების დამკვიდრება დაიწყო.

წინამდებარე გამოცემაში მოცემულია რუმინეთის, ბულგარეთის, ავსტრიის, ლატვიის, ლიტვის, ესტონეთის, მოლდავეთის, სომხეთის, აზერბაიჯანის, რუსეთისა და ბელორუსიის კანონმდებლობა და განხილულია სახელმწიფოსა და რელიგიური ორგანიზაციების სამართლებრივი ურთიერთობების, კერძოდ, აზრის, სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების; რელიგიური გაერთიანებების სტატუსის; რეგისტრაციის; აღიარების; ქონებრივი უფლებების; რელიგიური, სამეწარმეო და საგანმანათლებლო საქმიანობის; ადმინისტრაციული სახდელის; შრომითი ურთიერთობის სამართლებრივი ასპექტები და სხვა ძირითადი პრინციპები.

გამოცემა ემსახურება რელიგიისა და რწმენის თავისუფლების საკითხებისადმი რელიგიური ორგანიზაციებისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებასა და რელიგიის სფეროში საქართველოს თანმიმდევრული სახელმწიფო პოლიტიკის ჩამოყალიბების ხელშეწყობას.

ნიგნი გათვალისწინებულია სახელმწიფოსა და რელიგიის ურთიერთობის საკითხებით დაინტერესებული ფართო მკითხველისათვის.

სააგენტოს მიერ „რელიგიისა და სამართლის“ სერიით 2015 წელს მომზადდა და გამოიცა ორი ნიგნი:

- ნიგნი I – ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებები რელიგიის თავისუფლების შესახებ;
- ნიგნი II – გაეროს, ევროსაბჭოს, ეუთოს, ვენეციის კომისიისა და ოსლოს კოალიციის დოკუმენტები რელიგიის თავისუფლების შესახებ.

ზაზა ვაშაყმაძე

რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს თავმჯდომარე

INTRODUCTION

The third book of the series of publications „Law and Religion“ published by the State Agency for Religious Issues contains foreign countries’ legislation on freedom of religion and belief.

Introduction with the religious policy of 11 different countries is interesting and important for a multi-religious and multi-ethnic country of Georgia. Moreover, researching legal aspects of these issues in our country became possible only after the restoration of independence, when new legal forms started to establish in the relationship between the state and religion.

In this edition, legislation of Romania, Bulgaria, Austria, Latvia, Lithuania, Estonia, Moldova, Armenia, Azerbaijan, Russia and Belarus is presented and legal relations between the state and religious organizations are discussed, in particular, freedom of thought, conscience and religion; the status, registration, recognition and property issues of religious communities; religious, entrepreneurial and educational activities; administrative fees, legal aspects of labor relations and other basic principles.

The publication serves to raise awareness of the religious organizations and society on the issues of freedom of religion and belief and to promote the development of coherent state policy of Georgia in the field of religion.

The book is aimed for wide range of readers interested in the issues of relationship between the state and religion.

In 2015, within this series of publications – Law and Religion – two books were prepared and published by the Agency:

- Book I – Judgments of the European Court for Human Rights on Freedom of Religion
- Book II – The United Nations, the Council of Europe, the OSCE, the Venice Commission and the Oslo Coalition Documents on Freedom of Religion.

ZAZA VASHAKMADZE

Chairman of the State Agency for Religious Issues

**რუმინეთის კანონი რელიგიის თავისუფლებისა და
რელიგიური დენომინაციების ზოგადი სტატუსის შესახებ¹**

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1.

(1) რუმინეთის სახელმწიფო იცავს და უზრუნველყოფს ნებისმიერი ინდივიდის აზრის, სინდისისა და რელიგიის ფუნდამენტურ უფლებებს რუმინეთის ტერიტორიაზე, რუმინეთის კონსტიტუციისა და იმ საერთაშორისო შეთანხმებების მიხედვით, რომლის ხელშემკვრელი მხარეცაა რუმინეთი.

(2) არავის ეკრძალება, მიიღოს რელიგიური აზრი ან შეუერთდეს რელიგიურ მრწამსს; არავინ შეიძლება იქნეს იძულებული, მისი ნების საწინააღმდეგოდ მიიღოს რელიგიური აზრი ან შეუერთდეს რელიგიურ მრწამსს და არავინ შეიძლება დაექვემდებაროს დისკრიმინაციულ მოპყრობას ან შევიწროებას ან დაინიშნოს დაბალ პოზიციაზე თავისი მრწამსის, რელიგიური ჯგუფის, გაერთიანების ან დენომინაციის წევრობის ან წევრად არყოფნის გამო, ან რელიგიის თავისუფლებით განსაზღვრული უფლებებით სარგებლობისთვის.

მუხლი 2.

(1) რელიგიის თავისუფლება მოიცავს თითოეული ინდივიდის უფლებას, ჰქონდეს ან მიიღოს რელიგია, გამოხატოს იგი ინდივიდუალურად ან სხვებთან ერთად, საჯაროდ ან კერძოდ, მისი რელიგიისთვის დამახასიათებელი რიტუალებითა და მსახურებით, მათ შორის, რელიგიური განათლების მეშვეობით, ასევე ინდივიდის თავისუფლებას, შეინარჩუნოს ან შეიცვალოს რელიგია.

(2) ინდივიდის თავისუფლება, გამოხატოს თავისი რელიგია, არ შეიძლება დაექვემდებაროს რაიმე სახის შეზღუდვას, გარდა კანონით განსაზღვრული შემთხვევებისა, რომელიც საჭიროა დემოკრატიულ საზოგადოებაში საზოგადოებრივი უსაფრთხოების, საჯარო წესრიგის, ჯანმრთელობის ან მორალის, ან ადამიანის ფუნდამენტური უფლებებისა და თავისუფლების დასაცავად.

მუხლი 3.

(1) მშობლებსა და მეურვეებს აქვთ ექსკლუზიური უფლება, რომ მათი მეურვეობის ქვეშ მყოფმა არასრულწლოვნებმა მიიღონ მშობლების/მეურვეების მრწამსის შესაბამისი რელიგიური განათლება.

¹ მიღებულია რუმინეთის პარლამენტის მიერ, რუმინეთის კონსტიტუციის 75-ე და 76-ე (1) მუხლების დაცვით, ბუქარესტი, 8 იანვარი 2007. კანონი (489/2006). გამოქვეყნებულია ოფიციალურ ბეჭდვით ორგანოში, ნანილი I, გამოცემა 11/08 იანვარი 2007.

(2) 14 წელს მიღწეული არასრულწლოვანი პირის რელიგია არ შეიძლება შეიცვალოს მისი თანხმობის გარეშე; არასრულწლოვანს, რომელმაც მიაღწია 16 წელს, უფლება აქვს აირჩიოს რელიგია.

მუხლი 4.

ნებისმიერ ინდივიდს, კულტს, რელიგიურ გაერთიანებას ან რელიგიურ ჯგუფს რუმინეთში შეუძლია, თავისუფლად დაამყაროს ან შეინარჩუნოს ეკუმენური ან ძმური ურთიერთობა სხვა ინდივიდებთან, კულტებთან ან რელიგიურ ჯგუფებთან და შიდაქრისტიანულ და შიდარელიგიურ ორგანიზაციებთან, როგორც ეროვნულ, ისე საერთაშორისო დონეზე.

მუხლი 5.

(1) ნებისმიერ ინდივიდს აქვს უფლება, გამოხატოს თავისი რელიგიური მრწამსი სხვებთან ერთად, მისი რწმენისა და კანონის შესაბამისად, როგორც სპეციალური სამართლებრივი სტატუსის მქონე, ისე სპეციალური სამართლებრივი სტატუსის არმქონე რელიგიურ სტრუქტურაში.

(2) ამ კანონით რეგულირებული სპეციალური სამართლებრივი სტატუსის მქონე რელიგიური სტრუქტურები არიან რელიგიური დენომინაციები და ასოციაციები, ხოლო სპეციალური სტატუსის არმქონე რელიგიური სტრუქტურები არიან რელიგიური ჯგუფები.

(3) ამ კანონის დაცვით რელიგიურ თემებს თავისუფლად შეუძლიათ გაერთიანების სტრუქტურის არჩევა, რა ფორმითაც სურთ რომ გამოხატონ თავიანთი რელიგია: დენომინაციის, რელიგიური ასოციაციისა თუ რელიგიური ჯგუფის სახით.

(4) დენომინაციები, რელიგიური ასოციაციები და რელიგიური ჯგუფები ვალდებული არიან თავიანთი მოქმედებების განხორციელებისას დაემორჩილონ რუმინეთის კონსტიტუციასა და კანონებს, არ შეუქმნან საფრთხე საჯარო უსაფრთხოებას, წესრიგს, ჯანმრთელობას, მორალს, ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებებსა და თავისუფლებას.

(5) რელიგიური მრწამსის ან დენომინაციის წევრობის შესახებ პერსონალური მონაცემების დამუშავება აკრძალულია, გარდა კანონით განსაზღვრული მოსახლეობის აღწერის შემთხვევისა, ან ისეთი შემთხვევისა, როდესაც დაინტერესებული ინდივიდი გამოხატავს არაორაზროვან თანხმობას ამის თაობაზე.

(6) ამასთან, აკრძალულია ინდივიდის იძულება, გაამჟღავნოს თავისი რელიგია საჯარო ან კერძო დანესებულებებთან ურთიერთობისას.

მუხლი 6.

(1) რელიგიური ჯგუფი არის ინდივიდების გაერთიანების ისეთი ფორმა, რომელიც, სპეციალური სამართლებრივი სტატუსისა და წინასწარი პროცედურების გარეშე, თავისუფლად იღებს, იზიარებს და მსახურებს იმავე რელიგიას.

(2) რელიგიური ასოციაცია არის ამ კანონით დაფუძნებული კერძო სამართლის იურიდიული პირი და შედგება ინდივიდებისგან, რომლებიც იღებენ, იზიარებენ და მსახურებენ იმავე რელიგიას.

(3) ამ კანონის მიხედვით, რელიგიურ ასოციაციას შეუძლია, გახდეს დენომინაცია.

თავი II

დენომინაციები

ნაწილი I

სახელმწიფოსა და დენომინაციას შორის ურთიერთობა

მუხლი 7.

(1) რუმინეთის სახელმწიფო ცნობს დენომინაციების სულიერ, საგანმანათლებლო, სოციალურ-საქველმოქმედო, კულტურულ და სოციალურ-საზოგადოებრივ როლს, ასევე მათ სტატუსს, როგორც სოციალური მშვიდობის ფაქტორს.

(2) რუმინეთის სახელმწიფო აღიარებს რუმინეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის განსაკუთრებულ როლს, აგრეთვე რუმინეთის ისტორიასა და რუმინეთის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში სხვა აღიარებული ეკლესიებისა და დენომინაციების როლს.

მუხლი 8.

(1) აღიარებული დენომინაციები არიან საჯარო სამართლის იურიდიული პირები. ისინი უნდა იყვნენ მონყობილი ორგანიზებულად და მოქმედებდნენ რუმინეთის კონსტიტუციისა და ამ კანონის შესაბამისად, ავტონომიურად, თავიანთი წესდებისა თუ კანონიკური სამართლის მიხედვით.

(2) დენომინაციის განშტოებები არიან აგრეთვე იურიდიული პირები, რამდენადაც ისინი დაფუძნებული არიან დენომინაციის წესდებისა თუ კანონიკური სამართლის ფარგლებში იმ პირობით, რომ თავსდებიან ამ უკანასკნელის მიერ დაწესებულ მოთხოვნებში.

(3) დენომინაციები უნდა მოქმედებდნენ კანონის, თავიანთი წესდებისა და კანონიკური სამართლის შესაბამისად, აღნიშნული ნორმები ვრცელდება მხოლოდ მათ მიმდევრებზე.

(4) დენომინაციის სახელწოდება არ შეიძლება იყოს რუმინეთში აღიარებული სხვა დენომინაციის სახელწოდების იდენტური.

მუხლი 9.

(1) რუმინეთში არ არის სახელმწიფო რელიგია; სახელმწიფო ნეიტრალუ-

რია ნებისმიერი რელიგიური მრწამსისა თუ ათეისტური იდეოლოგიის მიმართ.

(2) დენომინაციები არიან თანასწორნი კანონისა და საჯარო ხელისუფლების წინაშე. სახელმწიფომ თავისი ძალაუფლებით არც ხელი უნდა შეუწყოს და არც მხარი დაუჭიროს რომელიმე დენომინაციისათვის პრივილეგიების მინიჭებას ან მათ დისკრიმინირებულ მდგომარეობაში ჩაყენებას.

(3) საჯარო ხელისუფლება დენომინაციებთან თანამშრომლობს ისეთ საკითხებში, რომლებიც მათ საერთო ინტერესს წარმოადგენს და მხარს უჭერს მათ საქმიანობას.

(4) რუმინეთის სახელმწიფო, თავისი საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების საშუალებით, მხარს უჭერს იმ სულიერ, კულტურულ და სოციალურ საქმიანობას, რომელსაც რუმინეთში აღიარებული დენომინაციები ახორციელებენ სხვა ქვეყნებში.

(5) ცენტრალურ საჯარო ხელისუფლებას შეუძლია, საერთო ინტერესების სფეროში გახდეს რუმინეთში აღიარებული დენომინაციების პარტნიორი, ასევე, დადოს შეთანხმებები მათთან დენომინაციების ტრადიციებისთვის დამახასიათებელი, კონკრეტული ასპექტების რეგულირებისათვის. აღნიშნული შეთანხმებები დადასტურდეს კანონით.

მუხლი 10.

(1) დენომინაციების შენახვის ხარჯებისა და საქმიანობის დაფინანსების ძირითადი წყაროა საკუთარი შემოსავალი, რომლის მართვა ხორციელდება დენომინაციების წესდების მიხედვით.

(2) დენომინაციებს შეუძლიათ, თავიანთი საქმიანობის მხარდასაჭერად, საკუთარ მრევლს დაუწესონ შენატანები.

(3) სახელმწიფო საგადასახადო შეღავათებით ხელს უწყობს საკუთარი მოქალაქეების მხრიდან რელიგიური დენომინაციების მხარდაჭერას და კანონი ახალისებს ამგვარ მხარდაჭერას.

(4) სახელმწიფომ, მოთხოვნისამებრ, მხარი უნდა დაუჭიროს აღიარებული დენომინაციების სასულიერო და საერო პირებისათვის კონტრიბუციის გზით თანხის გადახდას, რუმინეთის მოქალაქე მრევლის პროპორციულად და მათი რეალური საარსებო საჭიროებებისა და მოქმედებების საფუძველზე. სახელმწიფომ უნდა გასცეს უფრო მაღალი ფინანსური დახმარება იმ დასაქმებულთათვის, რომელთა დენომინაციების ერთეულებსაც აქვთ დაბალი შემოსავალი.

(5) აკრძალულია პირის იძულება, ადმინისტრაციული ზომებით ან სხვა მეთოდებით დააფინანსოს რელიგიური დენომინაცია.

(6) აღიარებულ რელიგიურ დენომინაციებს შეუძლიათ, მოთხოვნისამებრ, მიიღონ მატერიალური მხარდაჭერა სახელმწიფოსგან იმ ხარჯებისათვის, რომლებიც დაკავშირებულია დენომინაციის ერთეულების მოქმედებასთან, რესტავრაციასა და ახალ მშენებლობასთან, მოსახლეობის

ბოლო აღწერის შედეგების მიხედვით, მრევლის რაოდენობისა და მათი რეალური საჭიროებების საფუძველზე.

(7) სახელმწიფომ ხელი უნდა შეუწყოს აღიარებული დენომინაციების, როგორც სოციალური მომსახურების შემომთავაზებლების, საქმიანობას.

(8) მოთხოვნისამებრ, საჯარო ხელისუფლებამ ნებისმიერ ინდივიდს უნდა მიანიჭოს უფლება, კონსულტაციის გზით მიიღოს თავისი რელიგიური მრწამსის შესაბამისი დახმარება.

მუხლი 11.

სახელმწიფო დახმარება შეიძლება ასევე გამოიხატოს კანონით გათვალისწინებული საგადასახადო შეღავათებით.

მუხლი 12.

სახელმწიფოსგან ან ადგილობრივი ბიუჯეტიდან მიღებული ფულადი სახსრებისა და ქონების სახით მიღებული ან სარგებლობისთვის გადაცემული აქტივების დანიშნულებისამებრ გამოყენება ექვემდებარება აუდიტს სახელმწიფოს მხრიდან.

მუხლი 13.

(1) დენომინაციებს, ასევე რელიგიურ ასოციაციებსა და ჯგუფებს შორის ურთიერთობები უნდა ეფუძნებოდეს ურთიერთგაგებასა და პატივისცემას.

(2) რუმინეთში აკრძალულია რელიგიური ანტაგონიზმისა და ცილისწამების ნებისმიერი ფორმა, ასევე, რელიგიური სიმბოლოების საჯარო შეურაცხყოფა.

(3) რელიგიური საქმიანობის თავისუფლებაში ჩარევის აღკვეთა ხორციელდება კანონით, რომელიც აწესებს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას.

მუხლი 14.

(1) ყველა დენომინაციას უნდა ჰყავდეს ეროვნული ხელმძღვანელი ან წარმომადგენლობითი ორგანო.

(2) დენომინაციის ერთეულები, მათ შორის, სპეციალური სამართლებრივი სტატუსის არმქონე ფილიალები, უნდა დაარსდეს და იმართებოდეს დენომინაციების მიერ, მათი წესდების, რეგულაციებისა და კანონიკური სამართლის შესაბამისად.

(3) დენომინაციის ერთეულის დაარსება-აღრიცხვის მიზნების შესახებ უნდა ეცნობოს კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროს.

(4) იურიდიულ პირად ახლად დაფუძნებულ რელიგიურ დენომინაციებს შეუძლიათ კანონით მოითხოვონ და მიიღონ ფინანსური დახმარება.

მუხლი 15.

დენომინაციის ან ადგილობრივი დენომინაციის ბეჭდები და შტამპები

უნდა შეიცავდეს იმ ოფიციალურ სახელწოდებას ან სახელწოდების ინიციალებს, რომლითაც აღიარებულია დენომინაცია.

მუხლი 16.

(1) აღიარებულ დენომინაციებს თავიანთი მოქმედებების განხორციელებისას შეუძლიათ გამოიყენონ ნებისმიერი ენა, რომელსაც ისინი აირჩევენ. ფინანსური და საბუღალტრო ჩანაწერები უნდა ინახებოდეს რუმინულ ენაზე.

(2) სახელმწიფოსთან ოფიციალური ურთიერთობისას დენომინაციებმა უნდა გამოიყენონ რუმინული ენა.

ნაწილი II

დენომინაციად აღიარება

მუხლი 17.

(1) სახელმწიფოს მიერ დენომინაციად აღიარება ხდება მთავრობის განკარგულებით მას შემდეგ, რაც კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტრო მთავრობას წარუდგენს წინადადებას იმ რელიგიური გაერთიანებების შესახებ, რომლებიც თავიანთი საქმიანობითა და მრევლის რაოდენობით წარმოადგენენ მდგრადობის, სტაბილურობისა და საჯარო ინტერესების გარანტიას.

(2) წესდებისა და კანონიკური სამართლის აღიარება გარანტირებულია იმდენად, რამდენადაც ისინი საფრთხეს არ უქმნიან საჯარო უსაფრთხოებას, წესრიგს, ჯანმრთელობას, მორალს ან ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებებსა და თავისუფლებას.

მუხლი 18.

რელიგიური ასოციაცია, რომელიც ითხოვს დენომინაციად აღიარებას, ვალდებულია მიმართოს კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროს და წარუდგინოს შემდეგი დოკუმენტაცია:

მტკიცებულება იმის შესახებ, რომ სამართლებრივად დაარსებულია და, როგორც რელიგიური ასოციაცია, სულ მცირე 12 წლის განმავლობაში შეუფერხებლად ფუნქციონირებს რუმინეთის ტერიტორიაზე.

წევრების სიის ორიგინალი, რომლის მიხედვითაც რუმინეთის რეზიდენტი მოქალაქეების რაოდენობა, მოსახლეობის უკანასკნელი აღწერის მონაცემებით, რუმინეთის მოსახლეობის, სულ მცირე, 0,1% შეადგენს;

დეკლარაცია რწმენის შესახებ და წესდება, მისი ორგანიზებისა და საქმიანობის შესახებ, რომელიც მოიცავს: დენომინაციის სახელწოდებას, მის ცენტრალურ და ადგილობრივ სტრუქტურას, ხელმძღვანელობის ფორმას, მენეჯმენტსა და ზედამხედველობას, წარმომადგენლობით ორგანოებს,

დენომინაციის ერთეულის დაფუძნებისა და გაუქმების ფორმას, დასაქმებული პირების სტატუსს, ასევე სპეციალურ ნორმებს.

მუხლი 19.

(1) განაცხადის შეტანიდან 60 დღეში კულტურისა და დენომინაციების სამინისტრო აღიარებისათვის მთავრობას წარუდგენს შესაბამის დოკუმენტაციას, რომელსაც მოხსენების სახით თან ერთვის მისივე რეკომენდაცია.

(2) იმ შემთხვევაში, თუ დოკუმენტაცია არასრულია ან თუ წესდება შეიცავს ისეთ ნორმებს, რომელიც კანონს ეწინააღმდეგება, ამგვარი დოკუმენტაცია სათანადო ახსნა-განმარტებით უკან უბრუნდება განმცხადებელს. მსგავსი დოკუმენტაცია, შესაძლებელია, შეიცვალოს ან შეივსოს და შესაბამისად გახანგრძლივდება განცხადების განხილვის ვადაც.

მუხლი 20.

(1) საკონსულტაციო აზრის მოსმენიდან 60 დღეში მთავრობა განმცხადებელს უბრუნებს საფუძვლიან გადაწყვეტილებას აღიარების მინიჭების ან მასზე უარის თქმის შესახებ.

(2) მთავრობის განკარგულება უნდა გამოქვეყნდეს ოფიციალური ბეჭდვითი ორგანოს I ნაწილში და კანონის მიხედვით, შესაძლებელია, გასაჩივრდეს სასამართლოში.

(3) თუკი განაცხადზე უარია ნათქვამი, რელიგიურ ასოციაციას დენომინაციად აღიარებისათვის მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეუძლია განმეორებით მიმართოს მთავრობას, თუკი წარმოადგენს იმგვარ მტკიცებულებას, რომლითაც უარის თქმის საფუძველი აღარ იარსებებს.

(4) აღიარებული დენომინაციის უფლებებისა და ვალდებულებების განხორციელება შესაძლებელია დენომინაციად აღიარების შესახებ მთავრობის განკარგულების ძალაში შესვლის დღიდან.

მუხლი 21.

მთავრობის განკარგულებით აღიარებულ რელიგიურ დენომინაციას, შესაძლებელია, კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროს წინადადებით შეუწყდეს სტატუსი, თუკი დენომინაციის საქმიანობა სერიოზულ საფრთხეს უქმნის საჯარო უსაფრთხოებას, წესრიგს, ჯანმრთელობას, მორალს ან ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებებსა და თავისუფლებას.

მუხლი 22.

(1) ორგანიზაციულ მონყობასა და საქმიანობასთან დაკავშირებული ცვლილებები და დამატებები წესდებაში ან აღიარების მისაღებად კანონიკურ სამართალში განხორციელებული ცვლილებები და დამატებები უნდა ეცნობოს კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროს.

(2) ამ თავის საფუძველზე გამოცემული ადმინისტრაციული აქტები, ასევე, კანონით დადგენილ ვადაში მათი გამოუცემლობა, შესაძლებელია, გასაჩივრდეს სასამართლოში კანონით დადგენილი წესით.

ნაწილი III

დენომინაციების დასაქმებულები

მუხლი 23.

(1) დენომინაციები ირჩევენ, ნიშნავენ, ასაქმებენ და ათავისუფლებენ პერსონალს თავიანთი წესდების, რეგულაციების ან კანონიკური სამართლის მიხედვით.

(2) დენომინაციების პერსონალს შესაძლებელია დაეკისროს დისციპლინური პასუხისმგებლობა დენომინაციის დოქტრინული ან მორალური პრინციპების დარღვევისათვის, წესდების, კანონიკური სამართლის ან რეგულაციების საფუძველზე.

(3) აღიარებულ დენომინაციებში დაუშვებელია სასულიერო და მათთან გათანაბრებული პირების იძულება, გაამჟღავნონ ფაქტები, რომლებიც მათთვის გახდა ცნობილი ან შეიტყვეს თავიანთი ფუნქციების განხორციელებისას.

(4) შესაბამისი რელიგიური სტრუქტურების არაორაზროვანი ნებართვის ან შეთანხმების გარეშე მღვდლის ფუნქციის განხორციელება ან იმგვარ პოზიციაზე ყოფნა, რომელიც მოიცავს ამ ფუნქციის განხორციელებას, მიუხედავად იმისა აღნიშნული სტრუქტურები იურიდიული პირები არიან თუ არა, წარმოადგენს სისხლის სამართლის დანაშაულს.

მუხლი 24.

(1) დენომინაციის დასაქმებულები და დაზღვეული თანამშრომლები, რომელთა საპენსიო სამსახური არის სახელმწიფო სოციალური დაცვის ნაწილი, ექვემდებარება შესაბამის სახელმწიფო კანონს სოციალური დაცვის შესახებ.

(2) დენომინაციის დასაქმებულები და დაზღვეული თანამშრომლები, რომელთაც აქვთ კერძო საპენსიო სამსახურები ან საპენსიო ფონდები, ექვემდებარებიან იმ რეგულაციებს, რომლებიც მიღებულია დენომინაციების ხელმძღვანელობის მიერ, მათი დებულებებისა და სოციალური დაცვის შესახებ სახელმწიფო კანონის შესაბამისად.

მუხლი 25.

სასულიერო პირები და ისინი, ვინც გათანაბრებული არიან სასულიერო პირებთან, ასევე სამონაზვნო დასი, რომლებიც მიეკუთვნებიან აღიარებულ დენომინაციას, თავისუფლდებიან სამხედრო ვალდებულებისგან.

მუხლი 26.

(1) დენომინაციებს შესაძლებელია ჰქონდეთ საკუთარი რელიგიური სამართლო შიდა დისციპლინურ საკითხებთან დაკავშირებით, თავიანთი წესდებისა და შიდა რეგულაციების შესაბამისად.

(2) შიდა დისციპლინური საკითხები ექვემდებარება მხოლოდ წესდებასა და კანონიკურ რეგულაციებს.

(3) დენომინაციის რელიგიური სასამართლოს არსებობა არ გამორიცხავს რუმინეთის კანონმდებლობის გავრცელებას გადაცდომებსა და სისხლის სამართლის დანაშაულებთან დაკავშირებით.

ნაწილი IV

დენომინაციების აქტივობა

მუხლი 27.

(1) აღიარებულ დენომინაციებსა და მათ ერთეულებს საკუთრების ან სარგებლობისათვის შეუძლიათ ფლობდნენ ან შეიძინონ მოძრავი აქტივები და უძრავი ქონება, რომელთა განკარგვაც მათ შეუძლიათ თავიანთი წესდებით.

(2) წმინდა ქონება, კერძოდ, ქონება რომელიც პირდაპირ და ექსკლუზიურად ეძღვნება თუ ემსახურება რწმენას, რომელიც ეფუძნება დენომინაციის წესდებას, მის ტრადიციებსა და პრაქტიკას, დაუშვებელია ჩამორთმეულ იქნეს და დაექვემდებაროს შეზღუდვებს. იგი შესაძლებელია განიკარგოს მხოლოდ კონკრეტული დენომინაციის წესდების მიხედვით.

(3) მეორე პუნქტის ნორმები არ ახდენს გავლენას წმინდა ქონების დაბრუნებაზე, რომელიც სახელმწიფოს მიერ დანაშაულებრივად იქნა ჩამორთმეული და დაიკარგა 1940-1989 წლებში. ასევე იმ ქონებაზე, რომელზეც სახელმწიფომ აიღო კონტროლი საკუთრების უფლების გარეშე.

მუხლი 28.

(1) ადგილობრივი დენომინაციის ერთეულებს შეუძლიათ ჰქონდეთ და შეინარჩუნონ დამოუკიდებლად ან სხვა დენომინაციებთან გაერთიანებით სასაფლაოები თავიანთი მრევლისათვის. დენომინაციის სასაფლაოები უნდა იმართებოდეს იმ რეგულაციების მიხედვით, რომელი დენომინაციაც ფლობს მათ. დენომინაციის იდენტობა მის ისტორიულ სასაფლაოებთან დაცულია კანონით.

(2) თუ გარკვეულ დენომინაციებს არ აქვთ საკუთარი სასაფლაო, გარდაცვლილი ადამიანები, რომლებიც იყვნენ ამ დენომინაციის წევრები, შესაძლებელია დასაფლავდნენ მათი დენომინაციის რწმენის შესაბამისად, არსებულ ფუნქციონირებად სასაფლაოებზე.

(3) მეორე პუნქტის ნორმები არ ვრცელდება სასაფლაოებზე, რომლებიც ეკუთვნის ებრაულ და მუსლიმანურ დენომინაციებს.

(4) ადგილობრივი ხელისუფლების საჯარო ადმინისტრირებაზე უფლებამოსილი პირები ვალდებული არიან, დააფუძნონ ადგილობრივი საჯარო სასაფლაოები ყველა სოფელსა და ქალაქში.

(5) სოფლის ან ქალაქის სასაფლაო უნდა მოეწყოს იმგვარად, რომ შეიცავდეს სათანადო სექციებს ყველა აღიარებული დენომინაციისათვის, თუკი ასეა მოთხოვნილი მოქმედი დენომინაციების მიერ, შესაბამის ქალაქსა თუ სოფელში.

მუხლი 29.

(1) რელიგიურ დენომინაციებს კანონით აქვთ ექსკლუზიური უფლება, აწარმოონ და გაყიდონ თავიანთი რელიგიური საქმიანობისთვის საჭირო საგნები.

(2) აღიარებული დენომინაციების საქმიანობისას, მუსიკალური ნაშრომების გამოყენება წარმოადგენს გამონაკლისს და არ იბეგრება, მიუხედავად მისი ინტელექტუალური საკუთრებისა.

მუხლი 30.

ეკლესია ან მსგავსი ქონება, რომელიც მდებარეობს სხვა ქვეყნებში და ეკუთვნის რუმინეთის სახელმწიფოს ან დენომინაციებს, დაინტერესებული მხარეების მოთხოვნის საფუძველზე, შესაძლებელია, იქცეს რუმინეთის სახელმწიფოსთან ორმხრივი შეთანხმების საგნად.

მუხლი 31.

(1) ის ქონება, რომელსაც დენომინაცია ნებისმიერი სახით: შენატანებით, შემონიშნულობებით, მემკვიდრეობით, შეიძენს, ასევე ნებისმიერი აქტივი, რომელიც გახდება დენომინაციის სამართლებრივი ქონება, დაუშვებელია, დაექვემდებაროს შემდგომ გამოთხოვას.

(2) ინდივიდებს, რომლებიც დატოვებენ აღიარებულ დენომინაციას, არ შეუძლიათ მოითხოვონ დენომინაციის აქტივები.

(3) ქონებასთან დაკავშირებული დავები აღიარებულ დენომინაციებს შორის უნდა გადაწყდეს მეგობრული შეთანხმებით, ხოლო შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით, ექვემდებარება სასამართლო წესით გადაწყვეტას.

(4) იმ შემთხვევაში, თუ დენომინაციას ჩამოერთვა აღიარების სტატუსი ამ კანონით ან შემდგომი დაშლით, მისი ქონების დანიშნულება უნდა გადაწყდეს ისე, როგორც მის წესდებაშია განერილი.

ნაწილი V

დენომინაციების მიერ ორგანიზებული განათლება

მუხლი 32.

(1) საჯარო და კერძო საგანმანათლებლო სისტემებში რელიგიის სწავლება გარანტირებულია აღიარებული დენომინაციების შესახებ კანონით.

(2) საჯარო სკოლებში რელიგიის პედაგოგები ინიშნებიან იმ დენომინაციასთან შეთანხმებით, რომლებსაც ისინი წარმოადგენენ ამ კანონის მიხედვით.

(3) იმ შემთხვევაში თუ პედაგოგი სერიოზულად გადაუხვევს დენომინაციის დოქტრინას ან მორალს, ამ დენომინაციას შეუძლია გააუქმოს პედაგოგთან დადებული შეთანხმება რელიგიის სწავლების შესახებ, რაც იწვევს ამ უკანასკნელთან შრომითი ხელშეკრულების შეწყვეტას.

(4) იმ შემთხვევაში, როდესაც სკოლას არ შეუძლია იმ რელიგიის მასწავლებლის შეთავაზება, რომლის მიმდევრებიც არიან მისი მოსწავლეები, ამ

უკანასკნელთ, მოთხოვნისამებრ, შეუძლიათ წარმოადგინონ საკუთარი დენომინაციის მიერ გაცემული მტკიცებულება გავლილი რელიგიური სწავლების შესახებ.

მუხლი 33.

(1) დენომინაციებს, კანონის ფარგლებში უფლება აქვთ დააფუძნონ და მართონ საგანმანათლებლო დაწესებულებები რელიგიური პერსონალის, პედაგოგებისა და რელიგიური საქმიანობისთვის საჭირო სხვა სპეციალისტებისათვის.

(2) თითოეულ დენომინაციას თავისი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისათვის, კანონის ფარგლებში, თავისუფლად შეუძლია დაანესოს სწავლების ფორმატი, დონე, რაოდენობა და მიღების წესი.

მუხლი 34.

(1) დენომინაციები ადგენენ თავიანთ საგანმანათლებლო გეგმასა და კურიკულუმს საბაკალავრო პროგრამაზე თეოლოგიის სწავლებისათვის და კურიკულუმებს რელიგიის სწავლებისთვის. ამგვარი გეგმები და კურიკულუმები წარედგინება კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროს მიმოხილვისათვის და განათლებისა და კვლევების სამინისტროს დასამტკიცებლად.

(2) რაც შეეხება უმაღლეს განათლებას, საგანმანათლებლო გეგმა და კურიკულუმები ვითარდება საგანმანათლებლო ინსტიტუციების მიერ, შესაბამის დენომინაციასთან შეთანხმებით და მტკიცდება უნივერსიტეტის სენატის მიერ.

მუხლი 35.

(1) თეოლოგიური საგანმანათლებლო დაწესებულების პედაგოგიური პერსონალი, რომელიც ჩაბმულია საჯარო განათლების სისტემაში, უნდა იქნეს დამტკიცებული/ალიარებული განათლებისა და კვლევების სამინისტროს მიერ კანონის მიხედვით, შესაბამისი დენომინაციის სათანადო ორგანოებთან წინასწარი შეთანხმების საფუძველზე.

(2) თეოლოგიური საგანმანათლებლო დაწესებულების პედაგოგიური კოლექტივი, რომელიც არ არის ჩაბმული საჯარო განათლების სისტემაში, უნდა დაინიშნოს შესაბამისი დენომინაციის სათანადო ორგანოს მიერ, მისი წესდების შესაბამისად. პედაგოგები, რომლებიც რელიგიას ასწავლიან სკოლებში, უნდა აკმაყოფილებდნენ კანონს „პედაგოგიური კოლექტივის სტატუსის შესახებ“ (ზ 128/1997), რომელმაც შემდგომში ცვლილებები და დამატებები განიცადა.

მუხლი 36.

(1) ბავშვთა დაწესებულებებს, რომლებიც იმართებიან სახელმწიფო ორგანოების, კერძო ორგანიზაციების ან დენომინაციების მიერ, რელიგიური განათლება უნდა მიენოდოს რელიგიური კუთვნილების შესაბამისად.

(2) ბავშვთა დაწესებულებებში, იმისგან დამოუკიდებლად თუ ვინაა მათი დამფინანსებელი, ბავშვებს, რომელთა რელიგიაც უცნობია, რელიგიური განათლება უნდა მიენდოს იმ პირებთან შეთანხმებით, რომლებიც, კანონის შესაბამისად, მათზე პასუხისმგებელი არიან.

მუხლი 37.

თეოლოგიური საგანმანათლებლო დაწესებულების, რომელიც არ არის საჯარო სისტემის ნაწილი, პედაგოგთა და ადმინისტრაციის თანამშრომელთა ანაზღაურება ხორციელდება დენომინაციების მიერ. მოთხოვნის შემთხვევაში, სახელმწიფოს, კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროს შეუძლია დენომინაციების დახმარება მრევლის რაოდენობის პროპორციულად.

მუხლი 38.

სხვა ქვეყნებში მიღებული თეოლოგიური განათლების დამადასტურებელი დიპლომებისა და სერტიფიკატების აღიარება ხორციელდება კანონის მიხედვით.

მუხლი 39.

(1) აღიარებულ რელიგიურ დენომინაციებს კანონით აქვთ უფლება, დააფუძნონ და მართონ ყველა დონის, პროფილისა და სპეციალობის დენომინაციის საგანმანათლებლო დაწესებულებები.

(2) დენომინაციის კერძო საგანმანათლებლო დაწესებულების კურსდამთავრებულთათვის დიპლომები უნდა გაიცეს შესაბამისი კანონის მიხედვით.

(3) სახელმწიფომ, კანონის შესაბამისად, უნდა უზრუნველყოს დენომინაციებისათვის ფინანსური მხარდაჭერა,

(4) დენომინაციის საგანმანათლებლო დაწესებულებებს აქვთ ორგანიზაციული და ფუნქციონალური ავტონომია, მათი სტანდარტებისა და კანონიკის მიხედვით, ასევე ეროვნული საგანმანათლებლო სისტემის სამართლებრივი ნორმების დაცვით.

(5) მოსწავლეებს ან სტუდენტებს, მათი რელიგიისა თუ რწმენის მიუხედავად, შეუძლიათ მიიღონ კონფესიური განათლება. მათთვის გარანტირებულია რელიგიური განათლების თავისუფლება რწმენისა თუ მრწამსის შესაბამისად.

თავი III

რელიგიური ასოციაციები

მუხლი 40.

(1) რელიგიის თავისუფლება შესაძლებელია განხორციელდეს რელიგიურ ასოციაციებში, რომელიც არის იურიდიული პირი და შედგება რელიგი-

ური მრწამსის გამოსახატავად გაერთიანებული, სულ მცირე, რუმინეთის 300 მოქალაქე ან რეზიდენტისაგან.

(2) რელიგიური ასოციაცია იურიდიული პირის სტატუსს იღებს რელიგიური ასოციაციების რეესტრში რეგისტრაციით. რეგისტრაცია ხორციელდება იმ პირველი ინსტანციის სასამართლოში, რომლის იურისდიქციის ფარგლებშიც მდებარეობს ასოციაციის მთავარი ოფისი.

მუხლი 41.

(1) ნებისმიერ, სათანადო უფლებამოსილებით აღჭურვილ წევრს შეუძლია, მოითხოვოს ასოციაციის რეგისტრაცია რელიგიური ასოციაციების რეესტრში.

(2) სარეგისტრაციო განაცხადს უნდა დაერთოს შემდეგი დოკუმენტაცია:

ა (a) სანოტარო წესით დამონმებული სადამფუძნებლო დოკუმენტი, რომელიც უნდა შეიცავდეს: რელიგიური გაერთიანების სახელწოდებას, რომელიც არ უნდა იყოს დენომინაციის ან სხვა აღიარებული ასოციაციის იდენტური ან მსგავსი; წევრთა მაიდენტიფიცირებელ მონაცემებსა და ხელმოწერას; სათავო ოფისს; საწყის კაპიტალს, რომელიც უნდა შეადგენდეს სულ მცირე ორმაგი, ეროვნული თვითონი წინასწარი საგადასახადო გადასახადის ეკვივალენტს, რომელიც წევრების მიერ შეტანილია ფულადი ან სხვა სახით; ასევე საწყისი მართვის სტრუქტურას;

ბ (b) დეკლარაცია სარწმუნოების შესახებ და რელიგიური ასოციაციის სტატუსი, რომლებიც უნდა შეიცავდეს: ცენტრალური და ადგილობრივი მართვის სტრუქტურას, ადმინისტრირებასა და ზედამხედველობას; ადგილობრივი ერთეულების დაარსებისა და გაუქმების წესს; წევრთა უფლებებსა და ვალდებულებებს; ასოციაციის სულიერი მიზნების მისაღწევად წამოწყებულ მთავარ საქმიანობას; სხვა ნორმებს, რაც დამახასიათებელია კონკრეტული რელიგიური ასოციაციისათვის;

გ (c) მტკიცებულება სათავო ოფისისა და საწყისი კაპიტალის არსებობის შესახებ;

დ (d) საკონსულტაციო აზრი კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროსგან;

ე (e) იუსტიციის სამინისტროსაგან მიღებული მტკიცებულება, არჩეული სახელწოდების ხელმისაწვდომობის შესახებ;

მუხლი 42.

(1) რეგისტრაციის თაობაზე მიმართვიდან და 41-ე მუხლის მე-2 პუნქტით მოთხოვნილი დოკუმენტების წარდგენიდან 3 დღეში სასამართლოს თავმჯდომარის მიერ დანიშნული მოსამართლე ამონმებს დოკუმენტაციის კანონთან შესაბამისობას და აბრუნებს გადაწყვეტილებას, ასოციაციის რელიგიური ასოციაციების რეესტრში შეტანის თაობაზე.

(2) რეგისტრაციის დასრულებისთანავე ცხადდება სასამართლო გადაწყვეტილება, რაც ავტომატურად ეცნობება იმ ადგილობრივ საგადასახადო ორგანოს, რომლის იურისდიქციის ფარგლებშიც მდებარეობს ასოციაცი-

ის მთავარი ოფისი, რათა შესაბამისი რეგისტრაციის ნომრით რელიგიური ასოციაციების რეესტრში გადამხდელად დაარეგისტრიროს ასოციაცია.

მუხლი 43.

რელიგიურ ასოციაციებს შეუძლიათ დააფუძნონ შვილობილი ასოციაციები, რომელთაც, თავიანთი წესდების შესაბამისად, 41-ე და 42-ე მუხლებით დადგენილი პროცედურით ექნებათ იურიდიული პირის სტატუსი.

მუხლი 44.

(1) რელიგიური ასოციაციები იღებენ საგადასახადო შეღავათებს მათ რელიგიურ საქმიანობასთან დაკავშირებით, საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად (კანონი № 571/2003 ცვლილებებთან და დამატებებთან ერთად).

(2) რელიგიური ასოციაციების სამართლებრივი რეგულირება ხორციელდება ამ კანონის მე-10 მუხლის მეორე პუნქტის მე-15, მე-16 და 28-ე მუხლების შესაბამისი ნორმებით.

მუხლი 45.

სასამართლო, იურისდიქციის მიხედვით, აუქმებს რელიგიურ ასოციაციას, როდესაც იგი თავისი საქმიანობით სერიოზულ საფრთხეს უქმნის საჯარო უსაფრთხოებას, წესრიგს, ჯანმრთელობას, მორალს, ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებებსა და თავისუფლებას ან როდესაც ეს რელიგიური ორგანიზაცია განაგრძობს იმ მიზნებისაგან განსხვავებულ საქმიანობას, რომლისთვისაც იგი დაფუძნდა.

მუხლი 46.

ამ კანონის ნორმები მოქმედებს ასოციაციებისა და ფონდების შესახებ მთავრობის №26/2000 დადგენილებასთან ერთად, რომელიც დამტკიცებულია ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ №246/2005 კანონით.

მუხლი 47.

(1) ასოციაციებისა და ფონდების შესახებ კანონით დაფუძნებული, არსებული ასოციაციები, რომელთა მთავარი მიზანია რელიგიური მრწამსის განხორციელება და რომლებსაც სურვილი აქვთ, შეიძინონ რელიგიური ასოციაციის სტატუსი, უნდა მიმართონ ადგილობრივ, პირველი ინსტანციის სასამართლოს ამ ასოციაციის ტრანსფორმირებისათვის. იმისათვის, რომ ამოღებულ იქნენ ასოციაციებისა და ფონდების რეესტრიდან და დარეგისტრირდნენ რელიგიური ასოციაციების რეესტრში, იმავე სასამართლოში იმ სათანადო დოკუმენტაციის დართვით, რაც 41-ე მუხლშია მოცემული;

(2) განაცხადი უნდა შეიცავდეს ასოციაციის ხელმძღვანელი სტრუქტურების ხელმოწერებს და პირდაპირ უნდა ითხოვდეს თავდაპირველი ასოციაციის რელიგიურ ასოციაციად გარდაქმნას;

(3) დელეგატმა მოსამართლემ უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება როგორც ასოციაციის ტრანსფორმაციის, ისე მისი რეგისტრაციის შესახებ და უნ-

და დაადგინოს, ასოციაცია რა დროის განმავლობაში იყენებდა რელიგიურ მრწამსს საქმიანობის საგნად;

(4) მოქმედების ხანგრძლივობა დგინდება სასამართლოს მიერ, რა დროსაც მხედველობაში მიიღება რელიგიურ ასოციაციად არსებობის სრული პერიოდი, რაც გათვალისწინებული უნდა იყოს აღიარებული დენომინაციის სტატუსის მიღებისას.

მუხლი 48.

(1) რელიგიური ასოციაციის სტატუსის შექმნასთან ან დაკარგვასთან დაკავშირებით ყველანაირი შუამდგომლობა და სასამართლო მოქმედება, თითოეული სხდომა უნდა გაიმართოს პროკურორისა და კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროდან გამოძახებული წარმომადგენლის თანდასწრებით.

(2) რელიგიური ასოციაციების საქმეებთან დაკავშირებით სასამართლოს მიერ დაბრუნებული გადაწყვეტილებები ან დადგენილებები, გამოცხადებიდან 15 დღეში, შესაძლებელია, აპელაციის წესით გასაჩივრდეს სააპელაციო სასამართლოში.

თავი IV

გარდამავალი და დასკვნითი დებულებები

მუხლი 49.

(1) ამ კანონის ამოქმედების დროისათვის რუმინეთში არსებობს 18 აღიარებული დენომინაცია, როგორც მოცემულია დანართში, რომელიც წარმოადგენს ამ კანონის განუყოფელ ნაწილს.

(2) ამ კანონის ამოქმედებიდან 12 თვეში რუმინეთში არსებულმა დენომინაციებმა, მათ შორის, დანართში მოცემულმა, თავიანთი წესდება და კანონიკური სამართალი უნდა წარადგინონ კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროში იმისათვის, რომ მიიღონ აღიარება.

(3) აღიარების მინიჭება ხდება მთავრობის განკარგულებით განსაზღვრული მექანიზმით, კულტურისა და რელიგიური დენომინაციების სამინისტროს წინადადების საფუძველზე და ქვეყნდება ოფიციალური ბეჭდვითი ორგანოს პირველ ნაწილში, რომელზეც, შესაბამისად, ვრცელდება მე-17 მუხლის მე-2 პუნქტის ნორმები.

მუხლი 50.

(1) ამ კანონში ნებისმიერი ცვლილება და დამატება ხორციელდება აღიარებულ რელიგიურ დენომინაციებთან წინასწარი კონსულტაციის შემდგომ და გადაწყვეტილების მიღების გამჭვირვალეობის შესახებ სამართლებრივი რეგულაციების დაცვით.

(2) რელიგიური დენომინაციების წარმომადგენლებს სტუმრის სტატუს-

სით უფლება აქვთ, მონაწილეობა მიიღონ საპარლამენტო დებატებსა და საკომიტეტო განხილვებში კანონპროექტის იმ ნაწილებთან დაკავშირებით, რომლებიც შეეხება რელიგიურ ცხოვრებას, დენომინაციების საქმიანობას, კონფესიურ განათლებას, სოციალურ დახმარებასა და ეროვნული მემკვიდრეობის იმ საკითხებს, რომლებშიც ჩართული არიან დენომინაციები.

მუხლი 51.

ამ კანონის ამოქმედებისთანავე უნდა გაუქმდეს №177/1948 განკარგულება რელიგიური დენომინაციების ზოგადი სტატუსის შესახებ, გამოქვეყნებული რუმინეთის ოფიციალურ ბეჭდვით ორგანოში 1948 წლის 4 აგვისტოს, გამოცემა №178, შემდგომი ცვლილებებითა და დამატებებით, ასევე ნებისმიერი სხვა ნორმა, რომელიც ამ კანონს ეწინააღმდეგება.

დანართი

რუმინეთში აღიარებული დენომინაციების ჩამონათვალი:

- რუმინეთის მართლმადიდებელი ეკლესია;
- ტიმიშოარას სერბული მართლმადიდებლური საეპისკოპოსო;
- რუმინულ-კათოლიკური ეკლესია;
- რუმინული ეკლესია გაერთიანებული რომთან, ბერძნულ-კათოლიკური;
- სომხური ეკლესიის საარქიეპისკოპოსო;
- რუმინეთის ძველი რწმენის რუსული ქრისტიანული ეკლესია;
- რუმინეთის რეფორმისტული ეკლესია;
- რუმინეთის ევანგელური ეკლესია ;
- რუმინეთის ევანგელურ – ლუთერული ეკლესია;
- ტრანსილვანიის უნიტარიანული ეკლესია;
- რუმინეთის ქრისტიანულ- ბაპტისტური ეკლესიების კავშირი;
- სახარების ქრისტიანული ეკლესია რუმინეთში – სახარების ქრისტიანული ეკლესიების კავშირი რუმინეთში
- რუმინული ევანგელური ეკლესია;
- ორმოცდაათიანელთა კავშირი – რუმინეთის სამოციქულო საღმრთო/ღმერთის ეკლესია;
- რუმინეთის მეშვიდე დღის ქრისტიან -ადვენტისტთა ეკლესია;
- რუმინეთის ებრაული თემების ფედერაცია;
- მუსლიმანური დენომინაცია;
- იეჰოვას მოწმეების რელიგიური ორგანიზაცია.

ბულგარეთის რესპუბლიკის კანონი რელიგიური დენომინაციების შესახებ²

ბულგარეთის რესპუბლიკის ეროვნული ასამბლეა

კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის გამყარების მიზნით, მათი სინდისისა და რელიგიის თავისუფლების, რელიგიური რწმენისა და კუთვნილების მიუხედავად,

ხაზს უსვამს რა მართლმადიდებელი ეკლესიის განსაკუთრებულ, ტრადიციულ როლს ბულგარეთის ისტორიაში, მისი სულიერი ცხოვრებისა და კულტურის ფორმირებასა და განვითარებაში;

გამოხატავს რა პატივისცემას ქრისტიანობის, ისლამის, იუდაიზმისა და ყველა სხვა რელიგიის მიმართ;

დარწმუნებული ურთიერთგაგების, ტოლერანტობის, სინდისისა და რელიგიის თავისუფლებასთან დაკავშირებული ყველა საკითხის პატივისცემისა და მხარდაჭერის საჭიროებაში;

იღებს რელიგიური დენომინაციების შესახებ კანონს, შემდეგნაირად:

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1.

ამ კანონის მოქმედების მიზანია, უზრუნველყოს რელიგიის თავისუფლება, მისი დაცვა, რელიგიური თემებისა და ინსტიტუტების სამართლებრივი სტატუსი და მათი ურთიერთობა სახელმწიფოსთან.

მუხლი 2.

ინდივიდის რელიგიის თავისუფლების სუბიექტური უფლება უნდა განიხილებოდეს როგორც ფუნდამენტური, აბსოლუტური და განუყოფელი.

რელიგიის თავისუფლება ვრცელდება ყველაზე, რათა თავისუფლად ჩამოაყალიბონ თავიანთი რელიგიური რწმენა, თავისუფლად აირჩიონ, შეიცვალონ და აღიარონ ის. შესაბამისად, განახორციელონ თავიანთი რელიგია მარტომ ან თემში სხვებთან ერთად, საჯაროდ ან კერძოდ, ღვთისმსახურებით, სწავლებით, ნეს-ჩვეულებებითა და რიტუალებით.

მუხლი 3.

არავინ შეიძლება იდევნებოდეს ან ვინმეს ეზღუდებოდეს უფლებები მისი რელიგიური მრწამსის გამო. დაუშვებელია ინდივიდების შეზღუდვა ან პრივილეგიის მინიჭება რელიგიური კუთვნილების ან მიუკუთვნებლობის საფუძველზე.

² მიღებულია ბულგარეთის რესპუბლიკის ეროვნული ასამბლეის მიერ.

რელიგიური მრწამსი არ ითვლება კონსტიტუციითა და კანონმდებლობით დადგენილი მოვალეობებისა და ვალდებულებების შეუსრულებლობის კანონიერ საფუძვლად.

მუხლი 4.

ყველა დენომინაცია თავისუფალი და უფლებრივად თანასწორია. რელიგიური ინსტიტუტები განცალკევებულია სახელმწიფოსაგან.

დაუშვებელია სახელმწიფოს ჩარევა რელიგიური თემებისა და ინსტიტუტების შიდა ორგანიზაციულ საკითხებში.

სხვადასხვა რელიგიის მორწმუნეებს შორის, აგრეთვე, მორწმუნეებსა და არამორწმუნეებს შორის ტოლერანტობისა და ურთიერთპატივისცემის შენარჩუნებითა და დახმარებით, სახელმწიფო უზრუნველყოფს რელიგიის თავისუფლებით შეუფერხებელ სარგებლობას.

დაუშვებელია რელიგიურ ნიადაგზე დისკრიმინაცია.

თავი II

რელიგიის თავისუფლება

მუხლი 5.

რელიგიის თავისუფლებით სარგებლობა გარანტირებულია: რელიგიური მრწამსის ფორმირებითა და გამოხატვით, რელიგიური თემის გაერთიანებით ან მასში მონაწილეობით, თემის ინსტიტუციის შექმნით, რელიგიური წესების განხორციელებითა და სწავლებით, რწმენის გავრცელებით, როგორც ვერბალურად, ისე ბეჭდურად, ელექტრონული მედიით, ლექციებით, სემინარებით, კურსებით, პროგრამებითა და ა.შ.

რელიგიური მრწამსი შეიძლება გამოხატულ იქნეს რელიგიური მსახურებით, რიტუალებითა და წეს-ჩვეულებებით.

რელიგიური მრწამსი გამოიხატება კერძოდ – რელიგიური თემის ერთი ან რამდენიმე წევრის მიერ ერთი და იმავე რელიგიური კუთვნილების ინდივიდების თანდასწრებით და საჯაროდ, როცა მისი გამოხატვა შეიძლება ხელმისაწვდომი იყოს იმ ინდივიდებისათვის, რომლებიც არ მიეკუთვნებიან ამ რელიგიურ თემს.

მუხლი 6.

რელიგიის თავისუფლება აგრეთვე ვრცელდება შემდეგზე:

შექმნას და მხარი დაუჭიროს ისეთ რელიგიურ გაერთიანებებსა და ინსტიტუტებს, რომლებიც აკმაყოფილებენ მათი წევრების თავისუფალ რწმენას; დააფუძნოს და შეინახოს ღვთისმსახურების ადგილები ან რელიგიური შემოწირულობები;

შექმნას და მხარი დაუჭიროს შესაბამის საქველმოქმედო ან ჰუმანიტარულ ინსტიტუტებს;

ანარმოს, შეიძინოს ან გამოიყენოს ადათებისა და ჩვეულებებისათვის საჭირო მასალები და ნივთები, იმ დათქმით, რომ ასეთი ქმედება დაეხმარება მათ რელიგიური მიზნების მიღწევაში;

მომზადოს, გამოსცეს და განახორციელოს რელიგიური პუბლიკაციების დისტრიბუცია;

მიიღოს ან პირს სასურველ ენაზე შესთავაზოს რელიგიური განათლება;

კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად, ასწავლოს რელიგია და რწმენა, თემისა და ინსტიტუციის მიერ მორგებულ ადგილას ისევე, როგორც მათთვის მორგებულ ადგილას შექმნას და მხარი დაუჭიროს სასკოლო ინსტიტუციას.

შეაგროვოს და მიიღოს მოხალისებრივი ფინანსური და სხვა დახმარება ან შემოწირულობა ინდივიდებისა და ორგანიზაციებისაგან.

ისარგებლოს არასამუშაო დღეებითა და რელიგიური დღესასწაულებით.

დაამყაროს და შეინარჩუნოს პიროვნებებთან და თემებთან ურთიერთობა რელიგიისა და რწმენის საკითხებზე, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე საზღვარგარეთ;

მშობლებს, მზრუნველებსა და მეურვეებს უფლება აქვთ თავიანთი რწმენის შესაბამისად მიაწოდონ ბავშვს რელიგიური განათლება.

მუხლი 7.

რელიგიის თავისუფლება არ უნდა იქნეს გამოყენებული ეროვნული უსაფრთხოების, საზოგადოებრივი წესრიგის, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობისა და მორალის ან სხვათა უფლებებისა და თავისუფლების წინააღმდეგ.

რელიგიური თემები და ინსტიტუციები, ისევე როგორც რელიგიური მრწამსი, არ უნდა ემსახუროდეს არც ერთ პოლიტიკურ მიზანს.

რელიგიის თავისუფლება არ შეიძლება შეიზღუდოს, გარდა ამ მუხლის 1-ლ და მე-2 პუნქტებში მოყვანილი შემთხვევებისა.

თემის წევრების რელიგიური უფლებები და თავისუფლება არ შეიძლება შეიზღუდოს ამ თემის ან ინსტიტუციის ნებისმიერი შიდა წესებით, რიტუალებითა და წეს-ჩვეულებებით.

რელიგიურ თემებსა და ინსტიტუციებს არანაირ საქმიანობაში არ შეუძლიათ ჩართონ 14 წელს მიულწეველი პირები, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მათი მშობლები ან მეურვეები იძლევიან თანხმობას. 14-დან 18 წლამდე ასაკის ინდივიდებს შეუძლიათ, მიიღონ მონაწილეობა რელიგიური თემებისა და ინსტიტუციების საქმიანობაში, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ მათი მშობლები ან მეურვეები წინააღმდეგი არიან.

მუხლი 8.

რელიგიის თავისუფლება შეიძლება შეიზღუდოს მე-7 მუხლით გათვალისწინებული მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევაში, შეზღუდვის შესაძლო ფორმებია:

პუბლიკაციების გავრცელების შეჩერება;

გამოცემის შეჩერება;

შეზღუდვა საჯარო ქმედებებზე;

სასკოლო, ჯანდაცვისა და სოციალური დანებსეზულების რეგისტრაციის გაუქმება;

იურიდიული პირის საქმიანობის შეჩერება 6 თვემდე;

რელიგიური ინსტიტუციის რეგისტრაციის გაუქმება.

შეზღუდვის იძულების სამართალწარმოება იწყება დაინტერესებული პირების ან პროკურორის მოთხოვნით. სოფიას საქალაქო სასამართლო განიხილავს თითოეულ საქმეს, სარჩელის განხილვის ზოგადი პროცედურის მიხედვით.

სოფიას საქალაქო სასამართლოს გადანყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს ზოგადი პროცედურის შესაბამისად.

მუხლი 9.

ყველა რელიგიური დენომინაცია უნდა იდენტიფიცირდებოდეს თავისი სახელითა და რელიგიური თემის შემადგენელი ინდივიდების რელიგიური მრწამსით.

მუხლი 10.

აღმოსავლეთ ევროპის მართლმადიდებლობა არის ტრადიციული რელიგია ბულგარეთის რესპუბლიკაში. ბულგარეთის სახელმწიფოში მას ჰქონდა ისტორიული მნიშვნელობა და დღეს მნიშვნელოვანია საზოგადოების ცხოვრებაშიც. იგი წარმოდგენილია „ბულგარეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის“ სახით და არის ავტონომიური. ბულგარეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის საპატრიარქო არის ბულგარეთის ეგზარქოსების შთამომავალი და ერთი წმინდა, მართლმადიდებელი და სამოციქულო ეკლესიის წევრი. მას მართავს წმინდა სინოდი და ხელმძღვანელობს ბულგარეთის პატრიარქი, რომელიც ასევე არის სოფიის მიტროპოლიტი.

ბულგარეთის მართლმადიდებელი ეკლესია არის იურიდიული პირი. მისი სტრუქტურა და მართვა ჩანერილია მის დებულებაში.

ამ მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილები არ შეიძლება იყოს კანონით რაიმე სახის პრივილეგიის ან უპირატესობის მიმნიჭებელი საფუძველი.

მუხლი 11.

რელიგიური ინსტიტუციების ურთიერთობა სახელმწიფოსთან უნდა იყოს ბულგარულ ენაზე, რომელიც არის ბულგარეთის ოფიციალური ენა.

სხვა ენა შეიძლება გამოყენებულ იქნეს რელიგიურ მსახურებაში და სხვადასხვა რიტუალში, რელიგიური თემის ტრადიციების შესაბამისად.

მუხლი 12.

თავიანთი საჭიროებების შესაბამისად, რელიგიური რიტუალების ან მსახურების საჯარო შესრულებისთვის რელიგიურ თემებს შეუძლიათ გახსნან სარიტუალო ან სამლოცველო სახლები, ტაძრები, შენობები, რომლებსაც ფლობენ ან ქირაობენ რელიგიური ინსტიტუციები ან მათი ადგილობრივი ფილიალები. შენობები, რომლებიც ეკუთვნის რელიგიურ დენომინაციებს,

განიხილება „სივრცითი განვითარების აქტის“ დებულებებთან შესაბამისობაში და არქიტექტურულ დიზაინში მხედველობაში მიიღება კონკრეტული რელიგიური სიმბოლოები;

რელიგიურ დენომინაციებს ასევე შეუძლიათ მოაწიონ საჯარო ღონისძიებები თავიანთი სამლოცველო სახლებიდან გარეთ.

მუხლი 13.

აღსარების საიდუმლო ხელშეუხებელია. არ შეიძლება სასულიერო პირების იძულება, მისცენ ჩვენება ან გაამჟღავნონ ინფორმაცია იმ ფაქტებისა და გარემოებების შესახებ, რომლებიც მათთვის ცნობილი გახდა აღსარების მიღებისას.

თავი III

რეგისტრაცია

მუხლი 14.

რელიგიურმა თემებმა უნდა მოიპოვონ იურიდიული პირის სტატუსი ამ კანონის მოთხოვნების შესაბამისად.

მუხლი 15.

(ცვლილება შ.ო. 59/2007) რელიგიური თემების იურიდიულ პირებად რეგისტრაცია უნდა განხორციელდეს სოფიას საქალაქო სასამართლოს მიერ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 49-ე თავის -„ზოგადი წესების“, პროცედურების დაცვით.

დაუშვებელია რელიგიური დენომინაცია დარეგისტრირდეს იურიდიულ პირად იმავე სახელითა და იმავე სამოქმედო ტერიტორიაზე (სამოღვაწეო არეალი), როგორც სხვა დენომინაცია.

მუხლი 16.

სოფიის საქალაქო სასამართლომ რელიგიური თემების რეგისტრაციასთან დაკავშირებით მინისტრთა საბჭოში არსებული „რელიგიური დენომინაციების დირექტორატისგან“ შეიძლება მოითხოვოს ექსპერტების მხარდაჭერა.

მუხლი 17.

რელიგიური დენომინაციის დებულება უნდა შეიცავდეს სავალდებულო ინფორმაციას შემდეგზე:

რელიგიური დენომინაციის სახელი და რეგისტრაციის ადგილი;

რწმენისა და ღვთისმსახურების აღწერილობა;

დენომინაციის სტრუქტურა და ორგანოები;

მმართველობის ორგანოების წესდება, მათი უფლებამოსილება და შესაბამისი ვადის ხანგრძლივობა;

დენომინაციის წარმომადგენლობითი პირები და მათი დანიშვნის წესი; გადაწყვეტილების მიღებისა და დენომინაციის ორგანოების მოწვევის პროცედურები;

შემოსავლის წყაროები და საკუთრების სახეები;

საქმიანობის შეწყვეტა და ლიკვიდაცია.

მუხლი 18.

სოფიის საქალაქო სასამართლო ინახავს იურიდიული პირის სტატუსის მქონე რელიგიური დენომინაციების საჯარო რეესტრს. რელიგიურ დენომინაციებთან დაკავშირებით აკეთებს ჩანაწერებს შემდეგზე:

ყველა მნიშვნელოვანი სარეგისტრაციო გადაწყვეტილება;

დენომინაციის სახელი და სამოქმედო ტერიტორია (სამოღვაწეო არეალი);

მმართველობის ორგანოები და წარმომადგენლები;

რელიგიური ინსტიტუციების წარმომადგენელი ინდივიდების სახელები.

მუხლი 19.

დებულების მიხედვით, რელიგიურ დენომინაციას შეიძლება ჰქონდეს ადგილობრივი ფილიალი;

(2) ადგილობრივი ფილიალები უნდა დარეგისტრირდნენ მუნიციპალიტეტის მერიასთან არსებულ რეესტრში მათი რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით, 7 დღეში, ცენტრალური მმართველობის ან სათანადოდ უფლებამოსილი წარმომადგენლის მიერ შევსებული აპლიკაციის საფუძველზე.

(3) მე-2 პუნქტში მითითებულ განაცხადს უნდა ახლდეს:

სოფიის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება დენომინაციის რეგისტრაციისა და ცენტრალური მმართველობის შესახებ და, საჭიროების შემთხვევაში, ცენტრალური მმართველობის მინდობილობა, რათა ავტორიზებულ ინდივიდზე იმოქმედოს მისი სახელით.

ცნობა ცენტრალური მმართველობიდან, შესაბამის მუნიციპალიტეტში წარმომადგენლის, აგრეთვე სამოქმედო ტერიტორიის (სამოღვაწეო არეალი) და ადგილობრივი ფილიალის მისამართის მითითებით.

(4) შესაბამისად, რეესტრში გაკეთებული ჩანაწერის თაობაზე მერმა 3 დღეში უნდა შეატყობინოს მინისტრთა საბჭოსთან არსებულ „რელიგიურ დენომინაციათა დირექტორატს“.

(5) მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციამ უნდა შეინახოს რელიგიური დენომინაციების ადგილობრივი ფილიალების რეესტრი.

მუხლი 20.

ცენტრალური მმართველობის გადაწყვეტილებითა და შესაბამისი დენომინაციის დებულების შესაბამისად, ადგილობრივი ფილიალები შეიძლება დარეგისტრირდნენ როგორც იურიდიული პირები, მათი სამოქმედო ტერიტორიის (სამოღვაწეო არეალის) რაიონული სასამართლოების მიერ.

თავი IV

ქონება და ფინანსები

მუხლი 21.

ამ კანონის თანახმად, რელიგიურ დენომინაციებსა და იურიდიულ პირებად დარეგისტრირებულ მათ ფილიალებს აქვთ უფლება, ჰქონდეთ საკუთარი ქონება.

დენომინაციის ქონება შეიძლება შედგებოდეს: საკუთრების უფლებისგან და შეზღუდული ქონებრივი უფლებებისგან; ქონების სარგებლობით მიღებული შემოსავლისა და სხვა სარგებლისგან, ქირისა და ბიზნესკორპორაციებიდან და პარტნიორობიდან შემოსული დივიდენდების ჩათვლით; „მოძრავი ქონების საკუთრების უფლებადაცვის, საავტორო უფლებებისა და სამეზობლო უფლებების აქტი“ გათვალისწინებული ქონებისგან; სახელმწიფო სუბსიდიებიდან მიღებული შემოსავლის, შემონიშნულობების, ანდერძით მიღებული და სხვა ქონებისაგან.

სახელმწიფომ და მუნიციპალიტეტებმა შეიძლება გაათავისუფლონ რელიგიური ინსტიტუციები და მათი ადგილობრივი ფილიალები სახელმწიფო და მუნიციპალური ქონების გადასახადისგან.

მუხლი 22.

დებულებები უნდა განსაზღვრავდეს, თუ როგორ განკარგავს დენომინაცია მის ქონებას.

მუხლი 23.

დარეგისტრირებულ რელიგიურ დენომინაციებს უნდა ჰქონდეთ უფლება, თავიანთი საჭიროებებიდან გამომდინარე, აწარმოონ და გაყიდონ ღვთისმსახურებასთან, რიტუალებთან და წესებთან დაკავშირებული ნივთები.

1-ლ პუნქტში მოყვანილი გარიგებები არ შეიძლება იყოს ბიზნესგარიგება, სავაჭრო აქტის შესაბამისი მნიშვნელობით.

რელიგიურ მსახურებასთან დაკავშირებული სამლოცველო სახლები, ეკლესიები, მონასტრები, ობიექტები და ინდივიდები რელიგიური დენომინაციის აშკარა თანხმობის გარეშე მოვაჭრეთა მიერ არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს სარეკლამო მიზნითა და სავაჭრო აქტის შესაბამისი მნიშვნელობით.

მუხლი 24.

რეგისტრირებულ რელიგიურ დენომინაციებს უფლება აქვთ, იქონიონ და თავიანთი ხარჯებით შეინახონ სასაფლაო ადგილები.

მუხლი 25.

წინამდებარე კანონით დარეგისტრირებულ რელიგიურ დენომინაციებს რელიგიური, სოციალური, საგანმანათლებლო და ჯანდაცვის ღონისძიებების განხორციელებაში სახელმწიფო შეიძლება დაეხმაროს და წაახალისოს

საგადასახადო, საკრედიტო, სამომხმარებლო და სხვა ფინანსური და ეკონომიკური მხარდაჭერის გზითა და სპეციალური კანონების მოთხოვნათა შესაბამისად.

როცა რელიგიური დენომინაცია იყენებს 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებულ შეღავათებს, მათი წლიური ანგარიში ექვემდებარება დამოუკიდებელ ფინანსურ აუდიტს, საჯარო ინტერესებით დადგენილი არასამეწარმეო-არაკომერციულ იურიდიულ პირთათვის გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად.

(შესწორება შ.ო. 33/2006) როცა ფინანსთა სამინისტრო აღმოაჩენს კანონდარღვევას, მან უნდა შეატყობინოს სამართალდამცავ ორგანოებს და საჯარო ფინანსური ინსპექციის სააგენტოს და მათ, თავის მხრივ, უნდა მიიღონ სამართლებრივი ზომები.

მუხლი 26.

რელიგიურ დენომინაციას, რომელსაც მოპოვებული აქვს იურიდიული პირის სტატუსი ამ კანონის ძალით შეუძლია, შექმნას და მონაწილეობა მიიღოს კომერციულ კომპანიებში.

მუხლი 27.

იურიდიულ პირად რეგისტრირებულ რელიგიურ დენომინაციას, შესაბამისი რელიგიური ინსტიტუციის ხელშეკრულების საფუძველზე, დახმარებისა და დენომინაციის პოპულარიზაციის მიზნით შეუძლია, დააფუძნოს ა(ა)იპ.

1-ლი პუნქტით შექმნილ ა(ა)იპ-ს არ შეუძლია შეასრულოს რელიგიური კონფესიის საჯარო მსახურება.

მუხლი 28.

რეგისტრირებულ რელიგიურ დენომინაციას სახელმწიფო სუბსიდიები მიეცემა წლიური ეროვნული ბიუჯეტის შესახებ კანონის მიხედვით.

მუხლი 29.

სასულიერო პირებისა და რელიგიური ინსტიტუციების სხვა დასაქმებულების შრომითი ურთიერთობები რეგულირდება თითოეული რელიგიური ინსტიტუციის დებულების, აგრეთვე შრომისა და სოცუზრუნველყოფის კანონმდებლობის მიხედვით.

თავი V

რელიგიური დენომინაციების ჯანდაცვა, სოციალური და საგანმანათლებლო საქმიანობა

მუხლი 30.

ამ კანონის მიხედვით დარეგისტრირებულ რელიგიურ დენომინაციას

შეუძლია, გახსნას ჯანდაცვის, სოციალური და საგანმანათლებლო დაწესებულება.

ჯანდაცვის, სოციალური და საგანმანათლებლო დაწესებულება რელიგიური დენომინაციის მიერ უნდა გაიხსნას და ამოქმედდეს არსებული კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 31.

(შესწორება, შ.ო. 74/2009, ძალაშია 15.09.2009, შ.ო.68/2013, ძალაშია 2.08.2013)

ჯანდაცვის, შრომისა და სოცუზრუნველყოფის, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროებმა მონიტორინგი უნდა გაუწიონ რელიგიური დენომინაციების ჯანდაცვის, სოციალური და საგანმანათლებლო დაწესებულებების საქმიანობის შესაბამისობას სახელმწიფო მოთხოვნებთან.

მუხლი 32.

რელიგიური დენომინაციის ჯანდაცვისა და სოციალურ დაწესებულებებში მიღება არ შეიძლება განპირობებული იყოს კონკრეტული რელიგიური თემის კუთვნილებით.

მუხლი 33.

(შესწორება, შ.ო. 74/2009, ძალაშია 15.09.2009, შ.ო.68/2013, ძალაშია 2.08.2013) განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ნებართვითა და საჯარო განათლების შესახებ კანონის შესაბამისად რეგისტრირებულ რელიგიურ დენომინაციებს თავიანთი რელიგიური საჭიროებებისათვის შეუძლიათ, გახსნან რელიგიური სკოლები.

რელიგიურ სკოლებში განათლება ისევე უნდა იყოს აღიარებული, როგორც სეკულარულ განათლების სისტემაში, საჯარო განათლების შესახებ კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად.

რეგისტრირებულ დენომინაციებს, საჯარო განათლების შესახებ კანონში კერძო სკოლების მიმართ ნაყენებულ მოთხოვნათა შესაბამისად, შეუძლიათ, გახსნან ზოგადი განათლების საშუალო სკოლები.

1-ლი, მე-2 და მე-3 პუნქტების შესაბამისად, აღნიშნულ სკოლებში ჩარიცხვა ხდება მშობლის ან მეურვის წერილობითი განაცხადის საფუძველზე, იმ შემთხვევის გარდა, როცა ჩარიცხვის მსურველს შეუსრულდა 18 წელი.

რეგისტრირებული დენომინაციების სასწავლო დაწესებულებები ხელს არ უნდა უშლიდნენ საჯარო განათლების სავალდებულო ხარისხის მიღებას, რომელიც კონსტიტუციითა და კანონმდებლობით არის გარანტირებული.

რეგისტრირებულ დენომინაციებს შეუძლიათ გახსნან უმაღლესი სასწავლებლები, უმაღლესი განათლების შესახებ კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად.

რელიგიური უმაღლესი სასწავლებლები იხსნება მინისტრთა საბჭოს ნებართვით, რეგისტრირებული დენომინაციის მმართველობის განაცხადის საფუძველზე.

თავი VI

რელიგიური დენომინაციების დირექტორატი

მუხლი 34.

რელიგიის თავისუფლების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკას ახორციელებს მინისტრთა საბჭო.

მუხლი 35.

რელიგიურ დენომინაციათა დირექტორატი არის მინისტრთა საბჭოს სპეციალიზებული ადმინისტრაციული ორგანო. ის:

კოორდინირებას უწევს მთავრობის აღმასრულებელი შტოს ურთიერთობას რელიგიურ დენომინაციებთან;

ეხმარება მინისტრთა საბჭოს სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელებაში სხვადასხვა დენომინაციებს შორის ტოლერანტობისა და პატივისცემის შენარჩუნების მიზნით;

ორგანიზებას უწევს და ხელმძღვანელობს ექსპერტ-კონსულტანტების კომისიას რელიგიური დენომინაციების საკითხების განსახილველად;

უზრუნველყოფს საექსპერტო დასკვნებითა და მოსაზრებებით, ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

გამოთქვამს მოსაზრებას რეგისტრირებული დენომინაციების მმართველობის მიერ მოწვეული უცხოელი სასულიერო პირების ქვეყანაში ყოფნის თაობაზე;

განიხილავს მოქალაქეთა საჩივრებს მათი ან მათი ახლო ნათესავებისა და ნაცნობების რელიგიის თავისუფლების დარღვევის შესახებ, მიყენებულს მესამე პირების მიერ, რელიგიის თავისუფლების ბოროტად გამოყენებით.

ახორციელებს კომპეტენტური მოხელეების მიერ რელიგიური უფლებებისა და თავისუფლების დაცვის მონიტორინგს;

თვალყურს ადევნებს საჩივრებს ამ კანონის მე-7 მუხლით გათვალისწინებული უკანონო რელიგიური საქმიანობის შესახებ, და, საჭიროების შემთხვევაში, ატყობინებს სახელმწიფო ბრალდების ორგანოებს;

ამზადებს რეკომენდაციებს მინისტრთა საბჭოსთვის, ეროვნული ბიუჯეტის პროექტთან დაკავშირებით, რეგისტრირებული რელიგიური დენომინაციებისთვის გამოყოფილი სახელმწიფო სუბსიდიების განაწილების თაობაზე და ახორციელებს ამასთან დაკავშირებულ საჭირო ანგარიშვალდებულებას.

თავი VII

ადმინისტრაციული სასჯელები

მუხლი 36

ნებისმიერი პირი, რომელიც ავტორიზაციის გარეშე იმოქმედებს რელი-

გიური დენომინაციის სახელით, დაისჯება ჯარიმით 100- დან 300 – მდე ბულგარული ლევით (BGN).

პირველი პუნქტის განმეორებითი დარღვევის შემთხვევაში ჯარიმა განისაზღვრება 500 – დან 1000 ბულგარულ ლევამდე (BGN).

მუხლი 37.

რელიგიური რწმენის თავისუფლებასა და მის გამოხატვაში ხელის შეშლა, მე-7 მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, ისჯება ჯარიმით 100-დან 300 ლევამდე (BGN).

მუხლი 38.

ამ დებულებების დარღვევისათვის, როდესაც ქმედებაში არ არის სისხლის სამართლის კოდექსის შემადგენლობა, დამრღვევი დაჯარიმდება 100 – დან 300 ბულგარულ ლევამდე. თუ ქმედება ჩადენილია იურიდიული პირის მიერ, მატერიალური სანქცია შეადგენს 500 – დან 5000 ლევამდე თანხას (BGN).

მუხლი 39.

ამ კანონით გათვალისწინებული დარღვევები უნდა დადგინდეს მინისტრთა საბჭოში არსებული რელიგიური დენომინაციების დირექტორატის თანამდებობის პირების მიერ, წერილობითი აქტებით.

სადამსჯელო განკარგულება გამოიციემა მინისტრთა საბჭოში არსებული რელიგიური დენომინაციების დირექტორატის ხელმძღვანელის მიერ.

მუხლი 40.

ამ კანონით გათვალისწინებული დარღვევის დამდგენი აქტები და სადამსჯელო განკარგულებები მზადდება, გამოიციემა და გასაჩივრდება ადმინისტრაციულ დარღვევათა და პასუხისმგებლობათა შესახებ კანონით დადგენილი პროცედურის შესაბამისად.

დამატებითი დებულებები

§ 1. ამ კანონის მნიშვნელობით:

1. „რელიგიური დენომინაცია“ არის რელიგიური აღმსარებლობისა და პრინციპების, შესაბამისი რელიგიური თემისა და მისი ინსტიტუციების სისტემა.

2. „რელიგიური თემი“ არის ინდივიდების ნებაყოფლობითი გაერთიანება, შექმნილი რელიგიური აღმსარებლობის, რელიგიური მსახურების, რიტუალებისა და ცერემონიებისათვის.

3. „რელიგიური ინსტიტუცია“ არის რელიგიური დენომინაციების შესახებ კანონის შესაბამისად რეგისტრირებული რელიგიური თემი, რომელსაც აქვს იურიდიული პირის სტატუსი, საკუთარი მმართველობის ორგანოები და დებულება.

ავსტრიის ფედერალური კანონი ისლამის შესახებ¹

ნაწილი I

სამართლებრივი სტატუსი

მუხლი 1. საჯარო სამართლის კორპორაცია

ავსტრიაში არსებული ისლამური რელიგიური საზოგადოებები აღიარებულია სახელმწიფოს მიერ მოქალაქეების ძირითადი უფლებების შესახებ საკონსტიტუციო კანონის მე-15 მუხლის შესაბამისად. ისინი საჯარო სამართლის იურიდიული პირები არიან.

მუხლი 2. დამოუკიდებლობა

(1) ისლამური რელიგიური საზოგადოებები თავიანთ შიდა საქმეებს აწესრიგებენ და მართავენ დამოუკიდებლად. სარწმუნოებისა და სწავლების საკითხში ისინი თავისუფლები არიან და აქვთ რელიგიის საჯაროდ განხორციელების უფლება.

(2) ისლამური რელიგიური საზოგადოებები ისევე დაცული არიან კანონით, როგორც კანონით აღიარებული სხვა რელიგიური საზოგადოებები. მათი დანესებულებები, სწავლებები და წეს-ჩვეულებებიც დაცულია იმ შემთხვევაში, თუ არ ეწინააღმდეგება კანონის ნორმებს. რელიგიური საზოგადოებები, საკულტო თემები ან სხვა ქვედანაყოფები და ასევე მათი წევრები არ შეიძლება დაეყრდნონ შიდა რელიგიურ-საზოგადოებრივ რეგულირებებს ან სწავლებას, თუ მოცემულ შემთხვევაში ზოგადი სახელმწიფო ნორმა მსგავს შესაძლებლობას არ ითვალისწინებს.

მუხლი 3. სამართლის სუბიექტის სტატუსის მოპოვება

(1) ამ ფედერალური კანონის მიხედვით, ისლამური რელიგიური საზოგადოებები სამართლის სუბიექტის სტატუსს მოიპოვებენ შუამდგომლობის საფუძველზე, ფედერალური კანცლერის განკარგულებით. განკარგულება უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას, ადმინისტრაციული სასამართლოს წარმოების შესახებ კანონის (VfV) მე-3 ან მე-4 ნაწილის დებულებები რამდენად ვრცელდება რელიგიურ საზოგადოებაზე. §8-ის მიხედვით, ვადის დინება ჩერდება შუამდგომლობაში შესაძლო დამატების შეტანისა და მხარეების შესაძლო მოსმენის პერიოდით, შესწორებული შუამდგომლობის გაგზავნის ან მოსმენაზე მხარეების მოწვევის მომენტიდან დამატების, ან პოზიციის დაფიქსირების, ან ამისათვის განსაზღვრული ვადის ამოწურვამდე.

(2) ფედერალურმა კანცლერმა, 1-ლი აბზაცის თანახმად, შუამდგომლობები საჯაროდ ხელმისაწვდომი უნდა გახადოს ინტერნეტით, „საკულტო დანესებულების“ სფეროს საინფორმაციო ვებგვერდის მეშვეობით.

¹ეროვნულმა საბჭომ მიიღო გადაწყვეტილება, რომლითაც მიიღება ისლამური რელიგიური საზოგადოებების საგარეო სამართლებრივი ურთიერთობების შესახებ ფედერალური კანონი, 2015 წლის კანონი.

(3) სამართლის სუბიექტის სტატუსის მოპოვების შესახებ უნდა გამოიცეს გადაწყვეტილება, რომელიც უნდა შეიცავდეს ისლამური რელიგიური საზოგადოების დასახელებასა და ასევე მათი საგარეო წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე ორგანოს სახელწოდებას.

(4) მე-3 აბზაცის მიხედვით, სამართლის სუბიექტის სტატუსის მოპოვების შემდეგ უნდა გაუქმდეს ის კავშირები/საზოგადოებები, რომელთა მიზანიც შესაბამისი რელიგიური საზოგადოების რელიგიური სწავლების გავრცელებაში მდგომარეობს.

(5) იმ შემთხვევაში, თუ ისლამური რელიგიური საზოგადოება ხელახლა შეიქმნება უკვე არსებული რელიგიური კავშირის გაუქმებით, რომელიც ემსახურებოდა შესაბამის რელიგიურ აღმსარებლობას, მაშინ, საგადასახადო – სამართლებრივი თვალსაზრისით, რელიგიური საზოგადოება იცვლის ფორმას და რჩება გადასახადის გადამხდელის იმავე სამართლებრივი სუბიექტის სტატუსით.

მუხლი 4. წინაპირობები სამართლებრივი სტატუსის მოსაპოვებლად

(1) ამ ფედერალური კანონის თანახმად, ისლამურ რელიგიურ საზოგადოებას სამართლის სუბიექტის სტატუსის მოსაპოვებლად სჭირდება უზრუნველყოფილი ხანგრძლივი შემადგენლობა და ეკონომიკური თვითშენახვის უნარი. უზრუნველყოფილი ხანგრძლივი შემადგენლობა სახეზეა, როცა განმცხადებელი არის რეგისტრირებული როგორც რელიგიური კავშირი და, მოსახლეობის უკანასკნელი აღწერის მიხედვით, მას გააჩნია მინიმუმ 2 წევრი ავსტრიის ყოველ ათას მოსახლეზე. განმცხადებელმა უნდა წარმოადგინოს ამის დამამტკიცებელი საბუთი.

(2) შემოსავლებისა და ქონების გამოყენება შესაძლებელია მხოლოდ და მხოლოდ რელიგიური მიზნებისთვის, რასაც მიეკუთვნება ასევე რელიგიური მიზნის დასახვის დროს შექმნილი საზოგადოებისათვის სასარგებლო და საქველმოქმედო მიზნები.

(3) უნდა არსებობდეს საზოგადოების და სახელმწიფოს მიმართ ძირითადი დადებითი პოზიცია.

(4) არ შეიძლება არსებობდეს კანონით აღიარებულ ეკლესიებთან, რელიგიურ საზოგადოებებთან და ასევე სხვა რელიგიურ გაერთიანებებთან ურთიერთობის უკანონო ხელშეშლა.

მუხლი 5. სამართლის სუბიექტის სტატუსზე

უარის თქმა და მისი გაუქმება

(1) ფედერალურმა კანცლერმა სამართლის სუბიექტის სტატუსის მინიჭებაზე უარი იმ შემთხვევაში უნდა თქვას, თუ:

აღნიშნული აუცილებელია დემოკრატიულ საზოგადოებაში არსებული საჯარო უსაფრთხოების ინტერესების, საჯარო წესრიგის, ჯანმრთელობისა და მორალის ან სხვა პირთა უფლებებისა და თავისუფლების დასაცავად; დარღვევა სახეზეა, როცა რელიგიური სწავლება შეიცავს უკანონო ქმედების მოწოდებას, მოზარდების ფსიქიკური განვითარების შეფერხებას, ფსი-

ქიკური ინტეგრირების დარღვევასა და ფსიქოთერაპიული მეთოდების გამოყენებას;

არ არსებობს §4-ის წინაპირობა;

ნესდება არ შეესაბამება §6-ს.

(2) ფედერალურმა მთავრობამ რელიგიური საზოგადოების აღიარება უნდა გააუქმოს განკარგულებით, ხოლო ფედერალურმა კანცლერმა საკულტო თემის სამართლის სუბიექტის სტატუსი უნდა გააუქმოს გადაწყვეტილებით იმ შემთხვევაში, თუ:

1. §4-ისა და §8-ის მიხედვით, სამართლებრივი სტატუსის მოსაპოვებლად აუცილებელი წინაპირობა, ნევრების რაოდენობის გარდა, აღარ არის სახეზე;

2. უარის თქმის მიზეზი, 1-ლი აბზაცის თანახმად, სახეზეა იმ შემთხვევაში, თუ უარის საფუძვლის აღმოფხვრის მოწოდების მიუხედავად, იგი კვლავ არსებობს;

3. საზოგადოების ან კავშირის ნესდების სანინააღმდეგო ქმედება, აღმოფხვრის მოწოდების მიუხედავად, აგრძელებს არსებობას, ან

4. აღიარებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები, მოწოდების მიუხედავად, არ სრულდება.

(3) იმ განკარგულების გამოცხადების შემდეგ, რომლითაც განხორციელდა სამართლის სუბიექტის სტატუსის აღიარების გაუქმება, სამ სამუშაო დღეში უნდა გამოიცეს მიზეზების დადგენის გადაწყვეტილება, რომელიც უნდა შეიცავდეს რელიგიური საზოგადოების დასახელებასა და საგარეო წარმომადგენლობისათვის უფლებამოსილ ორგანოს და გადაწყვეტილება უნდა ჩაბარდეს მათ.

(4) სამართლებრივი სტატუსზე უარის თქმა ან მისი გაუქმება საჯაროდ ხელმისაწვდომი უნდა გახდეს ინტერნეტით, „საკულტო დაწესებულების“ სფეროს საინფორმაციო გვერდზე.

ნაწილი II

სტრუქტურა და დავალებები

მუხლი 6. ისლამური რელიგიური საზოგადოებების ნესდებები

(1) ისლამური რელიგიური საზოგადოების ნესდება, სახელმწიფო სფეროზე ზემოქმედების უზრუნველსაყოფად, ოფიციალურ ენაზე უნდა შეიცავდეს შემდეგ მონაცემებს:

დასახელებასა და მოკლე სახელწოდებას, რა დროსაც ნათლად შესაცნობი უნდა იყოს რელიგიური საზოგადოება და უნდა გამოირიცხოს არევა სხვა ეკლესიებთან ან რელიგიურ საზოგადოებებთან, კავშირებთან, დაწესებულებებთან ან სამართლის სხვა ფორმებთან;

რელიგიური საზოგადოების ადგილსამყოფელს;

ნევრობის მოპოვებასა და დაკარგვას;

ნევრების უფლებებსა და მოვალეობებს;

სწავლებას, რწმენის არსებითი წყაროების (ყურანი) ტექსტის ჩათვლით, რომელიც უნდა განსხვავდებოდეს კანონით აღიარებული რელიგიური გაერთიანებებისა და საზოგადოებების უკვე არსებული სწავლებისაგან;

შიდა ორგანიზაციას, რა დროსაც მინიმუმ გასათვალისწინებელია საკულტო თემები;

რელიგიურ საზოგადოებაში არსებული ყველა ტრადიციის სათანადო გათვალისწინებას;

ორგანოების დანიშვნის სახეობას, ფუნქციონირების პერიოდსა და გაუქმებას;

რელიგიური გაკვეთილის სახეობასა და მის კონტროლს;

საშუალებების მოზიდვას, მათ მართვასა და ანგარიშგებას;

რელიგიური საზოგადოების ფარგლებში არსებული დავების დარეგულირებას;

წესდების შედგენასა და შეცვლას.

(2) თავიანთი წევრების რელიგიური მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად განსახორციელებელი საქმიანობისათვის საშუალებების მოზიდვა რელიგიურმა საზოგადოებამ, საკულტო თემებმა ან მათმა წევრებმა უნდა განახორციელონ ქვეყნის ტერიტორიაზე.

მუხლი 7. რელიგიური საზოგადოების დავალებები

რელიგიურ საზოგადოებას განსაკუთრებით ევალება:

მისი წევრების ინტერესების დაცვა იმ შემთხვევაში, თუ ის არ სცდება საკულტო თემის საქმიანობის სფეროს;

იგი წარმოადგენს რელიგიურ-საზოგადოებრივ უმაღლეს ინსტანციას;

ფედერალური კანცლერისთვის რელიგიური საზოგადოების წესდებისა და საკულტო თემების წესდების წარდგენა, მასში შეტანილი ცვლილებების რეგისტრაცია შესაბამის ორგანოებში;

ფედერალური კანცლერისათვის შიდა რელიგიურ-საზოგადოებრივი რეგულაციების მიხედვით მინიჭებული სტატუსის მქონე სუბიექტის (დანესებულების) წარდგენა სამართლის სუბიექტის სტატუსის მოსაპოვებლად.

მუხლი 8. საკულტო თემები

(1) საკულტო თემები წარმოადგენენ ისლამური რელიგიური საზოგადოების ნაწილს, რომლებიც, ამავდროულად, არიან საჯარო სამართლის დამოუკიდებელი კორპორაციები. მათ უნდა იზრუნონ თავიანთი წევრების რელიგიური მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად და ამისათვის აუცილებელი დანესებულებების მოსამზადებლად.

(2) 1-ლ აბზაცში დასახელებული დავალებების შესასრულებლად, საკულტო თემებს შეუძლიათ დანესებულებების დაარსება, ხელმძღვანელობა ან არსებული დანესებულებების საკულტო დანესებულებებად გამოცხადება. რამდენიმე საკულტო თემის საერთო დანესებულების დაარსება შესაძლებელია მხოლოდ ყველა მხარის თანხმობითა და რელიგიური საზოგადოების ნებართვით.

(3) საკულტო თემების დაარსება შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ უზრუნველყოფილია მათი შემადგენლობა და ეკონომიკური თვითშენახვის უნარი და რელიგიური საზოგადოება თანხმობას აცხადებს მის დაარსებაზე.

(4) ყოველმა საკულტო თემმა უნდა წარმოადგინოს წესდება, რომელიც უნდა შეიცავდეს:

დასახელებას და მოკლე სახელწოდებას, რა დროსაც ნათლად შესაცნობი უნდა იყოს რელიგიური საზოგადოება და უნდა გამოირიცხოს არევა სხვა ეკლესიებთან ან რელიგიურ საზოგადოებებთან, კავშირებთან, დაწესებულებებთან ან სამართლის სხვა ფორმებთან;

საკულტო თემის ადგილსამყოფელს;

დებულებებს წევრობის მოპოვებისა და დაკარგვის შესახებ;

წევრების უფლებებსა და მოვალეობებს;

რეგულირებებს შიდა ორგანიზაციის შესახებ, განსაკუთრებით წევრთა ჩამონათვალის შესახებ;

რეგულირებებს ხელმძღვანელი ორგანოების დანიშვნის სახეობის, ფუნქციონირების პერიოდისა და გაუქმების შესახებ;

რეგულირებებს საშუალებების მოზიდვის, მათი მართვისა და ანგარიშგების შესახებ;

რეგულირებებს საკულტო თემის ფარგლებში არსებული დავების რეგულირების შესახებ; და

რეგულირებებს წესდების შედგენისა და ცვლილების შესახებ.

(5) საკულტო თემის გაუქმების შემთხვევაში მოქმედმა ორგანოებმა რელიგიურ საზოგადოებასთან თანხმობით უნდა განსაზღვრონ ქონება.

ნაწილი III

ავსტრიაში არსებული ისლამური რელიგიური საზოგადოების უფლებები და ვალდებულებები

მუხლი 9. სახელის უფლება და რელიგიური სახელწოდებების დაცვა

(1) რელიგიურ საზოგადოებას აქვს უფლება, აირჩიოს სახელი §6-ის 1-ლი აბზაცის 1-ლ სტრიქონში დასახელებული საზღვრების ფარგლებში.

(2) რელიგიური საზოგადოებებისა და საკულტო თემების დასახელებები და ასევე მათგან გამომდინარე ყველა ცნების გამოყენება შეიძლება მხოლოდ რელიგიური საზოგადოების ან საკულტო თემის თანხმობით.

(3) უცხო მესამე პირის მიმართ ავსტრიის ტერიტორიის მიღმა მდებარე რელიგიური საზოგადოების, საკულტო თემის ან მსგავსი ინსტიტუტების ცალკეულ დაწესებულებებთან სამართლებრივი კავშირის შთაბეჭდილების შესაქმნელად გამოსადეგი სახელწოდებების გამოყენება შეიძლება მხოლოდ საზოგადოების თანხმობით.

(4) ამ დებულებების დარღვევის შემთხვევაში რელიგიურ საზოგადოებას და ყოველ დაზარალებულ საკულტო თემს უფლება აქვს ფედერალურ

კანცლერს წარუდგინოს შუამდგომლობა მართლსაწინააღმდეგო მდგომარეობის დასასრულებლად წარმოების დაწყების შესახებ იმ შემთხვევაში, თუ არ უნდა რომ განხორციელდეს სისხლისსამართლებრივი დებულებების გამოყენება. შუამდგომლობასთან დაკავშირებით გადანყვეტილების მიღება უნდა მოხდეს ოთხ კვირაში.

მუხლი 10. ატესტაციის/ექსპერტიზის უფლება

(1) რელიგიური საზოგადოება უფლებამოსილია, საკანონმდებლო და ადმინისტრაციულ ორგანოებს ყველა დონეზე გადასცეს დასკვნები, მოხსენებები და შეთავაზებები იმ საქმეებთან დაკავშირებით, რომლებიც ეხება კანონით აღიარებულ ეკლესიებსა და რელიგიურ საზოგადოებებს.

(2) სამართლებრივი აქტები, რომლებიც ეხება რელიგიური საზოგადოების საგარეო ურთიერთობებს, ძალაში შესვლის წინ და განკარგულებები – მათი გამოცემის წინ, უნდა გადაეცეს რელიგიურ საზოგადოებას პოზიციის დასაფიქსირებლად, სათანადო ვადის მითითებით.

მუხლი 11. განსაკუთრებულ დაწესებულებებში რელიგიური მზრუნველობის უფლება და ახალგაზრდობის აღზრდა

(1) რელიგიურ საზოგადოებას უფლება აქვს რელიგიური თვალსაზრისით მზრუნველობა განახორციელოს თავის წევრებზე, რომლებიც

არიან ფედერაციის შეიარაღებული ძალების წევრები ან

იმყოფებიან სასამართლოს ან ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მისჯილ პატიმრობაში ან

მოთავსებულნი არიან საჯარო საავადმყოფოებში, მოხუცთა თავშესაფრებში, განუკურნებელი დაავადებების მქონე პაციენტთა საავადმყოფოებში ან მსგავს დაწესებულებებში.

(2) 1-ლი აზნაცის საკითხების უზრუნველსაყოფად განიხილებიან მხოლოდ ის პირები, რომლებიც პროფესიულად და პიროვნულად, განათლებისა და ავსტრიაში ძირითადი ბინადრობის ადგილის საფუძველზე, ამისათვის შესაფერისნი არიან. ყველა კონფესიურ მოთხოვნაში ისინი ექვემდებარებიან რელიგიურ საზოგადოებას, ყველა სხვა საქმეში, შესაბამისად, დაწესებულების ხელმძღვანელობას. §24-ის თანახმად, პროფესიული მომზადება მხოლოდ მაშინ არის სახეზე, როდესაც პირს სწავლების დასასრულს მიღებული აქვს შესაბამისი კვალიფიკაცია. პროფესიული ვარგისობა მოითხოვს მინიმუმ 3 – წლიან შესაბამის პროფესიულ გამოცდილებას და გერმანული ენის ცოდნას სიმნიფის ატესტატის მისაღები გამოცდის დონეზე. გარდა ამისა, აუცილებელია რელიგიური საზოგადოების მიერ უფლებამოსილების მინიჭება.

(3) 1-ლი აზნაცის 1-ლი სტრიქონის მიხედვით, საქმეების უზრუნველყოფისათვის აუცილებელი მატერიალური, მათ შორის, პერსონალის ხარჯი უნდა აიღოს კავშირმა.

(4) რელიგიური საზოგადოება და მისი წევრები უფლებამოსილნი არიან, უხელმძღვანელონ ბავშვებსა და ახალგაზრდებს და აღზარდონ ისინი ყველა ტრადიციული წეს-ჩვეულებისა და რელიგიური ცნებების შესაბამისად.

მუხლი 12. დებულებები საქმელების შესახებ

(1) რელიგიურ საზოგადოებას უფლება აქვს, ავსტრიაში განახორციელოს ხორცპროდუქტებისა და სხვა საკვები საშუალებების წარმოება შიდა რელიგიურ-საზოგადოებრივი დებულებების მიხედვით.

(2) ფედერაციის შეიარაღებულ ძალებში, ციხეებში, საჯარო საავადმყოფოებში, მოხუცთა თავშესაფრებში, განუკურნებელი დაავადებების მქონე პაციენტთა საავადმყოფოებში ან მსგავს დაწესებულებებში და ასევე საჯარო სკოლებში რელიგიური საზოგადოების წევრების კვების დროს გათვალისწინებულ უნდა იქნეს საკვებთან დაკავშირებით შიდა რელიგიურ-საზოგადოებრივი ცნებები.

მუხლი 13. დღესასწაულები

(1) სახელმწიფო უზრუნველყოფს დღესასწაულებისა და პარასკევის ლოცვის მთელი პერიოდის დაცვას. მათი ვადები განისაზღვრება ისლამური კალენდრის მიხედვით. დღეები იწყება მზის ჩასვლით და გრძელდება მომდევნო დღის მზის ჩასვლამდე. ლოცვის დრო არის პარასკევი, 12.00-დან 14.00 საათამდე.

(2) დღესასწაულებია:

ა) რამაზანი (რამადანი) – 3 დღე;

ბ) მომლოცველთა მსხვერპლშენირვის დღესასწაული (ყურბან-ბაირამი) – 4 დღე;

ც) აშურა – 1 დღე.

(3) მე-2 აბზაცში დასახელებულ დღეებსა და პარასკევის ლოცვის განმავლობაში საკულტო ადგილებში, საკულტო თემების ღვთისმსახურების მიზნისთვის განკუთვნილი ოთახებისა და შენობების სიახლოვეს აკრძალულია ყველა, თავიდან აცილებადი, ხმაურის გამომწვევი ქმედება, რასაც შეიძლება შედეგად მოჰყოლოდა დღესასწაულისათვის ხელისშემშლად, ასევე საჯარო შეკრებები, დემონსტრაციები და პროცესიები.

მუხლი 14. ფუნქციების მატარებელი პირების განვცვა

(თანამდებობიდან) გათავისუფლება

რელიგიურმა საზოგადოებამ და საკულტო თემმა ფუნქციები უნდა ჩამოართვას პირებს, რომლებსაც ქვეყნის ტერიტორიაზე მოქმედმა სასამართლომ ერთი ან რამდენიმე განზრახ ჩადენილი დასჯადი ქმედებების გამო ერთ წელზე მეტი ვადით მიუსაჯა თავისუფლების აღკვეთა, ან პირებს, რომლებიც თავიანთი ქმედებით უწყვეტად არღვევენ საჯარო უსაფრთხოებას, წესრიგს, სხვა პირების ჯანმრთელობასა და მორალს ან უფლებებსა და თავისუფლებას.

მუხლი 15. სასაფლაოები

(1) სასაფლაოებს ან სასაფლაოს განყოფილებებს საძირკველი ეყრება ხანგრძლივი ვადით. დაუშვებელია მათი გაუქმება ან დახურვა და ასევე ცალკეული საფლავების ამოთხრა. გამონაკლისებისთვის საჭიროა რელიგიური საზოგადოების უმაღლესი უწყების თანხმობა.

(2) სასაფლაოებზე ან სასაფლაოს განყოფილებებში დაკრძალვა შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ რელიგიური საზოგადოების უმაღლესი უწყების თანხმობით.

ნაწილი IV

ავსტრიაში არსებული ისლამური აღმშენებელი რელიგიური საზოგადოების უფლებები და ვალდებულებები

მუხლი 16. სახელის უფლება და რელიგიური სახელწოდებების დაცვა

(1) რელიგიურ საზოგადოებას აქვს უფლება, აირჩიოს სახელი §6-ის 1-ლი აბზაცის 1-ლ სტრიქონში დასახელებული საზღვრების ფარგლებში.

(2) რელიგიური საზოგადოების და საკულტო თემების დასახელებებისა და ასევე მათგან გამომდინარე ყველა ცნების გამოყენება შეიძლება მხოლოდ რელიგიური საზოგადოების ან საკულტო თემის თანხმობით.

(3) უცხო მესამე პირების მიმართ ავსტრიის ტერიტორიის მიღმა მდებარე რელიგიური საზოგადოების, საკულტო თემის ან მსგავსი ინსტიტუტების ცალკეულ დაწესებულებებთან სამართლებრივი კავშირის შთაბეჭდილების შესაქმნელად გამოსადეგი სახელწოდებების გამოყენება შეიძლება მხოლოდ საზოგადოების თანხმობით.

(3) ამ დებულებების დარღვევის შემთხვევებში რელიგიურ საზოგადოებას და ყოველ დაზარალებულ საკულტო თემს უფლება აქვს ფედერალურ კანცლერს წარუდგინოს შუამდგომლობა მართლსაწინააღმდეგო მდგომარეობის დასასრულებლად წარმოების დაწყების შესახებ იმ შემთხვევაში, თუ არ უნდა განხორციელდეს სისხლისსამართლებრივი დებულებების გამოყენება. შუამდგომლობასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილება მიღებულ უნდა იქნეს ოთხ კვირაში.

მუხლი 17. ატესტაციის/ექსპერტიზის უფლება

(1) რელიგიური საზოგადოება უფლებამოსილია, გადასცეს საკანონმდებლო და ადმინისტრაციულ ორგანოებს დასკვნები, მოხსენებები და შეთავაზებები იმ საქმეებთან დაკავშირებით, რომლებიც ეხება კანონით აღიარებულ ეკლესიებსა და რელიგიურ საზოგადოებებს.

(2) სამართლებრივი აქტები, რომლებიც ეხება რელიგიური საზოგადოების საგარეო ურთიერთობებს, მათი წარდგენის წინ და განკარგულებები – მათი გამოცემის წინ, უნდა გადაეცეს რელიგიურ საზოგადოებას პოზიციის დასაფიქსირებლად, სათანადო ვადის მითითებით.

მუხლი 18. განსაკუთრებულ დაწესებულებებში რელიგიური მზრუნველობის უფლება და ახალგაზრდობის აღზრდა

(1) რელიგიურ საზოგადოებას უფლება აქვს იზრუნოს ნევრებზე, რომლებიც:

არიან ფედერაციის შეიარაღებული ძალების წევრები ან იმყოფებიან სასამართლოს ან ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მისჯილ პატიმრობაში ან

მოთავსებული არიან საჯარო საავადმყოფოებში, მოხუცთა თავშესაფრებში, განუკურნებელი დაავადებების მქონე პაციენტთა საავადმყოფოებში ან მსგავს დაწესებულებებში.

(2) 1-ლი აბზაცის საქმეების უზრუნველსაყოფად განიხილებიან მხოლოდ ის პირები, რომლებიც პროფესიულად და პიროვნულად, განათლებისა და ავსტრიაში ძირითადი ბინადრობის ადგილის მიხედვით, ამისათვის შესაფერისნი არიან. ყველა კონფესიურ მოთხოვნაში ისინი ექვემდებარებიან რელიგიურ საზოგადოებას, ყველა სხვა საქმეში, შესაბამისად დაწესებულების კომპეტენტურ ხელმძღვანელობას. §24-ის თანახმად, პროფესიული მომზადება მხოლოდ მაშინ არის სახეზე, როდესაც პირს სწავლების დასასრულს მიღებული აქვს შესაბამისი კვალიფიკაცია. პროფესიული ვარგისობა მოითხოვს მინიმუმ 3 – წლიან შესაბამის პროფესიულ გამოცდილებას და გერმანული ენის ცოდნას სიმწიფის ატესტატის მისაღები გამოცდის დონეზე. გარდა ამისა, აუცილებელია რელიგიური საზოგადოების მიერ უფლებამოსილების მინიჭება.

(3) 1-ლი აბზაცის 1-ლი სტრიქონის მიხედვით, საქმეების უზრუნველყოფისათვის აუცილებელი მატერიალური ხარჯი უნდა აიღოს კავშირმა.

(4) რელიგიური საზოგადოება და მის წევრები უფლებამოსილნი არიან, ბავშვები და ახალგაზრდები ყველა ტრადიციული წეს-ჩვეულების დაცვითა და რელიგიური ცნებების შესაბამისად აღზარდონ.

მუხლი 19. დებულებები საქმელების შესახებ

(1) რელიგიურ საზოგადოებას უფლება აქვს, ავსტრიაში ხორცისა და სხვა საკვები პროდუქტების წარმოება განახორციელოს თავისი რელიგიურ-საზოგადოებრივი დებულებების მიხედვით.

(2) ფედერაციის შეიარაღებულ ძალებში, ციხეებში, საჯარო საავადმყოფოებში, მოხუცთა თავშესაფრებში, განუკურნებელი დაავადებების მქონე პაციენტთა საავადმყოფოებში ან მსგავს დაწესებულებებში, ასევე, საჯარო სკოლებში რელიგიური საზოგადოების წევრების კვების დროს გათვალისწინებულ უნდა იქნეს რელიგიურ-საზოგადოებრივი ცნებები.

მუხლი 20. დღესასწაულები

20. (1) სახელმწიფო უზრუნველყოფს დღესასწაულებისა და წირვების (ხუთშაბათობით ჩემ – ღვთისმსახურება, ოკმა – დღეები) დაცვას. მათი ვადები განისაზღვრება ისლამური კალენდრის მიხედვით. დღეები იწყება მზის ჩასვლით და გრძელდება მომდევნო დღის მზის ჩასვლამდე.

(2) დღესასწაულებია:

ა) მარხვისა და დღესასწაულის დღეები წმინდა ჰიზირის მოსაგონებლად – 3 დღე;

ბ) წმინდა ალის დაბადება – 1 დღე;

გ) ალის მუჰამედის მემკვიდრედ გამოცხადება – 1 დღე;

დ) მსხვერპლშენიშრვის დღესასწაული (ყურბან-ბაირამი) – 4 დღე;

ც) აზურე – 1 დღე.

(3) მე-2 აბზაცში დასახელებულ დღეებში და პარასკევის ლოცვის განმავლობაში საკულტო ადგილებისა და საკულტო თემების ღვთისმსახურების მიზნისთვის განკუთვნილი სხვა ოთახებისა და შენობების სიახლოვეს აკრძალულია ყველა, თავიდან აცილებადი, ხმაურის გამომწვევი ქმედება, რასაც შეეძლო შედეგად მოჰყოლოდა დღესასწაულისათვის ხელის შეშლა, ასევე საჯარო შეკრებები, დემონსტრაციები და პროცესიები.

მუხლი 21. ფუნქციების მატარებლების განვება

რელიგიურმა საზოგადოებამ და საკულტო თემმა ფუნქციები უნდა ჩამოართვას იმ პირებს, რომლებსაც ქვეყნის ტერიტორიაზე მოქმედმა სასამართლომ ერთი ან რამდენიმე განზრახ ჩადენილი დასჯადი ქმედებების გამო ერთ წელზე მეტი ვადით მიუსაჯა თავისუფლების აღკვეთა კანონიერი ძალით ან პირებს, რომლებიც თავისი ქმედებით უწყვეტად არღვევენ საჯარო უსაფრთხოებას, წესრიგს, სხვა პირების ჯანმრთელობასა და მორალს ან უფლებებსა და თავისუფლებას.

მუხლი 22. სასაფლაოები

(1) სასაფლაოები ან სასაფლაოს განყოფილებები განთავსებულია ხანგრძლივი ვადით. დაუშვებელია მათი გაუქმება ან დახურვა და ასევე ცალკეული საფლაოების ამოთხრა. გამონაკლისებისთვის საჭიროა რელიგიური საზოგადოების უმაღლესი უწყების თანხმობა.

(2) სასაფლაოებზე ან სასაფლაოს განყოფილებებში დაკრძალვა შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ რელიგიური საზოგადოების უმაღლესი უწყების თანხმობით.

ნაწილი V

რელიგიური საზოგადოებების და სახელმწიფოს შიშისმიერული მოქმედება

მუხლი 23. შიდა რელიგიურ-საზოგადოებრივი

გადანწყვეტილებების იურიდიული ძალა

(1) რელიგიური საზოგადოების წესდების, საკულტო თემების წესდებისა და დადგენილი პროცესუალური წესის, განსაკუთრებით საკულტო ნაგებობის განკარგვის წესისა და მათი ცვლილებების ასამოქმედებლად საჭიროა ფედერალური კანცლერის ნებართვა.

(2) წესდება და საგარეო წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე ორგანოების წესდება და ასევე რელიგიური მსახურების შესახებ ინფორმაცია დაუყოვნებლივ უნდა მიეწოდოს ფედერალურ კანცლერს, მიღების ან რელიგიური საზოგადოების მიერ დანიშნვის შემდეგ (§ 7 სტრიქონი 2).

(3) 1-ლი აბზაცის თანახმად, ცვლილებები და წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე ორგანოების დანიშვნა მხოლოდ ფედერალური კანცლერის მიერ დადასტურების დღიდან შედის ძალაში. მან იგი საჯაროდ ხელმისაწვდომი უნდა გახადოს ინტერნეტით, „საკულტო დაწესებულების“ სფეროს საინფორმაციო გვერდის მეშვეობით.

(4) შიდა რელიგიურ-საზოგადოებრივი წესით მინიჭებული სტატუსით აღჭურვილი დაწესებულებები საჯარო სამართლის იურიდიული პირის სტატუსს მოიპოვებენ რელიგიური საზოგადოების მიერ ფედერალურ კანცლერთან განცხადების შეტანის დღეს. განცხადების შემოსვლა წერილობით უნდა დადასტურდეს. განცხადება უნდა მოიცავდეს სამართლის სუბიექტისა და იმ პირთა საქმიანობის სფეროს, რომლებსაც აქვთ საზღვარგარეთ წარმომადგენლობის უფლება.

მუხლი 24. თეოლოგიური სწავლებები

(1) კავშირმა, 2016 წლის 1 იანვრიდან, თეოლოგიური კვლევისა და სწავლების მიზნითა და ისლამური საზოგადოების სულიერი შთამომავლობის სამეცნიერო განვითარებისათვის, თეოლოგიური განათლება უნდა მიიღოს ვენის უნივერსიტეტში. ამისათვის მთლიანობაში სასწავლო პერსონალი-სათვის ექვს ადგილამდეა გათვალისწინებული.

(2) ამ ფედერალური კანონის თანახმად, ყველა რელიგიური საზოგადოებისათვის სწავლებაში გათვალისწინებულია ერთი საკუთარი დარგი.

(3) 1-ლი აბზაცის თანახმად, სასწავლო პერსონალად განიხილებიან უნივერსიტეტის პროფესორები, უნივერსიტეტის დოცენტები, კერძო დოცენტები და ასევე ასოცირებული პროფესორები. უნივერსიტეტების შესახებ კანონის §108-ის მე-3 აბზაცის თანახმად, უნივერსიტეტების დასაქმებულებთან დაიდება კოლექტიური ხელშეკრულება.

(4) 1-ლი აბზაცის თანახმად, სამასწავლებლო პოზიციის დაკავების წინ კანდიდატურის შესახებ კონტაქტი უნდა დამყარდეს რელიგიურ საზოგადოებასთან, რა დროსაც მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული ფედერალური კანონით აღიარებული რელიგიური საზოგადოების მიერ წარმოდგენილი კანდიდატი.

მუხლი 25. შეტყობინების და რეგისტრაციის ვალდებულებები

რელიგიური საზოგადოება და სახელმწიფო ვალდებული არიან შეატყობინონ ერთმანეთს იმ მოვლენების შესახებ, რომლებიც ამ ფედერალური კანონის პუნქტებიდან გამომდინარეობს. აღნიშნული განსაკუთრებით ვრცელდება წარმოებების დაწყებასა და დასრულებაზე, ასევე §14-სა და §21-ში დასახელებულ პირთა წრისთვის მსჯავრის დადებაზე და ასევე რელიგიურ საზოგადოებაში ან საკულტო თემში ჩატარებული არჩევნების შიდა რელიგიურ-საზოგადოებრივ გასაჩივრებაზე.

მუხლი 26. სამსახურებრივი საიდუმლოების დაცვა

(1) რელიგიური ფუნქციის მატარებელი პირების მონმეებად დაკითხვა

შეიძლება, ჩვეულებრივ, მოქმედი დებულებების შესაბამისად, იმის გაუთვალისწინებლად, რაც მათ მიანდეს აღსარების გზით.

(2) 1-ლი აბზაცი ვრცელდება ასევე გამოსაკითხი პირის ან მხარეების დაკითხვაზეც სამოქალაქო-სამართლებრივ წარმოებაში.

მუხლი 27. ღონისძიებებზე უარის თქმა

უნწყებამ შეიძლება უარი უთხრას რელიგიურ საზოგადოებას, რელიგიური შინაარსის შეკრებებისა და ღონისძიებების გამართვაზე, რომლებიც ატარებენ საჯარო უსაფრთხოების, წესრიგის ან ჯანმრთელობის ინტერესების, ან ეროვნული უსაფრთხოების ან სხვა პირების უფლებების და თავისუფლებების ხელყოფის საფრთხეს. საფრთხეები, რომლებიც გამომდინარეობს მესამე პირების ქმედებით, არ წარმოადგენს უარის თქმის საფუძველს.

მუხლი 28. არჩევნები

(1) იმ შემთხვევაში, თუ საგარეო წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე ორგანოები ან რელიგიური მსახურები ირჩევიან არჩევნების გზით, არჩევნების პროცესი წესდებაში ან არჩევნების განაწესში იმდენად ნათლად უნდა იყოს განსაზღვრული, რომ შესაძლებელი იყოს ამ პროცესის გადამოწმება.

(2) იმ შემთხვევაში, თუ საგარეო წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე ორგანოები ან რელიგიური მსახურები არჩევნების საშუალებით განისაზღვრებიან, აქტიურ ხმის უფლების მქონე ყოველ პირს, ან იმ პირს, რომელსაც, 1-ლი აბზაცის თანახმად, გადამოწმების საფუძველზე, ეკუთვნოდა არჩევნებში აქტიური ხმის უფლება, შიდა რელიგიურ-საზოგადოებრივი შესაძლებლობების ამონურვის შემდეგ, შეუძლია არჩევნები გაასაჩივროს უფრო მაღალ ინსტანციაში – ფედერალურ კანცლერთან.

(3) იმ შემთხვევაში, თუ არჩევნების შესახებ განაცხადის შესვლიდან 14 დღეში არ შევა შეტყობინება შიდა რელიგიურ-საზოგადოებრივი გასაჩივრების ან საჩივრის შესახებ, მე-2 აბზაცის საფუძველზე, ფედერალური კანცლერი უნდა გაეცნოს არჩევნების შედეგებს და გასცეს დადასტურება.

მუხლი 29. კურატორის დანიშვნა

(1) იმ შემთხვევაში, თუ რელიგიური საზოგადოების ან საკულტო თემის საგარეო წარმომადგენლობის უფლებამოსილების მქონე ორგანოებმა ფუნქციონირების პერიოდის ხანგრძლივობას მინიმუმ ექვსი თვით გადააჭარბეს ან ისინი სხვა მიზეზებით აღარ არიან ქმედუნარიანები, უწყებამ შესაბამის საკულტო თემს და რელიგიურ საზოგადოებას უნდა მოუწოდოს, მინიმუმ ერთ და მაქსიმუმ ექვს თვეში ჩაატაროს დაგეგმილი არჩევნები ან ქმედუნარიანობა აღადგინოს სხვა (კავშირების) წესდებების ან წესდების შესაბამისი გზით.

(2) იმ შემთხვევაში, თუ რელიგიური საზოგადოება ან საკულტო თემი არ შეასრულებს დავალებას და არც წარადგენს კომპეტენტურ სასამართლოში შუამდგომლობას კურატორის დანიშვნის შესახებ, მაშინ ამგვარი შუამ-

დგომლობა ფედერალურმა კანცლერმა უნდა წარადგინოს კომპეტენტურ სასამართლოში.

მუხლი 30. უწყებების გადაწყვეტილებების განხორციელება

ამ ფედერალური კანონის თანახმად, გადაწყვეტილებების განსახორციელებლად უწყებამ შეიძლება გააუქმოს კანონსაწინააღმდეგო, კონსტიტუციის საწინააღმდეგო და წესდებების საწინააღმდეგო გადაწყვეტილებები, სათანადო ოდენობით დააკისროს ფულადი ჯარიმები და ასევე გამოიყენოს კანონით გათვალისწინებული სხვა ზომები.

ნაწილი VI

დასკვნითი დებულებები

მუხლი 31. არსებული რელიგიური საზოგადოებები, საკულტო თემები, წესდებები და (კავშირების) წესდებები

(1) ავსტრიაში ისლამური რელიგიური საზოგადოება (ლ. 466/1988) და ისლამური ალევიტური რელიგიური საზოგადოება (ლ II 133/2013), ასევე მათი ნაწილები საკუთარი სამართლებრივი სუბიექტის სტატუსით ხელშეუხებელი რჩება. ამ ფედერალური კანონის §9 ან §16-ის მიხედვით, ისინი არიან რელიგიური საზოგადოებები. ფედერალური კანონის ამოქმედებიდან თოთხმეტ დღეში, §3-ის 1-ლი აბზაცის თანახმად, უნდა გამოიცეს განკარგულებები, რომლებიც დაადგენს ამ ფედერალური კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად არსებულ რელიგიური საზოგადოებების შემადგენლობას კანონის ძალაში შესვლის დღიდან.

(2) წესდებები, (კავშირების) წესდებები და ასევე არჩეული ორგანოები ძალაში რჩება. 2015 წლის 31 დეკემბრამდე ისინი უნდა შეესაბამოს ამ ფედერალური კანონის მოთხოვნებს. წესდებების და (კავშირების) წესდებების ცვლილებებთან დაკავშირებით ფედერალურმა კანცლერმა გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს არაუგვიანეს 2016 წლის 1 მარტისა.

(3) კავშირები, რომელთა მიზანიც, ამ ფედერალური კანონის თანახმად, მოცემულია რელიგიური საზოგადოების რელიგიური სწავლების გავრცელებაში და ამ ფედერალური კანონის ამოქმედებამდე არსებობს, შინაგან საქმეთა ფედერალური მინისტრის გადაწყვეტილებით, 2015 წლის 31 დეკემბრამდე უნდა გაუქმდეს იმ შემთხვევაში, თუ კავშირის მიზანი არ მოერგო ამ კანონის მოთხოვნებს.

(4) ამ კანონის ამოქმედებამდე დანიშნულ პირებს, §6-ის მე-2 აბზაცის დებულებებიდან გამონაკლისის სახით, შეუძლიათ თავიანთი ფუნქცია კვლავ განახორციელონ ამ ფედერალური კანონის ძალაში შესვლიდან ერთ წლის ვადით.

მუხლი 32. ძალაში შესვლა/ამოქმედება და ძალის დაკარგვა

კანონი ძალაში შედის ფედერალურ საკანონმდებლო მაცნეში გამოქვეყ-

ნების დღის ამონურვის შემდეგ. აღნიშნული ფედერალური კანონის ამოქმედების შემდეგ ძალას კარგავს ისლამის, როგორც რელიგიური საზოგადოების, მიმდევრების აღიარების შესახებ კანონი, №159/1912, №144/1988 რედაქციით, 2014, უკანასკნელად შეცვლილი ფედერალური სამინისტროების შესახებ კანონით №11/2014.

მუხლი 33. აღსრულების პირობა

მოცემული კანონის აღსრულება ევალება ფედერალურ კანცლერს იმ შემთხვევაში, თუ, ცალკეული რეგულირებების საფუძველზე, ერთ-ერთი ფედერალური მინისტრის საგნობრივი განსჯადობა არ არის მოცემული.

ლატვიის რესპუბლიკის კანონი რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ¹

მუხლი 1. კანონში გამოყენებული ტერმინები

ამ კანონში გამოყენებულია შემდეგი ტერმინები:

(1) რელიგიური საქმიანობა – რელიგიის ან რწმენის დაცვა, კულტის მსახურება, რელიგიური ან რიტუალური ცერემონიების შესრულება და ქადაგებით სწავლება;

(2) რელიგიური დენომინაცია (შემდგომში – დენომინაცია) – მსოფლიო რელიგიების საერთო მიმართულებაა, რომელთაც აქვთ საკუთარი რელიგიური მრწამსი, სწავლება და დოგმატიკა, ასევე კულტის ტრადიციები;

(3) რელიგიური ორგანიზაციების ოფიციალური პირები – დანესებულების წევრები არჩეული ორგანიზაციების (კრებების, საბჭოებისა და აუდიტის კომისიების), ასევე სასულიერო პირების მიერ;

(4) რელიგიური ორგანიზაციის სასულიერო პირები (შემდგომში – სასულიერო პირები) – მთავარეპისკოპოსი, ეპისკოპოსი, მსახური, მღვდელი, დეკანოზი, რაბინი და სხვები;

(5) სარიტუალო საგნები – საგნები და ნივთები, რომლებიც საჭიროა რელიგიური ორგანიზაციებისათვის, რელიგიური საქმიანობის შესასრულებლად და მის უზრუნველსაყოფად;

(6) ქრისტიანული რწმენის სწავლება – ქრისტიანული დენომინაციის განსაზღვრული აზრების, დოგმებისა და გაგების სისტემა;

(7) რელიგიური სწავლება – განსაზღვრული აზრების, დოგმებისა და რელიგიის გაგების სისტემა;

(8) კაპელანი – სასულიერო პირი, რომელიც ასრულებს ოფიციალურ მოვალეობას საპატიმრო ადგილებში, ეროვნული შეიარაღებული ძალების ერთეულებსა და სხვაგან, სადაც სასულიერო პირის ნორმალური პასტორალური ზრუნვა არ არის ხელმისაწვდომი [17 ივნისი 1996; 19 თებერვალი 1998; 15 ივნისი 2000].

მუხლი 2. კანონის მიზანი

(1) კანონი რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ, რომელიც შეესაბამება ლატვიის რესპუბლიკის კონსტიტუციას, ასევე რელიგიის სფეროში ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებით დადებულ საერთაშორისო შეთანხმებას, არეგულირებს საზოგადოებრივ ურთიერთობებს, რომელიც წარმოიშვა რწმენის თავისუფლების განხორციელებისა და რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობასთან დაკავშირებით.

ამ კანონის მიზანია უზრუნველყოს ლატვიის მოსახლეობის რელიგიის თავისუფლება, რომელიც მოიცავს საკუთარი რელიგიური აზრების თავისუფლად გამოხატვის უფლებას, ინდივიდუალურად ან სხვებთან ერთად

¹ კანონი მიღებულია ლატვიის რესპუბლიკის პარლამენტის მიერ 1995 წლის 7 სექტემბერს. კანონში მითითებულია შესაბამისი ცვლილებები.

მოექცნენ ან არ მოექცნენ რომელიმე რელიგიაზე, თავისუფლად შეიცვალონ რელიგია ან შეასრულონ რელიგიური მოქმედებები, ასევე გამოხატონ თავიანთი რელიგიური მრწამსი, ძალაში მყოფი საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად [15 იანვარი 2000].

მუხლი 3. რელიგიური ორგანიზაციების კონცეფცია

(1) რელიგიური ორგანიზაციები არიან კანონში მითითებული პროცედურების შესაბამისად რეგისტრირებული სამრევლოები, რელიგიური ასოციაციები (ეკლესიები) და ეპარქიები.

(2) რომელიმე რელიგიის ან დენომინაციის მორწმუნეები ნებაყოფლობითობის პრინციპის საფუძველზე ერთიანდებიან სამრევლოებში, იმისათვის, რომ შეასრულონ რელიგიური საქმიანობა, ასევე ნებისმიერი სხვა საქმიანობა კონკრეტულ დასახლებულ ტერიტორიაზე, ძალაში მყოფი საკანონმდებლო აქტების დაცვით.

(3) რელიგიური ასოციაცია (ეკლესია) აერთიანებს რეგისტრირებული დენომინაციის სამრევლოებს, კანონით განსაზღვრული პროცედურის შესაბამისად.

(4) ეპარქია არის შესაბამისი რელიგიური გაერთიანების (ეკლესიის) კანონიერი სამართლის დებულებებით გათვალისწინებული ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ორგანიზაციული სტრუქტურა, რომელსაც ზედამხედველობას უწევს ეპისკოპოსი [19 თებერვალი 1998].

მუხლი 4. მოსახლეობის თანასწორობა მათი

რელიგიური შეხედულების მიუხედავად

(1) აკრძალულია მოსახლეობის უფლებების პირდაპირი ან არაპირდაპირი შეზღუდვა, ან მოსახლეობისთვის პრივილეგიების შექმნა, ასევე პირთა რელიგიური გრძნობების შელახვა, ან ამ პირთა რელიგიური შეხედულების სიძულვილისკენ წაქეზება. ამ კანონის დარღვევისათვის დამრღვევი პირები პასუხს აგებენ კანონით განსაზღვრული პროცედურის შესაბამისად.

(2) არავის აქვს უფლება თავისი რელიგიური მრწამსის გამო დაარღვიოს კანონი.

(3) არავითარი მითითება რელიგიური შეხედულების ან დენომინაციური კუთვნილების შესახებ არ უნდა ჩაინეროს სახელმწიფოს მიერ გამოცემულ პირად დოკუმენტებში.

(4) სახელმწიფოს და ადგილობრივ სახელმწიფო დანესებულებებს, ასევე სანარმოებსა და კომპანიებს ეკრძალებათ, მათ მიერ დასაქმებულებს ან სხვა პირებს მოსთხოვონ ინფორმაცია თავიანთი რელიგიური შეხედულების ან დენომინაციური კუთვნილების შესახებ.

მუხლი 5. სახელმწიფოსა და რელიგიური ორგანიზაციების

ურთიერთობის საფუძვლები

(1) ლატვიის რესპუბლიკაში სახელმწიფო გამოყოფილია ეკლესიისგან. სახელმწიფო დანესებულებებს აქვთ სეკულარული ხასიათი და რელიგიუ-

რი ორგანიზაციები მხოლოდ კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში ასრულებენ სახელმწიფო ფუნქციებს.

(2) სახელმწიფო იცავს ამ კანონში მოცემული რელიგიური ორგანიზაციების უფლებებს. სახელმწიფოს, ადგილობრივ თვითმმართველობებსა და მათ დანესებულებებს, ასევე, საჯარო და სხვა ორგანიზაციებს არ აქვთ უფლება, ჩაერიონ რელიგიური ორგანიზაციების რელიგიურ საქმიანობაში.

(3) სახელმწიფო აღიარებს მშობელთა და მეურვეთა უფლებას, აღზარდონ თავიანთი ბავშვები საკუთარი რელიგიური მრწამსის შესაბამისად.

(4) ამოღებულია [17 ივნისი 1996]

(5) სახელმწიფოსა და რელიგიურ ორგანიზაციებს შორის ურთიერთობებს ანესრიგებს იუსტიციის სამინისტრო, რომელიც, მარეგულირებელი აქტებით განსაზღვრული კომპეტენციის შესაბამისად, უზრუნველყოფს რელიგიის საკითხებში სახელმწიფო პოლიტიკის განვითარებას, კოორდინაციასა და იმპლემენტაციას და მართავს სახელმწიფოსა და რელიგიურ ორგანიზაციებს შორის საქმეებს. იუსტიციის სამინისტროს მიერ დაფუძნებული სტრუქტურული ერთეული, რომელიც მართავს რელიგიის საქმეებთან დაკავშირებულ საკითხებს, რელიგიური ორგანიზაციების მოთხოვნის საფუძველზე, უზრუნველყოფს საჭირო კონსულტაციებსა და დახმარებას.

(6) მარეგულირებელ აქტებთან რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობის შესაბამისობა მოწმდება აღმასრულებელი დანესებულებების მიერ და რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობისას მარეგულირებელი აქტებით დადგენილი დარღვევების შესახებ ეცნობება იუსტიციის სამინისტროს.

(7) სახელმწიფოსა და რელიგიური გაერთიანებების (ეკლესიების) ურთიერთობები, შესაძლებელია, დარეგულირდეს სპეციალური კანონით.

(8) რელიგიური საქმეების საბჭო არის საკონსულტაციო დანესებულება, რომლის თანამშრომლებიც განსაზღვრულია და წესდებით დამტკიცებულია კაბინეტის მიერ. რელიგიური საქმეების საბჭოს მუშაობის მიზანია, ხელი შეუწყოს და გააუმჯობესოს სახელმწიფოსა და რელიგიური ორგანიზაციების კოორდინაცია [17 ივნისი 1996; 15 ივნისი 2000; 12 სექტემბერი 2002; 18 დეკემბერი 2008].

მუხლი 5¹. რელიგიური საქმეების საბჭო

ამოღებულია [14 დეკემბერი 2008]

მუხლი 6. რელიგიური ორგანიზაციები და განათლება

(1) ყველას აქვს უფლება, დაეუფლოს რელიგიურ სწავლებებს ინდივიდუალურად ან რელიგიური ორგანიზაციების სასწავლო დანესებულებების მეშვეობით.

(2) ქრისტიანული სარწმუნოების სწავლებანი, შესაძლებელია, ისწავლებოდეს სახელმწიფო და ადგილობრივი ხელისუფლების სკოლებში იმ პირობისათვის, რომლებმაც წერილობით გამოხატეს სურვილი, შეიძინონ ეს ცოდნა. არასრულწლოვნებმა, მშობელთან ან მეურვესთან წერილობითი შეთანხმების საფუძველზე, უნდა წარმოადგინონ განცხადება ქრისტიანუ-

ლი სარწმუნოების სწავლებათა შესწავლის სურვილის შესახებ. 14 წლამდე არასრულწლოვანთა შემთხვევაში, მშობელმა ან მეურვემ მისი სახელით უნდა წარადგინოს განცხადება.

(3) ქრისტიანული სარწმუნოების სწავლება განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ ისწავლება დამტკიცებული პროგრამის მიხედვით, სევანგელურ-ლუთერული, რომაულ-კათოლიკური, მართლმადიდებლური, ძველმორწმუნე და ბაპტისტური კონფესიის მასწავლებლების მიერ იმ შემთხვევაში, თუ სკოლაში სულ მცირე 10 მოსწავლე გამოთქვამს სურვილს, შეიძინოს შესაბამისი კონფესიური განათლება. მასწავლებლები შეიძლება წარდგენილ იქნენ დენომინაციების მიერ, ხოლო მათ ატესტაციას უზრუნველყოფს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო.

(4) სახელმწიფო და ადგილობრივი ხელისუფლების მმართველობის ქვეშ არსებულ ეროვნული უმცირესობების სკოლებს შეუძლიათ, უზრუნველყონ მოსწავლეების ან მათი მშობლების ან მეურვეების სურვილის შესაბამისი და ეროვნული უმცირესობისათვის დამახასიათებელი რელიგიური სწავლება, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დადგენილი პროცედურების დაცვით.

(5) ქრისტიანული რწმენისა და ეთიკის სწავლებები ფინანსდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან [17 ივნისი 1996; 19 თებერვალი 1998].

მუხლი 7. რელიგიური ორგანიზაციის დაფუძნების პროცედურა

(1) კონგრეგაციის (სამრევლოს) დაფუძნება შეუძლია ლატვიის არანაკლებ 20 მოქალაქეს ან პირებს, რომლებიც რეგისტრირებული არიან მოსახლეობის რეესტრში და მიაღწიეს 18 წელს. ერთ პირს აქვს უფლება იყოს მხოლოდ ერთი კონგრეგაციის (სამრევლოს) დამფუძნებელი. ლატვიის ნებისმიერ მცხოვრებს აქვს უფლება, შეუერთდეს კონგრეგაციას (სამრევლოს) და ეწეოდეს იქ საქმიანობას. 18 წლამდე ახალგაზრდები, შესაძლებელია, შეუერთდნენ კონგრეგაციას (სამრევლოს) მშობლის ან მეურვის წერილობით თანხმობით.

(2) ერთი დენომინაციის ათმა (ან მეტმა) კონგრეგაციამ (სამრევლომ), რომლებიც რეგისტრირებული არიან ლატვიის რესპუბლიკაში, შესაძლებელია, დააფუძნონ რელიგიური გაერთიანება (ეკლესია). ეს დებულება არ ვრცელდება ამ კანონის მე-8 მუხლის მე-4 პარაგრაფით განსაზღვრულ რელიგიურ ორგანიზაციაზე.

(3) ერთი დენომინაციის კონგრეგაციამ (სამრევლომ) სახელმწიფოში, შესაძლებელია, დააფუძნოს მხოლოდ ერთი რელიგიური გაერთიანება (ეკლესია).

(4) ეპარქიამ თავისი გადანყვეტილებით, შესაძლებელია, დააფუძნოს რელიგიური გაერთიანება (ეკლესია) [17 ივნისი 1996; 19 თებერვალი 1998; 15 ივნისი 2000; 12 სექტემბერი 2002].

მუხლი 7¹ რელიგიური ორგანიზაციების დაწესებულებები

(1) ამ კანონით განსაზღვრული პროცედურების შესაბამისად, დარეგის-

ტრირებულმა ორგანიზაციებმა სადამფუძნებლო დოკუმენტში განერილი საქმიანობის მიზნებისათვის შესაძლებელია, შექმნან ინსტიტუციები (საეკლესიო-სასწავლო, სამონასტრო, მისიონერული, სადიაკვნო და მათი მსგავსი დაწესებულებები), რომელთა საქმიანობა და მიზანი არ არის მოგების მიღება.

(2) რელიგიური ორგანიზაციების დაწესებულებებმა უნდა იმოქმედონ მოქმედი კანონმდებლობისა და თავიანთი სადამფუძნებლო დოკუმენტის (წესდების) შესაბამისად, რომელიც დამტკიცებულია რელიგიური ორგანიზაციის მიერ.

(3) რელიგიური ორგანიზაციის დაწესებულებების დაფუძნება, რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია, თუ დამფუძნებლები მიიღებენ შესაბამის გადაწყვეტილებას, ხორციელდება რელიგიური ორგანიზაციის სადამფუძნებლო დოკუმენტით (წესდებით) გათვალისწინებული პროცედურით [19 თებერვალი 1998; 20 მარტი 1998].

მუხლი 8. რელიგიური ორგანიზაციებისა და მათი დაწესებულებების რეგისტრაცია

(1) რელიგიური ორგანიზაციები და მათი დაწესებულებები რეგისტრირდებიან „რელიგიური ორგანიზაციებისა და მათი დაწესებულებების რეესტრში“ (შემდგომში – რეესტრი). რეგისტრაციას ახორციელებს ლატვიის რესპუბლიკის მენარმეთა რეესტრი (შემდგომში – მარეგისტრირებელი დაწესებულება).

(2) რელიგიური ორგანიზაციის ან მისი დაწესებულების რეგისტრაციის წინ, მარეგისტრირებელი დაწესებულება იუსტიციის სამინისტროსგან ითხოვს დასკვნას რელიგიური ორგანიზაციებისა და მათი დაწესებულებების სადამფუძნებლო დოკუმენტით განსაზღვრული სამოქმედო მიზნებისა და ამოცანების მარეგულირებელ აქტებთან შესაბამისობის თაობაზე; ასევე, შესაძლებელია თუ არა, რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობამ (სწავლებებმა) საფრთხე შეუქმნას ადამიანის უფლებებს, ქვეყნის დემოკრატიულ წყობილებას, საჯარო უსაფრთხოებას, კეთილდღეობას ან მორალს.

(3) რელიგიური ორგანიზაციები და მათი დაწესებულებები რეგისტრირდებიან რელიგიური ორგანიზაციებისა და მათი დაწესებულებების მარეგისტრირებელ რეესტრში ჩანაწერის გაკეთებით.

(4) კონგრეგაცია (სამრევლო), რომელიც პირველად წამოიწყებს საქმიანობას ლატვიის რესპუბლიკაში და არ მიეკუთვნება სახელმწიფოში უკვე რეგისტრირებულ არც ერთ რელიგიურ გაერთიანებას (ეკლესიას), 10 წლის განმავლობაში ყოველწლიურად ხელახლა უნდა დარეგისტრირდეს (შემდგომში – ხელახალი რეგისტრაცია) მარეგისტრირებელ ორგანოში. რელიგიური ორგანიზაციის ხელახალი რეგისტრაციისას, მარეგისტრირებელი დაწესებულება უნდა დაეყრდნოს იუსტიციის სამინისტროს შეხედულებას რელიგიური ორგანიზაციის მიერ წინა პერიოდში განხორციელებული საქმიანობის მარეგულირებელ აქტებთან შესაბამისობის თაობაზე.

(5) ხელახალი რეგისტრაციისათვის მარეგისტრირებელი დაწესებულება

შესაბამის რელიგიურ ორგანიზაციას რელიგიური ორგანიზაციის რეგისტრაციის სერტიფიკატი მითითებული ვადის ამონაწერამდე 3 თვით ადრე უგზავნის შეხსენებას.

(6) ხელახალი რეგისტრაციისთვის რელიგიური ორგანიზაციის დოკუმენტაცია მარეგისტრირებელ დანესებულებაში უნდა იქნეს წარმოდგენილი რეგისტრაციის ვადის ამონაწერამდე არაუგვიანეს ორი თვისა [18.12.2008. [18 დეკემბერი 2008].

მუხლი 9. მარეგისტრირებელ დანესებულებაში წარსადგენი დოკუმენტები

(1) კონგრეგაციის (სამრევლოს) რეგისტრაციასთან დაკავშირებულ განაცხადს, რელიგიური ორგანიზაციის მიერ შესაბამისი უფლებით აღჭურვილი პირმა უნდა დაერთოს შემდეგი დოკუმენტაცია:

1. სადამფუძნებლო დოკუმენტი (წესდება);
2. კონგრეგაციის (სამრევლოს) დამფუძნებელთა ჩამონათვალი (სახელი, გვარი, საცხოვრებელი ადგილი, პირადი ნომერი და ხელმოწერა);
3. კონგრეგაციის (სამრევლოს) დაფუძნებასთან დაკავშირებული შეხვედრის ოქმები, დამტკიცებული სადამფუძნებლო დოკუმენტი (წესდება), ხელმძღვანელობისა და აუდიტის კომისიის შემადგენლობა (სახელი, გვარი, პირადი ნომერი და პირების ოფიციალური წოდება), ასევე ოფიციალური პირების მონაცემები, რომელთაც უფლება აქვთ წარმოადგინონ რელიგიური ორგანიზაცია (სახელი, გვარი და ამ პირთა პირადი ნომრები);
4. სახელმწიფო გადასახადის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

(2) რელიგიური გაერთიანების (ეკლესიის) რეგისტრაციასთან დაკავშირებულ განაცხადს რელიგიური ორგანიზაციის მიერ შესაბამისი უფლებით აღჭურვილი პირის მიერ უნდა დაერთოს შემდეგი დოკუმენტაცია:

1. სადამფუძნებლო დოკუმენტი (წესდება);
2. რელიგიური გაერთიანების (ეკლესიის) დამფუძნებელ კონგრეგაციათა ჩამონათვალი, რომელიც დამტკიცებულია კონგრეგაციათა ხელმძღვანელების მიერ;
3. რელიგიური გაერთიანების (ეკლესიის) დაფუძნებასთან დაკავშირებული ოქმები, მისი ადმინისტრაციული ორგანოები, ხელმძღვანელობისა და აუდიტის კომისიების შემადგენლობა (სახელი, გვარი, პირადი ნომერი და პირების ოფიციალური წოდება), ასევე ოფიციალური პირების მონაცემები, რომელთაც უფლება აქვთ წარმოადგინონ რელიგიური ორგანიზაცია (სახელი, გვარი და ამ პირის პირადი ნომერი);
4. სახელმწიფო გადასახადის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

(3) ეპარქიის რეგისტრაციასთან დაკავშირებულ განაცხადს, რელიგიური ორგანიზაციის მიერ უფლებით აღჭურვილი პირის მიერ, უნდა დაერთოს შემდეგი დოკუმენტაცია:

1. სადამფუძნებლო დოკუმენტი (წესდება);
2. რელიგიური გაერთიანების (ეკლესიის) გადანყვეტილება ეპარქიის დაფუძნებასთან დაკავშირებით;

3. ინფორმაცია მმართველობითი ორგანოს შემადგენლობასთან დაკავშირებით (სახელი, გვარი, პირადი ნომერი, პირის ოფიციალური ნოდება), ასევე ოფიციალური პირების მონაცემები, რომელთაც უფლება აქვთ წარმოადგინონ ეპარქია (სახელი, გვარი და ამ პირის პირადი ნომერი);

4. სახელმწიფო გადასახადის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

(4) საეკლესიო სასწავლო, სამონასტრო, მისიონერული ან სადიაკვნო დაწესებულებების რეგისტრაციასთან დაკავშირებულ განაცხადს, რელიგიური ორგანიზაციის მიერ უფლებით აღჭურვილი პირის მიერ, უნდა დაერთოს შემდეგი დოკუმენტაცია:

1. სადამფუძნებლო დოკუმენტი (წესდება);

2. რელიგიური გაერთიანების (ეკლესიის) ან ეპარქიის გადაწყვეტილება საეკლესიო სასწავლო, სამონასტრო, მისიონერული ან სადიაკვნო დაწესებულებების დაფუძნებასთან დაკავშირებით;

3. ინფორმაცია ოფიციალური პირის შესახებ, რომელიც უფლებამოსილია წარმოადგინოს რელიგიური ორგანიზაციის დაწესებულება (სახელი, გვარი, პირადი ნომერი);

4. სახელმწიფო გადასახადის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

(5) რელიგიური ორგანიზაციის ხელახალ რეგისტრაციასთან დაკავშირებულ განაცხადს რელიგიური ორგანიზაციის მიერ უფლებით აღჭურვილი პირის მიერ უნდა დაერთოს შემდეგი დოკუმენტაცია:

1. რელიგიური გაერთიანების სადამფუძნებლო დოკუმენტში (წესდებაში) მითითებული უმაღლესი გადაწყვეტილების მიმღები დაწესებულების მიერ რელიგიური ორგანიზაციის ხელახალ რეგისტრაციასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილება;

2. სახელმწიფო გადასახადის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

(6) რელიგიური ორგანიზაციის მიერ შესაბამისი უფლებამოსილებით აღჭურვილმა პირმა განაცხადს უნდა დაურთოს მმართველობითი ან აუდიტის კომისიის ან წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირთა შემადგენლობაში ცვლილებებთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილება, რელიგიური ორგანიზაციის სადამფუძნებლო დოკუმენტში (წესდებაში) მითითებული პროცედურის შესაბამისად, რელიგიური ორგანიზაციის მმართველობითი ან აუდიტის კომისიის წევრების ან წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირების სახელების, გვარების, პირადი ნომრებისა და ოფიციალური ნოდების მითითებით.

(7) რელიგიური გაერთიანების დაწესებულების მიერ უფლებამოსილებით აღჭურვილმა პირმა წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირის ცვლილების რეგისტრაციის განაცხადზე უნდა დაურთოს სადამფუძნებლო დოკუმენტით (წესდებით) განსაზღვრული პროცედურის შესაბამისად განხორციელებულ ცვლილებასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილება სახელის, გვარის, პირადი ნომრის, პირის ოფიციალური ნოდების მითითებით.

(8) სადამფუძნებლო დოკუმენტში (წესდებაში) დამატების რეგისტრაციასთან დაკავშირებულ განაცხადს, რელიგიური გაერთიანების ან მისი და-

წესებულების უფლებით აღჭურვილი პირის მიერ, უნდა დაერთოს შემდეგი დოკუმენტაცია:

1. სადამფუძნებლო დოკუმენტში (წესდებაში) მითითებული პროცედურების შესაბამისად, რელიგიური გაერთიანების ან მისი დაწესებულების მიერ მიღებული გადაწყვეტილება სადამფუძნებლო დოკუმენტში (წესდებაში) დამატების განხორციელების შესახებ;

2. სადამფუძნებლო დოკუმენტის (წესდების) ტექსტის ახალი ფორმულირება (ორ ეგზემპლარად);

3. სახელმწიფო გადასახადის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

(9) სახელმწიფო გადასახადის გადახდა ხორციელდება რელიგიური ორგანიზაციის ან მისი დაწესებულების რეგისტრაციისათვის, ხელახალი რეგისტრაციისათვის, სადამფუძნებლო დოკუმენტში დამატების რეგისტრაციისათვის და რეგისტრაციის სერტიფიკატის განმეორებითი გაცემისათვის. სახელმწიფო გადასახადის ოდენობა და გადახდის პროცედურა განისაზღვრება კაბინეტის მიერ.

მუხლი 9¹. რეესტრში შესატანი ინფორმაცია

(1) რეესტრში შეტანილ უნდა იქნეს რელიგიურ ორგანიზაციასთან დაკავშირებული შემდეგი ინფორმაცია:

1. სახელწოდება;

2. სამართლებრივი ფორმა [კონგრეგაცია (სამრევლო), რელიგიური გაერთიანება (ეკლესია), ეპარქია];

3. დენომინაციური კუთვნილება;

4. საქმიანობის მიზნები;

5. დაფუძნებასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილების თარიღი;

6. საქმიანობის ტერიტორია;

7. იურიდიული მისამართი (ხელმძღვანელობის მდებარეობა);

8. რელიგიური ორგანიზაციის მმართველობითი დაწესებულების წევრთა, ასევე წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირთა სახელები, გვარები, პირადი ნომრები;

9. რეგისტრაციის ნომერი (ერთად დაწერილი თერთმეტციფრიანი სარეგისტრაციო კოდი);

10. რეგისტრაციის ვადა და ხელახალი რეგისტრაციის პერიოდი;

11. ინფორმაცია რელიგიური ორგანიზაციის მოქმედების შეწყვეტის, მოქმედების განახლების, რეგისტრაციიდან ამოღების, გადახდისუუნარობისა და რეორგანიზაციის შესახებ;

12. ინფორმაცია, გადახდისუუნარობის შემთხვევაში, გაკოტრების მმართველის დანიშვნასთან დაკავშირებით, გაკოტრების მმართველის სახელის, გვარის, პირადი ნომრისა და სამუშაო ადგილის მისამართის მითითებით;

13. ჩანაწერის გაკეთების თარიღი;

14. სხვა ინფორმაცია, თუ ამგვარი ინფორმაცია პირდაპირ გათვალისწინებულია კანონით.

(2) რეესტრში შეტანილ უნდა იქნეს რელიგიურ ორგანიზაციასთან დაკავშირებული შემდეგი ინფორმაცია:

1. სახელწოდება;
2. სამართლებრივი ფორმა (საეკლესიო სასწავლო, სამონასტრო, მისიონერული ან სადიაკვნო დაწესებულებები);
3. საქმიანობის მიზნები;
4. დაფუძნებასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილების თარიღი;
5. ინფორმაცია რელიგიური ორგანიზაციის შესახებ, რომელიც აფუძნებს ამ დაწესებულებას (სახელწოდება, რეგისტრაციის ნომერი);
6. იურიდიული მისამართი(მდებარეობა);
7. რელიგიური ორგანიზაციის მიერ წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირთა სახელები, გვარები და პირადი ნომრები;
8. სარეგისტრაციო ნომერი;
9. ინფორმაცია მოქმედების შეწყვეტის, რეგისტრაციიდან გამონაკლისის, გადახდისუუნარობისა და რეორგანიზაციის შესახებ;
10. ინფორმაცია, გადახდისუუნარობის შემთხვევაში, გაკოტრების მმართველის დანიშვნასთან დაკავშირებით, გაკოტრების მმართველის სახელის, გვარის, პირადი ნომრის და სამუშაო ადგილის მისამართის მითითებით;
11. ჩანაწერის გაკეთების თარიღი;
12. სხვა ინფორმაცია, თუ ამგვარი ინფორმაცია პირდაპირ გათვალისწინებულია კანონით [18 დეკემბერი 2008].

მუხლი 10. რელიგიური ორგანიზაციების

სადამფუძნებლო დოკუმენტი (წესდება)

(1) რელიგიური ორგანიზაციის სადამფუძნებლო დოკუმენტში მითითებული უნდა იყოს შემდეგი:

1. რელიგიური ორგანიზაციის სახელწოდება და დენომინაციური კუთვნილება. აღნიშნული სახელწოდება მკაფიოდ უნდა განსხვავდებოდეს კანონით დადგენილი პროცედურების შესაბამისად რეგისტრირებული ან რეგისტრაციაზე განაცხადგაკეთებული რელიგიური ორგანიზაციის ან მისი დაწესებულების სახელწოდებისგან, ასევე, სახელწოდება უნდა განსხვავდებოდეს ნებისმიერ სხვა მარეგისტრირებელ ორგანოში რეგისტრირებულ ან რეგისტრაციაზე განაცხადგაკეთებული დაწესებულების სახელწოდებისგან; სახელწოდება არ უნდა შეიცავდეს მცდარ ინფორმაციას სამართლებრივ ფორმასთან, საქმიანობის მიზნებთან და რელიგიური გაერთიანების სახეობასთან დაკავშირებით; სახელწოდება კონგრეგაციის (სამრევლოს) რელიგიური გაერთიანების (ეკლესიის) კუთვნილებასთან დაკავშირებით არ უნდა იყოს შეცდომაში შემყვანი, თუ კონგრეგაცია (სამრევლო) არ აღიარებს კანონით დადგენილი წესით რეგისტრირებულ რელიგიურ გაერთიანებასთან (ეკლესიასთან) მის კუთვნილებას;

2. რელიგიური ორგანიზაციის ვალდებულებები, საკუთარი საქმიანობის

განხორციელებისას ლატვიის რესპუბლიკის კონსტიტუციისა და კანონების დაცვის შესახებ;

3. რელიგიური საქმიანობის მიზნები და სწავლების ამოცანები (საღმრთო წერილი, დოგმატიკა, დენომინაციური თავისებურებანი), რელიგიური ცერემონიების ფორმები;

4. რელიგიური ორგანიზაციის სტრუქტურის არჩევის პროცედურა, მმართველი და აუდიტის კომისიის კომპეტენცია;

5. რელიგიური ორგანიზაციის სამოქმედო ტერიტორია და მმართველი ორგანოს მდებარეობა;

6. სამრევლოს წევრთა მიღებისა და გარიცხვის პროცედურა, მათი უფლებები და მოვალეობები;

7. რელიგიური ორგანიზაციის უფლებები და მოვალეობები, მისი ქონება და ფინანსური რესურსები;

8. რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციის პროცედურა და ლიკვიდაციის შედეგად დარჩენილი ქონების შემდგომი გამოყენება.

(2) რელიგიურ ორგანიზაციებს შეუძლიათ ასევე სადამფუძნებლო დოკუმენტით (წესდებით) დაარეგულირონ სხვა შიდა საკითხები.

(3) თუ კონგრეგაცია (სამრევლო) აღიარებს სახელმწიფოს ტერიტორიაზე რომელიმე დენომინაციასთან მის კუთვნილებას, აღნიშნული უნდა მითითოს კონგრეგაციის განაცხადში, რაც დადასტურდება შესაბამისი რელიგიური გაერთიანების (ეკლესიის) მმართველი ორგანოს მიერ ან ამასთან დაკავშირებით, ეპარქიის ხელმძღვანელობის მითითებით [19 თებერვალი 1998; 15 ივნისი 2000; 24.11.2009].

მუხლი 11. რეგისტრაციაზე უარი

ამოღებულია [14 დეკემბერი 2008]

მუხლი 12. რელიგიის საქმეთა საბჭოს

ხელმძღვანელის გადაწყვეტილების გასაჩივრება

ამოღებულია [14 დეკემბერი 2008]

მუხლი 13. რელიგიური ორგანიზაციების უფლებები

(1) რელიგიური ორგანიზაცია მისი რეგისტრაციის მომენტიდან იძენს იურიდიული პირის სტატუსს. საეკლესიო სასწავლო, სამონასტრო, მისიონერული ან სადიაკვნო დაწესებულებების სტატუსს განსაზღვრავს რელიგიური გაერთიანება (ეკლესია) ან ეპარქია.

(2) მხოლოდ რეგისტრირებულ რელიგიურ გაერთიანებებს (ეკლესიებს) ან ეპარქიებს აქვთ უფლება, დააფუძნონ საეკლესიო, სასწავლო, სამონასტრო, მისიონერული ან სადიაკვნო დაწესებულებები.

(3) მხოლოდ რეგისტრირებულ რელიგიურ ორგანიზაციებს და მათ მიერ დაფუძნებულ ორგანიზაციებს აქვთ უფლება, მათ ფორმებსა და ბეჭდებზე გამოიყენონ რელიგიური ორგანიზაციის სახელწოდებები და ემბლემები [19 თებერვალი 1998].

მუხლი 14. რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობა

(1) რელიგიური ორგანიზაციები სადამფუძნებლო დოკუმენტის (წესდების) მიხედვით ნიშნავენ და ათავისუფლებენ სასულიერო პირებს, ხოლო სხვა თანამშრომლებს ასაქმებენ და დაითხოვენ შრომითი კანონმდებლობის შესაბამისად.

(2) რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობა ეფუძნება შესაბამისი დენომინაციის კანონიკურ წესებს და მის სადამფუძნებლო დოკუმენტს (წესდებს).

(3) საჯარო ადგილებში რელიგიური საქმიანობა შესაძლებელია შესრულდეს მხოლოდ რელიგიური ორგანიზაციების მიერ ადგილობრივ ხელისუფლებასთან შეთანხმებით. რელიგიური ორგანიზაციის მიერ საკუთარი საქმიანობის განხორციელებისას არ უნდა დაირღვეს საჯაროს წესრიგის დაცვის ნორმები.

(4) უცხოელი სასულიერო პირების ან მისიონერების მოწვევა, შესაძლებელია, მხოლოდ რელიგიური ორგანიზაციის მიერ რელიგიური საქმიანობის შესასრულებლად, ლატვიის რესპუბლიკაში კანონით დადგენილი წესით, მათთვის ბინადრობის ნებართვის ორგანიზების საშუალებით.

(5) რელიგიურმა ორგანიზაციებმა, შესაძლებელია, შეასრულონ რელიგიური საქმიანობა საავადმყოფოებში, სახლებში, საპატიმრო ადგილებსა და ეროვნული არმიის ერთეულებში, თუ იქ წარმოდგენილი პირები გამოხატავენ ამის სურვილს. ამ მიზნით წინასწარ განსაზღვრული დრო და ადგილი თანხმდება შესაბამისი დაწესებულების ადმინისტრაციასთან. ეროვნული შეიარაღებული ძალების ერთეულებში რელიგიური გაერთიანებების საქმიანობა ხორციელდება თავდაცვის სამინისტროს მიერ შემუშავებული განაწესების დაცვით. ლატვიის რესპუბლიკაში კაპელანები მსახურობენ კაპელანის სამსახურის შესახებ კაბინეტის რეგულაციების მიხედვით.

(6) რელიგიური ორგანიზაციებისა და მორწმუნეთა საქმიანობის შეზღუდვა დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც ადგილი აქვს ლატვიის რესპუბლიკის კონსტიტუციისა და კანონების დარღვევას.

(7) რელიგიური ორგანიზაციები, არაუგვიანეს ყოველი წლის 1 მარტისა, კაბინეტის მიერ განსაზღვრული პროცედურების დაცვით, წარუდგენენ იუსტიციის სამინისტროს მოხსენებას მათ საქმიანობასთან დაკავშირებით [19 თებერვალი 1998; 15 ივნისი 2000; 18 დეკემბერი 2008].

მუხლი 15. რელიგიური ორგანიზაციების ეკონომიკური და სამეწარმეო საქმიანობა

(1) რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ ეწეოდნენ ეკონომიკურ საქმიანობას. თუ რელიგიური ორგანიზაციის ეკონომიკური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავალი ერთი კალენდარული წლის განმავლობაში 500-ჯერ აღემატება მინიმალური თვიური ხელფასის იმ ოდენობას, რაც შესაბამის დროის პერიოდში განსაზღვრულია მთავრობის მიერ, აღნიშნულმა ორგანიზაციამ უნდა დააფუძნოს საკუთარი კომპანია, რომელიც დარეგისტრირდება მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით.

(2) რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ ეწეოდნენ სამენარმო საქმიანობას მენარმეთა საქმიანობის შესახებ კანონის მიხედვით.

(3) რელიგიური ორგანიზაციებსა და მათ დაწესებულებებს შორის ურთიერთობები რეგულირდება მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით, ასევე მათი სადამფუძნებლო დოკუმენტით (წესდებით) ან ცალკე შეთანხმებით.

(4) ეკონომიკური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავალი და სამენარმო საქმიანობიდან მიღებული მოგება, მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით, გამოიყენება სადამფუძნებლო დოკუმენტით (წესდებით) განერილი მიზნებისთვის.

რელიგიური ორგანიზაციები აწარმოებენ საბუღალტრო აღრიცხვას, ადგენენ მოხსენებას და იხდიან გადასახადებს, მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით.

მუხლი 16. რელიგიური ორგანიზაციების ქონება

(1) რელიგიურ ორგანიზაციებს, შესაძლებელია, საკუთრებაში ჰქონდეთ მოძრავი და უძრავი ქონება. მხოლოდ რელიგიური ორგანიზაციების მართვით ინსტიტუტებს აქვთ უფლება, მართონ უძრავი ქონება, თუ სადამფუძნებლო დოკუმენტით (წესდებით) სხვა რამ არ არის განსაზღვრული.

(2) თუ ლატვიის რესპუბლიკაში რეგისტრირებული რელიგიური ორგანიზაციის სასულიერო ცენტრი მდებარეობს უცხო ქვეყანაში, ამ უკანასკნელს არ შეუძლია საკუთრებაში ჰქონდეს ამ ორგანიზაციის უძრავი ქონება ან ქონება, რომელიც აღიარებულია კულტურულ ძეგლად.

(3) სამლოცველოების, ხელოვნების და სხვა კულტურის ძეგლებად აღიარებული ღირებულებების მოვლა-პატრონობა ხორციელდება რელიგიური ორგანიზაციების მიერ, კულტურის ძეგლთა დაცვის შესახებ კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად.

(4) აკრძალულია სამლოცველოებისა და სარიტუალო საგნების უზრუნველყოფის საშუალებად გამოყენება ან, კრედიტორის მოთხოვნის საფუძველზე, თანხის დაბრუნების მიზნით მათ მიმართ სასამართლოში საქმის წარმოების დაწყება [19 თებერვალი 1998; 20 მარტი 1998].

მუხლი 17. რელიგიური ორგანიზაციების ლიკვიდაცია და რეორგანიზაცია

(1) კონგრეგაციებისა (სამრევლოებისა) და რელიგიური გაერთიანებების (ეკლესიების) ლიკვიდაცია ან რეორგანიზაცია დასაშვებია სადამფუძნებლო დოკუმენტში (წესდებაში) განერილი პროცედურების შესაბამისად.

(2) ეპარქიის საქმიანობა სრულდება, თუ მისი დამფუძნებელი რელიგიური გაერთიანება (ეკლესია), სადამფუძნებლო დოკუმენტში (წესდებაში) განერილი პროცედურის შესაბამისად, მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმიანობის დასრულების შესახებ.

(3) რელიგიური ორგანიზაციის ან მისი დაწესებულების ლიკვიდაციასთან, საქმიანობის შეწყვეტასთან ან რეორგანიზაციასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილება უნდა ეცნობოს მარეგისტრირებელ დაწესებულებას.

(4) კონგრეგაცია (სამრევლო), რომელიც გამოეყოფა რომელიმე რელიგიურ გაერთიანებას (ეკლესიას), ექვემდებარება რეგისტრაციას ამ კანონის მე-8 მუხლის მე-4 პარაგრაფის მიხედვით. მოცემული განაწესი არ ვრცელდება იმ დენომინაციებზე, რომელთა კანონიკური სამართალი არ უშვებს კონგრეგაციის (სამრევლოს) ავტონომიურ მოქმედებას.

(5) თუ რელიგიური ორგანიზაცია, რომელსაც მიღებული აქვს ლიკვიდაციასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილება, საქმიანობის განახლებას გადაწყვეტს, ამ უკანასკნელმა აღნიშნულის შესახებ უნდა აცნობოს მარეგისტრირებელ ორგანოს.

(6) თუ იმგვარი რელიგიური ორგანიზაცია, რომელიც გათავისუფლებულია რელიგიური ორგანიზაციებისა და მისი დაწესებულებების რეგისტრაციისგან, მიღებული აქვს ლიკვიდაციასთან ან რეორგანიზაციასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილება და გადაწყვეტს საქმიანობის განახლებას, ექვემდებარება რეგისტრაციას ამ კანონის ნორმების მიხედვით [19 თებერვალი 1998; 15 ივნისი 2000; 12 სექტემბერი 2002; 12 სექტემბერი 2002; 18 დეკემბერი 2008].

(7) ამოღებულია [18 დეკემბერი 2008]

მუხლი 18. რელიგიური ორგანიზაციისა და მისი დაწესებულებების საქმიანობის შეწყვეტის საფუძვლები

(1) რელიგიური ორგანიზაცია ან მისი დაწესებულება წყვეტს საქმიანობას:

1. რელიგიური ორგანიზაციის სადამფუძნებლო დოკუმენტის (წესდების) მოთხოვნათა შესაბამისად მიღებული გადაწყვეტილებით;

2. თუ რელიგიურ გაერთიანებაში (ეკლესიაში) გაერთიანებული კონგრეგაციების (სამრევლოების) რაოდენობა შემცირდება იმ მინიმალურ ოდენობაზე მეტად, ვიდრე განსაზღვრულია ამ კანონის მე-7 მუხლის მე-2 პარაგრაფით და ერთი წლის განმავლობაში ვერ გაიზრდება ამ კანონით განსაზღვრულ ოდენობამდე;

3. სასამართლოს გადაწყვეტილებით;

4. კანონით ან სადამფუძნებლო დოკუმენტით (წესდებით) განსაზღვრული სხვა საფუძვლით.

(2) რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობა შესაძლებელია შეწყდეს სასამართლო გადაწყვეტილების საფუძველზე:

1. თუ რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობა ეწინააღმდეგება ლატვიის რესპუბლიკის კონსტიტუციას, სხვა მარეგულირებელ აქტებს ან სადამფუძნებლო დოკუმენტს (წესდებას);

2. თუ რელიგიური ორგანიზაცია წააქეზებს სხვებს, არ დაიცვან კანონი;

3. თუ რელიგიური ორგანიზაცია მისი საქმიანობით (სწავლებით) საფრთხეს უქმნის სახელმწიფოს დემოკრატიულ წყობილებას, საჯარო წესრიგსა და მშვიდობას, ასევე, სხვა პირთა ჯანმრთელობას, მორალს ან მარეგულირებელი აქტებით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.

(3) თუ საქმე გენერალური პროკურორის მიერ გადაეცემა სასამართლოს.

(4) თუ რელიგიური ორგანიზაცია არ წარადგენს დოკუმენტაციას ამ კა-

ნონის მე-8 მუხლის მე-6 პარაგრაფით განსაზღვრული დროის მონაკვეთში ან თუ იუსტიციის სამინისტრო დაასკვნის, რომ რელიგიური ორგანიზაციის წინა პერიოდში განხორციელებული საქმიანობა არ შეესაბამება მარეგულირებელი აქტების მოთხოვნებს, მარეგისტრირებელი ორგანო იღებს გადაწყვეტილებას რელიგიური ორგანიზაციის რეგისტრაციის გაუქმების შესახებ რეგისტრაციის ვადის ამონურვის მომდევნო დღეს. გაუქმებული რელიგიური ორგანიზაციების ეკონომიკური საქმიანობიდან წარმოშობილ დავებზე მოპასუხე მხარედ წარმოდგენილი იქნებიან რელიგიური ორგანიზაციის მმართველი დანესებულების წევრები.

(5) თუ სასამართლო მხედველობაში იღებს რელიგიური ორგანიზაციის მიერ განხორციელებული დარღვევის შედეგებსა და მის სიმწვავეს, ასევე საქმიანობის მიზნებსა და ამოცანებს აფასებს მთლიანობაში, შესაძლებელია რელიგიური ორგანიზაციის გაფრთხილება მისი საქმიანობის შეწყვეტის გარეშე.

(6) რელიგიური ორგანიზაციის მიერ ჩადენილი დარღვევის შეფასებისას, სასამართლო მხედველობაში იღებს რელიგიური ორგანიზაციის დაფუძნების მიზანს და ასევე აფასებს იმ რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობის შესაბამისობას მარეგულირებელ აქტებთან, რომელსაც დაფუძნებული აქვს საკუთარი დანესებულება [18.12.2008. [18 დეკემბერი 2008].

მუხლი 19. რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობის შეწყვეტის შედეგები

(1) რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობის შეწყვეტის შესახებ სასამართლოს გადაწყვეტილების ძალაში შესვლის დღეს ან რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციის ან რეორგანიზაციის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას, რელიგიურმა ორგანიზაციამ, სადამფუძნებლო დოკუმენტში (ნესდებაში) განერილი პროცედურის მიხედვით, უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება მისი საკუთრების უფლების გადაცემასთან დაკავშირებით. თუ არ არსებობს უფლებამონაცვლე, ქონება გადადის სახელმწიფო საკუთრებაში.

(2) თუ რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობა შეწყდა, რელიგიური ორგანიზაციის ყველა დასაქმებულის შრომითი უფლებები წესრიგდება შრომის კანონით განსაზღვრული პროცედურებით [12 სექტემბერი 2002].

მუხლი 20. გარდამავალი დებულებები

(1) ამ კანონის ძალაში შესვლამდე იუსტიციის სამინისტროში რეგისტრირებული რელიგიური კონგრეგაციების (სამრევლოების), გაერთიანებებისა (ეკლესიებისა) და მონასტრების სამართლებრივი სტატუსი შეცვლას არ ექვემდებარება.

(2) ყველა არსებულმა რელიგიურმა ორგანიზაციამ, მათი დარეგისტრირების დროის მიუხედავად, 1998 წლის 1 მაისამდე ამ კანონთან შესაბამისობაში უნდა მოიყვანონ მათი სადამფუძნებლო დოკუმენტი (ნესდება);

საჭიროების შემთხვევაში, კანონის მოთხოვნების შესაბამისად:

1. შეცვალოს და მიიღოს სადამფუძნებლო დოკუმენტი (ნესდება);

2. შეცვალოს სტრუქტურა და დააფუძნოს მმართველობითი და აუდიტის დანესებულებები;

3. ცვლილება შეიტანოს სახელწოდებაში, სახელწოდების აბრევიატურებსა და ემბლემებში [17 ივნისი 1996; 27 თებერვალი 1997; 19 თებერვალი 1998].

(3) ამ კანონით განსაზღვრული რელიგიური გაერთიანებების (ეკლესიების) უფლებები ასევე ვრცელდება „დიევტური“ კონგრეგაციასა და რიგის ებრაელთა რელიგიურ კონგრეგაციაზე.

(4) ამოღებულია [15 ივნისი 2000].

(5) იუსტიციის სამინისტრო აქვეყნებს იმ რელიგიური ორგანიზაციების სიას, რომელთაც ამ კანონის გარდამავალი დებულებების მე-2 პარაგრაფით განსაზღვრულ ვადაში არ მოახდინეს საკუთარი სადამფუძნებლო დოკუმენტის (წესდების) რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ კანონთან შესაბამისობაში მოყვანა. ინფორმაცია ქვეყნდება „ლატვიჯიას Vესტნესის“-ში („ლატვიის მაცნეში“ – ლატვიის მთავრობის ოფიციალურ ბეჭდვით ორგანოში). იუსტიციის სამინისტრო აუქმებს რელიგიური ორგანიზაციის რეგისტრაციას, თუ ამ უკანასკნელს არ გააჩნია ვალდებულებები სახელმწიფოსა და ადგილობრივი ხელისუფლების მიმართ და გამოქვეყნებიდან სამი თვის განმავლობაში არავის მიუმართავს საჩივრით რელიგიური ორგანიზაციის წინააღმდეგ. გაუქმებული რელიგიური ორგანიზაციის რეგისტრაციის სერტიფიკატი, ფორმები და ბეჭდები მიიჩნევა ძალადაკარგულად [19 თებერვალი 1998].

(6) ამ კანონის ძალაში შესვლით უქმდება რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ კანონი [ლატვიის რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭო და მთავრობის ბიულეტენი] ო.40, 1990) და ცვლილებები და დამატებები ლატვიის რესპუბლიკის კანონში ო.29.30, 1990 [19 თებერვალი 1998].

(7) რელიგიის საქმეთა საბჭო საქმიანობას შეუდგება 2000 წლის 1 სექტემბერს [15 ივნისი 2000].

(8) მე-9 მუხლში მოხსენებული კაბინეტის რეგულაციების ძალაში შესვლამდე, მაგრამ არაუგვიანეს 2009 წლის 30 მარტისა, რელიგიური ორგანიზაციებისა და მისი დანესებულებების სახელმწიფო მოსაკრებელი შესახებ კაბინეტის 2000 წლის 15 თებერვლის №57 რეგულაცია რჩება ძალაში [18.12.2008. [18 დეკემბერი 2008].

(9) რელიგიური საქმეების საბჭოს კომპეტენციის ქვეშ მოქცეულ საქმეთა წრეს (გარდა რელიგიური ორგანიზაციებისა და მათი დანესებულებების აღრიცხვისა) განსაზღვრავს კაბინეტი 2011 წლის 30 დეკემბრისათვის [18.12.2008. [18 დეკემბერი 2008].

ლიტვის რესპუბლიკის კანონი რელიგიურ თემებისა და გაერთიანებების შესახებ¹

კანონის მიზანი

კანონი მიზნად ისახავს რელიგიურ თემებს, ასოციაციებსა და ლიტვის სახელმწიფოს შორის სამართლებრივი ურთიერთობების ჩამოყალიბებასა და ლიტვის კონსტიტუციით, სხვა კანონებითა და საერთაშორისო შეთანხმებებით გარანტირებული რელიგიის თავისუფლების იმპლემენტაციას.

რელიგიის თავისუფლება

ლიტვაში არ იქნება სახელმწიფო რელიგია.

ლიტვის რესპუბლიკაში ყოველ ინდივიდს ექნება უფლება თავისუფლად მიიღოს რელიგია ან რწმენა, ასევე შეცვალოს საკუთარი არჩევანი და/ან ინდივიდუალურად ან სხვებთან ერთად, კერძოდ ან საჯაროდ, აღიაროს რელიგია, შეასრულოს რიტუალები, განახორციელოს საკუთარი რწმენა და სხვებსაც ასწავლოს ის.

არავის შეუძლია აიძულოს სხვა პირი ან თვითონ დაექვემდებაროს იძულებას, აღიაროს რელიგია ან რწმენა.

დაუშვებელია, შეიზღუდოს ინდივიდის თავისუფლება, აღიაროს და გაავრცელოს რელიგია ან რწმენა, თუ ეს კანონით პირდაპირ არ არის გათვალისწინებული და ასეთი შეზღუდვა არ ემსახურება საზოგადოების უსაფრთხოებას, საჯარო წესრიგს, სხვა პირთა ჯანმრთელობასა და მორალს, ისევე როგორც სხვა ინდივიდების ფუნდამენტურ უფლებებსა და თავისუფლებას.

მშობლებსა და მეურვეებს აქვთ თავისუფლება, უზრუნველყონ საკუთარი შვილებისა და სამეურვეო პირების რელიგიური და მორალური განათლება და საკუთარი რწმენის საფუძველზე აღზრდა.

დანაშაულის ჩადენა ან კანონისადმი დაუმორჩილებლობა არ შეიძლება გამართლდეს ინდივიდის მიერ აღიარებული რწმენით ან რელიგიით.

მორწმუნეებს აქვთ უფლება თავისუფლად განეკრიანდნენ რელიგიურ თემებსა და ასოციაციებში და ასევე აქვთ უფლება, თავად ჩამოაყალიბონ რელიგიური ორგანიზაციები.

ნებისმიერ ინდივიდს შეუძლია თავისი რელიგიური რწმენის საფუძველზე აირჩიოს ალტერნატიული სამსახური, სავალდებულო სამხედრო სამსახურის ნაცვლად.

ინდივიდების თანასწორობა მიუხედავად მათი რელიგიისა

ყველა ინდივიდი, მიუხედავად რელიგიისა, რელიგიური რწმენისა თუ რელიგიის მიმართ დამოკიდებულებისა, თანასწორია კანონის წინაშე. აკ-

¹ 1995 წლის 4 ოქტომბერი - ო I-1057 (უკანასკნელი ცვლილება შესულია 2009 წლის 22 დეკემბერს - ო XI-601) ვილნიუსი.

რძალულია ინდივიდებისათვის რელიგიის თავისუფლების პირდაპირი ან არაპირდაპირი შეზღუდვა, ან პრივილეგიების მინიჭება.

ინდივიდის რელიგია არ აღინიშნება სახელმწიფოს მიერ გაცემულ ოფიციალურ დოკუმენტებში.

რელიგიური თემები, ასოციაციები და ცენტრები

რელიგიურ თემს წარმოადგენს ინდივიდთა ჯგუფი, რომელიც ისახავს თავისი რელიგიური მიზნების განხორციელებას.

რელიგიურ ასოციაციას წარმოადგენს ეკლესიების ან ეკვივალენტი რელიგიური ორგანიზაციების, კერძოდ, თემების გაერთიანება, რომლებიც საერთო მიზნების განხორციელებას ისახავენ. ასოციაცია შედგება საერთო მმართველობის ქვეშ გაერთიანებული სულ მცირე ორი რელიგიური თემისაგან.

რელიგიური ცენტრები წარმოადგენენ რელიგიური ასოციაციების უმაღლეს მმართველ ორგანოებს.

ლიტვის ტრადიციული რელიგიური თემები და ასოციაციები

ლიტვაში სახელმწიფო აღიარებს არსებულ ცხრა ტრადიციულ რელიგიურ თემსა და ასოციაციას, რომლებიც წარმოადგენენ ლიტვის ისტორიულ, სულიერ და სოციალურ მემკვიდრეობას: რომაულ-კათოლიკური, ბერძნულ-კათოლიკური, ევანგელურ-ლუთერული, რეფორმირებული ევანგელური, რუსული მართლმადიდებლური, ძველ მორწმუნეთა (სტაროვერები), მუსლიმანური (სუნიტური) და ყარაიტული.

სხვა რელიგიური ასოციაციების აღიარება

სხვა რელიგიურ ასოციაციებს, როგორც ლიტვის ისტორიული, სულიერი და სოციალური მემკვიდრეობის ნაწილს, გარდა ტრადიციულისა, შეიძლება მიენიჭოს სახელმწიფო აღიარება, თუკი მათ გააჩნიათ საზოგადოების მხარდაჭერა და მათი წესები და რიტუალები არ ეწინააღმდეგება კანონსა და მორალს. სახელმწიფო აღიარება ნიშნავს სახელმწიფოს მიერ რელიგიური ასოციაციების სულიერი, კულტურული და სოციალური მემკვიდრეობის მხარდაჭერას.

სახელმწიფო აღიარებას ანიჭებს ლიტვის რესპუბლიკის პარლამენტის სეიმი. რელიგიურ ასოციაციებს შეუძლიათ მოითხოვონ აღიარება პირველად დარეგისტრირების მომენტიდან 25-წლიანი პერიოდის გასვლის შემდგომ. თუკი მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა, ხელახალი მოთხოვნა შესაძლებელია უარის თქმის მომენტიდან მხოლოდ 10-წლიანი ვადის გასვლის შემდგომ.

აღიარების საკითხს განიხილავს პარლამენტის სეიმი, იუსტიციის სამინისტროდან მიღებული დასკვნის შემდგომ.

თუკი დადგინდება, რომ რელიგიური ასოციაცია კანონიერად საქმიანობდა ლიტვის რესპუბლიკაში 1918 წლის 16 თებერვლიდან, ამ მუხლის მე-2 პარაგრაფით გათვალისწინებული პირველადი რეგისტრაცია ჩაითვლება განხორციელებულად.

სახელმწიფოსა და რელიგიურ თემებსა და ასოციაციებს შორის ურთიერთობების ძირითადი პრინციპები

რელიგიური თემები და ასოციაციები არ ახორციელებენ სახელმწიფოს ფუნქციებს და სახელმწიფო არ ახორციელებს რელიგიური თემებისა და ასოციაციების ფუნქციებს.

რელიგიურ თემებსა და ასოციაციებს აქვთ უფლება განახორციელონ თვითორგანიზება საკუთარი იერარქიული და ინსტიტუციური სტრუქტურის მიხედვით და გაუძღვნენ შიდა ორგანიზაციულ საქმიანობას საკუთარი კანონიკური სამართლის, წესდებისა და სხვა ნორმების საფუძველზე.

ნებისმიერ რელიგიურ თემსა და ასოციაციას, კანონით დადგენილი პროცედურების შესაბამისად, შეუძლია მოიპოვოს სახელმწიფოს მხარდაჭერა კულტურული, საგანმანათლებლო და საქველმოქმედო საქმიანობისთვის.

რელიგიური რიტუალების შესრულების თავისუფლება

რელიგიური რიტუალებისა და ცერემონიების შესრულება თავისუფალია საკულტო დანიშნულების შენობა-ნაგებობებში და მათ მიმდებარედ, მოქალაქეთა სახლებსა და ბინებში, დაკრძალვებზე, სასაფლაოებსა და კრემატორიუმებში.

მორწმუნეთა მოთხოვნის შესაბამისად, რელიგიური რიტუალების შესრულება შესაძლებელია საავადმყოფოებში, მზრუნველობისა და სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში. რელიგიური რიტუალისა და საკულტო ცერემონიის შესრულების დრო და სხვა გარემოებები უნდა შეთანხმდეს შესაბამისი დაწესებულების მმართველ ორგანოსთან. ამ დაწესებულებების მმართველი ორგანოები უზრუნველყოფენ რელიგიური რიტუალებისა და საკულტო ცერემონიების ჩატარების შესაძლებლობას.

მორწმუნეთა მოთხოვნის შესაბამისად, სამხედრო დანაყოფების მეთაურობა უზრუნველყოფს რელიგიური რიტუალისა თუ საკულტო ცერემონიის აღსრულების შესაძლებლობას.

მორწმუნე მოსწავლეებისა და მათი მშობლების მოთხოვნის შესაბამისად, საგანმანათლებლო და სასწავლო დაწესებულებებში შესაძლებელია ტრადიციული და სახელმწიფოს მიერ აღიარებული სხვა რელიგიური ასოციაციების რიტუალების შესრულება, რომლებიც არ ეწინააღმდეგება სეკულარული სკოლის იდეას და მასში მონაწილეობის მიღება თავისუფალია.

რელიგიური რიტუალების შესრულება ასევე შესაძლებელია საჯარო თავშეყრის ადგილებში, თუკი ეს რიტუალები საფრთხეს არ უქმნის საჯარო

წესრიგს, სხვათა ჯანმრთელობასა და მორალს ან სხვათა უფლებებსა და თავისუფლებას.

მუნიციპალიტეტების მიერ დადგენილი წესების შესაბამისად, რელიგიურ თემებსა და ასოციაციებს, რომელთაც გააჩნიათ იურიდიული პირის სტატუსი, შესაძლებელია ჰქონდეთ საკუთარი დენომინაციური სასაფლაოები. დენომინაციურ სასაფლაოებზე დაკრძალვის წესებსა და პროცედურებს ადგენს შესაბამისი რელიგიური თემი თუ ასოციაცია.

საჩივარი რელიგიური რიტუალის ხელშეშლისა თუ შეზღუდვის შესახებ უნდა წარედგინოს ზემდგომ ინსტანციას ან სასამართლოს.

რელიგიური სწავლება

რელიგიური სწავლება შესაძლებელია განხორციელდეს სალოცავ სახლებში, სახელმწიფო და არასახელმწიფო საგანმანათლებლო და სასწავლო დაწესებულებებში, ისევე, როგორც სხვა ადგილებზე.

ტრადიციული და სხვა, სახელმწიფოს მიერ აღიარებული, რელიგიის სწავლება შესაძლებელია განხორციელდეს სახელმწიფო სასწავლო დაწესებულებებში, მოსწავლეთა მშობლებისა და მეურვეების მოთხოვნის საფუძველზე.

ტრადიციულ და სახელმწიფოს მიერ აღიარებული სხვა რელიგიური თემის მიერ დაარსებულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებს (ასეთი დენომინაციების საკვირაო სკოლებს ან სხვა სასწავლო ჯგუფებს) სახელმწიფო აღიარებს განათლების სამინისტროში სასწავლო პროგრამის რეგისტრაციისა და განათლების მიმცემი პირების კვალიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტების წარდგენის შემდგომ.

სახელმწიფო მეურვეობის ქვეშ მყოფი მოსწავლეები უზრუნველყოფილი უნდა იყვნენ მათი მშობლების ან ნათესავების რელიგიის შესაბამისი რელიგიური განათლებით.

სახელმწიფო სასწავლო-აღმზრდელობით დაწესებულებებში რელიგიური განათლების წესი რეგულირდება განათლების შესახებ კანონმდებლობით.

ტრადიციული რელიგიური თემებისა და გაერთიანებების სამართლებრივი სტატუსის ფორმულირება

ტრადიციულმა რელიგიურმა თემმა ან გაერთიანებამ, რომელსაც აქვს იურიდიული პირის სტატუსი, ამის შესახებ უნდა შეატყობინოს იუსტიციის სამინისტროს.

ახლად დაფუძნებული (ხელახლა დაფუძნებული) ტრადიციული რელიგიური თემი ან გაერთიანება იურიდიული პირის სტატუსს იძენს იუსტიციის სამინისტროში მათი ხელმძღვანელების მიერ წარდგენილი წერილობითი შეტყობინების შემდეგ და მათი კანონიკის, წესდებისა და სხვა ნორმების მიხედვით კონკრეტული თემის ან გაერთიანების მიერ ტრადიციების გაგრძელების დადგენის შემდეგ.

ასეთ იურიდიულ პირებს, ამ კანონისა და გაერთიანების შესახებ ნორმების შესაბამისად, უნდა ჰქონდეთ საკუთარი თემის, გაერთიანების ან ცენტრის საქმიანობაში ჩართვის უფლება.

სსვა რელიგიური თემებისა და გაერთიანებებისათვის იურიდიული პირის სტატუსის მინიჭება

სსვა რელიგიური თემები და გაერთიანებები იურიდიული პირის სტატუსს იძენენ თავიანთი წესდებისა და შესაბამისი დოკუმენტაციის რეგისტრაციის მომენტიდან.

რელიგიური თემი შეიძლება დარეგისტრირდეს, თუ ის აერთიანებს ლიტვის რესპუბლიკის 15 სრულწლოვან მოქალაქეს.

რელიგიური გაერთიანება შეიძლება დარეგისტრირდეს, თუ ის აერთიანებს 2 რელიგიურ თემს. რელიგიური თემები და ცენტრები, რომლებიც მიეკუთვნებიან რეგისტრირებული რელიგიური გაერთიანების სტრუქტურას, იურიდიული პირის სტატუსს იძენენ გაერთიანების ხელმძღვანელობის მიერ მათი ცნობისა და იუსტიციის სამინისტროს წერილობითი ინფორმირების შემდგომ.

რელიგიური თემის ან გაერთიანების წესდებისა და შესაბამისი დოკუმენტაციის რეგისტრაციისათვის წარდგენილ უნდა იქნეს განცხადება, რელიგიური თემის ან გაერთიანების დამფუძნებელი კრების ოქმი და წევრთა სია.

სარეგისტრაციოდ წარდგენილ გაერთიანების წესდებაში, ან რელიგიური თემის, ან გაერთიანების შესაბამის დოკუმენტაციაში აღნიშნული უნდა იყოს შემდეგი ინფორმაცია:

რელიგიური თემის ან გაერთიანების სახელწოდება;

რელიგიური თემის ან გაერთიანების რეგისტრირებული ოფისის შეცვლის წესი;

რელიგიური სწავლების პრინციპები, საქმიანობის მიმართულებები და მიზნები;

რელიგიური თემის ან გაერთიანების ორგანიზაციული სტრუქტურა და ხელმძღვანელობა;

რელიგიური თემის ან გაერთიანების კუთვნილი ქონების მართვის, გამოყენებისა და განკარგვის წესი;

რელიგიური თემის ან გაერთიანების ლიკვიდაციის წესი და ლიკვიდაციის შემდგომ დარჩენილი ქონების განაწილების წესი.

რელიგიური თემის ან გაერთიანების წესდება და შესაბამისი დოკუმენტაცია იუსტიციის სამინისტროს მიერ უნდა იქნეს დარეგისტრირებული წარდგენის დღიდან არაუგვიანეს 6 თვისა.

თუ რელიგიური თემის ან გაერთიანების წესდება და შესაბამისი დოკუმენტაცია არ შეიცავს ამ მუხლის მე-5 პუნქტით განსაზღვრულ ინფორმაციას, იუსტიციის სამინისტრო ხარვეზის აღმოფხვრის მითითებით 15 დღეში უბრუნებს აღნიშნულ დოკუმენტაციას განმცხადებელ რელიგიური თემს ან გაერთიანებას. ცვლილებაშეტანილი წესდებისა და შესაბამისი დოკუმენტაციის რეგისტრაციისათვის დროის ათვლა იწყება ხელახლა.

რელიგიური თემის ან გაერთიანების წესდებისა და შესაბამისი დოკუმენტაციის რეგისტრაციაზე უარი

რელიგიური თემის ან გაერთიანების წესდება და შესაბამისი დოკუმენტაცია არ რეგისტრირდება თუ:

მასში არ არის მითითებული ამ კანონის მე-11 მუხლით გათვალისწინებული ინფორმაცია;

რელიგიური თემის ან გაერთიანების საქმიანობა არღვევს ადამიანის უფლებებსა და თავისუფლებას, ან საზოგადოებრივ წესრიგს;

თუ იმავე სახელწოდებით უკვე რეგისტრირებულია რელიგიური თემის ან გაერთიანების წესდება და შესაბამისი დოკუმენტაცია.

რელიგიური თემის ან გაერთიანების წესდებისა და შესაბამისი დოკუმენტაციის რეგისტრაციაზე უარი წერილობით უნდა ეცნობოს განმცხადებელს უარის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან არაუგვიანეს 5 დღისა, უარის მიზეზის მითითებით.

რეგისტრაციაზე უარი შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში.

რელიგიური თემების, გაერთიანებებისა და ცენტრების ქონებრივი უფლებები

რელიგიურ თემებს, გაერთიანებებსა და ცენტრებს საკუთრებაში შეიძლება ჰქონდეთ სამლოცველო სახლები, საცხოვრებელი სახლები და სხვა შენობა-ნაგებობები, საწარმოო ობიექტები, სოციალური და საქველმოქმედო დანიშნულების ობიექტები, აგრეთვე რელიგიური თემებისა და გაერთიანებების საქმიანობისათვის აუცილებელი სხვა ქონება.

რელიგიური თემები, გაერთიანებები და ცენტრები მათ საკუთრებაში არსებულ ქონებას მართავენ, იყენებენ და განკარგავენ ლიტვის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად.

რელიგიური თემების, გაერთიანებებისა და ცენტრების საგანმანათლებლო, საქველმოქმედო და სამონასტრო საქმიანობა

რელიგიურ თემებს, გაერთიანებებსა და ცენტრებს უფლება აქვთ დააფუძნონ და ჰქონდეთ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლები და სხვა აღმზრდელობითი, საგანმანათლებლო და კულტურული დაწესებულებები, ისევე როგორც კანონითა და სხვა მარეგულირებელი ნორმებით დადგენილი წესით არსებული საგანმანათლებლო და აღმზრდელობითი დაწესებულებები სასულიერო პირებისა და რელიგიის მასწავლებლებისთვის.

იურიდიული პირის სტატუსის მქონე ტრადიციული და სხვა რელიგიური თემების, გაერთიანებებისა და ცენტრების სასწავლო დაწესებულებები, რომლებიც იძლევიან სახელმწიფოს მიერ დადგენილ განათლებას, კანონითა და სხვა მარეგულირებელი ნორმებით დადგენილი წესის შესაბამისად, იღებენ ფინანსურ და სხვა მხარდაჭერას სახელმწიფო და მუნიციპალური ბიუჯეტიდან.

ტრადიციული რელიგიური თემებისა და გაერთიანებების სასწავლო და აღმზრდელი დანესებულებებს, რომლებიც ეროვნული სტანდარტების მიხედვით იძლევიან ზოგად განათლებას, სახელმწიფო ან უფლებამოსილი სტრუქტურა აფინანსებს და ინახავს იმავე ოდენობის ფინანსური რესურსით, როგორც შესაბამისი ტიპის (დონის) სახელმწიფო ან მუნიციპალურ სასწავლო დანესებულებას.

ყველა რელიგიური თემი, გაერთიანება და ცენტრი უფლებამოსილია ჩაებას ქველმოქმედებაში, მონაწილეობა მიიღოს სამონყალო საქმიანობაში და დააარსოს სამედიცინო დანესებულება, ისევე, როგორც საქველმოქმედო დანესებულება და ორგანიზაცია.

რელიგიური თემების, გაერთიანებებისა და ცენტრების ეკონომიკური და საგამომცემლო საქმიანობა

რელიგიურ თემს, გაერთიანებასა და ცენტრს უფლება აქვს, კანონით დადგენილი წესით ჩაებას საგამომცემლო, საწარმოო და ეკონომიკურ საქმიანობაში, დააფუძნოს მასმედია, საქველმოქმედო ფონდი და სხვა ორგანიზაცია.

რელიგიური თემების, გაერთიანებებისა და ცენტრების, ასევე მათში დასაქმებული პირების გადასახადებით დაკავპრა

რელიგიური თემების, გაერთიანებებისა და ცენტრების (უმალღესი მმარ-თველობის ორგანოები), მათი დანესებულებების (ორგანიზაციების) შემოსავალი, ასევე სასულიერო პირების, რელიგიის მსახურების შემოსავალი იბეგრება ლიტვის რესპუბლიკის საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად.

რელიგიურ თემებში, გაერთიანებებსა და ცენტრებში დასაქმებულ პირთა შრომითი ურთიერთობის სამართლებრივი რეგულირება

რელიგიურ თემებს, გაერთიანებებსა და ცენტრებს შრომითი ხელშეკრულების საფუძველზე უფლება აქვთ, დაასაქმონ პირები ლიტვის რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

სასულიერო პირები შეიძლება არსებობდნენ რელიგიური თემის ან გაერთიანების სახსრების ხარჯზე, მათ მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად, ან იღებდნენ სახსრებს უშუალოდ მორწმუნეებისაგან, განუული მსახურების სანაცვლოდ.

რელიგიური თემების, გაერთიანებებისა და ცენტრების თანამშრომელთა სოციალური კეთილდღეობა და სოციალური უზრუნველყოფა

რელიგიური თემების, გაერთიანებების, ცენტრების, მათი დანესებულებების ან ორგანიზაციების მიერ შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ

პირებზე ვრცელდება ლიტვის რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი სოციალური უზრუნველყოფა და სხვა სოციალური გარანტიები.

ამ მიზნებისათვის რელიგიური თემები, გაერთიანებები და ცენტრები თავიანთი შემოსავლებიდან სოციალური დაზღვევის სახელმწიფო ფონდში აუცილებელი წესით იხდიან ისეთივე შესატანებს, როგორსაც სახელმწიფო სანარმოები, დანესებულებები და ორგანიზაციები.

სასულიერო პირებსა და რელიგიური თემებში, გაერთიანებებსა და ცენტრებში შრომითი ხელშეკრულების გარეშე დასაქმებულ სხვა პირებს, კანონით დადგენილი წესით, შეუძლიათ სახელმწიფო სოციალური დაზღვევის ფონდში პირადად შეიტანონ შესატანები.

საერთაშორისო თანამშრომლობა რელიგიურ თემებსა და გაერთიანებებს შორის

რელიგიურ თემებსა და გაერთიანებებს უფლება აქვთ დამოუკიდებლად დაამყარონ და იქონიონ საერთაშორისო ურთიერთობები და კავშირები; მონაწილეობა მიიღონ საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და მათი სტრუქტურების საქმიანობაში; გაცვალონ ინფორმაცია; უცხო ქვეყნებიდან, საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან და კერძო პირებისგან მიიღონ რელიგიური ნივთები, ლიტერატურა და ქველმოქმედება.

რელიგიურ თემებსა და გაერთიანებებს შეუძლიათ გაგზავნონ თავიანთი წევრები სხვა ქვეყნებში სასწავლებლად, მოაწყონ სასულიერო პირებისა და მომლოცველთა მარშრუტები, ასევე, სხვა სახით ითანამშრომლონ საზღვარგარეთ არსებულ რელიგიურ ორგანიზაციებთან.

რელიგიური თემის, გაერთიანების ან ცენტრის საქმიანობის შეჩერება ან შეწყვეტა

იმ შემთხვევაში, თუ რელიგიური თემი, გაერთიანება ან ცენტრი არ მოქმედებს რეგისტრირებული წესდებისა და შესაბამისი დოკუმენტაციის მიხედვით, ან მათი საქმიანობა არღვევს კონსტიტუციას ან ამ კანონს, იუსტიციის სამინისტრო გამოსცემს წერილობით შეტყობინებას დამრღვევი რელიგიური თემის, გაერთიანების ან ცენტრის მიმართ, ვადის მითითებით, რომელ ვადაშიც აღმოფხვრილ უნდა იქნეს დარღვევა. თუ მითითებულ ვადაში დარღვევა არ აღმოფხვრება, იუსტიციის სამინისტრო მიმართავს სასამართლოს რელიგიური თემის, გაერთიანების ან ცენტრის საქმიანობის შეჩერების მოთხოვნით.

სასამართლო რელიგიური თემის, გაერთიანების ან ცენტრის საქმიანობას აჩერებს არაუმეტეს 6 თვისა. თუ სასამართლოს მიერ მითითებულ ვადაში არ მოხდა დარღვევის აღმოფხვრა, რელიგიური თემის, გაერთიანების ან ცენტრის საქმიანობა, სასამართლო გადაწყვეტილებით, შეიძლება შეწყ-

დეს. რელიგიური თემის, გაერთიანების ან ცენტრის საქმიანობა შეიძლება შეწყდეს მათი ზემდგომი მმართველი ორგანოს გადაწყვეტილებით.

რელიგიური თემის, გაერთიანების ან ცენტრის საქმიანობის შეწყვეტის შემდეგ, დარჩენილი ქონება გადადის წესდებაში ან შესაბამის დოკუმენტაციაში მითითებულ სამართალმემკვიდრეზე. თუ სამართალმემკვიდრე არ არის განსაზღვრული ან არ არსებობს, ქონება გადადის სახელმწიფო მფლობელობაში.

კანონის ამოქმედება

ეს კანონი ამოქმედდეს „რელიგიური თემებისა და გაერთიანებების შესახებ“ ლიტვის რესპუბლიკის კანონის განხორციელების წესის შესაბამისად.

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. კანონის მოქმედების სფერო

წინამდებარე კანონის მიზანია, კონსტიტუციით გათვალისწინებული რელიგიის თავისუფლების საყოველთაო უფლების დაცვით განსაზღვროს ეკლესიების, სამრევლოების, სამრევლოთა გაერთიანების, მონასტრებისა და რელიგიური საზოგადოებების წევრობის პროცედურები და მათი საქმიანობის რეგულირება.

ადმინისტრაციული საპროცესო კანონის დებულებები შეესაბამება ამ კანონით განსაზღვრულ პროცედურებს, წინამდებარე კანონის სპეციფიკაციების გათვალისწინებით [ლთი 2002, 61, 375 – ძალაში შესულია 01.08.2002].

მუხლი 2. რელიგიური გაერთიანებები

რელიგიური გაერთიანება არის ეკლესიები, სამრევლოები, სამრევლოთა გაერთიანებები და მონასტრები, რომლებიც მოქმედებენ საერთაშორისო შეთანხმებების საფუძველზე.

ამ კანონის მიზნებისათვის, ეკლესია არის არანაკლებ სამი სამრევლოს ნებაყოფლობითი გაერთიანება, რომელსაც აქვს საეპისკოპოსო სტრუქტურა და დოქტრინულად დაკავშირებულია სამ ეკუმენურ სწავლებასთან, ან დაყოფილია არა უმცირეს სამ სამრევლოდ, რომელიც მოქმედებს საკუთარი წესდების საფუძველზე, იმართება არჩეული ან დანიშნული მმართველთა საბჭოს მიერ და რეგისტრირებულია რეესტრში ამ კანონით გათვალისწინებული პროცედურების დაცვით.

ამ კანონის მიზნებისათვის, სამრევლო არის ფიზიკურ პირთა ნებაყოფლობითი გაერთიანება, რომლებიც იზიარებს საერთო რწმენას, მოქმედებს საკუთარი წესდების საფუძველზე, იმართება არჩეული ან დანიშნული მმართველთა საბჭოს მიერ და რეგისტრირებულია რეესტრში ამ კანონით გათვალისწინებული პროცედურების დაცვით.

ამ კანონის მიზნებისათვის, სამრევლოთა გაერთიანება (ასოციაცია) შედგება არანაკლებ სამი სამრევლოსაგან, რომელიც იზიარებს საერთო რწმენას, მოქმედებს საკუთარი წესდების მიხედვით, იმართება არჩეული ან დანიშნული მმართველობის საბჭოს მიერ და რეგისტრირებულია რეესტრში ამ კანონით გათვალისწინებული პროცედურების დაცვით.

ამ კანონის მიზნებისათვის, მონასტერი არის ფიზიკური პირების ნებაყოფლობითი კომუნალური გაერთიანება, რომელიც იზიარებს საერთო რწმენას, მოქმედებს შესაბამისი ეკლესიის წესდების ან დამოუკიდებელი წესდების

¹ RTI 2002, 24, 135 მიღებულია 12.02.2002 ძალაში შესულია 01.07.2002

საფუძველზე, იმართება მონასტრის არჩეული ან დანიშნული ხელმძღვანელის მიერ და რეგისტრირებულია რეესტრში ამ კანონით გათვალისწინებული პროცედურების დაცვით.

ამ კანონის მოქმედება ისევე ვრცელდება ეკლესიის ინსტიტუციებზე, რომლებიც მოქმედებენ საერთაშორისო შეთანხმების საფუძველზე, როგორც სამრევლოებზე, რომლებიც შედიან ეკლესიის შემადგენლობაში.

მუხლი 3. რელიგიური გაერთიანებების ძირითადი საქმიანობა

ეკლესიების, სამრევლოების, სამრევლოთა გაერთიანებებისა და მონასტრების ძირითადი საქმიანობა არის მათი მიზნისა და მრწამსის გავრცელება, რომელიც გამოიხატება შეხვედრებსა და საგანმანათლებლო აქტივობაში, რელიგიურ რიტუალებში, კონფესიურ და ეკუმენურ საქმიანობაში, რომელიც ეხება მორალს, ეთიკას, განათლებას, კულტურას, კონფესიურ ან ეკუმენურ-სადიაკვნო და სოციალურ-სარეაბილიტაციო საქმიანობას და ასევე სხვა საქმიანობას, გარდა ეკლესიებისა და სამრევლოების ტრადიციული რელიგიური რიტუალებისა და მომსახურებისა.

ეკლესიის, მონასტრისა და სამრევლოს მთავარი ფუნქცია და მიზანი არ უნდა იყოს შემოსავლის მიღება და განსხვავდება ეკონომიკური საქმიანობისაგან.

ეკლესიის და სამრევლოს მმართველთა საბჭოს, მათ შორის, მონასტრის უმაღლეს სასულიერო პირს უფლება აქვს წესდების საფუძველზე გამოსცეს სამართლებრივი დოკუმენტი, რომელიც დაკავშირებულია რელიგიური გაერთიანების საქმიანობასთან.

§ 4. რელიგიური საზოგადოება

რელიგიური საზოგადოება არის ნებაყოფლობითი გაერთიანება, რომელიც შედგება ფიზიკური ან იურიდიული პირებისგან. მათი ძირითადი საქმიანობა დაკავშირებულია კონფესიურ და ეკუმენურ აქტივობასთან, რომელიც ეხება მორალს, ეთიკას, განათლებას, კულტურას, სადიაკვნო და სოციალურ -სარეაბილიტაციო აქტივობებს, რომლებიც განსხვავდება ტრადიციული რელიგიური ფორმებისა და რიტუალებისაგან და არ უნდა იყოს დაკავშირებული კონკრეტულ ეკლესიასთან, სამრევლოსთან ან სამრევლოთა გაერთიანებასთან.

კანონის მიხედვით, მენარმეთა და არასამენარმეო იურიდიულ პირთა რელიგიური საზოგადოება უნდა დარეგისტრირდეს მენარმეთა და არასამენარმეო იურიდიულ პირთა რეესტრში. იმის დასადგენად, თუ რამდენად აკმაყოფილებს რელიგიური საზოგადოების წესდება კანონის მოთხოვნებს, სამოქალაქო სასამართლო უფლებამოსილია ორი თვით შეაჩეროს რელიგიური საზოგადოების მოთხოვნა და მიმართოს სამინისტროს, რომლის მართველობის სფეროშიც შედის რელიგიური გაერთიანება ან დახმარებისათვის მიმართოს ექსპერტს.

მუხლი 5. პასიური სამართლებრივი უფლება

კერძო სამართალში რელიგიური გაერთიანება არის იურიდიული პირი და მასზე ვრცელდება მენარმეთა და არასამენარმეო იურიდიულ პირთა კანონი, თუ წინამდებარე კანონით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

რელიგიური საზოგადოების წესდებასა და მენარმეთა და არასამენარმეო იურიდიულ პირთა შესახებ კანონის დებულებებს შორის შეიძლება არსებობდეს განსხვავება, თუ ეს გამომდინარეობს რელიგიური გაერთიანების სტრუქტურულიდან ან ისტორიული წარსულიდან.

რელიგიური გაერთიანების სამართლებრივი სტატუსის შეცვლა დაუშვებელია.

რელიგიური გაერთიანების პასიური სამართლებრივი უფლებაა, დარეგისტრირდეს რეესტრში ან გააუქმოს რეგისტრაცია რეესტრში.

სამრევლოები, სამრევლოთა გაერთიანებები და მონასტრები, რომლებიც მიეკუთვნებიან ეკლესიას და არ არიან დარეგისტრირებული რეესტრში, არ ითვლებიან იურიდიულ პირებად.

მუხლი 6. რეგისტრირებული ოფისი

ეკლესიის, სამრევლოს ან სამრევლოთა გაერთიანების რეგისტრირებული ოფისი არის ადგილი, სადაც განთავსებულია ეკლესიის, სამრევლოს ან სამრევლოთა გაერთიანების მმართველთა საბჭოები, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. მონასტრის რეგისტრირებული ოფისი არის ადგილი, სადაც განთავსებულია სამონასტრო კომპლექსი ან შენობა.

ეკლესიის, სამრევლოების ან სამრევლოთა გაერთიანებების მმართველთა საბჭო განთავსებული უნდა იყოს ესტონეთში, მიუხედავად მათი სასულიერო ცენტრისა.

მუხლი 7. სახელწოდება

რელიგიური ორგანიზაციის სახელწოდება იწერება ლათინური ასოებით და დაერთვის შესაბამისი აღნიშვნა „კირიკ“ [ეკლესია], „კოგუდუს“ [სამრევლო], „კოგოდუსტე ლიიტ“ [სამრევლოთა გაერთიანება] და „კლოოსტერ“ [მონასტერი] და მკაფიოდ უნდა განსხვავდებოდეს არასამენარმეო იურიდიულ პირთა რეესტრში რეგისტრირებულ სხვა იურიდიული პირების სახელწოდებისაგან. აგრეთვე, მათი მიზნები, ამოცანები, საქმიანობა ან სამართლებრივი ფორმა არ უნდა იყოს ბუნდოვანი. რელიგიურ გაერთიანებას უფლება აქვს სიტყვების „კოგუდუს“ [სამრევლო] და „კოგოდუსტე ლიიტ“ [სამრევლოთა გაერთიანება] ნაცვლად გამოიყენოს საკუთარი აღნიშვნა სახელში, თუ ეს აღნიშვნა გამომდინარეობს ამ რელიგიური გაერთიანების სახელის გამოყენების ისტორიული წარმომავლობისაგან.

(გაუქმებულია 2004, 54, 391 – ძალაში შედის 10.07.2004)

რელიგიურ საზოგადოებას უფლება აქვს, მოითხოვოს კომპენსაცია იმ შემთხვევაში, თუ მის სახელწოდებას გამოიყენებენ უკანონოდ.

თავი II

რელიგიის და აღმსარებლობის თავისუფლება

მუხლი 8. ინდივიდის უფლებები

ყველა ადამიანს აქვს უფლება თავისუფლად აირჩიოს, განსაზღვროს და გამოხატოს თავისი რელიგიური შეხედულებები, თუ ის თავის ქმედებით ზიანს არ აყენებს საჯარო წესრიგს, ჯანმრთელობას, მორალსა და თავისუფლებას.

არავინ არის ვალდებული, უზრუნველყოს ინფორმაციის მინოდება მისი რელიგიის ან სამრევლოს წევრობის შესახებ, გარდა იმ პირისა, რომელიც არის ეჭვმიტანილი ან ბრალდებული სისხლის სამართლის კანონმდებლობიდან გამომდინარე.

ნებისმიერ პირს აქვს უფლება, დატოვოს სამრევლო ან მონასტერი მას შემდეგ, რაც წინასწარ გააფრთხილებს სამრევლოს ან მონასტრის ხელმძღვანელს.

მეურვე პირს, რომელსაც შეზღუდული აქვს აქტიური სამართლებრივი უფლებები, არ შეუძლია სამრევლოს წევრს შეუცვალოს რელიგია ან თავად შეიცვალოს აღმსარებლობა.

ეკლესიის, სამრევლოსა და სამრევლოთა გაერთიანების წევრს, რომელიც არის 18 წელს მიღწეული და აქვს აქტიური სამართლებრივი უფლება, შეუძლია მონაწილეობა მიიღოს მმართველთა საბჭოს არჩევნებში, სანამ ამ კანონით სხვა ასაკობრივი ზღვარი არ დადგინდება.

ყველას აქვს უფლება დაასაფლავონ.

პირის გარდაცვალების შემთხვევაში თუ შეუძლებელია მისი ნათესავის, მეურვის ან კურატორის დადგენა და ცნობილია, რომ ეს ადამიანი იყო რომელიმე სამრევლოს წევრი, მას უნდა გადაუხადონ კონფესიური პანაშვიდი.

მუხლი 9. რწმენისა და აღმსარებლობის თავისუფლება

პირებს, რომლებიც იმყოფებიან სამედიცინო და საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, საპატიმროებში, საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებსა და სამხედრო ძალებში, აქვთ უფლება თავისუფლად შეასრულონ რელიგიური რიტუალები, თუ არ არღვევენ საჯარო წესრიგს, დაწესებულების შინაგანანესს და არ უქმნიან საფრთხეს სხვის ჯანმრთელობას.

რელიგიურ გაერთიანებებს არ აქვთ უფლება საგანმანათლებლო და სამედიცინო დაწესებულების, საპატიმროს და სამხედრო ძალების უფროსთა ნებართვის გარეშე აღასრულონ რელიგიური რიტუალები და რელიგიური მომსახურება.

მუხლი 10. ბავშვების განწევრიანება სამრევლოებში

ნებისმიერ ბავშვს, რომელიც არის 15 წლის ასაკს მიღწეული, უფლება აქვს დამოუკიდებლად გახდეს სამრევლოს წევრი ან ნებისმიერ დროს დატოვოს სამრევლო, მათი წესდების წესების დაცვით.

15 წლამდე ასაკის ბავშვს უფლება აქვს გახდეს სამრევლოს წევრი მშობლების ან სამრევლოს მმართველის თანხმობის საფუძველზე.

თავი III

რელიგიური გაერთიანების დაფუძნება და რეორგანიზაცია

მუხლი 11. რელიგიური გაერთიანების დაფუძნება

ეკლესიის, სამრევლოს ან სამრევლოთა გაერთიანების დასაფუძნებლად საჭიროა სამრევლოს ან სამრევლოთა გაერთიანების დამფუძნებლები და მონასტერი, რომელიც არ ეკუთვნის ეკლესიას, შეუერთდნენ რელიგიურ გაერთიანებათა მემორანდუმს.

გაერთიანების მემორანდუმი უნდა შეიცავდეს:

- 1) ორგანიზაციის სახელს, რეგისტრირებული ოფისის მისამართს, ეკლესიის, სამრევლოს ან სამრევლოთა გაერთიანების მიზნებსა და მოვალეობას;
- 2) დამფუძნებელთა პერსონალურ ინფორმაციას;
- 3) დამფუძნებელთა ვალდებულებებს;
- 4) მმართველი გუნდის წევრთა სახელებსა და მათ პერსონალურ მონაცემებს;

ეკლესიების, სამრევლოს ან სამრევლოთა გაერთიანებისა და მონასტრების წესდება უნდა დაერთოს რელიგიურ გაერთიანებათა მემორანდუმს.

იმისთვის, რომ სამრევლო გახდეს ეკლესიის ან სამრევლოთა გაერთიანების წევრი, უნდა დააფუძნონ და აირჩიონ მმართველთა ჯგუფი ეკლესიის ან სამრევლოს გაერთიანების წესდების მიხედვით. დამფუძნებელთა კრებაზე უნდა გააკეთონ ჩანაწერები სამრევლოს დამფუძნებელთა პერსონალური ინფორმაციის შესახებ.

ყველა დამფუძნებელმა უნდა მოაწეროს ხელი ასოციაციათა მემორანდუმს.

ეკლესიის, სამრევლოს ან სამრევლოთა გაერთიანების წესდება უნდა იყოს ნოტარიულად დამოწმებული. დამფუძნებელი უფლებამოსილია ხელი მოაწეროს ასოციაციის მემორანდუმს.

მონასტრის დასაფუძნებლად საჭიროა გამოყენებულ იქნეს პროცედურები იმ ეკლესიის წესდებიდან, რომელსაც მიეკუთვნება ეს მონასტერი. დამფუძნებელთა კრებაზე უნდა გაკეთდეს ჩანაწერი დამფუძნებელთა პერსონალური მონაცემების შესახებ.

მუხლი 12. რელიგიური გაერთიანების წესდება

რელიგიური ორგანიზაციის წესდება უნდა შეიცავდეს:

- 1) ორგანიზაციის დასახელებასა და რეგისტრაციის მისამართს;
- 2) საქმიანობის მიზანს;
- 3) სავალდებულო რელიგიურ რიტუალებს;
- 4) მმართველი და აღმასრულებელი ჯგუფის სტრუქტურასა და დაფუძნების პროცედურებს;
- 5) მმართველი ჯგუფის არჩევისა და დანიშვნის პროცედურასა და წარმომადგენლობით უფლებებზე შეზღუდვას;
- 6) სტატუსს, იერარქიას, მომსახურების სერვისებსა და რელიგიური პირის ჩაცმის საკითხს;

- 7) აქტივების ფორმირებისა და განკარგვის პროცედურას;
- 8) წესდების მიღებისა და შესწორების პროცედურებს;
- 9) საქმიანობის შეწყვეტის პროცედურებს;
- 10) რელიგიურ ორგანიზაციაში განევრიანებისა და გარიცხვის პროცედურებს;

11) წევრების უფლებებსა და მოვალეობებს;

თუ ეკლესია ან სამრევლოთა გაერთიანება შეიტანს ცვლილებებს წესდებაში და ამ ცვლილებით საჭიროა მისი გარდაქმნა ეკლესიიდან სამრევლოთა გაერთიანებად, ან პირიქით, წარმომადგენლების მიერ ხელი უნდა მოეწეროს სპეციალურ შეთანხმებას და დამონმდეს ნოტარიულად.

რელიგიური გაერთიანების წესდებაში შეტანილი ცვლილება ძალაში შედის რეესტრში ცვლილების შეტანის შემდეგ.

რელიგიურ გაერთიანებას შეიძლება ჰქონდეს დეპარტამენტი ან სააგენტო, რომელიც არ არის იურიდიული პირი და ამ სააგენტოსა და დეპარტამენტის უფლებები განსაზღვრულია წესდებით.

მუხლი 13. რეესტრში რეგისტრაციის წესი

რეესტრში შეიძლება დარეგისტრირდეს 12 კაცისგან შემდგარი სამრევლო.

რელიგიური გაერთიანების რეგისტრაციისათვის საჭიროა რეესტრში წარედგინოს განცხადება, რომელიც შეიცავს ამავე აქტის 15(1) ქვეპუნქტიდან გამომდინარე ინფორმაციას და ხელი უნდა მოაწეროს მმართველი ჯგუფის ყველა წევრმა.

შუამდგომლობას უნდა დაერთოს:

1) ასოციაციის მემორანდუმი, წესდება და დამფუძნებელთა კრების ჩანაწერი;

2) (გაუქმებულია 2009, 13, 78 – ძალაში შედის 01.07.09);

3) საკომუნიკაციო საშუალებები ;

4) გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი;

(3)¹ იქიდან გამომდინარე, რომ რელიგიური გაერთიანებები მოქმედებენ საერთაშორისო შეთანხმების საფუძველზე, მმართველი ჯგუფის წარმომადგენელმა რეესტრში შეტანილ განცხადებას, წესდებისა და მემორანდუმის ნაცვლად, უნდა დაურთოს საერთაშორისო შეთანხმება.

მონასტერი, რომელიც ეკუთვნის ეკლესიას და ასევე სამრევლო, რომელიც ეკუთვნის ეკლესიას ან სამრევლოთა გაერთიანებას და არის იურიდიული პირი, რეესტრში რეგისტრირდებიან იმავე წესით, როგორც ეს გათვალისწინებულია ამავე მუხლის მე-2 და მე-3 ქვეპუნქტებში.

თუ სამრევლო ან მონასტერი არის ეკლესიის ან სამრევლოთა გაერთიანების წევრი და არ არის იურიდიული პირი, წესდებიდან გამომდინარე, სამრევლოთა გაერთიანების ან ეკლესიის მმართველობითი საბჭოს წარმომადგენელმა რეესტრში წარედგინოს დროს განცხადებას თან უნდა დაურთოს ინფორმაცია ამ სამრევლოების და მონასტრების სახელის, მისამართისა და დაარსების თარიღის შესახებ.

ნებისმიერი სხვა შუამდგომლობა, რომელიც წარდგენილი იქნება რეესტრში, ხელმოწერილი უნდა იყოს მმართველი ჯგუფის სულ მცირე ერთი წევრის მიერ.

ხელმოწერილი განცხადება, რომელიც წარდგენილი იქნება რეესტრში დამონმებული უნდა იყოს ნოტარიულად ან ხელმოწერილი ელექტრონულად.

განცხადების წარდგენა არ შეიძლება ელექტრონული ფოსტის საშუალებით, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ შესაძლებელია მისი წარდგენა პირდაპირ არაკომერციული გაერთიანებების და ფონდების რეგისტრაციის რეესტრში, რომელიც ხელმოწერილი უნდა იყოს ელექტრონულად. სხვა შემთხვევაში, რეესტრი არ მიიღებს და უკან დააბრუნებს განცხადებას, რომელიც გამოგზავნილი იქნება ელექტრონული ფოსტით და განმარტავს უკან დაბრუნების მიზეზს.

ნოტარიულად დამონმებული განცხადება წარდგენილი უნდა იქნეს რეესტრში ყველა იმ დოკუმენტთან ერთად, რომელიც საჭიროა რეგისტრაციისთვის. ნოტარიუსი განუმარტავს პირებს, თუ რომელი დოკუმენტები უნდა დაერთოს განცხადებას.

მუხლი 14. რეესტრში საქმის წარმოების შეჩერება

და უარი რეგისტრაციაზე

ქალაქის სასამართლოს თავჯდომარეს უფლება აქვს, შეაჩეროს რელიგიური გაერთიანების რეგისტრაცია 2 თვით, რათა დაადგინოს კანონით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულების შესაბამისობა. სასამართლოს თავჯდომარეს შეუძლია რჩევისთვის მიმართოს მინისტრს, რომლის მმართველობის სფეროშიც შედის რელიგიური გაერთიანებები ან მიმართოს ექსპერტს.

რეესტრი არ დაარეგისტრირებს რელიგიურ გაერთიანებას, თუ:

- 1) წარდგენილი წესდება და დოკუმენტები არ შეესაბამება კანონს;
- 2) რელიგიური გაერთიანების აქტივობა ზიანს მიაყენებს საჯარო წესრიგს, ჯანმრთელობას, მორალს ან შელახავს სხვათა თავისუფლებას;
- 3) რეგისტრაციაზე უარი უნდა განემარტოს რელიგიურ გაერთიანებას;

მუხლი 15. რეესტრში ინფორმაციის შეტანა და ცვლილებები

რეესტრი უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- 1) რელიგიური გაერთიანების სახელს;
- 2) რელიგიური გაერთიანების რეგისტრაციის მისამართს;
- 3) რელიგიური გაერთიანების დაარსების თარიღს;
- 4) წესდებასთან მიერთების თარიღს;
- 5) სახელეbsა და პერსონალურ ინფორმაციას მმართველი ჯგუფის წარმომადგენლების შესახებ;
- 6) მმართველი ჯგუფის წარმომადგენლობით უფლებებს, რომელიც გათვალისწინებულია ამ აქტის 24-ე მუხლით;

7) და სხვა ინფორმაციას, რომელიც არის კანონით გათვალისწინებული. ეკლესიების, სამრევლოებისა და მონასტრების მმართველობითი საბჭოს წარმომადგენლებმა განცხადება უნდა შეიტანონ რეესტრში, თუ აპირებენ ცვლილებების განხორციელებას.

(2)¹ თუ მონასტერი არ ეკუთვნის ეკლესიას, ან სამრევლო – სამრევლოთა გაერთიანებას და აპირებენ რეესტრში ინფორმაციული ცვლილების განხორციელებას, მმართველობითი ჯგუფის წარმომადგენლებმა განცხადება უნდა შეიტანონ რეესტრში.

(2)² განცხადება, რომელიც ნახსენებია ამ მუხლის მე -2 და მე -2 პრიმა ქვეპუნქტებში, წარდგენილ უნდა იქნეს მე -13 მუხლის მე- 6 და მე - 8 ქვეპუნქტების მიხედვით.

(2)³ მმართველ ჯგუფში ცვლილების შემთხვევაში რეესტრს წარედგინება ნოტარიულად დამოწმებული ან ელექტრონულად ხელმოწერილი თანხმობა, როგორც ახალი წევრის, ისე მმართველი ჯგუფის ყველა წევრის მიერ.

თუ მონასტერი შეუერთდება ეკლესიას ან სამრევლო შეუერთდება სამრევლოთა გაერთიანებას, ან პირიქით, დატოვებენ ეკლესიას და სამრევლოთა გაერთიანებას, ამ მონასტერის ან სამრევლოს მმართველობითი საბჭო მიმართავს რეესტრს იმ პროცედურების დაცვით, რომელიც გათვალისწინებულია ამ კანონის მე -13 მუხლის მე - 5 ქვეპუნქტით.

მუხლი 16. შერწყმა, გამოყოფა, გაუქმება

რელიგიური გაერთიანების შერწყმა, გამოყოფა და ლიკვიდაცია უნდა მოხდეს იმ წესების მიხედვით, რომელიც გათვალისწინებულია არაკომერციული გაერთიანების შესახებ კანონის და ასევე ამ კანონის მიხედვით. როგორც ანტიკონფლიქტის შესახებ რეესტრს უნდა ეცნობოს ამავე კანონის მე -13 მუხლის მე-4 და მე-7 ქვეპუნქტების მიხედვით.

რელიგიური გაერთიანება უქმდება :

- 1) წესდებით განსაზღვრული პროცედურების დაცვით;
- 2) თუ სამრევლოების ან რელიგიურ გაერთიანებათა რიცხვი შემცირდება ამ კანონის ან წესდების მიხედვით;
- 3) რელიგიური გაერთიანების დეკლარაციის ან ბანკროტის საფუძველზე;
- 4) და იმ პროცედურებისა და წესების საფუძველზე, რომელიც გათვალისწინებულია ამავე მუხლის მე-3 პუნქტში.

მინისტრს, რომლის სფეროშიც შედის რელიგიურ გაერთიანებებთან დაკავშირებული საკითხების მართვა, შეუძლია მოსთხოვოს სასამართლოს მათი გაუქმება, თუ:

- 1) მათი ქმედება და წესდება ეწინააღმდეგება კანონს ან კონსტიტუციას;
- 2) მათი ქმედება დაემთხვევა ამავე კანონის მე-14 მუხლის მე-2 ქვეპუნქტში აღნიშნულ ქმედებებს;
- 3) მათი საქმიანობა არ შეესაბამება წესდებას;
- 4) რელიგიური გაერთიანების მთავარი საქმიანობა დაკავშირებულია ეკონომიკურ საქმიანობასთან.

თავი IV

რელიგიური გაერთიანების რეგისტრაცია

მუხლი 17. რეგისტრაციის წესი

რელიგიური გაერთიანება რეესტრში რეგისტრირდება როგორც არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი და მასზე ვრცელდება ყველა ის დებულება, რაც შეეხება არასამეწარმეო იურიდიულ პირებს, თუ ამ აქტით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

რელიგიური გაერთიანების რეგისტრაციის ადგილია ესტონეთი.

რელიგიური გაერთიანების დეპარტამენტი რეგისტრირდება მათი იურისდიქციის მიხედვით.

სამრევლო და მონასტერი რეესტრში რეგისტრირდება იმ ეკლესიისა და სამრევლოთა გაერთიანების ადგილმდებარეობის მიხედვით, რომელსაც მიეკუთვნება.

მუხლი 18. შეზღუდვები რომელიც ეხება საჯარო ინფორმაციას

რელიგიური გაერთიანების დოკუმენტები, რომლებიც გადაეცემა რეესტრს, კანონის მიხედვით არის საჯარო.

რელიგიური გაერთიანების სარეგისტრაციო დოკუმენტები შეუძლია ნახოს დაინტერესებულმა პირმა, კანონის შესაბამისად.

მუხლი 19. რელიგიური ორგანიზაციის რეგისტრაციის მონმობა

რელიგიური გაერთიანების რეგისტრაციის მონმობას გაცემს იუსტიციის სამინისტრო.

რეგისტრაციის მონმობა უნდა შეიცავდეს :

- 1) რეგისტრაციის კოდს და რეგისტრირებული ორგანიზაციის რაოდენობას;
- 2) დასახელებას;
- 3) ოფისის რეგისტრირებულ მისამართს;
- 4) გაერთიანების დაფუძნების თარიღს;
- 5) წესდების მიღების თარიღს;
- 6) ინფორმაციას მმართველების შესახებ;
- 7) ინფორმაციას წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირების შესახებ და ლიკვიდაციის დამწყები უფლებამოსილი პირის შესახებ, თუ ასეთი გათვალისწინებულია კანონით;
- 8) შერწყმის ან გამოყოფის პროცედურებს;
- 9) გაუქმებას;
- 10) ლიკვიდაციის პროცედურებს;
- 11) გაკოტრების პროცედურებს;
- 12) გაკოტრების დაწყებისა და შეწყვეტის პროცედურებს;
- 13) რეესტრიდან ამოღებას;

- 14) ინფორმაციას ლიკვიდირებული გაერთიანების შესახებ;
- 15) რეესტრში რეგისტრაციის თარიღს;
- 16) ჩანაწერებს ადრინდელი და ახალი რეგისტრაციის შესახებ.

მუხლი 20. მმართველთა საბჭო და სასულიერო პირები

რელიგიური გაერთიანების სასულიერო პირი შეიძლება იყოს პირი, რომელსაც უფლება აქვს მონაწილეობა მიიღოს ადგილობრივი მთავრობის არჩევნებში. სხვა მოთხოვნები შეიძლება დადგინოს რელიგიურმა ასოციაციამ.

რელიგიური ასოციაციის მმართველ ჯგუფს შეუძლია, პრეზიდენტი მონვიოს ესტონეთის ფარგლებს გარედან და მისცეს მუშაობისა და ბინადრობის უფლება, უცხოელთა ბინადრობისა და სხვა კანონმდებლობის საფუძველზე.

მუხლი 21. სასულიერო პირის პროფესიული ჩაცმულობა

რელიგიური გაერთიანების ან წესდების საფუძველზე, სასულიერო პირი უფლებამოსილია, ჰქონდეს პროფესიული ჩაცმულობა. აღნიშნული შეზღუდვა არ ვრცელდება, თუ ჩვეულებრივი ჩასაცმელი შესაბამება სასულიერო პირის პროფესიულ ჩასაცმელს.

თუ არაავტორიზებული პირი გამოიყენებს სასულიერო პირის პროფესიულ ჩაცმულობას, რელიგიურ გაერთიანებას შეუძლია ასეთ პირს მოსთხოვოს, შეწყვიტოს პროფესიული სამოსის გამოყენება და მოითხოვოს კომპენსაცია.

მუხლი 22. კონფესიური საიდუმლოება

რელიგიური გაერთიანების სასულიერო პირს არ აქვს უფლება, გასცეს ინფორმაცია, რომელსაც მას გაანდობენ აღსარების ან პასტორალური მსახურების დროს და არ უნდა გაამჟღავნოს იმ პიროვნების ვინაობა, ვისგანაც ჩაიბარებს აღსარებას ან მიიღებს ინფორმაციას.

მუხლი 23. მმართველთა საბჭო

ეკლესიას, სამრევლოსა და სამრევლოთა გაერთიანებას უფლება აქვს, ჰყავდეს მმართველთა საბჭო. მმართველთა საბჭოს წევრთა მინიმუმი და მაქსიმუმი განსაზღვრულია წესდებით.

მმართველი ჯგუფის წევრთა, სულ მცირე, ნახევარი უნდა იყოს ესტონეთში, დანარჩენი ნაწილი – ევროპის ეკონომიკურ არეალში ან შვეიცარიაში.

ამ აქტის მიხედვით, მონასტრის უმაღლესი წარმომადგენელი იგულისხმება მონასტრის მმართველად.

თუ კანონით და წესდებით მმართველი ჯგუფის წევრს რაიმე ქმედება აქვს შეზღუდული, სასულიერო პირმა არ უნდა მისცეს მას ამ ქმედების განხორციელების უფლება. რელიგიურმა გაერთიანებამ უნდა წარადგინოს განცხადება რეესტრში ამავე აქტის მე -13 მუხლის მე-2 პუნქტის, მე-3 მუხლის პრიმა, მე -15, მე-2 ან მე-2 პრიმა მუხლების მიხედვით.

მუხლი 24. მმართველთა საბჭოს წარმომადგენლობითი უფლება და პასუხისმგებლობა

არასამეწარმეო გაერთიანებების შესახებ კანონის დებულებები ვრცელდება მმართველთა საბჭოს წარმომადგენლობით უფლებასა და მათ პასუხისმგებლობაზე, თუ წესდებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული.

თავი V

რელიგიური გაერთიანების აქტივები

მუხლი 25. საკუთრების უფლებები და ვალდებულებები

ეკლესიას, სამრევლოსა და სამრევლოთა გაერთიანებას უფლება აქვთ, თავიანთი წევრებისთვის წესდების მიხედვით დაანესონ სანევროს გადასახადი.

რელიგიურ ასოციაციებს უფლება აქვთ, დაანესონ გადასახადი რელიგიური რიტუალებისათვის და მიიღონ შემონიშნულობები გარკვეული მიზნებისათვის .

მმართველი ჯგუფის გადაწყვეტილებით და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის კანონის შესაბამისად, რელიგიური გაერთიანებები უფლებამოსილი არიან, გადასცენ კულტურის ძეგლები, რომლებიც მათ აქტივებში შედის. სამრევლოს, რომელიც ეკუთვნის ეკლესიას ან სამრევლოთა გაერთიანებას, უფლება აქვს მმართველთა საბჭოსა და წესდების საფუძველზე მოითხოვოს ამ უფლების განხორციელება.

ეკლესიებისა და სამრევლოთა გაერთიანებების მმართველთა საბჭოს წევრები, თავიანთი წესდების შესაბამისად, უფლებას აძლევენ ამავე ეკლესიის ან გაერთიანების სამრევლოს, გამოიყენონ მათი უძრავი ქონება.

რელიგიური გაერთიანება აწარმოებს საბუღალტრო აღრიცხვას, საბუღალტრო კანონისა და წესდების შესაბამისად.

მუხლი 25. წლიური ანგარიში

რელიგიური გაერთიანება ან საზოგადოება, რომელიც რეგისტრირებულია არასამეწარმეო იურიდიულ პირთა რეესტრში, ვალდებულია წარადგინოს წლიური ანგარიში ამავე აქტის 36-ე მუხლის მე-5 ქვეპუნქტისა და არასამეწარმეო იურიდიულ პირთა აქტის 78-ე მუხლის მე -3 ქვეპუნქტის მიხედვით.

მუხლი 26. ზედამხედველობა

აქტივების გადახედვა და აუდიტის ჩატარება ხორციელდება წესდებაში გათვალისწინებული პროცედურების დაცვით.

მმართველთა საბჭომ და სხვა ორგანოებმა კონტროლზე უფლებამოსილ პირებს უნდა მისცენ უფლება, ჩატარონ აუდიტი და გადაამოწმონ ყველა საჭირო დოკუმენტი.

კონტროლზე უფლებამოსილმა პირმა და აუდიტმა უნდა მოამზადონ ანგარიში და წარუდგინონ იმ ორგანოს, რომელმაც მოითხოვა აუდიტის ჩატარება.

მუხლი 27. აქტივების განაწილების წესი

ეკლესიისა და სამრევლოს გაუქმების შემდეგ დარჩენილი აქტივებიდან კმაყოფილდებიან კრედიტორები, დანარჩენი კი გადაეცემა იმ ეკლესიას ან სამრევლოთა გაერთიანებას, რომლებსაც ეს ეკლესია ან სამრევლო მიეკუთვნებოდნენ.

გაუქმების შემდეგ იმ სამრევლოების ან მონასტრების ქონება, რომლებიც არ მიეკუთვნებიან ეკლესიას ან სამრევლოთა გაერთიანებას, გადაეცემა სახელმწიფოს ქველმოქმედების ან საგანმანათლებლო მიზნებისთვის.

თავი VI

ბარდამავალი დებულებები

მუხლი 28. ამ აქტის გავრცელება რელიგიურ ასოციაციებზე

ამ აქტის 1-3, 5-10, 16 და 20-27 მუხლების დებულებები ვრცელდება იმ რელიგიურ ასოციაციებზე, რომლებიც დაფუძნებულია და რეგისტრირებულია რეესტრში 2002 წლის 1-ელ ივლისამდე.

შინაგან საქმეთა სამინისტროს შეუძლია, გააუქმოს ინფორმაცია რელიგიური ორგანიზაციებისა და სამრევლოების შესახებ, ამ კანონის ძალაში შესვლამდე.

მუხლი 29. რეესტრში რეგისტრაციის განცხადება

რელიგიური ასოციაციებს, რომლებიც დაფუძნებული არიან 2002 წლის 1-ელ ივლისამდე და რეგისტრირებული არიან შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ, შეუძლიათ დარეგისტრირდნენ რეესტრში, თუ აკმაყოფილებენ ამ აქტის მოთხოვნებს.

რეგისტრაციისათვის რელიგიურმა ასოციაციამ რეესტრში უნდა წარადგინოს განცხადება სერტიფიკატთან ერთად, რომელიც შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერაა გაცემული და შეესაბამება ამ აქტს; ასევე, უნდა დაერთოს ასოციაციის მემორანდუმი და პარტნიორთა კრების ოქმი.

რელიგიური ასოციაცია დარეგისტრირდება რეესტრში, თუ მის მიერ წარდგენილი დოკუმენტაცია შეესაბამება ამ აქტს.

განცხადება რეგისტრაციის შესახებ განიხილება 2 თვეში.

მუხლი 30. რეესტრის ჩანაწერები

შინაგან საქმეთა სამინისტროს რეესტრში რეგისტრაციამდე რელიგიური გაერთიანების შესახებ ჩანაწერი უნდა იყოს გაკეთებული ეკლესიების, სამრევლოებისა და სამრევლოთა გაერთიანების შესახებ რეესტრში.

ის რელიგიური ასოციაცია, რომელიც ამ აქტის ძალაში შესვლამდე დარეგისტრირა შინაგან საქმეთა სამინისტრომ, რეესტრში იმავე სარეგისტრაციო ნომრით დარეგისტრირდება.

მუხლი 31. გაუქმება

ის რელიგიური გაერთიანება, რომელიც დარეგისტრირებულია შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ და არ შეუტანია განცხადება რეესტრში 2005 წლის 1-ელ იანვრამდე ან განცხადება გააკეთა დაგვიანებით, ექვემდებარება გაუქმებას.

ამავე მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად, იძულებითი გაუქმების პროცედურები განერილია არაკომერციული გაერთიანებების შესახებ კანონის 95-ე მუხლში.

მუხლი 31'. შეტყობინება

ამავე აქტის 23-ე მუხლის მე-4 ქვეპუნქტის ძალაში შესვლამდე, რომელიც ეხება მმართველი საბჭოს წევრად რეგისტრირებულ სასულიერო პირს ან მონასტრის მმართველს, რელიგიურ გაერთიანებებს შეუძლიათ რეესტრში გააგზავნონ შესაბამისი შეტყობინება, ამავე აქტის მე-15 მუხლის მე-2 ქვეპუნქტის ან მე-2 პრიმა მუხლის საფუძველზე.

მუხლი 32. რელიგიური ასოციაციის სხელი

[ძალადაკარგულია – ლთ I, 02.02.2011, 1-ძალაშია 12.02.2011]

მუხლი 33. სახელმწიფო საგადასახადო აქტში

ცვლილებების შესახებ

[ამოღებულია]

მუხლი § 34. ეკლესიებისა და სამრევლოების გაუქმების აქტი

[ამოღებულია]

მუხლი 35. აქტის ძალაში შესვლა

კანონი ძალაში შედის 2002 წლის 1 ივლისს.

**მოლდავეთის რესპუბლიკის კანონი სინდისის,
აზრისა და აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ¹**

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. რეგულირების საგანი

წინამდებარე კანონი არეგულირებს მოლდავეთის რესპუბლიკის კონსტიტუციითა და ადამიანის უფლებათა სფეროში საერთაშორისო ხელშეკრულებებით, რომელთა ერთ-ერთ მხარეს წარმოადგენს მოლდავეთის რესპუბლიკა, გარანტირებული სინდისის, აზრისა და აღმსარებლობის თავისუფლებასთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს, ასევე, რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების სამართლებრივ სტატუსს.

მუხლი 2. სამართლებრივი ბაზა

1. სამართლებრივ ბაზას, სინდისის, აზრისა და აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების სფეროში, წარმოადგენს მოლდავეთის რესპუბლიკის კონსტიტუცია, ადამიანის უფლებათა სფეროში – საერთაშორისო ხელშეკრულებები, რომელთა ერთ-ერთ მხარეს წარმოადგენს მოლდავეთის რესპუბლიკა და წინამდებარე კანონი.

2. კონსტიტუციური დებულებები და კანონების ის დებულებები, რომლებიც ეხება სინდისის, აზრისა და აღმსარებლობის თავისუფლებას, ექვემდებარება განმარტებასა და გამოყენებას ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციასა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებთან შესაბამისობაში, რომელთა ერთ-ერთ მხარეს წარმოადგენს მოლდავეთის რესპუბლიკა. თუ საერთაშორისო ხელშეკრულებებით, რომელთაც შეუერთდა მოლდავეთის რესპუბლიკა, გათვალისწინებულია წინამდებარე კანონით დადგენილისგან განსხვავებული ნორმები, მოქმედებს საერთაშორისო ხელშეკრულებების ნორმები.

მუხლი 3. ძირითადი ცნებები

წინამდებარე კანონის მიზნებისთვის გამოიყენება შემდეგი ცნებები:

რელიგიური კულტი - იურიდიული პირის სტატუსის მქონე რელიგიური სტრუქტურა, რომელიც მოქმედებს მოლდავეთის რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, საკუთარი დოქტრინული, კანონიკური, მორალური და დისციპლინარული ნორმების შესაბამისად, ისტორიული და წეს-ჩვეულებითი ტრადიციებით, რომლებიც არ ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას და შექმნილია მოლდავეთის რესპუბლიკის იურისდიქციაში მყოფ პირთა მიერ, რომლებიც ერთობლივად გამოხატავენ საკუთარ რელიგიურ მრწამსს და მისდევენ დადგენილ ტრადიციებს, წეს-ჩვეულებებსა და ცერემონიებს;

¹მიღებულია მოლდოვას რესპუბლიკის პარლამენტის მიერ. 2007 წლის 11 მაისი. 17.02.2012 მდგომარეობით.

რელიგიური კულტის შემადგენელი ნაწილი – ნებისმიერი რელიგიური კულტის შემადგენელი რელიგიური თემი ან რელიგიური დანესებულება;

რელიგიური თემი - რელიგიური კულტის ადგილობრივი შემადგენელი ნაწილი, რომელიც წარმოადგენს იმ პირთა გაერთიანებას, რომლებიც თავიანთ საქმიანობას ახორციელებენ ნებაყოფლობითობის, ავტონომიურობის, თვითმმართველობის (აუტოგესტიუნის) და წევრთა თანასწორობის პრინციპებით, ერთობლივი აღმსარებლობის მიზნით. რელიგიურ თემებს წარმოადგენენ სამრევლოები, სამონასტრო თემები ან მონასტრები, კონგრეგაციები, ძმობები, ადგილობრივი ეკლესიები და სხვა მსგავსი ტიპის რელიგიური ერთობები.

რელიგიური დანესებულება - რელიგიური კულტის ცენტრალური ან რეგიონული შემადგენელი ნაწილი, დაარსებული ამგვარი ან რელიგიური თემის მიერ, ფიქსირებული წევრობის გარეშე, რომელიც წარმოადგენს რელიგიურ დანესებულებას ან სტრუქტურას. რელიგიურ დანესებულებებს წარმოადგენენ ეპარქიები, დიოცეზიები, სამთავარსუცესოები, სადეკანოზოები, რელიგიური, სოციალური ან საქველმოქმედო მისიები, ნებისმიერი დონის თეოლოგიური საგანმანათლებლო დანესებულებები, მომლოცველთა ცენტრები, რელიგიური ფონდები, საეკლესიო დისციპლინარული ინსტანციები და სხვა მსგავსი დანესებულებები.

რელიგიური მრწამსი - იდეების, პრინციპების, აღმსარებლობის ან რელიგიური ხასიათის დოგმების ერთობლიობა, რომელიც ადამიანს სწამს, რომელსაც ნებაყოფლობით იღებს და აღიარებს და რომლითაც ხელმძღვანელობს ცხოვრებაში;

რელიგიური საქმიანობა – საქმიანობა, რომელიც მიმართულია მორწმუნეთა სულიერი მოთხოვნილებების (აღმსარებლობის გავრცელება, რელიგიური აღზრდა, ღვთისმსახურების შესრულება, კურთხევა და ქადაგება, რელიგიური კულტის მსახურთა მომზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება) დაკმაყოფილებისკენ და სხვაგვარი საქმიანობა, რომელიც მიმართულია რელიგიური კულტის შესრულების საორგანიზაციო და მატერიალური უზრუნველყოფისკენ (რელიგიური შინაარსის ლიტერატურის გამოცემა, რეალიზაცია და გავრცელება, საკულტო ნივთების წარმოება, რეალიზაცია და გავრცელება, საკულტო სამოსის კერვა და ა.შ.).

მორწმუნე – პირი, რომელსაც სწამს კონკრეტული რელიგიური ჭეშმარიტება, ნებაყოფლობით არის გაერთიანებული რომელიმე რელიგიურ თემში, იზიარებს მის წევრთა საერთო მრწამსსა და სარწმუნოებას, მათთან ერთად მონაწილეობს რელიგიურ საქმიანობაში, მათთან ერთად ასრულებს რელიგიურ წეს-ჩვეულებებს და ემორჩილება თავისუფალი არჩევნებით არჩეულ რელიგიურ ხელმძღვანელობას;

რელიგიური კულტის ხელმძღვანელი – პირი, რომელიც არჩეული ან დანიშნულია რელიგიური კულტის ხელმძღვანელად და უფლებამოსილია, წარმოადგინოს კულტი სახელმწიფოსთან და მესამე პირებთან ურთიერთობებში;

რელიგიური კულტის მსახური – პირი, რომელიც არჩეული ან დანიშნუ-

ლია რელიგიური კულტის ან მისი შემადგენელი ნაწილის რომელიმე თანამდებობაზე;

საკულტო ნაგებობა – ნებისმიერი რელიგიური თემის შენობა ან ნაგებობა, რომელშიც აღსრულება ღვთისმსახურება;

საკულტო ნივთები – ნივთები, რომლებიც ღვთისმსახურებაში გამოიყენება, როგორცაა შესაბამისი რელიგიური კულტისთვის სპეციფიკური ლიტურგიული ჭურჭელი, მეტალისა და ლითონის ხატები, ჯვრები, ჯვარცმები, საეკლესიო ავეჯი, სამკერდე ჯვრები და ხატები, რელიგიური შინაარსისა და სხვა მსგავსი ნივთები. საკულტო ნივთებს უთანაბრდება საეკლესიო კალენდრები, ბარათები, ბროშურები, საეკლესიო ხელოვნების ალბომები, ფილმები, ეტიკეტები, რომლებიც წარმოადგენენ საკულტო ატრიბუტებს ან საეკლესიო ხელოვნების ნივთებს, იმ ნაგებობებისა და ნივთების გამოკლებით, რომლებიც წარმოადგენენ ეროვნული კულტურული მემკვიდრეობის ნაწილს, საკულტო საქმიანობისთვის აუცილებელი ნივთები, ისეთები, როგორცაა: საკმეველი და სანთლები, მათ შორის, დეკორატიული სანთლები, რომლებიც განკუთვნილია ჯვრისწერისა და ნათლობისთვის, სპეციალური მატერიები და ქსოვილები, რომლებიც გამოიყენება იმ საკულტო სამოსისა და სხვა ნივთების შესაკერად, რომლებიც ემსახურება შესაბამისი რელიგიური კულტის აღსრულებას.

ღვთისმსახურება – რელიგიური საქმიანობის სახეობათა ერთობლიობა, რომელიც გამომდინარეობს რელიგიური კულტის მოძღვრებისგან.

არაკეთილსინდისიერი პროზელიტიზმი – საქმიანობა, რომელიც მიმართულია სხვა პირის ან პირთა ჯგუფის განსხვავებულ სარწმუნოებაზე იძულებით მოქცევისკენ.

მუხლი 4. სინდისის, აზრისა და აღმსარებლობის თავისუფლება

1. ყველა ადამიანს აქვს სინდისის, აზრისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლება. ეს უფლება უნდა განხორციელდეს შემწყნარებლობისა და ურთიერთპატივისცემის პირობებში. ეს უფლება გულისხმობს კონკრეტული რელიგიისადმი მიკუთვნებას ან არმიკუთვნებას, კონკრეტული მრწამსის ქონას ან არქონას, რელიგიის ან მრწამსის შეცვლას, რელიგიის ან მრწამსის აღმსარებლობას ერთპიროვნულად ან სხვებთან ერთად, საჯარო ან კერძო წესით სწავლებით, ღვთისმსახურებით, რელიგიური და რიტუალური წესჩვეულებების შესრულებით. თითოეულ ადამიანსა და რელიგიურ თემს უფლება აქვს დაუბრკოლებლად შეუერთდეს ნებისმიერ რელიგიურ კულტს.

2. მრწამსის გამოხატვის თავისუფლება ან აღმსარებლობის თავისუფლება შეიძლება შეიზღუდოს კანონის შესაბამისად, იმ შემთხვევაში, თუ ეს შეზღუდვა ემსახურება კანონიერ მიზანს და წარმოადგენს დემოკრატიულ საზოგადოებაში აუცილებელ ზომას საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველყოფის, საზოგადოებრივი წესრიგის, ჯანმრთელობისა და ზნეობის ან ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლების დასაცავად.

3. სახელმწიფოს უფლება აქვს, შეაფასოს ნებისმიერი აღმსარებლობის კანონიერება.

4. არაკეთილსინდისიერი პროზელიტიზმი აკრძალულია.

მუხლი 5. ზოგადი უფლებები და მოვალეობები

1. არავინ შეიძლება იდევნებოდეს საკუთარი მრწამსის, აზრის, რელიგიური რწმენის ან ურწმუნოების გამო.

2. რელიგიური მრწამსი, აზრი, რწმენა და რომელიმე რელიგიური კულტის ფარგლებში საქმიანობა, არ წამოადგენს დაბრკოლებას სამოქალაქო ან პოლიტიკური უფლებების მოსაპოვებლად და განსახორციელებლად.

მუხლი 6. რელიგიური გაერთიანებების თავისუფლება

1. დაუშვებელია ვინმეს იძულება, მონაწილეობა მიიღოს ამა თუ იმ კულტის რელიგიური მსახურების შესრულებაში, შეუერთდეს ან არ შეუერთდეს ამა თუ იმ რელიგიურ კულტს, მონაწილეობა მიიღოს ან არ მიიღოს ამა თუ იმ რელიგიური კულტის დაფინანსებაში.

2. არც ერთ რელიგიურ თემს აქვს უფლება, ერთდროულად მიეკუთვნებოდეს ორ ან მეტ რელიგიურ კულტს. რელიგიური თემის შეერთება სხვა რელიგიურ კულტთან, შესაძლებელია მხოლოდ იმ რელიგიური კულტიდან ნებაყოფლობით გამოსვლის შემდეგ, რომლის შემადგენლობაშიც ის იყო.

3. ყველა რელიგიურ თემს უფლება აქვს, დაუბრკოლებლად და დამატებითი შეთანხმებების გარეშე შეუერთდეს ნებისმიერ რელიგიურ გაერთიანებას ან გამოვიდეს მისგან, საკუთარი წევრების თავისუფალი ნების საფუძველზე.

მუხლი 7. რელიგიური გაერთიანებების თავისუფლების უფლების დაცვა

1. მორწმუნეებისა და მათი თემების რელიგიურ ორგანიზაციებში გაერთიანების უფლების დაცვა ხორციელდება სასამართლო ან ადმინისტრაციული წესით, კანონიერების დაცვის სახელმწიფო ზედამხედველობის ფარგლებში. იმ სახელმწიფო ორგანოებისა და ორგანიზაციების, თანამდებობისა და კერძო პირების საქმიანობის მიმართ, რომლებიც ხელს უშლიან რელიგიური თემის ჩამოყალიბებასა და მათი საქმიანობის განხორციელებას, მორწმუნეთა ინიციატივით, შეიძლება წარდგენილ იქნეს სარჩელი ან პეტიცია.

2. რელიგიური გაერთიანებების თავისუფლების სასამართლო ან ადმინისტრაციული წესით დაცვის შედეგი შესაძლოა იყოს დარღვეული უფლების აღდგენა, სახელმწიფო ორგანოებისა და ორგანიზაციების, თანამდებობისა და კერძო პირების იმ მოქმედებათა შეჩერება, რომელიც ხელს უშლის მოცემული უფლების განხორციელებას, ამ უფლების დარღვევით მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.

3. სახელმწიფო ქმნის რელიგიური თემების უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვის გარანტიას.

4. კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, იმ საკითხების გადაწყვეტა, რომლებიც ეხება რელიგიური თემების ინტერესებს, ხორციელდება სახელმწიფო ორგანოების მიერ ამ თემების წარმომადგენლების მონაწილეობით ან მათთან შეთანხმებით.

5. დაუშვებელია სახელმწიფო ორგანოებისა და ორგანიზაციების, თანამდებობისა და კერძო პირთა უსაფუძვლო ჩარევა რელიგიური თემების საქმიანობაში, ისევე, როგორც რელიგიური თემების, სახელმწიფო ორგანოების, ორგანიზაციებისა და თანამდებობის პირების საქმიანობაში.

მუხლი 8. კონფესიური შეუწყნარებლობა

კონფესიური შეუწყნარებლობა, გამოხატული რელიგიური კულტის თავისუფალი აღსრულების ხელისშემშლელი ქმედებითა და რელიგიური სიძულვილის პროპაგანდით, წარმოადგენს დანაშაულს და ისჯება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 9. სამართლებრივი დაცვა

ნებისმიერი ქმედება, რაც არღვევს წინამდებარე კანონით განმტკიცებულ და დადგენილ ფარგლებში განხორციელებულ უფლებებს, შეიძლება გასაჩივრებულ იქნეს სასამართლო წესით.

მუხლი 10. სამხედრო სამსახური

იმ მოქალაქეთათვის, რომელთაც რელიგიური, აგრეთვე, აზრისა და სინდისის მოტივებით არ შეუძლიათ სამხედრო სამსახურის გავლა, სახელმწიფო კანონმდებლობით ადგენს სამოქალაქო (ალტერნატიულ) სამსახურს.

მუხლი 11. აღსარების საიდუმლო

აღსარების საიდუმლო დაცულია კანონით. რელიგიური კულტის მსახურები ვალდებული არიან, დაიცვან აღსარების საიდუმლო და მათი იძულება მისი გამჟღავნებისთვის დაუშვებელია.

მუხლი 12. რელიგიური დღესასწაულები

სახელმწიფო ქმნის მის მიერ აღიარებული რელიგიური დღესასწაულების დღეების დასვენებისა და სულიერი სრულყოფისთვის უზრუნველყოფის გარანტიებს.

მუხლი 13.

ძალადაკარგულია

მუხლი 14. სასაფლაოები

1. რელიგიური კულტების ადგილობრივ შემადგენელ ნაწილებს უფლება აქვთ, დამოუკიდებლად ან ერთობლივად იქონიონ და შეინახონ სასაფლაოები, ამ რელიგიური კულტების მიმდევართა დასაკრძალად.

2. სასაფლაოების გახსნის, შენახვისა და დაკეცვის წესის რეგლამენტირება ხდება მთავრობის მიერ დამტკიცებული სასაფლაოების დებულებებით.

3. რელიგიურ კულტებსა და მათ შემადგენელ ნაწილებს უფლება აქვთ, ჩაატარონ დაკრძალვის ცერემონიები მათთვის დამახასიათებელი დოგმატების შესაბამისად.

თავი II

ურთიერთობები სახელმწიფოსა და რელიგიურ კულტას შორის

მუხლი 15. სახელმწიფო და რელიგიური კულტები

1. რელიგიური კულტები დამოუკიდებლები, სახელმწიფოსგან გამოყოფილები და კანონისა და საჯარო ხელისუფლების ორგანოთა წინაშე თანაბარუფლებიანები არიან. ამა თუ იმ რელიგიური კულტის დისკრიმინაცია ისჯება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. სახელმწიფო არ ერევა კულტების რელიგიურ საქმიანობაში. რელიგიურმა კულტებმა და მათმა შემადგენელმა ნაწილებმა თავი უნდა შეიკავონ საკუთარი პოლიტიკური შეხედულებების საჯარო გამოთქმის ან გაცხადებისგან და რომელიმე პოლიტიკური პარტიის ან პოლიტიკურ-საზოგადოებრივი ორგანიზაციის მფარველობისგან.

3. რელიგიური კულტების ფინანსურ-ეკონომიკური საქმიანობა სახელმწიფოს კონტროლის ქვეშ იმყოფება. რელიგიური კულტების შემადგენელ ნაწილებსა და მათ მიერ შექმნილ დაწესებულებებსა და საწარმოებზე ვრცელდება საგადასახადო კანონმდებლობა.

4. სახელმწიფოსა და მის დაწესებულებებს უფლება აქვთ, ნებისმიერ რელიგიურ კულტთან დაამყარონ თანამშრომლობითი ურთიერთობა და აუცილებლობის შემთხვევაში, ნებისმიერ რელიგიურ კულტთან ან მის შემადგენელ ნაწილებთან გააფორმონ შეთანხმებები ან კონვენციები თანამშრომლობის შესახებ.

5. სახელმწიფო აღიარებს მოლდოვური მართლმადიდებლური ეკლესიის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას და პირველხარისხოვან როლს მოლდავეთის რესპუბლიკის ხალხის ცხოვრებაში, ისტორიასა და კულტურაში.

6. სახელმწიფო სტიმულირებას ახდენს და ხელს უწყობს რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების სოციალურ, მორალურ-ზნეობრივ, კულტურულ და საქველმოქმედო საქმიანობებს.

7. ძალადაკარგულია

8. ნებისმიერი მოთხოვნა ოფიციალურ დოკუმენტებში ამა თუ იმ რელიგიური კულტისადმი მიკუთვნების მითითების შესახებ უკანონოა.

თავი III

რელიგიური კულტებისა და მათი შიგნითი ნაწილების შიგნითი და რეგისტრაცია

მუხლი 16. რელიგიური კულტების შექმნისა და საქმიანობის თავისუფლება

1. რელიგიური კულტები იქმნება ნებაყოფლობითობის პრინციპის საფუძველზე, მოლდავეთის რესპუბლიკის იურისდიქციაში მყოფი სრული

ქმედუნარიანობის მქონე ფიზიკურ პირთა მიერ, ერთობლივი აღმსარებლობის მიზნით.

2. რელიგიური კულტები შეიძლება თავისუფლად შეიქმნან და იმოქმედონ წინამდებარე კანონის შესაბამისად.

3. რელიგიური კულტები იქმნება საკუთარი ნორმების, მრწამსისა და მორწმუნეთა თავისუფალი ნების საფუძველზე, საკუთარი სწავლების, კანონებისა და ტრადიციების შესაბამისად, იმ ფორმით, რაც არ ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას.

4. რელიგიური თემები შეიძლება შეიქმნან და განახორციელონ თვით გაუქმება, მოქმედი კანონმდებლობის დაცვით, საკუთარი წევრების ნების თავისუფლად გამოხატვის შესაბამისად.

მუხლი 17. იურიდიული სტატუსი

1. რელიგიური კულტები და მათი შემადგენელი ნაწილები წარმოადგენენ იურიდიულ პირებს, წინამდებარე კანონის შესაბამისად.

2. რელიგიური კულტები და მათი შემადგენელი ნაწილები, როგორც იურიდიული პირები, სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და ვალდებულებებით და მათზე ვრცელდება სამოქალაქო კოდექსის ნორმები.

3. კანონიკური ურთიერთობები რელიგიურ კულტებსა და რელიგიურ თემებს შორის არ შეიძლება ჩანაცვლდეს ან აიკრძალოს დარეგისტრირებულ იურიდიულ პირებს შორის არსებული სამოქალაქო სამართალურთიერთობებით.

მუხლი 18. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების წესდებები

1. რელიგიური კულტები და მათი შემადგენელი ნაწილები მოქმედებენ მათი დამფუძნებლების მიერ მიღებული წესდებების საფუძველზე.

2. რელიგიური კულტის და მისი შემადგენელი ნაწილის წესდებაში მიეთითება:

ჰ) ზუსტი და სრული სახელწოდება, აღმსარებლობა, ადგილმდებარეობა და მოქმედების ზონა;

ბ) აღმსარებლობის ძირითადი პრინციპები;

გ) მიზნები, ამოცანები და საქმიანობის ძირითადი ფორმები;

დ) სტრუქტურა, ხელმძღვანელი და მაკონტროლებელი ორგანოების ჩამოყალიბების წესი და ფუნქციები;

ე) ხელმძღვანელი ორგანოს წევრების დანიშვნისა და გათავისუფლების წესი;

ფ) რელიგიური კულტის ან მისი შემადგენელი ნაწილის წევრთა უფლებები და მოვალეობები;

გ) ქონებისა და ფულადი რესურსების წარმოშობის წყაროები;

ჰ) წესდებაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის წესი;

ი) საქმიანობის შეწყვეტისა (ლიკვიდაცია ან თვითგაუქმება) და საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში, ქონების განაწილების წესი.

3. ძალადაკარგულია

მუხლი 18¹. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების წესდებებში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის წესი

1. წესდებაში ცვლილებებისა და/ან დამატებების შეტანისთვის რელიგიური კულტები და რელიგიური თემები იუსტიციის სამინისტროში წარადგენენ შემდეგ დოკუმენტებს:

ა) განცხადება წესდებაში შესატანი ცვლილებების და/ან დამატებების რეგისტრაციის შესახებ, ხელმოწერილი კულტის ან რელიგიური თემის ხელმძღვანელი ორგანოს ყველა წევრის მიერ, თითოეულის საცხოვრებელი ადგილის მითითებით;

ბ) წესდების დედანი;

ც) წესდებაში შესატანი ცვლილებების და/ან დამატებების დამტკიცებაზე უფლებამოსილი ორგანოს სხდომის ოქმი (გადაწყვეტილება), ხელმოწერილი მითითებული ორგანოს სხდომაზე დამსწრე ყველა წევრის მიერ;

დ) რელიგიური კულტის ან რელიგიური თემის წევრთა სია, დამონმებული ხელმძღვანელის ხელმოწერითა და ბეჭდით.

ე) წესდებაში შესატანი ცვლილებები და/ან დამატებები, დამონმებული ხელმძღვანელის ხელმოწერითა და ბეჭდით.

2. რელიგიური თემი, 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებულ დოკუმენტებთან დამატებით, იუსტიციის სამინისტროში წარადგენს წესდებაში შესატანი ცვლილებებისა და/ან დამატებების რელიგიური კულტის მიერ დამტკიცების დოკუმენტს.

3. რელიგიური დაწესებულება იუსტიციის სამინისტროს წარუდგენს 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებულ დოკუმენტებს, გარდა „დ“ პუნქტით გათვალისწინებულისა.

4. შესატანი ცვლილებების და/ან დამატებების რეგისტრაცია ხორციელდება მე-19 მუხლის მე-4 ნაწილითა და მე-20 მუხლის მე-6 ნაწილით გათვალისწინებულ ვადაში.

მუხლი 19. რელიგიური კულტების რეგისტრაცია

1. რეგისტრაციის მიზნით, რელიგიური კულტები იუსტიციის სამინისტროში წარადგენენ შემდეგ დოკუმენტებს:

ა) განცხადებას რეგისტრაციის შესახებ;

ბ) დამფუძნებლების მიერ მიღებული წესდებას;

ც) დამფუძნებელი კრების ოქმს;

დ) არანაკლებ 100 დამფუძნებელი – ფიზიკური პირის სიას, რომლებიც წარმოადგენენ მოლდავეთის რესპუბლიკის მოქალაქეებს და ცხოვრობენ მის ტერიტორიაზე;

ე) აღმსარებლობის ძირითად პრინციპებს;

ვ) დამფუძნებელთა პირადობის დამადასტურებელი მონმობების ასლებს;

გ) იურიდიული მისამართის დამადასტურებელ დოკუმენტს;

2. იუსტიციის სამინისტრო ამონმებს რელიგიური კულტების მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტების შესაბამისობას წინამდებარე კანონის მოთხოვნებთან.

3. თუ წარმოდგენილი დოკუმენტების პაკეტი არ შეესაბამება 1-ლი ნაწილის დებულებებს, ის არ ექვემდებარება განხილვას და უბრუნდება განმცხადებლებს.

3¹. თუ წარმოდგენილი დოკუმენტები არ შეესაბამება კანონის მოთხოვნებს, განმცხადებლის წერილობითი განცხადების საფუძველზე, იუსტიციის სამინისტრომ შეიძლება გააგრძელოს მათი განხილვის ვადა.

4. თუ წარმოდგენილი სადამფუძნებლო დოკუმენტები შეესაბამება წინამდებარე კანონის მოთხოვნებს, იუსტიციის სამინისტრო 30 -დღიან ვადაში, შესაბამის რელიგიურ კულტს აძლევს რეგისტრაციის მოწმობას.

5. რელიგიური კულტი დარეგისტრირებულად ითვლება რეგისტრაციის მოწმობის გაცემის დღიდან და თავისუფლდება სარეგისტრაციო მოსაკრებლის გადახდისგან.

6. რელიგიური კულტების სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ ცნობები შედის რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების რეგისტრში.

7. თუ რელიგიური კულტების მიერ წარმოდგენილი სადამფუძნებლო დოკუმენტები არ შეესაბამება წინამდებარე კანონის მოთხოვნებს და/ან კულტის პრაქტიკა და რიტუალები წარმოადგენენ საფრთხეს საზოგადოების, სახელმწიფო უსაფრთხოების, სიცოცხლის, ადამიანების ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ჯანმრთელობისა და საზოგადოებრივი წესრიგისათვის, არღვევენ საზოგადოებრივი ზნეობის ნორმებს და სხვა პირთა უფლებებსა და თავისუფლებას, იუსტიციის სამინისტრო უარს აცხადებს შესაბამისი კულტის რეგისტრაციაზე, უარის მიზეზების მითითებით. სადამფუძნებლო დოკუმენტის ხელმომწერ პირებს უფლება აქვთ, უარი გაასაჩივრონ სასამართლო ინსტანციებში.

მუხლი 20. რელიგიური კულტების შემადგენელი ნაწილების რეგისტრაცია

1. რელიგიური თემები იქმნება ნებაყოფლობითობის პრინციპის საფუძველზე, მოლდავეთის რესპუბლიკის იურისდიქციაში მყოფი სრული ქმედუნარიანობის მქონე ფიზიკურ პირთა მიერ, ერთობლივი აღმსარებლობის მიზნით.

2. რეგისტრაციის მიზნით, რელიგიური თემები იუსტიციის სამინისტროში წარადგენენ შემდეგ დოკუმენტებს:

ა) განცხადებას რეგისტრაციის შესახებ, თემის ხელმძღვანელი ორგანოს სახელით;

ბ) დამფუძნებლების მიერ მიღებულ წესდებას;

გ) დამფუძნებელთა კრების ოქმს, თემის კანონიერი წარმომადგენლის (კანონიერი წარმომადგენლების) მითითებით;

დ) არანაკლებ 100 დამფუძნებელი – ფიზიკური პირის სიას, რომლებიც წარმოადგენენ მოლდავეთის რესპუბლიკის მოქალაქეებს და ცხოვრობენ მის ტერიტორიაზე;

ლ) რელიგიური კულტის წერილობითი თანხმობას ნებაყოფლობით შემოერთებული თემის საკუთარ რიგებში მიღების შესახებ;

ფ) დამფუძნებელთა პირადობის დამადასტურებელი მონმობების ასლებს;
გ) იურიდიული მისამართის დამადასტურებელ დოკუმენტს;

3. რეგისტრაციის მიზნით, ისეთი რელიგიური დაწესებულების, როგორცაა ეპარქიები, დიოცეზები, სამთავარხუცესოები, სადეკანოზოები, რელიგიური, სოციალური ან საქველმოქმედო მისიები, რელიგიური დაწესებულებები, ფონდები, ყველა დონის თეოლოგიური საგანმანათლებლო დაწესებულებები, მომლოცველთა ცენტრები და საეკლესიო დისციპლინარული ინსტანციები იუსტიციის სამინისტროს წარუდგენენ საკუთარ წესდებებს, იმ რელიგიური კულტის წერილობით თანხმობას, რომელსაც ისინი მიეკუთვნებიან, დაფუძნების ან საქმიანობის განახლების შესახებ დოკუმენტს, კანონიერი წარმომადგენლის (კანონიერი წარმომადგენლების) მითითებით, ხელმძღვანელი და მაკონტროლებელი ორგანოების წევრთა პირადობის დამადასტურებელი მონმობების ასლებს და დამფუძნებელთა სადამფუძნებლო დოკუმენტებს.

4. იუსტიციის სამინისტრო ამოწმებს რელიგიური კულტის შემადგენელი ნაწილის მიერ წარდგენილი დოკუმენტების შესაბამისობას წინამდებარე კანონის მოთხოვნებთან.

5. თუ წარმოდგენილი დოკუმენტების პაკეტი არ შეესაბამება მე-2 და მე-3 ნაწილების დებულებებს, ის არ ექვემდებარება განხილვას და უბრუნდება განმცხადებლებს.

5¹. თუ წარმოდგენილი დოკუმენტები არ შეესაბამება კანონის მოთხოვნებს, განმცხადებლის წერილობითი განცხადების საფუძველზე, იუსტიციის სამინისტრომ შეიძლება გააგრძელოს მათი განხილვის ვადა.

6. თუ წარმოდგენილი სადამფუძნებლო დოკუმენტები შეესაბამება წინამდებარე კანონის მოთხოვნებს, იუსტიციის სამინისტრო 30 დღეში შესაბამისი რელიგიური კულტის შემადგენელ ნაწილს აძლევს რეგისტრაციის მონმობას.

7. რელიგიური კულტის შემადგენელი ნაწილი დარეგისტრირებულად ითვლება რეგისტრაციის მონმობის გაცემის დღიდან და თავისუფლდება სარეგისტრაციო მოსაკრებლის გადახდისგან.

8. რელიგიური კულტების შემადგენელი ნაწილების სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ ცნობები შედის რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების რეგისტრში.

7. თუ რელიგიური კულტების შემადგენელი ნაწილების მიერ წარმოდგენილი სადამფუძნებლო დოკუმენტები არ შეესაბამება წინამდებარე კანონის მოთხოვნებს, იუსტიციის სამინისტრო უარს აცხადებს შესაბამისი კულტის შემადგენელი ნაწილის რეგისტრაციაზე, უარის მიზეზების მითითებით.

მუხლი 21. რეგისტრაციის მონმობა

1. რელიგიური კულტის ან მისი შემადგენელი ნაწილის სახელმწიფო რეგისტრაციის დამადასტურებელ დოკუმენტს წარმოადგენს იუსტიციის სამინისტროს მიერ გაცემული რეგისტრაციის მონმობა.

2. ძალადაკარგულია

მუხლი 22. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების რეგისტრი

1. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების რეგისტრს აწარმოებს იუსტიციის სამინისტრო.

2. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების რეგისტრი შეიცავს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების სახელმწიფო რეგისტრაციის თარიღს;

ბ) რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების სახელწოდებებს;

გ) ცნობებს, რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების ხელმძღვანელი ორგანოების შესახებ;

დ) რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების ხელმძღვანელის (ხელმძღვანელთა) გვარებსა და სახელებს;

ე) რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების ადგილმდებარეობას;

ფ) ცნობებს, რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების წესდებებში შეტანილი ცვლილებებისა და დამატებების შესახებ.

მუხლი 23. რელიგიური კულტისა და მისი შემადგენელი ნაწილის სახელწოდება

1. მთელი თავისი საქმიანობის განმავლობაში რელიგიური კულტები და მათი შემადგენელი ნაწილები ვალდებული არიან, გამოიყენონ რეგისტრაციის მოწმობაში მითითებული ზუსტი და სრული სახელწოდება.

2. რელიგიური კულტის ან მისი შემადგენელი ნაწილის რეგისტრაციის შემდეგ, მათი სახელწოდებები შეიძლება წარედგინოს მესამე პირებს.

თავი IV

რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების გაფრთხილება, მათი საქმიანობის შეჩერება და შეწყვეტა

მუხლი 23¹. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების გაფრთხილება

1. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების მიერ წინამდებარე კანონის და/ან საკუთარი წესდების დებულებებიდან გადახვევის დადგენის შემთხვევაში, იუსტიციის სამინისტრო აფრთხილებს მათ შესაბამისი დარღვევების შესახებ და ითხოვს მათ გამოსწორებას გონივრულ ვადებში.

2. იუსტიციის სამინისტროს მიერ რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების განმეორებითი გაფრთხილების შემდეგ თუკი დარღვევები ერთი წლის განმავლობაში არ იქნა გამოსწორებული, ეს წარმოადგენს მათ წინააღმდეგ სასამართლოში სარჩელის წარდგენისა და

რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების საქმიანობის შეჩერების მოთხოვნის საფუძველს.

მუხლი 24. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების საქმიანობის შეჩერება

1. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების საქმიანობა შეიძლება შეჩერდეს სასამართლო წესით ერთ წლამდე ვადით.

2. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების საქმიანობის შეჩერების საფუძველი შეიძლება იყოს:

ა) ისეთი ქმედება, რაც არღვევს მოლდავეთის რესპუბლიკის კონსტიტუციას, წინამდებარე კანონსა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებს, რომელთა ერთ-ერთ მხარეს წარმოადგენს მოლდავეთის რესპუბლიკა;

ბ) ისეთი ქმედება, რაც საფრთხეს უქმნის სახელმწიფო უსაფრთხოებას, საზოგადოებრივ წესრიგს, ადამიანების სიცოცხლესა და უსაფრთხოებას;

გ) დადგენილი მიზნებიდან გადახვევა;

დ) რელიგიური შუღლისა და სიძულვილის გაღვივება;

ე) ერთი წლის განმავლობაში იუსტიციის სამინისტროს მიერ შესაბამისი დარღვევების გამოსწორების შესახებ რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების განმეორებითი გაფრთხილება;

ფ) წინასაარჩევნო აგიტაციის წარმოება და/ან არჩევნებში მონაწილე კონკურენტი სუბიექტებისთვის ფინანსური და მატერიალური დახმარების განწევა.

3. ძალადაკარგულია

4. იუსტიციის სამინისტროს უფლება აქვს, სასამართლოში წარადგინოს სარჩელი რეგისტრირებული რელიგიური კულტების ან მათი შემადგენელი ნაწილების საქმიანობის შეჩერების მოთხოვნით, მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული საფუძველების არსებობის დამადასტურებელი მტკიცებულებების წარდგენის საფუძველზე.

მუხლი 25. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების საქმიანობის შეწყვეტა

1. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების საქმიანობის შეწყვეტის საფუძველი შეიძლება იყოს:

ა) დამფუძნებლების გადანყვეტილება, რომელიც შეესაბამება სამოქალაქო კოდექსს;

ბ) სასამართლო ინსტანციის გადანყვეტილება, რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების მიერ 24-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ქმედებების ჩადენის ან გამეორებით ჩადენის შესახებ, ან მათი საქმიანობის შეჩერების შესახებ სასამართლოს გადანყვეტილების შეუსრულებლობის გამო;

2. იუსტიციის სამინისტროს უფლება აქვს, სასამართლო ინსტანციაში წარადგინოს სარჩელი რელიგიური კულტისა ან მისი შემადგენელი ნაწილების საქმიანობის შეწყვეტის მოთხოვნით, დამადასტურებელი მტკიცებულებების წარდგენის საფუძველზე.

თავი V

რელიგიური კულტების საქმიანობა

მუხლი 26. ღვთისმსახურება

1. ღვთისმსახურება ტარდება საკულტო ნაგებობებსა და მათზე მიკუთვნებულ ტერიტორიებზე, სასაფლაოებზე, შესაბამისი რელიგიური კულტის მიმდევართა სახლებში, ასევე, სხვა საჯარო ადგილებში, ადგილობრივ საჯარო ხელისუფლების ორგანოებთან შეთანხმებით.

2. ღვთისმსახურების შესრულების უფლება აქვთ რელიგიურ კულტებს საბავშვო ბაღებში, საბავშვო მიმღებ-გამანაწილებლებში, ინტერნატებში, მოხუცთა და ინვალიდთა თავშესაფრებში, პენიტენციურ, სამხედრო, სამედიცინო-სანიტარულ, სასწავლო, პოლიციის და სხვა სახის დაწესებულებებში, შესაბამისი დაწესებულების ადმინისტრაციასთან შეთანხმებით.

მუხლი 27. წარმომადგენლობა

რელიგიურ კულტს, მიმდევართა რაოდენობის მიუხედავად, აქვს ცენტრალური ორგანო, რომელიც მას წარმოადგენს.

მუხლი 28. რელიგიური კულტების ენა

რელიგიური კულტები ღვთისმსახურებასა და სხვა საქმიანობაში იყენებენ მორწმუნეთა მშობლიურ ენას და კულტის ტრადიციულ ენას. მიმონერა რელიგიურ კულტებსა და მათ შემადგენელ ნაწილებსა და სახელმწიფოს შორის წარმოებს სახელმწიფო ენაზე. საჯარო ხელისუფლების ორგანოებთან ოფიციალურ ურთიერთობებში რელიგიური კულტები და მათი შემადგენელი ნაწილები იყენებენ სახელმწიფო ენას.

მუხლი 29. რელიგიური ლიტერატურა და საკულტო ნივთები

რელიგიურ კულტებს გააჩნიათ განსაკუთრებული უფლება:

ა) მორწმუნეთათვის დააარსონ ბეჭდვითი ორგანოები, გამოსცენ, შეიძინონ, შემოიტანონ, გაიტანონ და გაავრცელონ რელიგიური ლიტერატურა;

ბ) აწარმოონ და რეალიზება გაუწიონ შესაბამისი კულტისთვის სპეციფიკურ საკულტო ნივთებს;

გ) დაადგინონ გადასახადი წმინდა ადგილებში მომლოცველობისათვის;

დ) ორგანიზება გაუწიონ, ქვეყნის ტერიტორიაზე და მის საზღვრებს გარეთ, საკულტო ნივთების გამოფენას, მათ შორის, გამოფენა-გაყიდვას.

მუხლი 30. დასაბეგრი შემოსავლები

შემოსავლები, მიღებული რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების სამეწარმეო და საგამომცემლო საქმიანობიდან, იბეგრება გადასახადებით საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 31. საქველმოქმედო და სასპონსორო საქმიანობა

რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების საქველმოქმედო და სასპონსორო საქმიანობა რეგულირდება „საქველმოქმედო და სასპონსორო საქმიანობის შესახებ“ კანონისა და საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად.

თავი VI

რელიგიურ-ზნეობრივი და თეოლოგიური განათლება

მუხლი 32. რელიგიურ-ზნეობრივი და თეოლოგიური განათლების ორგანიზება

1. რელიგიურ კულტებსა და მათ შემადგენელ ნაწილებს უფლება აქვთ, დაუბრკოლებლად გაუწიონ ორგანიზება განათლებას, საკუთარი პერსონალის მომზადების მიზნით.

2. რელიგიურ კულტებსა და რელიგიურ თემებს უფლება აქვთ, დააარსონ ყველა დონის თეოლოგიური საგანმანათლებლო დაწესებულებები, დამოუკიდებელი დაწესებულების სტატუსით ან ადგილობრივი ან უცხო ქვეყნის პროფილური დაწესებულების ფილიალების სტატუსით.

3. ყველა დონის თეოლოგიური საგანმანათლებლო დაწესებულება შეიძლება დაექვემდებაროს ლიცენზირებას ან სახელმწიფო აკრედიტაციას, დამფუძნებელთა თხოვნის საფუძველზე.

4. ყველა დონის თეოლოგიური საგანმანათლებლო დაწესებულება ხდება იურიდიული პირი, წინამდებარე კანონის შესაბამისად, რეგისტრაციის შემდეგ.

5. სემინარიელები და თეოლოგი სტუდენტები სარგებლობენ ყველა უფლებითა და შეღავათით, რაც გათვალისწინებულია სტუდენტებისთვის, რომლებიც იღებენ ან მიიღეს სახელმწიფო განათლება.

6. დიპლომები და მონობები, გაცემული არააკრედიტირებული თეოლოგიური საგანმანათლებლო დაწესებულებების მიერ, მოქმედია მხოლოდ შესაბამისი კულტის შიგნით, იმ შემთხვევათა გამოკლებით, რომლებიც გათვალისწინებულია სახელმწიფოსა და რელიგიურ კულტებს შორის თანამშრომლობის შეთანხმებებსა და კონვენციებში.

7. რელიგიურ-ზნეობრივი განათლება ყველა დონის სახელმწიფო საგანმანათლებლო დაწესებულებაში ხორციელდება არჩევით და წარმოადგენს ფაკულტატურ საგანს, იმ შემთხვევათა გამოკლებით, რომლებიც გათვალისწინებულია სახელმწიფოსა და რელიგიურ კულტებს შორის თანამშრომლობის შეთანხმებებსა და კონვენციებში.

8. შეთანხმებები სახელმწიფოსა და რელიგიურ კულტებს შორის, უნდა ითვალისწინებდეს ბავშვების უფლებას, მშობლებისა და კანონიერი მეურვეების განცხადების საფუძველზე, გათავისუფლდნენ რელიგიის გაკვეთილებიდან.

თავი VII

რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების მსახურები და თანამშრომლები

მუხლი 33. რელიგიური კულტების მსახურები

1. ეროვნული რელიგიური კულტების ხელმძღვანელები, არჩეულები შესაბამისი კულტის წესდების მიხედვით, უნდა იყვნენ მოლდავეთის რესპუბლიკის მოქალაქეები.

2. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების ხელმძღვანელები (ადმინისტრატორები), ამავდროულად, შეიძლება იყვნენ მათი სულიერი ლიდერებიც.

მუხლი 34. სამუშაოზე მიღება

რელიგიურ კულტებსა და მათ შემადგენელ ნაწილებში, ასევე, მათ მიერ დაფუძნებულ დაწესებულებებსა და სანარმოებში, სამუშაოზე მიღება ხორციელდება შრომის კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 35. შრომითი ხელშეკრულება

რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების მსახურთა და თანამშრომელთა სამუშაოზე მიღება შეიძლება განხორციელდეს წერილობით გაფორმებული ინდივიდუალური შრომითი ხელშეკრულების საფუძველზე.

მუხლი 26. სოციალური უზრუნველყოფა

რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების მსახურთა და თანამშრომელთა სოციალური დაზღვევა და მათი სოციალური დახმარება ხორციელდება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 37. პენსიის დანიშვნა

რელიგიური კულტების მსახურებსა და თანამშრომლებს, კულტების მიერ დანიშნული პენსიის მიუხედავად, ენიშნებათ სახელმწიფო სოციალური დაზღვევის პენსია, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 38. პასუხისმგებლობა წინამდებარე კანონის დარღვევაზე

1. პირებს, რომლებიც დაარღვევენ წინამდებარე კანონს, ეკისრებათ მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი პასუხისმგებლობა.

2. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების მსახურთა და თანამშრომელთა მიერ წინამდებარე კანონის დარღვევას არ მოყვება პასუხისმგებლობა რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების მიმართ.

თავი VIII

რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების ქონება

მუხლი 39. საკუთრების უფლება

1. თითოეულ რელიგიურ კულტსა და მის შემადგენელ თითოეულ ნაწილს უფლება აქვს, თავისუფლად ფლობდეს, სარგებლობდეს და განკარგავდეს ცალკეულ ქონებას.

2. რელიგიური კულტების, შემადგენელი ნაწილების, მათ მიერ დაფუძნებული დანესებულებებისა და სანარმოების საკუთრების უფლებით სარგებლობა ხორციელდება ეროვნული კანონმდებლობისა და მოლდავეთის რესპუბლიკის მიერ ცნობილი საერთაშორისო ნორმების შესაბამისად.

3. რელიგიური კულტების, შემადგენელი ნაწილების, მათ მიერ დაფუძნებული დანესებულებებისა და სანარმოების საკუთრებაში შეიძლება იყოს შენობები, ნაგებობები, მიწის ნაკვეთები, სატრანსპორტო საშუალებები, საგამომცემლო და ტიპოგრაფიული აღჭურვილობა, რადიოსადგურები და სატელევიზიო არხები, ბეჭდვითი გამომცემლობები, საკულტო ნივთები, სამენარმოო ობიექტები, სოციალური დანიშნულების ობიექტები, საქველმოქმედო ობიექტები, ფინანსური სახსრები და მათი საქმიანობის უზრუნველსაყოფად საჭირო სხვა მატერიალური ფასეულობები.

4. რელიგიურ კულტებსა და მათ შემადგენელ ნაწილებს უფლება აქვთ, საკუთრებაში იქონიონ ინტელექტუალური საკუთრების ნებისმიერი ობიექტი, ეროვნული კანონმდებლობისა და იმ საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესაბამისად, რომელთა ერთ-ერთ მხარეს წარმოადგენს მოლდავეთის რესპუბლიკა.

5. რელიგიურ კულტებსა და მათ შემადგენელ ნაწილებს უფლება აქვთ, საკუთარი სიმბოლიკის სტატუსით იქონიონ ისტორიული გერბები, დროშები, ალმები, ჰერალდიკური ნიშნები და სხვა, რაც ექვემდებარება რეგისტრაციას რელიგიური კულტების ან მათი შემადგენელი ნაწილების რეგისტრაციის წესის შესაბამისად.

6. რელიგიური კულტები, მათი შემადგენელი ნაწილები, მათ მიერ შექმნილი დანესებულებები და სანარმოები, სარგებლობენ საკუთრების განსაკუთრებული უფლებებით იმ ქონებაზე, რაც შექმნილი ან შექმნილია მათ მიერ საკუთარი სახსრებით, მოქალაქეთა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების შემონიშნულობებით, ასევე, იმ სახსრებით, რომლებიც მიღებულია სახელმწიფოსგან ან მოპოვებულია სხვა საშუალებებით, რომელიც არ ეწინააღმდეგება კანონმდებლობას. საკუთრების უფლება გულისხმობს შექმნილი ან კანონიერად მოპოვებული ქონების თავისუფლად ფლობის, განკარგვისა და სარგებლობის უფლებას.

მუხლი 40. საკუთრების უფლების დაცვა

1. რელიგიურ კულტებს, მათ შემადგენელ ნაწილებს, მათ მიერ შექმნილ დანესებულებებსა და სანარმოებს უფლება აქვთ, გამოითხოვონ უკანონო მფლობელობაში არსებული ნივთები.

2. მოლდავეთის რესპუბლიკა იცავს ყველა რელიგიური კულტის, მათი შემადგენელი ნაწილების, მათ მიერ შექმნილი დაწესებულებებისა და საწარმოების საკუთრების უფლებას იმ ქონებაზე, რომელიც იმყოფება როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე მის საზღვრების გარეთ.

3. რელიგიური კულტების, მათი შემადგენელი ნაწილების, მათ მიერ შექმნილი დაწესებულებებისა და საწარმოების საკუთრების უფლების დაცვა ხორციელდება სასამართლო ინსტანციებში, კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 41. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების ფინანსური სახსრები

რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების ფინანსური სახსრები ყალიბდება მორწმუნეთა და ორგანიზაციათა ნებაყოფლობითი ფულადი და სხვა სახის შენატანებისგან, რელიგიური საქმიანობიდან, საკულტო ნივთების რეალიზაციიდან და სამეწარმეო საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლების, მემკვიდრეობით მიღებული შემოსავლებისგან, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და უცხო ქვეყნების ფიზიკური და იურიდიული პირების შემოწირულობებისგან, ასევე, სხვა წყაროებიდან, რომლებიც არ არის აკრძალული კანონით.

მუხლი 42. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების მიწები

რელიგიურ კულტებსა და მათ შემადგენელ ნაწილებს უფლება აქვთ, საკუთრებაში ან სარგებლობაში იქონიონ მიწის ნაკვეთები, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 43. საგადასახადო შეღავათები

1. სახელმწიფო, რელიგიურ კულტებთან მიმართებით, ატარებს საგადასახადო შეღავათების პოლიტიკას.

2. რელიგიური კულტების შემადგენელი ნაწილები, რომელთაც ეკუთვნის საკულტო ნაგებობები, ასევე, მიწის ნაკვეთები, რომლებზეც ისინი განთავსებული, გათავისუფლებული არიან უძრავი ქონების გადასახადისა და მიწის გადასახადისგან, საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად.

3. რელიგიურ კულტებთან მიმართებით, საჯარო ხელისუფლების ორგანოებმა არ შეიძლება უპირატესობა მიანიჭონ რომელიმე მათგანს.

მუხლი 44. ისტორიისა და კულტურის ძეგლები

1. საკულტო ნაგებობების, ხელოვნების ნაწარმოებებისა და სხვა ფასეულობების, რომლებიც იმყოფება რელიგიური კულტების ან მათი შემადგენელი ნაწილების საკუთრებაში ან სარგებლობაში და აღიარებულია ისტორიის ან კულტურის ძეგლებად, ფლობა და სარგებლობა ხორციელდება მათი სტატუსის გათვალისწინებით და ძეგლთა დაცვის კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. სახელმწიფოსა და რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების საერთო ვალდებულება 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებული ფასეულობების ფლობასა და სარგებლობასთან დაკავშირებით, შეიძლება დაფიქსირდეს სახელმწიფოს, რელიგიურ კულტებსა და მათ შემადგენელ ნაწილებს შორის თანამშრომლობის შეთანხმებებსა და კონვენციებში.

მუხლი 45. ქონება და ინტერესები საზღვარგარეთ

რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების საზღვარგარეთ არსებული ქონება და მოლდავეთის რესპუბლიკის მოქალაქეთა რელიგიური ინტერესები საზღვარგარეთ წარმოადგენს საერთაშორისო შეთანხმებების რეგულირების საგანს.

თავი IX

დასკვნითი და გარდამავალი დებულებები

მუხლი 46.

1. რელიგიური კულტებისა და მათი შემადგენელი ნაწილების წესდებები და სადამფუძნებლო დოკუმენტები აღიარებულია მოქმედად მხოლოდ იმ ნაწილებში, რომლებიც არ ეწინააღმდეგება წინამდებარე კანონს.

2. რელიგიური კულტები და მათი შემადგენელი ნაწილები, რომლებიც რეგისტრირებულია წინამდებარე კანონის ძალაში შესვლის დღემდე, არ ექვემდებარებიან ხელახალ რეგისტრაციას.

3. წინამდებარე კანონის ძალაში შესვლის დღიდან, 1992 წლის 24 მარტის კანონი „კულტების შესახებ“ №979, შემდგომ ცვლილებებთან ერთად, ითვლება ძალადაკარგულად.

4. მთავრობამ სამთვიან ვადაში:

- უნდა შეიმუშაოს და პარლამენტს წარუდგინოს წინადადებები მოქმედი კანონმდებლობის წინამდებარე კანონთან შესაბამისობაში მოყვანის შესახებ;

- საკუთარი ნორმატიული აქტები შესაბამისობაში უნდა მოიყვანოს წინამდებარე კანონთან.

სომხეთის რესპუბლიკის კანონი სინდისის თავისუფლებისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ¹

ხელმძღვანელობს რა სომხეთის დამოუკიდებლობის დეკლარაციით, ითვალისწინებს რა სომეხი ხალხის სულიერ გამოფხიზლებას, მის საუკუნოვან სასულიერო გამოცდილებასა და ტრადიციებს,

აღიარებს რა სომხეთის სამოციქულო ეკლესიას „სომეხი ხალხის ეროვნულ ეკლესიად“, რომელიც არის მისი სულიერი ცხოვრებისა და ერის შენარჩუნების საიმედო დასაყრდენი,

ხელმძღვანელობს რა ადამიანის თავისუფლების საერთაშორისო ნორმებით დადგენილი უფლებებით,

ემხრობა რა სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ საერთაშორისო პაქტის მე-18 მუხლს,

სომხეთის რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭო იღებს წინამდებარე კანონს სინდისის თავისუფლებისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ.

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1.

სომხეთის რესპუბლიკაში უზრუნველყოფილია მოქალაქეთა სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლება. თითოეული მოქალაქე თავისუფლად განსაზღვრავს რელიგიისადმი საკუთარ დამოკიდებულებას; თითოეულ მოქალაქეს უფლება აქვს: აღიარებდეს ნებისმიერ რელიგიას ან არ აღიარებდეს არც ერთს; პირადად ან სხვა მოქალაქეებთან ერთად შეასრულოს რელიგიური წეს-ჩვეულებები.

მუხლი 2.

სომხეთის რესპუბლიკის მოქალაქეები თანასწორნი არიან კანონის წინაშე სამოქალაქო, პოლიტიკური, საზოგადოებრივი, ეკონომიკური და კულტურული ცხოვრების ყველა სფეროში, რელიგიასთან მათი დამოკიდებულებისა და რელიგიური კუთვნილების მიუხედავად.

მოქალაქეების აღმსარებლობის თავისუფლების პირდაპირი ან ირიბი შეზღუდვა, დევნა ან რაიმე სახის წინააღმდეგობის განწევა რელიგიური მიზეზით, აგრეთვე, რელიგიური მტრობის და შუღლის გაღვივება, იწვევს კანონით გათვალისწინებულ პასუხისმგებლობას.

მუხლი 3.

დაუშვებელია რაიმე სახის იძულება ან ძალდატანება მოქალაქეზე, ღვთისმსახურებაში, რელიგიურ წეს-ჩვეულებებსა და ცერემონიებში, რელიგიის

¹მიღებულია სომხეთის რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მიერ 1991 წლის 17 ივნისი. 02.12.2006 მდგომარეობით.

სწავლებაში მონაწილეობის ან არმონაწილეობის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას.

სინდისის თავისუფლების უფლების განხორციელება ექვემდებარება მხოლოდ იმ შეზღუდვებს, რომლებიც აუცილებელია საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისა და მართლწესრიგის, მოქალაქეთა ჯანმრთელობისა და ზნეობის, საზოგადოების სხვა წევრების უფლებებისა და თავისუფლების დასაცავად.

თავი II

რელიგიური ორგანიზაციის განსაზღვრება

მუხლი 4.

მოქალაქეთა რელიგიური ორგანიზაცია-გაერთიანება იქმნება ერთობლივი აღმსარებლობის, აგრეთვე, სხვა რელიგიური მოთხოვნების ერთობლივად დაკმაყოფილების მიზნით.

რელიგიურ ორგანიზაციებს წარმოადგენენ საეკლესიო და რელიგიურ თემები, ეპარქიები, მონასტრები, რელიგიური კონგრეგაციები, მათი საგანმანათლებლო და საგამომცემლო დაწესებულებები და სხვა საეკლესიო რელიგიური დაწესებულებები.

მუხლი 5.

მოქალაქეების ჯგუფი აღიარებულია რელიგიურ ორგანიზაციად, თუ ის აკმაყოფილებს შემდეგ მოთხოვნებს:

- ა) არ ეწინააღმდეგება წინამდებარე კანონის მე-3 მუხლის დებულებებს;
- ბ) დაფუძნებულია რომელიმე ისტორიულ-კანონიზებულ წმინდა ნიგნზე;
- გ) თავისი რწმენით შედის თანამედროვე რელიგიურ-საეკლესიო თემების შემადგენლობაში;
- დ) არ ისახავს მატერიალურ მიზნებს, არამედ გააჩნია მხოლოდ სულიერი მიმართულება;

ე) აერთიანებს არანაკლებ 200 მორწმუნე წევრს. ბავშვებს 18 წლამდე, მიუხედავად რელიგიურ წეს-ჩვეულებებში მათი მონაწილეობისა და სხვა გარემოებებისა, არ აქვთ უფლება, იყვნენ რელიგიური ორგანიზაციის წევრები.

წინამდებარე პირობები (გარდა „ა“ პუნქტში მითითებულისა) არ არის აუცილებელი მხოლოდ ეროვნული უმცირესობის რელიგიური ორგანიზაციებისათვის, თავიანთი ეროვნული რწმენის აღმსარებლებიდან გამომდინარე.

მუხლი 6.

სომხეთის რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მოქმედებენ:

სომხეთის სამოციქულო ეკლესია (შემოკლებით სომხეთის ეკლესია), თავისი ტრადიციული ორგანიზაციებით;

სხვა რელიგიური ორგანიზაციები, რომლებიც შექმნილია და მოქმედებენ თავიანთი მორწმუნე წევრების მიერ საკუთარი ქონებითა და წესდებით.

თავი III

რელიგიური ორგანიზაციების უფლებები

მუხლი 7.

რელიგიური ორგანიზაციების სასულიერო-რელიგიური საქმიანობა ხორციელდება მკაცრად განსაზღვრულ ჩარჩოებში, შემდეგი უფლებების გათვალისწინებით:

- ა) გააერთიანოს თავის გარშემო მორწმუნეები;
  - ბ) უზრუნველყოს საკუთარი მორწმუნეების ყველა სასულიერო-რელიგიური მოთხოვნილების დაკმაყოფილება;
  - გ) ჩაატაროს რელიგიური ღვთისმსახურება, რიტუალი და ცერემონიები სალოცავ სახლებსა და მათ კუთვნილ ტერიტორიებზე, სამომლოცველო ადგილებზე, რელიგიური ორგანიზაციების დაწესებულებებში, აგრეთვე, სასაფლაოებზე, მოქალაქეების ბინებსა და სახლებში, საავადმყოფოებში, მოხუცთა და ინვალიდთა სახლებში, თავისუფლების აღკვეთის ადგილებსა და სამხედრო ნაწილებში – იქ მყოფ მოქალაქეთა თხოვნით, რომლებიც არიან მოცემული რელიგიური ორგანიზაციის წევრები. სხვა შემთხვევებში, საჯარო ღვთისმსახურება, რელიგიური წეს-ჩვეულება და ცერემონიები ტარდება კრებების, მიტინგების, დემონსტრაციებისა და მსვლელობებისთვის, დადგენილი წესის მიხედვით.
  - დ) თავიანთი წევრებისა და მათი შვილებისთვის, მშობლების თანხმობით, შექმნას შესაბამისი რელიგიური სწავლების ჯგუფები და ამ მიზნებისთვის გამოიყენოს მათთვის გამოყოფილი შენობები;
  - ე) დაკავდეს თეოლოგიური, რელიგიური, ისტორიულ-კულტურული კვლევებით;
  - ვ) საკუთარი სასულიერო ცენტრების სასწავლო დაწესებულებებში მოამზადოს სასულიერო, სამეცნიერო და პედაგოგიური კადრები;
  - ზ) შეიძინოს და გამოიყენოს რელიგიური დანიშნულების ნივთები და მასალები;
  - თ) კანონით დადგენილი წესით გამოიყენოს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები;
  - ი) დაამყაროს კავშირი სხვა ქვეყნების საეკლესიო ორგანიზაციებთან, მათი ეროვნული ან რელიგიური კუთვნილების მიუხედავად, მოიწვიოს მათი წარმომადგენლები, გააგზავნოს თავისი მორწმუნეები საზღვარგარეთ მოსალოცად, შეკრებებსა და სხვა რელიგიურ ღონისძიებებში მონაწილეობის მისაღებად, აგრეთვე, სასწავლებლად და დასასვენებლად;
  - კ) დაკავდეს ქველმოქმედებით.
- რელიგიური ორგანიზაციების საგამომცემლო საქმიანობა რეგულირდება სომხეთის რესპუბლიკის მოქმედი კანონმდებლობით.
- ზემოთ ხსენებული უფლებები წარმოიშვება რელიგიური ორგანიზაციის სომხეთის რესპუბლიკაში რეგისტრაციის მომენტიდან.

მუხლი 8.

სომხეთის რესპუბლიკის ტერიტორიაზე აკრძალულია პროზელიტიზმი. პროზელიტიზმად არ შეიძლება განხილულ იქნეს რაიმე სახის ქმედება, რომელიც გათვალისწინებულია წინამდებარე კანონის მე-7 მუხლით, შესაბამისი უფლებამოსილების ფარგლებში.

თავი IV

რელიგიური ორგანიზაციების ქონება

მუხლი 9.

რელიგიური ორგანიზაციების უფლებები საკუთრებაზე რეგულირდება სომხეთის რესპუბლიკის კანონით „საკუთრების შესახებ“.

მუხლი 10.

ისტორიული ძეგლები და სომხეთის რესპუბლიკის სამოციქულო ეკლესიის საკულტო ქონება, აგრეთვე, რელიგიური ორგანიზაციების ქონება გამოიყენება მათი ტრადიციული კურთხევის შემდეგ.

მუხლი 11.

რელიგიური ორგანიზაციები ვალდებული არიან, უზრუნველყონ მათ საკუთრებაში არსებული ისტორიული ძეგლების, აგრეთვე, იმ ნაგებობების, ტერიტორიებისა თუ სხვა ქონების დაცვა და საჭიროებისამებრ გამოიყენება, რომლებიც სახელმწიფოს მიერ გადაეცათ საკუთრებაში.

მუხლი 12.

რელიგიურ ორგანიზაციებს შეუძლიათ, მიმართონ მორწმუნეებს ნებაყოფლობითი ფულადი და სხვა შემონირულობების თხოვნით, მიიღონ და განკარგონ ისინი. რელიგიური ორგანიზაციების მიერ მიღებული ფულადი და სხვა სახის შემონირულობები არ იბეგრება.

მუხლი 13.

რელიგიურ ორგანიზაციებს, რომელთა სასულიერო ცენტრებიც მდებარეობენ სომხეთის რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ, არ შეუძლიათ დაფინანსება მიიღონ ამ ცენტრებიდან. რელიგიურ ორგანიზაციებს არ შეუძლიათ დააფინანსონ პარტიები ან მათგან მიიღონ დაფინანსება.

თავი V

რელიგიური ორგანიზაციების რეგისტრაცია

მუხლი 14.

რელიგიური თემი ან ორგანიზაცია მიიჩნევა იურიდიულ პირად, თუ ის

დარეგისტრირდა სომხეთის რესპუბლიკის მთავრობის დაქვემდებარებაში მყოფი სახელმწიფო მართვის ორგანოს მიერ. რეგისტრაციისათვის რელიგიურმა ორგანიზაციამ ამ ორგანოში უნდა წარადგინოს თავისი წესდება, აგრეთვე დოკუმენტები, რომლებიც ადასტურებს წინამდებარე კანონის მე-5 მუხლში მითითებულ მოთხოვნებს.

მუხლი 15.

რელიგიური ორგანიზაციის წესდება შეიცავს ცნობებს რელიგიური ორგანიზაციის მოქმედების ხასიათისა და ადგილის, აღმსარებლობითი კუთვნილების, რელიგიური გაერთიანებების სტრუქტურის, სალოცავი ადგილების, ქონებრივი მდგომარეობის, საწარმოების დაფუძნების, სასწავლო და საგამომცემლო დაწესებულებების შექმნის, ქონებრივი და სხვა სახის საკითხების გადანყვეტის შესახებ; მისი არსებობის შეწყვეტის შემთხვევაში, აგრეთვე, სხვა დებულებებს, რომლებიც დაკავშირებულია მოცემული ორგანიზაციის საქმიანობის თავისებურებებთან.

მუხლი 16.

რელიგიური ორგანიზაციის რეგისტრაციის ან რეგისტრაციაში გატარების თაობაზე უარის შემთხვევაში, გადანყვეტილება, საფუძვლის მითითებით, გადაეცემა განმცხადებელს წერილობითი ფორმით ერთი თვეში.

რელიგიურ ორგანიზაციას რეგისტრაციაში გატარების თაობაზე უარი შეიძლება ეთქვას იმ შემთხვევაში, თუ ის ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას.

უარი რეგისტრაციაზე ან რეგისტრაციისთვის გათვალისწინებული ვადის დარღვევა წინამდებარე კანონით შეიძლება გასაჩივრებულ იქნეს სასამართლო წესით.

რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობა შეიძლება შეწყვეტილ იქნეს თვითლიკვიდაციის ან სასამართლოს გადანყვეტილების შემთხვევაში, სომხეთის რესპუბლიკის კანონების დარღვევისას.

თავი VI

რელიგიური ორგანიზაციებისა და სახელმწიფოს ურთიერთობა

მუხლი 17.

სომხეთის რესპუბლიკაში ეკლესია გამოყოფილია სახელმწიფოსგან. ამ მდგომარეობის გათვალისწინებით, სახელმწიფო:

ა) არ არის უფლებამოსილი, აიძულოს მოქალაქე, მიიღოს ამა თუ იმ რელიგიის აღმსარებლობა;

ბ) არ ერევა ეკლესიისა და რელიგიური ორგანიზაციის მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შიდა საქმიანობაში, კრძალავს რომელიმე სახელმწიფო ორგანოს ან იმ პირის ჩარევას, რომელიც ახორციელებს ამ

ორგანოს მითითებებს ეკლესიის ან რელიგიური ორგანიზაციის სტრუქტურაში;

გ) კრძალავს ეკლესიის მონაწილეობას სახელმწიფო მმართველობაში. არ აკისრებს ეკლესიას და რელიგიურ ორგანიზაციას რაიმე სახელმწიფოებრივ ფუნქციებს.

დ) ხელს არ უშლის იმ მისიების შესრულებას, რომლებიც არის ეროვნული ეკლესიის პრივილეგია, კერძოდ: თავისი რწმენის თავისუფლად ქადაგებასა და გავრცელებას სომხეთის რესპუბლიკის მთელ ტერიტორიაზე.

სომხეთის სამოციქულო ეკლესიის თეოლოგიის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით გაშუქება ან მასობრივი ღონისძიებების ოფიციალური გაშუქება შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ სომხეთის რესპუბლიკის სამოციქულო ეკლესიის თანხმობით;

სომხეთის სამოციქულო ეკლესია უფლებამოსილია:

- აღადგინოს თავისი ისტორიული ტრადიციები, სტრუქტურა, ორგანიზაციები, ეპარქიები და თემები;

- ააშენოს ახალი ეკლესიები, აქციოს მისი კუთვნილი, ისტორიული კულტურის ძეგლის სტატუსის მქონე ეკლესიები მოქმედად, როგორც მორწმუნეების თხოვნით, აგრეთვე, თავისი ინიციატივით;

- ხელი შეუწყოს სომეხი ხალხის სულიერ განათლებას სახელმწიფო დაწესებულებებში, კანონით გათვალისწინებული ნორმებით;

- პრაქტიკულად იმოქმედოს სომეხი ხალხის ზნეობრივი სრულყოფისთვის;

- დაკავდეს საქველმოქმედო საქმიანობით;

- ჰყავდეს მუდმივი სასულიერო წარმომადგენელი საავადმყოფოებში, მოხუცთა და ინვალიდთა სახლებში, სამხედრო ნაწილებში, თავისუფლების აღმკვეთ ადგილებში, საგამოძიებო იზოლაციორების ჩათვლით.

ამავდროულად, სომხეთის სამოციქულო ეკლესია, როგორც ეროვნული ეკლესია, მოქმედი რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთაც დაცულია სომხეთის რესპუბლიკის მიერ საერთაშორისო სამართლის ნორმებით.

ძირითადი რელიგიური დღესასწაულების მომდევნო სამუშაო დღე, სომხეთის რესპუბლიკის მთავრობის გადაწყვეტილებით, შეიძლება გადატანილ იქნეს გამოსასვლელი დღეების წინა ან მომდევნო დღეს.

მუხლი 18.

სახელმწიფო არ აფინანსებს არც რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობას, არც ათეიზმის პროპაგანდას, ამავდროულად, უფლებას უტოვებს რელიგიური ორგანიზაციის წევრებსა და მოსამსახურეებს, მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში სხვა მოქალაქეების მსგავსად.

მუხლი 19.

სამოქალაქო ვალდებულებები, რომლებიც გათვალისწინებულია სომხეთის რესპუბლიკის კანონმდებლობით, ვრცელდება რელიგიური ორგანიზაციის მორწმუნე წევრებზე, სხვა მოქალაქეების მსგავსად. ერთეულ შემთხ-

ვევებში, სამოქალაქო ვალდებულებებისა და რელიგიური მოსაზრებების წინააღმდეგობისას, სამოქალაქო მოვალეობების შესრულების საკითხი შეიძლება გადაიჭრას ალტერნატიული პრინციპის გზით, კანონით დადგენილი წესით, სახელმწიფო ორგანოსა და მოცემული რელიგიური ორგანიზაციის შეთანხმების საფუძველზე.

მუხლი 20.

ამოღებულია.

მუხლი 20.¹

სახელმწიფო აღიარებს აღსარების საიდუმლოს. ხელდასხმული სასულიერო პირი-მოძღვარი არ შეიძლება დაიკითხოს მონმის სახით სასამართლო ინსტანციებში იმ საქმის თაობაზე, რომელიც მისთვის ცნობილი გახდა აღსარების დროს.

მუხლი 21.

სახელმწიფო ვალდებულებას იღებს, დაიცვას ისტორიული ძეგლები, რომლებსაც აქვთ რელიგიური მნიშვნელობა, მიუხედავად მათი კუთვნილებისა.

მუხლი 22.

ყოველთა სომეხთა კათოლიკოსად არჩეული პირი იძენს სომხეთის რესპუბლიკის მოქალაქეობას.

მუხლი 23.

სახელმწიფოსა და რელიგიურ ორგანიზაციებს შორის ურთიერთობას არეგულირებს სომხეთის რესპუბლიკის მთავრობის უფლებამოსილი სახელმწიფო მართვის ორგანო, რომელიც:

ა) არეგისტრირებს რელიგიური ორგანიზაციის წესდებას, შუამდგომლობს სასამართლოს წინაშე იმ რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციის მოთხოვნით, რომელიც არღვევს კანონს;

ბ) რელიგიური ორგანიზაციის თხოვნით, ხელს უწყობს სახელმწიფო ორგანოებთან ცალკეულ საკითხებზე შეთანხმებაში და დახმარებას უწევს ამ საკითხების გადაწყვეტაში;

გ) სახელმწიფოს სახელით, შუამავლის ფუნქციით, მონაწილეობს იმ დავებისა და საკითხების გადაწყვეტაში, რომელიც ჩნდება სომხეთის რელიგიურ ორგანიზაციებს შორის;

დ) ახორციელებს წინამდებარე კანონით მინიჭებულ უფლებამოსილებებს.

წინამდებარე კანონის მიხედვით, არარეგლამენტირებული ურთიერთობა სახელმწიფოსა და რელიგიურ ორგანიზაციას შორის რეგულირდება სახელმწიფოს, მმართველობასა და შესაბამის რელიგიურ ორგანიზაციებს შორის შეთანხმებით.

**აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კანონი აღმსარებლობის
თავისუფლების შესახებ²**

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. აღმსარებლობის თავისუფლება

თითოეული ადამიანი დამოუკიდებლად განსაზღვრავს რელიგიისადმი თავის დამოკიდებულებას. მას აქვს უფლება, ინდივიდუალურად ან სხვებთან ერთად აღიარებდეს ნებისმიერ რელიგიას, გამოხატოს და გაავრცელოს საკუთარი შეხედულებები რელიგიასთან დაკავშირებით.

დაუშვებელია რაიმე სახის წინააღმდეგობის განწესება რელიგიასთან დაკავშირებით პირადი დამოკიდებულების განსაზღვრისთვის, რელიგიის აღმსარებლობისთვის, ღვთისმსახურებისთვის, რელიგიური წეს-ჩვეულებებისა და რიტუალების შესრულებისთვის, რელიგიის შესწავლისათვის.

აკრძალულია ძალადობის გამოყენებით რელიგიური აღმსარებლობის პროპაგანდა ან რელიგიური ცხოვრების წესის შეცვლის მიზნით ხალხთა შორის განხეთქილების შეტანა, ასევე, რელიგიური აღმსარებლობის იძულება.

აღმსარებლობის თავისუფლების განხორციელება შეიძლება შეიზღუდოს მხოლოდ სახელმწიფო და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების მიზნებით, ასევე, ძირითადი უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვის აუცილებლობის შემთხვევაში, აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მიერ ნაკისრი საერთაშორისო ვალდებულებების შესაბამისად.

აკრძალულია რელიგიური პროპაგანდა უცხო ქვეყნის მოქალაქეებისა და მოქალაქეობის არმქონე პირების მიერ.

მშობლებს ან მათ შემცვლელ პირებს, ერთობლივი შეთანხმების საფუძველზე, უფლება აქვთ აღზარდონ თავიანთი შვილები საკუთარი რელიგიური მრწამსის და რელიგიასთან საკუთარი დამოკიდებულების მიხედვით.

**მუხლი 2. კანონმდებლობა აღმსარებლობის
თავისუფლების შესახებ**

კანონმდებლობა აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ შედგება წინამდებარე კანონისაგან, რომელიც მიღებულია აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კონსტიტუციით გათვალისწინებული აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების საქმიანობის ძირითადი გარანტიების დაცვით და მასთან დაკავშირებული აზერბაიჯანის რესპუბლიკის სხვა საკანონმდებლო აქტებისაგან.

² მიღებულია უმაღლესი საბჭოს (მინი მეჯლისი) მიერ 1992 წლის 20 აგვისტო 10.10.1997 მდგომარეობით.

მუხლი 3. „აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ“ კანონის მიზანი წინამდებარე კანონი:

წარმოადგენს აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში ნებისმიერი პირის მიერ რელიგიასთან საკუთარი დამოკიდებულების განსაზღვრისა და გამოხატვის უფლებისა და ამ უფლებით სარგებლობის გარანტიას;

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მიერ აღიარებული საერთაშორისო ნორმების შესაბამისად, უზრუნველყოფს სოციალურ სამართლიანობას, თანასწორობას, მოქალაქეთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვას, მიუხედავად მათი რელიგიასთან დამოკიდებულებისა;

განსაზღვრავს სახელმწიფოს მოვალეობებს რელიგიურ გაერთიანებებთან მიმართებით;

განსაზღვრავს რელიგიური გაერთიანებების ვალდებულებებს სახელმწიფოსა და საზოგადოების წინაშე;

მფარველობს იმ გარემოებებს, რომელიც ხელსაყრელია ეროვნული ზნეობის და ჰუმანიზმის გამოსავლენად, ხელს უწყობს მოქალაქეების კეთილდღეობასა და თანამშრომლობას, მათი მსოფლმხედველობისა და რელიგიური მრწამსის მიუხედავად;

არეგულირებს რელიგიურ გაერთიანებებს შორის ურთიერთობებს.

მუხლი 4. მოქალაქეების თანასწორობა რელიგიასთან მათი დამოკიდებულების მიუხედავად

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მოქალაქეები თანასწორუფლებიანი არიან კანონის წინაშე პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული ცხოვრების ყველა სფეროში, რელიგიასთან მათი დამოკიდებულების მიუხედავად. ოფიციალურ დოკუმენტებში მოქალაქის რელიგიური აღმსარებლობის შესახებ მითითება დასაშვებია მხოლოდ მისი სურვილის შემთხვევაში.

არავის არ აქვს უფლება, თავისი რელიგიური მოსაზრებების გამო უარყოს ან თავი აარიდოს კანონის მიერ დადგენილი მოვალეობების შესრულებას. რელიგიური მრწამსის საფუძვლით, ერთი მოვალეობის სხვა მოვალეობით შეცვლა დასაშვებია მხოლოდ აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.

მუხლი 5. სახელმწიფო და რელიგიური გაერთიანებები

აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში რელიგია და რელიგიური გაერთიანებები გამოყოფილია სახელმწიფოსგან.

სახელმწიფო არ ავალებს რელიგიურ გაერთიანებებს რაიმე საქმის შესრულებას, რომელიც მათ არ ეხებათ და არ ერევა მათ საქმიანობაში.

ყველა რელიგია და რელიგიური წარმონაქმნი თანასწორია კანონის წინაშე. დაუშვებელია სხვებთან მიმართებით ერთი რელიგიისა და რელიგიური გაერთიანებისათვის უპირატესობის მინიჭება ან შეზღუდვა.

რელიგიურ გაერთიანებებს უფლება აქვთ, მონაწილეობა მიიღონ საზო-

გადოებრივ ცხოვრებაში, აგრეთვე საზოგადოებრივ გაერთიანებებთან ერთად გამოიყენონ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები.

რელიგიური გაერთიანებები არ მონაწილეობენ პოლიტიკური პარტიების საქმიანობაში. არ ეხმარებიან მათ ფინანსურად.

მოცემული ვადით სახელმწიფო ორგანოში არჩევის ან სახელმწიფო თანამდებობაზე დანიშვნის შემთხვევაში, კულტის მსახურებს უწყდებათ საქმიანობა სასულიერო პირის რანგში.

რელიგიური გაერთიანებები იცავენ და პასუხისმგებლები არიან აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მიმდინარე კანონების წინაშე.

მუხლი 6. რელიგიისა და სკოლის დამოკიდებულება

აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში სახელმწიფო განათლების სისტემა გამოყოფილია რელიგიისგან. თეოლოგიური, რელიგიურ-გნოსეოლოგიური, რელიგიურ-ფილოსოფიური დისციპლინები, კულტების წმინდა ნიგნების საფუძვლების შესწავლა შესაძლოა შეტანილ იქნეს სახელმწიფო საგანმანათლებლო დაწესებულებების სასწავლო პროგრამებში. მოქალაქეებს შეუძლიათ, ნებისმიერ ენაზე, ინდივიდუალურად ან სხვებთან ერთად, შეისწავლონ ღვთისმსახურება და მიიღონ რელიგიური განათლება. რელიგიურ გაერთიანებებს უფლება აქვთ, თავიანთი წესდების (დებულების) მიხედვით, ბავშვთა და უფროსთა რელიგიური განათლების მიზნით, შექმნან სასწავლო დაწესებულებები და ჯგუფები, აგრეთვე, აწარმოონ სწავლება სხვა ფორმებით. ამ მიზნით გამოიყენონ მათ საკუთრებასა და მფლობელობაში არსებული ქონება.

თავი II

რელიგიური გაერთიანებები აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში

მუხლი 7. რელიგიური გაერთიანებები

რელიგიური თემები, სამმართველოები და ცენტრები, მონასტრები, სასულიერო სასწავლო დაწესებულებები და მათი გაერთიანებები ქმნიან რელიგიურ გაერთიანებებს. ისინი წარმოადგენილია ცენტრით (სამმართველოებით).

რელიგიური გაერთიანებები წარმოადგენენ სრულწლოვან მოქალაქეთა ნებაყოფლობით ორგანიზაციებს, რომელთა შექმნის მიზანია აღმსარებლობის თავისუფლების ჯგუფური განხორციელება, აგრეთვე, რელიგიური კულტების გავრცელება.

რელიგიური გაერთიანებები ხელმძღვანელობენ წინამდებარე კანონისა და მათ მიერ მიღებული წესდების (დებულების) შესაბამისად.

მუხლი 8. რელიგიური თემი

რელიგიური თემი არის ადგილობრივი მორწმუნე პირების რელიგიური

ორგანიზაცია, რომლებიც გაერთიანებული არიან ნებაყოფლობით, ერთობლივი ღვთისმსახურების განხორციელების მიზნით და სხვა რელიგიური მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად.

აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში ისლამური რელიგიური თემები საორგანიზაციო საკითხებში კავკასიის მუსლიმთა სამმართველოს ექვემდებარებიან. არამუსლიმანურ რელიგიურ გაერთიანებებს უფლება აქვთ, დაექვემდებარონ ან შეცვალონ საკუთარი დაქვემდებარება აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში ან მის ფარგლებს გარეთ მოქმედი ცენტრების მიმართ.

მუხლი 9. რელიგიური ცენტრი და სამმართველო

აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში ისლამური რელიგიური თემები გაერთიანებული არიან თავიანთი ისტორიული ცენტრის – კავკასიის მუსლიმთა სამმართველოს, ირგვლივ. არამუსლიმურ რელიგიურ თემებს, რომელთა მმართველი ცენტრები აზერბაიჯანის რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ მდებარეობს, უფლება აქვთ, თავიანთ საქმიანობაში იხელმძღვანელონ მოცემული ცენტრების წესდებით, თუ ის არ ეწინააღმდეგება აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კანონმდებლობას. სახელმწიფოს, რელიგიურ ცენტრსა და სამმართველოებს, მათ შორის, აზერბაიჯანის რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულთა შორის ურთიერთობა, რომელიც არ არის დარეგულირებული კანონმდებლობით, რეგულირდება ერთმანეთს შორის და თანხმდება სახელმწიფო ორგანოებთან.

რელიგიურ ცენტრსა და რელიგიურ სამმართველოს შეუძლია, შექმნან თავიანთი წესდებით (დებულებით) გათვალისწინებული სამლოცველოები, ადგილები მომლოცველებისათვის, რელიგიური სასწავლო დაწესებულებები და რელიგიური საძმოები.

მუხლი 10. რელიგიური სასწავლო დაწესებულებები

მხოლოდ რელიგიურმა ცენტრმა და სამმართველოებმა შეიძლება შექმნან რელიგიური სასწავლო დაწესებულებები, რელიგიური მოღვაწეებისა და სხვა რელიგიური სპეციალისტების მოსამზადებლად. რელიგიურ ცენტრსა და სამმართველოებს უფლება არ აქვთ, შექმნან ერთზე მეტი უმაღლესი რელიგიური სასწავლებელი. რელიგიურ სასწავლო დაწესებულებასა და ცენტრს ან სამმართველოებს შორის ურთიერთობა რეგულირდება სადამფუძნებლო დოკუმენტებით.

პირები, რომლებიც სწავლობენ უმაღლეს და საშუალო სასულიერო სასწავლო დაწესებულებებში, სარგებლობენ იმ უფლებებითა და შეღავათებით, რომლებიც გათვალისწინებულია იმ პირთათვის, რომელნიც სწავლობენ სახელმწიფო სასწავლო დაწესებულებებში.

მუხლი 11. რელიგიური გაერთიანებების წესდებები (დებულებები)

რელიგიურ თემს აქვს საკუთარი წესდება (დებულება), რომელიც განსაზღვრავს მის უფლებაუნარიანობას სამოქალაქო კანონმდებლობასთან მიმართებით. რელიგიური თემის წესდება (დებულება) მიიღება მორწმუნეთა

საერთო კრებაზე ან კონფესიურ ყრილობებსა და კონფერენციებზე. რელიგიური გაერთიანებების წესდებაში (დებულებაში) მითითებული უნდა იყოს: რელიგიური თემის სახეობა, მისი კონფესიური კუთვნილება და ადგილმდებარეობა;

რელიგიური თემის ადგილი, რელიგიური გაერთიანების ორგანიზაციულ სტრუქტურაში;

რელიგიური თემის ქონებრივი მდგომარეობა;

რელიგიური თემის უფლება საწარმოების, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების, სხვა რელიგიური სტრუქტურებისა და სასწავლო დაწესებულებების შექმნის შესახებ;

წესდებაში (დებულებაში) ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის წესი;

რელიგიური თემის წესდების (დებულების) შესაბამისობა თავისი რელიგიური ცენტრის (სამმართველოს) წესდებასთან;

რელიგიური თემის ლიკვიდაციის შემთხვევაში, ქონებრივი და სხვა საკითხების გადაწყვეტის წესი.

წესდებით (დებულებით) შეიძლება გათვალისწინებული იყოს მოცემული რელიგიური თემის საქმიანობის თავისებურებებთან დაკავშირებული სხვა საკითხები.

დოკუმენტები, რომლებიც განსაზღვრავენ რელიგიური თემის აღმსარებლობით საქმიანობას ან წყვეტენ მის შიდა საკითხებს, არ ექვემდებარება სახელმწიფო ორგანოებში რეგისტრაციას.

რელიგიური თემი მისი წესდების რეგისტრაციის მომენტიდან წარმოადგენს იურიდიულ პირს.

მუხლი 12. რელიგიური თემების წესდებების (დებულებების) რეგისტრაცია

რელიგიური თემის სახელმწიფო რეგისტრაციისთვის 10-ზე მეტი სრულწლოვანი მოქალაქე რელიგიურ ცენტრს ან სამმართველოს, მიმარტვას განცხადებით, რომელსაც თან უნდა ერთვოდეს დამფუძნებელი კრების ოქმი და თემის წესდება. რელიგიური ცენტრი ან სამმართველო დოკუმენტებს წერილობით შუამდგომლობასთან ერთად 30 დღის განმავლობაში გააგზავნის რელიგიის საქმეთა შესაბამის აღმასრულებელ ორგანოში.

რელიგიური ცენტრის, რელიგიური სამმართველოების, რელიგიური სასწავლო დაწესებულებების, რელიგიური საძმობის სახელმწიფო რეგისტრაციისთვის რელიგიის საქმეთა აღმასრულებელ ორგანოს წარედგინება სადამფუძნებლო დოკუმენტი და წესდება (დებულება).

რელიგიის საქმეთა შესაბამისი აღმასრულებელი ორგანო 30 დღის განმავლობაში აგზავნის ამ დოკუმენტებს თავის დასკვნასთან ერთად იურიდიული პირის მარეგისტრირებელ სახელმწიფო ორგანოში.

რელიგიური თემის სახელმწიფო რეგისტრაცია, სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე უარი, სადავო საკითხების გადაწყვეტა და გასაჩივრების უფლება სასამართლო ორგანოებში ხორციელდება აზერბაიჯანის რესპუბლიკის საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად.

მუხლი 13. ამოღებულია

მუხლი 14. ამოღებულია

მუხლი 15. ამოღებულია

თავი III

რელიგიური გაერთიანებების ქონებრივი მდგომარეობა

მუხლი 16. სახელმწიფო საკუთრების, საზოგადო ორგანიზაციებისა და მოქალაქეების ქონებით სარგებლობა

რელიგიურ თემებს უფლება აქვთ, საჭიროებებისამებრ, გამოიყენონ სახელმწიფოს, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ან მოქალაქეთა მიერ ურთიერთშეთანხმებით გადაცემული შენობები და ქონება.

აღმასრულებელი ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს და სახელმწიფო დანესებულებებს უფლება აქვთ, რელიგიურ თემებს უსასყიდლო სარგებლობაში გადასცენ საკულტო დანიშნულების შენობები და სხვა ქონება.

რელიგიური თემები სარგებლობენ უპირატესობით საკულტო დანიშნულების შენობების მიმდებარე ტერიტორიებით გადაცემის შემთხვევაში.

გადანყვეტილება, რელიგიური თემისთვის საკულტო დანიშნულების შენობებისა და ქონების გადაცემის თაობაზე, მიიღება შესაბამისი შუამდგომლობის გაცემიდან არაუგვიანეს ერთ თვეში, რის შესახებაც წერილობით ეცნობება განმცხადებელს.

რელიგიურ თემებს მიწა საკუთრებასა და სარგებლობაში ეძლევათ აზერბაიჯანის რესპუბლიკის „მიწის კოდექსისა“ და სხვა საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად.

მუხლი 17. ისტორიული და კულტურული ძეგლების ქონების გადაცემა და მათით სარგებლობა

შენობები, აგრეთვე, ნივთები, რომლებიც წარმოადგენენ ისტორიულ და კულტურულ ძეგლებს, რელიგიურ თემებს სარგებლობაში გადაეცემათ კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 18. რელიგიური თემების საკუთრება

შენობები და საკულტო ნივთები, სოციალური და საქველმოქმედო დანიშნულების საწარმოო ობიექტები, ფულადი სახსრები და რელიგიური თემის უზრუნველსაყოფად აუცილებელი სხვა ქონება, შეიძლება იყოს მათ საკუთრებაში.

რელიგიურ თემები სარგებლობენ საკუთრების უფლებით ქონებაზე, რომელიც შეიძენილი ან შექმნილია მათ მიერ საკუთარი სახსრებით, მოქალაქეთა შემოწირულობით, ორგანიზაციების ან სახელმწიფოს მიერ, აგრეთვე, სხვა სახსრებით, რომლებიც გათვალისწინებულია კანონმდებლობით.

რელიგიური თემების საკუთრებაში შეიძლება შედიოდეს, აგრეთვე, ქონება, რომელიც ქვეყნის ფარგლებს გარეთ მდებარეობს.

რელიგიურ თემებს შეუძლიათ, მოითხოვონ და მიიღონ ნებაყოფლობითი შემოწირულობები.

რელიგიური თემის საკუთრების უფლება დაცულია კანონით.

მუხლი 19. რელიგიური თემების სანარმოო და სამეურნეო საქმიანობა

რელიგიურ თემებს კანონმდებლობისა და საკუთარი წესდებების (დებულებების) შესაბამისად, შეუძლიათ, იურიდიული პირის სტატუსით დააფუძნონ გამომცემლობები, პოლიგრაფიული, სანარმოო, სარესტავრაციო-სამშენებლო სანარმოები, ასევე, თავშესაფრები ობლებისთვის, ინტერნატები, ლაზარეთები და სხვა.

რელიგიური თემის სანარმოო საქმიანობისაგან მიღებული მოგება და სხვა შემოსავლები იბეგრება აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კანონმდებლობით საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა სანარმოებისთვის დადგენილი საგადასახადო წესითა და ოდენობით.

მუხლი 20. ლიკვიდირებული რელიგიური თემების ქონების განკარგვა

ქონება, რომელიც მიეკუთვნება სახელმწიფოს და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს ან რელიგიური თემების წევრ ცალკეულ მოქალაქეებს და, რომელიც არ არის ვაკფური (უსასყიდლო სარგებლობაში გადაცემული), მათი საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში, უბრუნდება პირველ მფლობელს.

რელიგიური თემის საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში, მის საკუთრებაში არსებული ქონების განკარგვა ხორციელდება რელიგიური თემის წესდების (დებულების) და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

სამართალმემკვიდრის არარსებობის შემთხვევაში, ქონება გადადის სახელმწიფოს მფლობელობაში.

თავი IV

მოქალაქეებისა და რელიგიური გაერთიანებების ადმინისტრაციის თავისუფლებასთან დაკავშირებული უფლებები

მუხლი 21. რელიგიური წეს-ჩვეულებები და რიტუალები

რელიგიური ლოცვებისა და შეკრებების ჩასატარებლად, რელიგიურ თემებს უფლება აქვთ, იქონიონ მათთვის განკუთვნილი ადგილები, აგრეთვე, დაიცვან და ისარგებლონ მოსალოცი ადგილებით, რომლებიც ითვლება ამა თუ იმ რელიგიის სინწინდედ.

ღვთისმსახურება, რელიგიური წეს-ჩვეულებები და რიტუალები შეუფერხებლად ტარდება ტაძრებში, მათთვის განკუთვნილ ტერიტორიებზე, სამომლოცველო ადგილებზე, სასაფლაოებზე, რელიგიურ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, მოქალაქეების ბინებსა და სახლებში.

სამხედრო ნაწილების მეთაურებს (გარდა გამონაკლისი შემთხვევებისა) არ შეუძლიათ, წინ აღუდგინონ სამხედროებს, მათთვის მინიჭებულ თავისუფ-

ფალ დროს შეასრულონ ლოცვა და ჩაატარონ რელიგიური რიტუალი. სამხედრო ქვედანაყოფებში, მეთაურობასთან შეთანხმებით, დაშვებულია სასულიერო პირების საქმიანობაც.

საავადმყოფოებში, ჰოსპიტლებში, მოხუცთა და ინვალიდთა თავშესაფრებში, საერთო საცხოვრებლებში, წინასწარი დაკავების ადგილებში, იქ მყოფი პირების თხოვნის შედეგად, ტარდება ლოცვები და რელიგიური რიტუალები. მოცემული დაწესებულებების ადმინისტრაცია უზრუნველყოფს სასულიერო პირების მოწვევას, მონაწილეობს ღვთისმსახურების, წეს-ჩვეულებებისა და რიტუალებისთვის დროისა და სხვა პირობების განსაზღვრაში. სხვა შემთხვევებში საჯარო ღვთისმსახურება, რელიგიური წეს-ჩვეულებები და რიტუალები იმართება კრებების, მიტინგების, დემონსტრაციებისა და მსვლელობებისთვის განსაზღვრული წესის შესაბამისად.

რელიგიურ გაერთიანებას უფლება აქვს, წინადადებით მიმართოს საავადმყოფოების, ჰოსპიტალების, მოხუცთა და ინვალიდთა თავშესაფრების, საერთო საცხოვრებლების, შრომა-გასწორების დაწესებულებების ადმინისტრაციას, იქ მყოფი მოქალაქეებისათვის ღვთისმსახურების შესრულების თაობაზე.

მუხლი 22. რელიგიური ლიტერატურა და საკულტო დანიშნულების ნივთები

რელიგიურ გაერთიანებებსა და მოქალაქეებს უფლება აქვთ, შეიძინონ და ისარგებლონ რელიგიური ლიტერატურით ნებისმიერ ენაზე, აგრეთვე, საკულტო დანიშნულების სხვა ნივთებითა და მასალებით.

რელიგიურ თემებს უფლება აქვთ, რელიგიის საქმეთა შესაბამის აღმასრულებელ ორგანოსთან შეთანხმებით, აწარმოონ, შემოიტანონ და თავისუფლად გაავრცელონ ლიტერატურა, საკულტო დანიშნულების ნივთები, სხვა რელიგიური შინაარსის საინფორმაციო მასალები.

მუხლი 23. რელიგიური წარმონაქმნების საქველმოქმედო და კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობა

რელიგიური გაერთიანებები, როგორც დამოუკიდებლად, ასევე, საზოგადო ფონდების მეშვეობით ან სხვა ფორმით, ახორციელებენ კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობას.

მუხლი 24. მორწმუნეთა და რელიგიურ გაერთიანებათა საერთაშორისო კავშირები და კონტაქტები

მოქალაქეებსა და რელიგიურ გაერთიანებებს, ჯგუფურად ან ინდივიდუალურად, უფლება აქვთ, მონაწილეობა მიიღონ საერთაშორისო რელიგიურ ღონისძიებებში, მათ შორის, ქვეყნის ფარგლებს გარეთაც, ასევე უფლება აქვთ, განახორციელონ მომლოცველობა.

მოქალაქეების საზღვარგარეთ გაგზავნა რელიგიურ-სასწავლო დაწესებულებებში სასწავლებლად, მიწვევა და რელიგიური მოღვაწეების გაცვლა ხორციელდება რელიგიური ცენტრის ან სამმართველოების მიერ.

თავი V

შრომითი საქმიანობა რელიგიურ გაერთიანებებსა და მათ სანარმოებში

მუხლი 25. შრომითი ურთიერთობები რელიგიურ გაერთიანებებში

რელიგიურ თემებში შრომის პირობები განისაზღვრება რელიგიურ თემსა და მოსამსახურეს შორის შეთანხმებით და ასახულია წერილობით გაფორმებულ შრომით ხელშეკრულებაში.

რელიგიური თემი დადგენილი წესით არეგისტრირებს შრომით ხელშეკრულებას და დოკუმენტებს, რომელიც განსაზღვრავს ღვთისმსახურების შრომის ანაზღაურებას.

მოქალაქეებს, რომლებიც შრომითი ხელშეკრულების საფუძველზე მუშაობენ რელიგიურ თემში, შეუძლიათ იყვნენ პროფკავშირის წევრები.

მუხლი 26. რელიგიურ თემებში მომუშავე მოქალაქეების შრომითი უფლებები

რელიგიურ თემებში შრომითი ხელშეკრულების საფუძველზე მომუშავე მოქალაქეებზე ვრცელდება შრომის კანონმდებლობა, გამონაკლისის გარეშე.

მოქალაქეების, მათ შორის, ღვთისმსახურების შემოსავლებზე, რომლებიც მიღებულია რელიგიურ თემში საქმიანობიდან, ვრცელდება გადასახადები საერთო წესით.

მუხლი 27. რელიგიურ გაერთიანებებში მომუშავე მოქალაქეების სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაზღვევა

რელიგიური გაერთიანებები, მათი დაწესებულებები და სანარმოები სახელმწიფო სოციალური დაზღვევის ფონდსა და აზერბაიჯანის რესპუბლიკის საპენსიო ფონდში, ახორციელებენ თანხების ჩარიცხვას, იმ წესითა და ოდენობით, რაც დადგენილია საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, მათი დაწესებულებებისა და სანარმოებისათვის.

რელიგიურ გაერთიანებებში დასაქმებულ ყველა მოქალაქეს ენიშნება პენსია, კანონმდებლობით გათვალისწინებული საერთო წესით.

თავი VI

სახელმწიფო ორგანოები და რელიგიური გაერთიანებები

მუხლი 28. კონტროლი კანონზე

„აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ“

კონტროლი აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კანონზე „აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ“, ხორციელდება მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით.

მუხლი 29. აღმასრულებელი ხელისუფლების რელიგიის საქმეთა ორგანო

აღმასრულებელი ხელისუფლების რელიგიის საქმეთა ორგანო:

რელიგიურ გაერთიანებებს, მათი თხოვნის საფუძველზე, უწევს დახმარებას სახელმწიფო ორგანოებთან შეთანხმების მიღწევაში იმ საკითხებზე, რომლებიც ითხოვს სახელმწიფო ორგანოების მიერ გადაწყვეტილების მიღებას;

ხელს უწყობს განსხვავებული აღმსარებლობის რელიგიურ გაერთიანებებს შორის ურთიერთგაგების, შემწყნარებლობისა და პატივისცემის განმტკიცებას;

ახორციელებს რელიგიური გაერთიანებების წესდებების (დებულებების) რეგისტრაციას, ასევე, მათში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანას, წინამდებარე კანონით დადგენილი წესით;

ხელს უწყობს აღმასრულებელი ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოებს აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ კანონმდებლობის მიღებაში;

ამყარებს კავშირს სხვა სახელმწიფოთა ანალოგიურ ორგანიზაციებთან;

აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში ქმნის საინფორმაციო ბანკს, რელიგიური გაერთიანებებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების კანონმდებლობის დაცვის შესახებ;

იღებს საჭირო ინფორმაციას რელიგიური გაერთიანებებისგან, რელიგიური ცენტრებისგან, რელიგიური დაწესებულებებისგან და სხვ;

ხელს უწყობს რელიგიური ორგანიზაციების საერთაშორისო კონფესიურ მოძრაობებთან, ფორუმებთან, საერთაშორისო რელიგიურ ცენტრებთან და სხვა ქვეყნების რელიგიურ გაერთიანებებთან საქმიან კავშირებში მონაწილეობას;

უზრუნველყოფს რელიგიური ექსპერტიზების ჩატარებას რელიგიური გაერთიანებების წარმომადგენლებისა და შესაბამისი სპეციალისტების მონაწილეობით.

მუხლი 30. პასუხისმგებლობა „აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ“ კანონის დარღვევისთვის

„აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ“ კანონის დარღვევაში ბრალდებული თანამდებობის პირები და მოქალაქეები ექვემდებარებიან პასუხისმგებლობას აზერბაიჯანის რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 31. საერთაშორისო ხელშეკრულებები

თუ საერთაშორისო ხელშეკრულებით, რომელშიც მონაწილეობს აზერბაიჯანის რესპუბლიკა, დადგენილია აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ შიდა კანონმდებლობისგან განსხვავებული ნორმები, მოქმედებს საერთაშორისო ხელშეკრულების ნორმები.

რუსეთის ფედერაცია

ფედერალური კანონი „სინდისის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ“¹

ადასტურებს რა თითოეული ადამიანის სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლებას, აგრეთვე, კანონის წინაშე თანასწორობას რელიგიისა და მრწამსისადმი დამოკიდებულების მიუხედავად,

ეფუძნება რა იმას, რომ რუსეთის ფედერაცია წარმოადგენს საერო სახელმწიფოს,

აღიარებს რა რუსეთის ისტორიაში, მისი სულიერებისა და კულტურის ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში მართლმადიდებლობის განსაკუთრებულ როლს,

პატივს სცემს რა ქრისტიანობას, ისლამს, ბუდიზმს, იუდაიზმსა და სხვა რელიგიებს, რომლებიც წარმოადგენენ რუსეთის ხალხთა ისტორიული მემკვიდრეობის განუყოფელ ნაწილს,

მნიშვნელოვნად მიიჩნევს რა ხელშეწყობას სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების საკითხებში ურთიერთგაგების, შემწყნარებლობისა და პატივისცემის მისაღწევად, იღებს წინამდებარე ფედერალურ კანონს.

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. წინამდებარე ფედერალური კანონის რეგულირების საგანი

წინამდებარე ფედერალური კანონი არეგულირებს ადამიანისა და მოქალაქის უფლებების სფეროში სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლებასთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს, აგრეთვე, რელიგიური გაერთიანებების სამართლებრივ მდგომარეობას.

მუხლი 2. კანონმდებლობა სინდისის თავისუფლების, აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ

1. კანონმდებლობა სინდისის, აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ შედგება რუსეთის ფედერაციის კონსტიტუციისა და რუსეთის ფედერაციის სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისი ნორმებისა და წინამდებარე კანონისგან, მათ შესაბამისად მიღებული რუსეთის ფედერაციის სხვა ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტებისგან, აგრეთვე, რუსეთის ფედერაციაში შემავალი სუბიექტების ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტებისგან.

¹ მიღებულია სახელმწიფო დუმის მიერ, 997 წლის 19 სექტემბერი, მოწონებულია ფედერაციის საბჭოს მიერ, 1997 წლის 24 სექტემბერი. 02.07.2013 წლის მდგომარეობით.

2. ადამიანისა და მოქალაქის სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლებები რეგულირდება ფედერალური კანონით. კანონები და სხვა ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტები, რომლებიც მიღებულია რუსეთის ფედერაციაში და ეხება სინდისის თავისუფლებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლებების რეალიზებას, აგრეთვე, რელიგიური გაერთიანებების საქმიანობას, უნდა შეესაბამებოდეს წინამდებარე ფედერალურ კანონს. სინდისის თავისუფლებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლებებისა და რელიგიური გაერთიანებების საქმიანობის საკითხებში წინამდებარე ფედერალურ კანონთან რუსეთის ფედერაციაში შემავალი სუბიექტის ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტების შეუსაბამობის შემთხვევაში, მოქმედებს წინამდებარე ფედერალური კანონი.

3. სინდისის თავისუფლების, აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ კანონმდებლობაში არაფერი უნდა განიმარტოს იმგვარად, რომ დაკნინდეს ან შეილახოს ადამიანისა და მოქალაქის სინდისის თავისუფლებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლებები, რომლებიც გარანტირებულია რუსეთის ფედერაციის კონსტიტუციით ან გამომდინარეობს რუსეთის ფედერაციის საერთაშორისო ხელშეკრულებიდან.

მუხლი 3. სინდისის თავისუფლებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლება

1. რუსეთის ფედერაციაში გარანტირებულია სინდისის თავისუფლება და აღმსარებლობის თავისუფლება, მათ შორის, ნებისმიერი რელიგიის აღმსარებლობა ინდივიდუალურად, თუ სხვებთან ერთად ან არც ერთი რელიგიის აღმსარებლობა; რელიგიური თუ სხვა სახის მრწამსის თავისუფლად არჩევისა და შეცვლის, ქონისა და გავრცელების და მათ შესაბამისად მოქმედების უფლება.

უცხო ქვეყნის მოქალაქეები და მოქალაქეობის არმქონე პირები, რომლებიც კანონიერად იმყოფებიან რუსეთის ფედერაციის ტერიტორიაზე, სარგებლობენ სინდისის თავისუფლებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლებით რუსეთის ფედერაციის მოქალაქეთა თანასწორად და კისრულობენ ფედერალური კანონებით დადგენილ პასუხისმგებლობას სინდისის თავისუფლების, აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისთვის.

2. ადამიანისა და მოქალაქის სინდისის თავისუფლებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლება შეიძლება შეიზღუდოს ფედერალური კანონით მხოლოდ იმ მოცულობით, რაც აუცილებელია კონსტიტუციური წყობილების საფუძვლების, ზნეობის, ჯანმრთელობის, ადამიანისა და მოქალაქის უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების, ქვეყნის თავდაცვისა და სახელმწიფოს უსაფრთხოების დაცვის მიზნებისათვის.

3. დაუშვებელია უპირატესობის მინიჭება, შეზღუდვის დანესება ან დისკრიმინაციის სხვა ფორმების გამოყენება რელიგიასთან დამოკიდებულების ნიშნით.

4. რუსეთის ფედერაციის მოქალაქეები თანასწორნი არიან კანონის წინაშე სამოქალაქო, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული ცხოვრების ყველა სფეროში, რელიგიასთან მათი დამოკიდებულების ან რელიგიური კუთვნილების მიუხედავად. რუსეთის ფედერაციის მოქალაქე, თუკი მისი მრწამსი ან აღმსარებლობა ეწინააღმდეგება სამხედრო სამსახურს, სარგებლობს მისი სამოქალაქო სამსახურით ჩანაცვლების უფლებით.

5. არავინ არის ვალდებული განაცხადოს რელიგიისადმი თავისი დამოკიდებულების შესახებ და არავინ უნდა მოექცეს იძულებს ქვემ რელიგიასთან ან აღმსარებლობასთან საკუთარი დამოკიდებულების განსაზღვრისას, ან რელიგიის აღმსარებლობაზე უარის თქმისას, ღვთისმსახურებაში ან სხვა რელიგიურ წეს-ჩვეულებებსა და ცერემონიებში, რელიგიური გაერთიანებების საქმიანობაში, რელიგიურ აღზრდაში მონაწილეობისას ან მონაწილეობაზე უარის თქმისას. აკრძალულია არასრულწლოვანთა ჩართვა რელიგიურ გაერთიანებებში, აგრეთვე, არასრულწლოვანთა რელიგიური აღზრდა მათი ნების საწინააღმდეგოდ და მშობლების ან მათი შემცველი პირების თანხმობის გარეშე.

6. სინდისის თავისუფლებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლების განხორციელებისთვის ხელის შეშლა, მათ შორის, პიროვნებაზე ძალადობით, მოქალაქეთა იმ გრძნობების შეურაცხყოფის განზრახვით, რომელიც უკავშირდება რელიგიასთან მათ დამოკიდებულებას, რელიგიური უპირატესობის პროპაგანდით, ქონების განადგურებით ან დაზიანებით, ან მსგავსი ქმედებების მუქარით, აკრძალულია და იდევენება ფედერალური კანონით. საჯარო ღონისძიებების ჩატარება, ტექსტებისა და გამოსახულებების განთავსება, რომლებიც შეურაცხყოფს მოქალაქეთა რელიგიურ გრძნობებს, რელიგიური თავყვანისცემის ობიექტებთან ახლოს, აკრძალულია.

7. აღსარების საიდუმლო დაცულია კანონით. მღვდელმსახური არ შეიძლება მიცემულ იქნეს პასუხისგებაში იმ გარემოებების შესახებ ჩვენების მიცემაზე უარის თქმის გამო, რომელიც მისთვის აღსარების გზით გახდა ცნობილი.

მუხლი 4. სახელმწიფო და რელიგიური გაერთიანებები

1. რუსეთის ფედერაცია საერო სახელმწიფოა. არც ერთი რელიგია არ შეიძლება დადგინდეს, როგორც სახელმწიფო ან სავალდებულო. რელიგიური გაერთიანებები გამოყოფილი არიან სახელმწიფოსაგან და კანონის წინაშე თანასწორი არიან.

2. რელიგიური გაერთიანებების სახელმწიფოსგან გამოყოფის კონსტიტუციური პრინციპის შესაბამისად, სახელმწიფო:

არ ერევა მოქალაქის მიერ რელიგიასთან საკუთარი დამოკიდებულებისა და რელიგიური კუთვნილების განსაზღვრაში, მშობლების ან მათი შემცველი პირების მიერ ბავშვების საკუთარი მრწამსის მიხედვით და ბავშვის სინდისის თავისუფლებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლების გათვალისწინებით აღზრდაში.

რელიგიურ გაერთიანებებს სახელმწიფო არ აკისრებს ხელისუფლების ორგანოების, აგრეთვე, სხვა სახელმწიფო ორგანოების, სახელმწიფო დაწესებულებებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ფუნქციის შესრულებას.

არ ერევა რელიგიური გაერთიანებების საქმიანობაში, თუ ის არ ეწინააღმდეგება წინამდებარე ფედერალურ კანონს.

უზრუნველყოფს განათლების საერო ხასიათს სახელმწიფო და მუნიციპალურ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში.

3. სახელმწიფო არეგულირებს რელიგიური ორგანიზაციებისთვის გადასახადებისა და სხვა სახის შეღავათების დაწესებას, ფინანსურ, მატერიალურ და სხვა სახის დახმარებას უწევს რელიგიურ ორგანიზაციებს იმ ობიექტებისა და შენობების რესტავრაციაში, შენახვასა და დაცვაში, რომლებიც წარმოადგენს ისტორიისა და კულტურის ძეგლებს, აგრეთვე, საგანმანათლებლო ორგანიზაციებში ზოგადსაგანმანათლებლო დისციპლინების სწავლების უზრუნველყოფაში, რომლებიც შექმნილია რელიგიური ორგანიზაციების მიერ, განათლების შესახებ რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობის შესაბამისად.

4. სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობას არ ახლავს საჯარო რელიგიური წეს-ჩვეულებები და ცერემონიები. სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების, სხვა სახელმწიფო ორგანოების და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების თანამდებობის პირებს, აგრეთვე, სამხედრო მოსამსახურეებს უფლება არ აქვთ, საკუთარი სამსახურებრივი მდგომარეობა გამოიყენონ რელიგიასთან ამა თუ იმ დამოკიდებულების ჩამოსაყალიბებლად.

5. რელიგიური გაერთიანებების სახელმწიფოსგან გამოყოფის კონსტიტუციური პრინციპის შესაბამისად, რელიგიური გაერთიანება:

იქმნება და ახორციელებს თავის საქმიანობას საკუთარი იერარქიული და ინსტიტუციური სტრუქტურის შესაბამისად;

ირჩევს, ნიშნავს და ცვლის საკუთარ პერსონალს შესაბამისი პირობებისა და მოთხოვნების თანახმად და საკუთარი შიდა დადგენილებებით გათვალისწინებული წესით;

არ ასრულებს სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების, სხვა სახელმწიფო ორგანოების, სახელმწიფო დაწესებულებებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ფუნქციებს;

არ მონაწილეობს სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების არჩევნებში;

არ მონაწილეობს პოლიტიკური პარტიებისა და პოლიტიკური მოძრაობების საქმიანობაში, არ უწევს მათ მატერიალურ ან სხვა სახის დახმარებას.

6. რელიგიური გაერთიანებების სახელმწიფოსგან გამოყოფა არ იწვევს მითითებული ორგანიზაციების წევრთა უფლებების შეზღუდვას, სხვა მოქალაქეების თანასწორად მიიღონ მონაწილეობა სახელმწიფოს მართვაში, სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებსა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების არჩევნებში, პოლიტიკური პარტიების, პოლიტიკური მოძრაობებისა და სხვა საზოგადოებრივი გაერთიანებების საქმიანობაში.

7. რელიგიური ორგანიზაციების თხოვნით, სახელმწიფო ხელისუფლების შესაბამისი ორგანოები რუსეთის ფედერაციაში უფლებამოსილი არიან, გამოაცხადონ რელიგიური დღესასწაულები არასამუშაო (სადღესასწაულო) დღედ შესაბამის ტერიტორიაზე.

მუხლი 5. რელიგიური განათლება

1. თითოეულ ადამიანს უფლება აქვს, საკუთარი არჩევნის მიხედვით, მიიღოს რელიგიური განათლება, ინდივიდუალურად ან სხვებთან ერთად.

2. ბავშვების აღზრდა და განათლება ხორციელდება მშობლების ან მათი შემცველი პირების მიერ, ბავშვის სინდისის თავისუფლებისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლების გათვალისწინებით.

3. რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, თავიანთი წესდებებისა და რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობის დაცვით შექმნან საგანმანათლებლო ორგანიზაციები.

4. მშობლების ან მათი შემცველი პირების წერილობითი თხოვნის საფუძველზე და ბავშვების თანხმობით, რომლებიც სწავლობენ სახელმწიფო ან მუნიციპალურ საგანმანათლებლო ორგანიზაციებში, მითითებულ საგანმანათლებლო ორგანიზაციებს, საგანმანათლებლო ორგანიზაციის მმართველი კოლეგიალური ორგანოს გადაწყვეტილების საფუძველზე და დამფუძნებლებთან შეთანხმებით, უფლება აქვთ, რელიგიურ ორგანიზაციას მისცენ შესაძლებლობა, ასწავლონ ბავშვებს რელიგია საგანმანათლებლო პროგრამების ფარგლებს გარეთ.

თავი II

რელიგიური გაერთიანებები

მუხლი 6. რელიგიური გაერთიანებები

1. რუსეთის ფედერაციაში რელიგიურ გაერთიანებად ითვლება რუსეთის ფედერაციის მოქალაქეების ან რუსეთის ფედერაციის ტერიტორიაზე მუდმივად და კანონიერად მცხოვრებ სხვა პირთა ნებაყოფლობითი გაერთიანება, რომელიც დაარსებულია ერთობლივი აღმსარებლობისა და რწმენის გავრცელების მიზნებით და ატარებს ამ მიზნების შესაბამის ნიშან-თვისებებს: აღმსარებლობას;

ღვთისმსახურების, სხვა რელიგიური წეს-ჩვეულებებისა და ცერემონიების შესრულებას;

საკუთარი მიმდევრების რელიგიური სწავლებასა და რელიგიური აღზრდას.

2. რელიგიური გაერთიანებები შეიძლება შეიქმნას რელიგიური ჯგუფების ან რელიგიური ორგანიზაციების ფორმით.

3. რელიგიური გაერთიანებების შექმნა სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებში, სხვა სახელმწიფო ორგანოებში, სახელმწიფო დაწესებულებებსა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებში, სამხედრო ნაწილებში, სახელმწიფო და მუნიციპალურ ორგანიზაციებში, აკრძალულია.

4. აკრძალულია ისეთი რელიგიური გაერთიანებების შექმნა და საქმიანობა, რომელთა მიზნები და მოქმედებები ეწინააღმდეგება კანონს.

7. რელიგიური ჯგუფი

1. რელიგიურ ჯგუფად, წინამდებარე ფედერალური კანონით, ითვლება მოქალაქეთა ნებაყოფლობითი გაერთიანება, რომელიც დაარსებულია ერთობლივი აღმსარებლობისა და რწმენის გაცვრელების მიზნით და რომელიც თავის საქმიანობას ახორციელებს სახელმწიფო რეგისტრაციის და იურიდიული პირის უფლებამოსილების მოპოვების გარეშე. შენობა-ნაგებობები და რელიგიური ჯგუფის საქმიანობისთვის საჭირო სხვა ქონება რელიგიურ ჯგუფს სარგებლობაში გადაეცემა თავისი წევრების მიერ.

2. მოქალაქეები, რომლებიც ქმნიან რელიგიურ ჯგუფს იმ მიზნით, რომ შემდეგ ის გარდაიქმნას რელიგიურ ორგანიზაციად, მისი დაარსებისა და საქმიანობის დაწყების შესახებ აცნობებენ ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს.

3. რელიგიურ ჯგუფებს უფლება აქვთ, შეასრულონ ღვთისმსახურება, სხვა რელიგიური წეს-ჩვეულებები და ცერემონიები, აგრეთვე, განახორციელონ საკუთარი მიმდევრების რელიგიური სწავლება და რელიგიური აღზრდა.

მუხლი 8. რელიგიური ორგანიზაცია

1. რუსეთის ფედერაციაში რელიგიურ ორგანიზაციად ითვლება რუსეთის ფედერაციის მოქალაქეების ან რუსეთის ფედერაციის ტერიტორიაზე მუდმივად და კანონიერად მცხოვრებ სხვა პირთა ნებაყოფლობითი გაერთიანება, რომელიც დაარსებულია ერთობლივი აღმსარებლობისა და რწმენის გავრცელების მიზნებით და კანონით დადგენილი წესით, რეგისტრირებულია იურიდიულ პირად.

2. რელიგიური ორგანიზაციები, თავისი საქმიანობის ტერიტორიული სფეროს მიხედვით, იყოფა ადგილობრივ და ცენტრალიზებულ ორგანიზაციებად.

3. ადგილობრივ რელიგიურ ორგანიზაციად ითვლება რელიგიური ორგანიზაცია, რომელიც შედგება არანაკლებ ათი წევრისგან, რომელთაც შეუსრულდათ თვრამეტი წელი და მუდმივად ცხოვრობენ ერთ ადგილას, ერთ ქალაქში ან ერთ სოფელში;

4. ცენტრალიზებულ რელიგიურ ორგანიზაციად ითვლება რელიგიური ორგანიზაცია, რომელიც, საკუთარი წესდების შესაბამისად, შედგება არანაკლებ სამი ადგილობრივი რელიგიური ორგანიზაციისგან.

5. ცენტრალიზებულ რელიგიურ ორგანიზაციას, რომლის სტრუქტურები რუსეთის ფედერაციის ტერიტორიაზე არანაკლებ ორმოცდაათი წლის განმავლობაში კანონიერად მოქმედებენ, მოცემული რელიგიური ორგანიზაციის მიერ სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ განცხადებით მიმართვის მომენტისთვის, უფლება აქვს, საკუთარ სახელწოდებებში გამოიყენოს სიტყვები „რუსეთი“, „რუსული“ და მათგან ნაწარმოები სიტყვები.

6. რელიგიურ ორგანიზაციად, ასევე, ითვლება დანესებულება ან ორგანიზაცია, რომელიც შექმნილია ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციის მიერ, საკუთარი წესდების შესაბამისად და რომელიც ატარებს წინამდებარე ფედერალური კანონის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტით გათვალისწინებულ მიზნებსა და ნიშან-თვისებებს, მათ შორის, ხელმძღვანელი ან მაკოორდინირებელი ორგანო ან დანესებულება, აგრეთვე, სასულიერო საგანმანათლებლო ორგანიზაცია.

7. სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოები, იმ საკითხების განხილვისას, რომლებიც ეხება რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობას საზოგადოებაში, ითვალისწინებენ რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობის ტერიტორიულ სფეროს და შესაბამის რელიგიურ ორგანიზაციებს შესაძლებლობას აძლევენ, მონაწილეობა მიიღონ მითითებული საკითხების განხილვაში.

8. რელიგიური ორგანიზაციის სახელწოდება უნდა შეიცავდეს ცნობებს მისი აღმსარებლობის შესახებ. რელიგიური ორგანიზაცია, საქმიანობის განხორციელებისას, ვალდებულია, მიუთითოს საკუთარი სრული სახელწოდება.

9. რელიგიური ორგანიზაცია ვალდებულია, ინფორმაცია მიაწოდოს ორგანოს, რომელმაც მიიღო გადაწყვეტილება მისი სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ, იმ ცვლილებების შესახებ, რომელიც მითითებულია „იურიდიულ პირთა და ინდივიდუალურ მენარმეთა სახელმწიფო რეგისტრაციის“ შესახებ ფედერალური კანონის მე-5 მუხლის 1-ლ პუნქტში, გარდა ლიცენზიების მოპოვების შესახებ ინფორმაციისა, ამ ცვლილებების შეტანიდან სამ დღეში. მითითებული ორგანო რელიგიური ორგანიზაციისგან შესაბამისი ინფორმაციის მიღებიდან არაუგვიანეს ერთი სამუშაო დღისა, ამის შესახებ აცნობებს „იურიდიულ პირთა და ინდივიდუალურ მენარმეთა სახელმწიფო რეგისტრაციის“ შესახებ ფედერალური კანონის მე-2 მუხლით გათვალისწინებულ აღმასრულებელი ხელისუფლების უფლებამოსილ ფედერალურ ორგანოს (შემდგომში – უფლებამოსილი მარეგისტრირებული ორგანო), რომელიც იურიდიულ პირთა ერთიან სახელმწიფო რეესტრში აკეთებს ჩანაწერს რელიგიური ორგანიზაციის მონაცემების ცვლილებების შესახებ.

რელიგიური ორგანიზაციის მიერ, იურიდიულ პირთა ერთიან სახელმწიფო რეესტრში ცვლილებების შესატანად აუცილებელი განახლებული ცნობების დადგენილ ვადაში არაერთგზის წარმოუდგენლობა, იმის საფუძველია, რომ ორგანომ, რომელმაც მიიღო გადაწყვეტილება რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე, მიმართოს სასამართლოს ამ ორგანიზაციის, როგორც იურიდიული პირის, საქმიანობის შეწყვეტისა და მისი იურიდიულ პირთა ერთიანი სახელმწიფო რეესტრიდან ამოღების მოთხოვნით.

რელიგიური ორგანიზაცია, აგრეთვე, ვალდებულია ყოველწლიურად მიაწოდოს ინფორმაცია ორგანოს, რომელმაც მიიღო გადაწყვეტილება მის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ.

ცნობები ადგილობრივი რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ შეიძლე-

ბა წარდგენილი იქნეს იმ წესით, რაც დადგენილია ამ პუნქტით, ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციის მსგავსად.

მუხლი 9. რელიგიური ორგანიზაციების შექმნა

1. ადგილობრივი რელიგიური ორგანიზაციების დამაარსებელი შეიძლება იყოს რუსეთის ფედერაციის არანაკლებ ათი მოქალაქე, რომლებიც გაერთიანებული არიან რელიგიურ ჯგუფში, რომელსაც აქვს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ გაცემული ცნობა მოცემულ ტერიტორიაზე არანაკლებ თხუთმეტი წლის განმავლობაში არსებობის შესახებ ან იმავე აღმსარებლობის ცენტრალიზებულ რელიგიურ ორგანიზაციაში შესვლის დამადასტურებელი ცნობა, გაცემული მითითებული ორგანოს მიერ.

2. ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციები იქმნება ერთი აღმსარებლობის მქონე არანაკლებ სამი ადგილობრივი ორგანიზაციის არსებობის შემთხვევაში, საკუთარი რელიგიური ორგანიზაციების წესდების შესაბამისად, თუ ეს წესდება არ ეწინააღმდეგება კანონს.

3. რელიგიური ორგანიზაციის დამფუძნებელი (წევრი) არ შეიძლება იყოს:

უცხო ქვეყნის მოქალაქე ან მოქალაქეობის არმქონე პირი, რომელთა მიმართაც რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით, მიღებულია გადაწყვეტილება რუსეთის ფედერაციაში მათი ყოფნის (ცხოვრების) არასასურველობის შესახებ;

პირი, რომელიც შეყვანილია სპეციალურ სიაში „დანაშაულის გზით მოპოვებული შემოსავლების ლეგალიზაციისა (გათეთრების) და ტერორიზმის დაფინანსების წინააღმდეგ ბრძოლის“ შესახებ ფედერალური კანონის (2001 წლის 7 აგვისტოს 115-ფთ) მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად;

რელიგიური ორგანიზაცია, რომლის საქმიანობაც შეჩერებულია „ექსტრემისტული საქმიანობის წინააღმდეგ ბრძოლის“ შესახებ ფედერალური კანონის (2002 წლის 25 ივლისის 114-ფთ) მე-10 მუხლის შესაბამისად;

პირი, რომლის მიმართაც კანონიერ ძალაში შესულია სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომლითაც დადგენილია, რომ მისი ქმედებები შეიცავს ექსტრემისტული საქმიანობის ნიშნებს.

მუხლი 10. რელიგიური ორგანიზაციის წესდება

1. რელიგიური ორგანიზაცია მოქმედებს იმ წესდების საფუძველზე, რომელიც დამტკიცებულია მისი დამფუძნებლების ან ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციის მიერ და უნდა შეესაბამებოდეს რუსეთის ფედერაციის სამოქალაქო კანონმდებლობის მოთხოვნებს.

2. რელიგიური ორგანიზაციის წესდებაში მითითებულია:

სახელწოდება, ადგილმდებარეობა, რელიგიური ორგანიზაციის სახე, აღმსარებლობა ან ცენტრალიზებულ რელიგიურ ორგანიზაციასთან მიკუთვნების შემთხვევაში, მისი დასახელება;

მიზნები, ამოცანები და საქმიანობის ძირითადი ფორმები;

შექმნისა და საქმიანობის შეწყვეტის წესი;
ორგანიზაციის სტრუქტურა, მისი მართვის ორგანოები, მათი ფორმირების წესი და კომპეტენცია;
ორგანიზაციის ფულადი სახსრებისა და სხვა ქონების წარმოშობის წყაროები;
წესდებაში დამატებებისა და ცვლილებების შესახებ შეტანის წესი;
საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში, ქონების განკარგვის წესი;
სხვა ცნობები, რომლებიც ეხება მოცემული რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობის თავისებურებებს.

მუხლი 11. რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეგისტრაცია

1. რელიგიური ორგანიზაციები ექვემდებარებიან სახელმწიფო რეგისტრაციას, "იურიდიულ პირთა და ინდივიდუალურ მენარმეთა სახელმწიფო რეგისტრაციის" შესახებ ფედერალური კანონის მიხედვით, რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ სახელმწიფო რეგისტრაციის წინამდებარე კანონით დადგენილი სპეციალური წესის გათვალისწინებით.

გადაწყვეტილება, რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ, მიიღება აღმასრულებელი ხელისუფლების ფედერალური ორგანოს მიერ, რომელიც უფლებამოსილია განახორციელოს საზოგადოებრივი გაერთიანებების სახელმწიფო რეგისტრაცია (შემდგომში – სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანო) ან მისი ტერიტორიული ორგანოს მიერ. იურიდიული პირის ერთიან სახელმწიფო რეგისტრში რელიგიური ორგანიზაციების შექმნის, რეორგანიზაციისა და ლიკვიდაციის შესახებ ცნობების, ასევე, ფედერალური კანონებით გათვალისწინებული სხვა ცნობების შეტანა, უფლებამოსილი მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ, ხორციელდება შესაბამისი სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანოს ან მისი ტერიტორიული ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების საფუძველზე. ამასთან, სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანოსა და მისი ტერიტორიული ორგანოს, რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე უფლებამოსილ მარეგისტრირებელ ორგანოსთან ურთიერთმიმართების წესი განისაზღვრება რუსეთის ფედერაციის მთავრობის მიერ;

2. გადაწყვეტილება სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე, იმ ადგილობრივი რელიგიური ორგანიზაციის ან ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციის შესახებ, რომელსაც რუსეთის ფედერაციაში შემავალი ერთი სუბიექტის ტერიტორიაზე გააჩნია ადგილობრივი რელიგიური ორგანიზაციები, მიიღება სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანოს რუსეთის ფედერაციაში შემავალი შესაბამისი სუბიექტის ტერიტორიული ორგანოს მიერ.

3. სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანო სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე იღებს გადაწყვეტილებას იმ ცენტრალიზებული

რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ, რომლებსაც გააჩნიათ ადგილობრივი რელიგიური ორგანიზაციები რუსეთის ფედერაციაში შემავალი ორი ან მეტი სუბიექტის ტერიტორიაზე.

4. გადანყვეტილება ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციების მიერ ჩამოყალიბებული რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე, წინამდებარე ფედერალური კანონის მე-8 მუხლის მე-6 პუნქტის შესაბამისად, მიიღება იმ ორგანოს მიერ, რომელმაც მიიღო გადანყვეტილება შესაბამისი რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ.

5. ადგილობრივი რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციისთვის დამფუძნებლებმა სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანოს შესაბამის ტერიტორიულ ორგანოში უნდა წარადგინონ:

განცხადება რეგისტრაციის შესახებ;

რელიგიური ორგანიზაციის დამფუძნებელ პირთა სია, მოქალაქეობის, საცხოვრებელი ადგილისა და დაბადების თარიღის მითითებით;

რელიგიური ორგანიზაციის წესდება;

დამფუძნებელთა კრების ოქმი;

მოცემულ ტერიტორიაზე რელიგიური ჯგუფის არანაკლებ თხუთმეტი წლის განმავლობაში არსებობის დამადასტურებელი დოკუმენტი, რომელიც გაცემულია ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ ან ცენტრალიზებულ რელიგიურ ორგანიზაციაში მისი შესვლის დამადასტურებელი დოკუმენტი, რომელიც გაცემულია ხელმძღვანელი ცენტრის მიერ.

ცნობები რელიგიური მოძღვრების საფუძვლებისა და შესაბამისი პრაქტიკის, მათ შორის, რელიგიისა და მოცემული გაერთიანების წარმოშობის ისტორიის, მისი საქმიანობის ფორმებისა და მეთოდების, ოჯახსა და ქორწინებაზე, ასევე, განათლებაზე ათი დამოკიდებულების, მოცემული რელიგიის მიმდევრების ჯანმრთელობასთან დამოკიდებულების თავისებურებების, ორგანიზაციის წევრებისა და მოსამსახურეების სამოქალაქო უფლებებსა და მოვალეობებთან დამოკიდებულების შეზღუდვების შესახებ.

ცნობები, შექმნილი რელიგიური ორგანიზაციის მუდმივმოქმედი სახელმძღვანელო ორგანოს მისამართის (ადგილმდებარეობის) შესახებ, რომლის საშუალებითაც განხორციელდება კავშირი რელიგიურ ორგანიზაციასთან;

სახელმწიფო ბაჟის გადახდის დოკუმენტი;

იმ შემთხვევაში, თუ დამფუძნებლების მიერ არ იქნება წარდგენილი დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს რელიგიური ჯგუფის მოცემულ ტერიტორიაზე არანაკლებ თხუთმეტი წლის განმავლობაში არსებობას, სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანოს ტერიტორიული ორგანო თავად გამოითხოვს ამ ცნობებს ადგილობრივი თვითმმართველობის შესაბამისი ორგანოდან.

6. იმ შემთხვევაში, თუ შექმნილი რელიგიური ორგანიზაციის ზემდგომი ხელმძღვანელი ორგანო (ცენტრი) მდებარეობს რუსეთის ფედერაციის

ფარგლებს გარეთ, წინამდებარე მუხლის მე-5 პუნქტში მითითებულ დოკუმენტებთან ერთად, დადგენილი წესით წარმოდგენილი უნდა იქნეს წესდება ან უცხო ქვეყნის რელიგიური ორგანიზაციის სხვა დამფუძნებელი დოკუმენტი, რომელიც აღიარებულია იმ სახელმწიფოს სახელმწიფო ორგანოს მიერ, სადაც ეს ორგანიზაცია მდებარეობს;

7. ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციების, აგრეთვე, ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციების მიერ შექმნილი რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეგისტრაციის საფუძვლებს წარმოადგენს:

განცხადება რეგისტრაციის შესახებ;

რელიგიური ორგანიზაციის დამფუძნებელ პირთა სია;

შექმნილი რელიგიური ორგანიზაციის წესდება, დამტკიცებული დამფუძნებლის (დამფუძნებლების) მიერ;

ცნობები, შექმნილი რელიგიური ორგანიზაციის მუდმივმოქმედი სახელმძღვანელო ორგანოს მისამართის (ადგილმდებარეობის) შესახებ, რომლის საშუალებითაც განხორციელდება კავშირი რელიგიურ ორგანიზაციასთან;

დამფუძნებლის (დამფუძნებლების) წესდებისა და სახელმწიფო რეგისტრაციის დოკუმენტის ნოტარიულად დამოწმებული ასლები;

დამფუძნებლის (დამფუძნებლების) უფლებამოსილი ორგანოს შესაბამისი გადაწყვეტილება;

სახელმწიფო ბაჟის გადახდის დოკუმენტი;

ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციის შექმნისას, დამფუძნებელი (დამფუძნებლები) წარადგენენ, აგრეთვე, მის სტრუქტურაში შემავალი არანაკლებ სამი ადგილობრივი რელიგიური ორგანიზაციის წევრებსა და ცნობებს, მითითებულ რელიგიურ ორგანიზაციაში შემავალი სხვა რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ;

იმ შემთხვევაში, თუ დამფუძნებლის (დამფუძნებლების) მიერ არ იქნება წარდგენილი დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს დამფუძნებლის (დამფუძნებლების) სახელმწიფო რეგისტრაციას, სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანოს ტერიტორიული ორგანო თავად გამოითხოვს ამ ცნობებს იურიდიული პირებისა და ფიზიკური პირების კერძო მენარმეებად ან გლახურ (ფერმერულ) მეურნეობად მარეგისტრირებული ფედერალური ორგანოდან.

8. განცხადება რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ, რომელიც იქმნება ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციის მიერ ან ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციის მიერ გაცემული ნებართვის საფუძველზე, განიხილება წინამდებარე მუხლით გათვალისწინებული ყველა დოკუმენტის წარდგენის დღიდან ერთ თვეში.

სხვა შემთხვევებში, ორგანო, რომელიც იღებს გადაწყვეტილებას რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ, უფლებამოსილია, სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზის ჩატარების მიზნით ექვს თვემდე გაახანგრძლივოს დოკუმენტების განხილვის ვადა.

სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზის ჩატარების წესი განისაზღვრება უფლებამოსილი აღმასრულებელი ხელისუფლების ფედერალური ორგანოს მიერ.

9. განმცხადებლის (განმცხადებლების) მიერ წინამდებარე კანონის მე-5 და მე-7 პუნქტებით გათვალისწინებული მოთხოვნების დაუკმაყოფილებლობის შემთხვევაში, რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიმღები ორგანო უფლებამოსილია განცხადება დატოვოს განხილვის გარეშე, განმცხადებლისათვის (განმცხადებლებისთვის) ამის შეტყობინებით.

10. სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანო ან მისი ტერიტორიული ორგანო, რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, უფლებამოსილ მარეგისტრირებელ ორგანოში აგზავნის ცნობებსა და დოკუმენტებს, რომლებიც საჭიროა მოცემული ორგანოს მიერ იურიდიულ პირთა ერთიანი სახელმწიფო რეესტრის საწარმოებლად.

სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანოს ან მისი ტერიტორიული ორგანოს მიერ რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე მიღებული გადაწყვეტილებისა და მათ მიერ წარდგენილი აუცილებელი ცნობებისა და დოკუმენტების საფუძველზე, უფლებამოსილ მარეგისტრირებელ ორგანოს, აუცილებელი ცნობებისა და დოკუმენტების მიღების დღიდან არაუმეტეს ხუთ სამუშაო დღეში, იურიდიულ პირთა ერთიანი სახელმწიფო რეესტრში შეაქვს შესაბამისი ჩანაწერი და არა უგვიანეს მითითებული ჩანაწერის შეტანის დღის მომდევნო სამუშაო დღისა, ამის შესახებ აცნობებს რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიმღებ ორგანოს.

სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანო ან მისი ტერიტორიული ორგანო, უფლებამოსილი მარეგისტრირებელი ორგანოდან, იურიდიულ პირთა ერთიანი სახელმწიფო რეესტრში რელიგიური ორგანიზაციის შესახებ ჩანაწერის შეტანის შესახებ ინფორმაციის მიღების დღიდან, არა უგვიანეს სამ სამუშაო დღეში, განმცხადებელს გადასცემს იურიდიულ პირთა ერთიანი სახელმწიფო რეესტრში რელიგიური ორგანიზაციის შესახებ ჩანაწერის შეტანის ფაქტის დამადასტურებელ დოკუმენტს.

11. რელიგიური ორგანიზაციების წესდებებში შეტანილი ცვლილებები და დამატებები ექვემდებარება სახელმწიფო რეგისტრაციას იმ წესით, რაც გათვალისწინებულია რელიგიური ორგანიზაციის რეგისტრაციისათვის და მესამე პირებთან მიმართებით და ძალაში შედის სახელმწიფო რეგისტრაციის დღიდან.

12. რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციისთვის, მის წესდებაში შეტანილი ცვლილებების სახელმწიფო ბაჟი განისაზღვრება რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესისა და ოდენობის მიხედვით.

მუხლი 12. უარი რელიგიური ორგანიზაციისთვის სახელმწიფო რეგისტრაციაზე

1. რელიგიურ ორგანიზაციას სახელმწიფო რეგისტრაციაზე უარი შეიძლება ეთქვას, თუ:

რელიგიური ორგანიზაციის მიზნები და საქმიანობა ეწინააღმდეგება რუსეთის ფედერაციის კონსტიტუციასა და რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობას – კანონების კონკრეტულ მუხლებზე მითითებით;

ორგანიზაცია არ არის მიჩნეული რელიგიურ ორგანიზაციად;

წესდება და სხვა წარმოდგენილი დოკუმენტები არ შეესაბამება რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობის მოთხოვნებს ან მათში მოცემული ცნობები არ არის სანდო;

იურიდიულ პირთა ერთიან სახელმწიფო რეესტრში ადრე დარეგისტრირებულია ორგანიზაცია იმავე სახელწოდებით;

დამფუძნებელი (დამფუძნებლები) არაუფლებამოსილია.

2. რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე უარის თქმის შემთხვევაში, მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ წერილობითი ფორმით, უარის საფუძვლების მითითებით, ეცნობება განმცხადებელს (განმცხადებლებს). რელიგიური ორგანიზაციის შექმნის არამიზანშენონილობის მოტივით უარის თქმა დაუშვებელია. რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე უარი ან რეგისტრაციისთვის თავის არიდება შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში.

მუხლი 13. უცხო ქვეყნის რელიგიური ორგანიზაციების წარმომადგენლობა

1. უცხო ქვეყნის რელიგიურ ორგანიზაციად იწოდება ორგანიზაცია, რომელიც შექმნილია რუსეთის ფედერაციის საზღვრებს გარეთ, უცხო ქვეყნის სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. უცხო ქვეყნის რელიგიურ ორგანიზაციას შეიძლება მიენიჭოს რუსეთის ფედერაციის ტერიტორიაზე საკუთარი წარმომადგენლობის გახსნის უფლება.

უცხოური რელიგიური ორგანიზაციის წარმომადგენლობას არ შეუძლია, დაკავდეს საკულტო და სხვა რელიგიური საქმიანობით და მასზე არ ვრცელდება წინამდებარე ფედერალური კანონით განსაზღვრული რელიგიური გაერთიანების სტატუსი.

3. უცხო ქვეყნის რელიგიური ორგანიზაციის წარმომადგენლობის რეგისტრაციის, გახსნისა და დახურვის წესი დგინდება აღმასრულებელი ხელისუფლების უფლებამოსილი ფედერალური ორგანოს მიერ, რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობის შესაბამისად.

4. უცხო ქვეყნის რელიგიური ორგანიზაციის წარმომადგენლობის რეგისტრაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში, მის წარმომადგენელს ეძლევა მოწმობა, რომლის ნიმუშიც დგინდება აღმასრულებელი ხელისუფლების უფლებამოსილი ფედერალური ორგანოს მიერ.

5. რუსეთის რელიგიურ ორგანიზაციას უფლება აქვს, ჰყავდეს უცხო ქვეყნის რელიგიური ორგანიზაციის წარმომადგენლობა.

მუხლი 14. რელიგიური გაერთიანების საქმიანობის შეწყვეტა, რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაცია დარელიგიური გაერთიანების საქმიანობის აკრძალვა, მათი მხრიდან კანონის დარღვევის შემთხვევაში

1. რელიგიური ორგანიზაციები შეიძლება ლიკვიდირებულ იქნენ:

მათი დამფუძნებლების ან რელიგიური ორგანიზაციის წესდებით გათვალისწინებული ამგვარი უფლებამოსილების მქონე ორგანოს გადაწყვეტილებით;

სასამართლოს გადაწყვეტილებით, რუსეთის ფედერაციის კონსტიტუციის, წინამდებარე ფედერალური კანონისა და სხვა ფედერალური კანონების არაერთხელ ან უხეშად დარღვევის შემთხვევაში, ან რელიგიური ორგანიზაციის მიერ იმგვარი საქმიანობის სისტემატურად განხორციელებისათვის, რომელიც ეწინააღმდეგება მისი შექმნის მიზნებს (სანესდებო მიზნებს);

სასამართლოს გადაწყვეტილებით, წინამდებარე ფედერალური კანონის მე-8 მუხლის მე-9 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში.

2. რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციის ან რელიგიური ორგანიზაციის ან რელიგიური ჯგუფის საქმიანობის სასამართლო წესით აკრძალვის საფუძვლებს წარმოადგენს:

საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევა;

მოქმედება, რომელიც მიმართულია ექსტრემისტული საქმიანობის განსახორციელებლად;

მეოთხე და მეხუთე აბზაცები ამოღებულია (ფედერალური კანონი 25.07.2002 112-ფთ);

ოჯახის დანგრევის იძულება;

მოქალაქეთა პიროვნების, უფლებებისა და თავისუფლებების ხელყოფა;

მოქალაქეთა მორალისა და ჯანმრთელობისთვის კანონით დადგენილი ზიანის მიყენება, მათ შორის, მათ რელიგიურ საქმიანობაში ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული საშუალებების, ჰიპნოზის გამოყენება, გარყვნილი და სხვა უფლებაშემლახველი საქმიანობა;

თვითმკვლელობისკენ ან რელიგიური მოტივებით სიცოცხლისა და ჯანმრთელობისთვის საშიშ მდგომარეობაში მყოფ პირთათვის სამედიცინო დახმარების უარყოფისკენ მიდრეკილება;

სავალდებულო განათლების მიღებაში ხელის შეშლა;

რელიგიური გაერთიანების მიმდევრებისა და წევრების, ასევე, სხვა პირთა იძულება საკუთარი ქონების რელიგიური გაერთიანების სასარგებლოდ გასასხვისებლად;

წინააღმდეგობის განწევა, სიცოცხლის, ჯანმრთელობისა და ქონების ზიანის მიყენების მუქარით, თუკი არსებობს მისი შესრულების რეალური საფრთხე, ან იძულებითი ზემოქმედება სხვა კანონსაწინააღმდეგო ქმედებებით იმ მოქალაქის მიმართ, რომელიც ტოვებს რელიგიურ გაერთიანებას;

მოქალაქის კანონით დადგენილი სამოქალაქო ვალდებულებების შეს-

რულებაზე უარის თქმისა და სხვა კანონსაწინააღმდეგო ქმედებების შესრულებისკენ მოწოდება.

3. რუსეთის ფედერაციის პროკურატურის ორგანოები, სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანო და მისი ტერიტორიული ორგანოები, აგრეთვე, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები უფლებამოსილი არიან, სასამართლოში შეიტანონ შუამდგომლობა რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციის ან რელიგიური ორგანიზაციის ან რელიგიური ჯგუფის საქმიანობის შეწყვეტის შესახებ.

4. რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაცია მის ლიკვიდაციასთან დაკავშირებით, ხორციელდება, იურიდიულ პირთა და ინდივიდუალურ მენარმეთა სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ ფედერალური კანონით განსაზღვრული წესით, წინამდებარე ფედერალური კანონით ამგვარი რეგისტრაციისთვის დადგენილი თავისებურებების გათვალისწინებით.

რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციასთან დაკავშირებული სახელმწიფო რეგისტრაციის განსახორციელებლად აუცილებელი ცნობები და დოკუმენტები წარედგინება იმ ორგანოს, რომელმაც მისი შექმნისას მიიღო გადაწყვეტილება მოცემული რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე.

სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანო ან მისი ტერიტორიული ორგანო, რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციასთან დაკავშირებით სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, უფლებამოსილ მარეგისტრირებელ ორგანოს უგზავნის ცნობებსა და დოკუმენტებს, რომლებიც საჭიროა მოცემული ორგანოს მიერ იურიდიულ პირთა ერთიანი სახელმწიფო რეგისტრის წარმოების განსახორციელებლად.

სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანოს ან მისი ტერიტორიული ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებისა და მათ მიერ წარდგენილი აუცილებელი ცნობებისა და დოკუმენტების საფუძველზე, უფლებამოსილ მარეგისტრირებელ ორგანოს, ამ აუცილებელი ცნობებისა და დოკუმენტების მიღების დღიდან არაუმეტეს ხუთ სამუშაო დღეში, იურიდიულ პირთა ერთიანი სახელმწიფო რეგისტრში შეაქვს ჩანაწერი და ჩანაწერის შეტანის დღიდან არაუგვიანეს ერთ სამუშაო დღეში ამის შესახებ აცნობებს მითითებული გადაწყვეტილების მიმღებ ორგანოს.

სახელმწიფო რეგისტრაციის ფედერალური ორგანოს ან მისი ტერიტორიული ორგანოს უფლებამოსილ მარეგისტრირებელ ორგანოსთან ურთიერთობის წესი, რელიგიური ორგანიზაციების ლიკვიდაციასთან დაკავშირებული სახელმწიფო რეგისტრაციის საკითხებთან მიმართებით, განისაზღვრება რუსეთის ფედერაციის მთავრობის მიერ.

რელიგიური ორგანიზაციების ლიკვიდაციასთან დაკავშირებული სახელმწიფო რეგისტრაცია ხორციელდება დადგენილი წესით გაფორმებული ყველა დოკუმენტის წარდგენის დღიდან, არა უგვიანეს ათ სამუშაო დღეში.

5. ლიკვიდირებული რელიგიური ორგანიზაციის, როგორც იურიდიული

პირის, უფლებაუნარიანობა წყდება, ხოლო მოცემული რელიგიური ორგანიზაციის ქონება ნაწილდება მისი წესდებისა და რუსეთის ფედერაციის სამოქალაქო კანონმდებლობის მიხედვით.

6. სასამართლო წესით რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციის საფუძვლები და წესი ასევე გამოიყენება რელიგიური ჯგუფის საქმიანობის აკრძალვასთან დაკავშირებითაც.

7. რელიგიური გაერთიანების საქმიანობა შეიძლება შეწყვეტილ იქნეს, რელიგიური ორგანიზაცია შეიძლება ლიკვიდირებულ იქნეს, ხოლო იმ რელიგიური გაერთიანების საქმიანობა, რომელიც არ წარმოადგენს რელიგიურ ორგანიზაციას, შეიძლება აკრძალულ იქნეს იმ წესითა და საფუძვლებით, რომელიც გათვალისწინებულია ფედერალური კანონით „ექსტრემისტული საქმიანობისთვის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ“.

თავი III

რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობის უფლება და პირობები

მუხლი 15. რელიგიური ორგანიზაციების შიდა დადგენილებები

1. რელიგიური ორგანიზაციები მოქმედებენ თავიანთი შიდა დადგენილებების შესაბამისად, თუ ისინი არ ეწინააღმდეგებიან რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობას და უფლებამოსილი არიან თავიანთი წესდების მიხედვით.

2. სახელმწიფო პატივს სცემს რელიგიური ორგანიზაციების შიდა დადგენილებებს, თუ მითითებული დადგენილებები არ ეწინააღმდეგება რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობას.

მუხლი 16. რელიგიური რიტუალები და ცერემონიები

1. რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, დააარსონ და შეინახონ საკულტო შენობები და ნაგებობები, სხვა ადგილები და ობიექტები, რომლებიც სპეციალურად განკუთვნილია ღვთისმსახურებისათვის, სალოცავი და რელიგიური შეკრებებისათვის, რელიგიური თავყვანისცემისთვის (მომლოცველობისთვის).

2. ღვთისმსახურება, სხვა რელიგიური რიტუალები და ცერემონიები დაუბრკოლებლად სრულდება საკულტო შენობებსა და ნაგებობებში და მათ მიმდებარე ტერიტორიებზე, მოსალოც ადგილებში, დაწესებულებებსა და რელიგიური ორგანიზაციების საწარმოებში, სასაფლაოებზე, კრემატორიუმებში, საცხოვრებელ ადგილებში, ასევე, სხვა ადგილებში, რომლებიც რელიგიურ ორგანიზაციებს დათმობილი აქვთ ამ მიზნებისათვის.

3. რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, ჩაატარონ რელიგიური რიტუალები სამკურნალო-პროფილაქტიკურ დაწესებულებებსა და საავადმყოფოებში, საბავშვო სახლებში, მოხუცთა და ინვალიდთა სახლ-ინ-

ტერნატებში, თავისუფლების აღკვეთის, სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში, იქ მყოფი მოქალაქეების თხოვნის საფუძველზე, ამ მიზნით ადმინისტრაციის მიერ სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში. რელიგიური წეს-ჩვეულებების ჩატარება ადგილებში, რომლებიც იმყოფება დაცვის ქვეშ, ნებადართულია რუსეთის ფედერაციის სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვით.

რელიგიური რიტუალები, ასევე, შეიძლება ჩატარდეს საგანმანათლებლო ორგანიზაციების ტერიტორიაზე განლაგებულ, რელიგიური დანიშნულების შენობებში, აგრეთვე, საგანმანათლებლო ორგანიზაციების შენობებში, რომლებიც ისტორიულად გამოიყენებოდა რელიგიური რიტუალების შესასრულებლად.

4. სამხედრო ნაწილების მეთაურობა, სამხედრო წესდებების თანახმად, ხელს არ უშლის სამხედრო მოსამსახურეების მონაწილეობას ღვთისმსახურებაში, სხვა რელიგიურ რიტუალებსა და ცერემონიებში.

5. სხვა შემთხვევებში, საჯარო ღვთისმსახურება, სხვა რელიგიური რიტუალები და ცერემონიები სრულდება მიტინგების, მსვლელობებისა და დემონსტრაციების ჩასატარებლად, დადგენილი წესის მიხედვით.

მუხლი 17. რელიგიური ლიტერატურა და რელიგიური დანიშნულების ნივთები

1. რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, აწარმოონ, შეიძინონ, გაიტანონ (ექსპორტი), შემოიტანონ (იმპორტი) და გაავრცელონ რელიგიური ლიტერატურა, ბეჭდური, აუდიო- და ვიდეომასალები და რელიგიური დანიშნულების სხვა ნივთები.

2. რელიგიური ორგანიზაციები სარგებლობენ იმგვარი ორგანიზაციების დაარსების განსაკუთრებული უფლებით, რომლებიც გამოსცემენ საღვთისმსახურო ლიტერატურას და აწარმოებენ საკულტო დანიშნულების ნივთებს.

3. რელიგიური ორგანიზაციების მიერ გამოცემული ლიტერატურა, ბეჭდური, აუდიო- და ვიდეომასალები, უნდა შეიცავდეს მარკირებას მოცემული რელიგიური ორგანიზაციის სრული სახელწოდების მითითებით.

მუხლი 19. რელიგიური ორგანიზაციების

საქველმოქმედო და კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობა

1. რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, განახორციელონ საქველმოქმედო საქმიანობა, როგორც უშუალოდ, ასევე საქველმოქმედო ორგანიზაციების დაფუძნების გზით.

2. რელიგიურ ორგანიზაციებს, საკუთარი საწესდებო მიზნებისა და ამოცანების განსახორციელებლად, რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით, უფლება აქვთ, შექმნან კულტურულ-საგანმანათლებლო ორგანიზაციები, საგანმანათლებლო და სხვა ორგანიზაციები, ასევე, დაარსონ მასობრივი საინფორმაციო საშუალებები.

3. სახელმწიფო დახმარებას უნევს და მხარს უჭერს რელიგიური ორგანიზაციების საქველმოქმედო საქმიანობას, ასევე, მათ მიერ საზოგადოებრივი მნიშვნელობის კულტურულ-საგანმანათლებლო პროგრამებისა და ღონისძიებების განხორციელებას.

მუხლი 19. სასულიერო საგანმანათლებლო ორგანიზაციები

1. ცენტრალიზებული რელიგიური ორგანიზაციები, თავიანთი წესდებების შესაბამისად, სარგებლობენ განსაკუთრებული უფლებით, შექმნან სასულიერო საგანმანათლებლო ორგანიზაციები, რათა მოამზადონ რელიგიური ორგანიზაციის მსახურები და რელიგიური პერსონალი საგანმანათლებლო საქმიანობის განხორციელების ლიცენზიის საფუძველზე.

2. სასულიერო საგანმანათლებლო ორგანიზაციები ექვემდებარებიან რეგისტრაციას, რელიგიური ორგანიზაციების მსგავსად.

3. სასულიერო საგანმანათლებლო ორგანიზაციები რელიგიური ორგანიზაციის მსახურებისა და რელიგიური პერსონალის მომზადების მიზნით ახორციელებენ საგანმანათლებლო პროგრამებს. მათ უფლება აქვთ, აგრეთვე, განახორციელონ საშუალო პროფესიული განათლებისა და უმაღლესი განათლების საგანმანათლებლო პროგრამები, ფედერალური სახელმწიფო საგანმანათლებლო სტანდარტების მოთხოვნათა დაცვით.

სასულიერო საგანმანათლებლო ორგანიზაციები, რომლებიც რელიგიური ორგანიზაციის მსახურებისა და რელიგიური პერსონალის მომზადების მიზნით ახორციელებენ საგანმანათლებლო პროგრამებს, გასცემენ განათლებისა და კვალიფიკაციის დამადასტურებელ დოკუმენტებს, რომელთა ფორმებიც ამ ორგანიზაციების მიერ დამოუკიდებლად დგინდება. ამ დოკუმენტებში მითითებული განათლების კვალიფიკაცია მათ მფლობელებს უფლებას აძლევს, განახორციელონ რელიგიური ორგანიზაციის მსახურებისა და რელიგიური პერსონალის ფუნქციები, რისთვისაც რელიგიური ორგანიზაციების შიდა დადგენილებებით განსაზღვრულია განათლების შინაარსის სავალდებულო მოთხოვნები.

სასულიერო საგანმანათლებლო ორგანიზაციებს, რომლებიც ფედერალური სახელმწიფო საგანმანათლებლო სტანდარტების მოთხოვნათა დაცვით ახორციელებენ საგანმანათლებლო პროგრამებს, უფლება აქვთ, განათლების და (ან) კვალიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტები, რომლებიც დადგენილია „რუსეთის ფედერაციაში განათლების შესახებ“ ფედერალური კანონის (29.12.2012 273-ფთ) ნიმუშის მიხედვით, მისცენ პირებს, რომლებმაც გაიარეს შემაჯამებელი სახელმწიფო ატესტაცია. ამ დოკუმენტებში მითითებული განათლების კვალიფიკაცია მათ მფლობელებს უფლებას აძლევს, „რუსეთის ფედერაციაში განათლების შესახებ“ ფედერალური კანონის (29.12.2012 273-ფთ) მე-60 მუხლის მე-8 ნაწილით გათვალისწინებულ უფლებებთან ერთად, განახორციელონ რელიგიური ორგანიზაციის მსახურებისა და რელიგიური პერსონალის ფუნქციები, რისთვისაც რელიგიური ორგანიზაციების შიდა დადგენილებებით განსაზღვრულია განათლების შინაარსის სავალდებულო მოთხოვნები.

სასულიერო საგანმანათლებლო ორგანიზაციები ფედერალური სახელმწიფო საგანმანათლებლო სტანდარტების მოთხოვნათა დაცვით, საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელებისას, ხელმძღვანელობენ წინამდებარე ფედერალური კანონითა და განათლების შესახებ კანონმდებლობით.

მუხლი 20. საერთაშორისო კავშირები და კონტაქტები

1. რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, დაამყარონ და შეინარჩუნონ საერთაშორისო კავშირები და კონტაქტები, მათ შორის, მომლოცველობის, შეკრებებსა და სხვა ღონისიებებში მონაწილეობის მიზნით, რელიგიური განათლების მისაღებად, ასევე, ამ მიზნებით მოიწვიონ უცხო ქვეყნების მოქალაქეები.

2. რელიგიური ორგანიზაციები სარგებლობენ განსაკუთრებული უფლებით, მოიწვიონ უცხო ქვეყნის მოქალაქეები მოცემულ ორგანიზაციებში პროფესიული, მათ შორის, მქადაგებლური, რელიგიური საქმიანობის განევის მიზნით, ფედერალური კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 21. რელიგიური ორგანიზაციების საკუთრების უფლება

1. რელიგიური ორგანიზაციების საკუთრებაში შეიძლება არსებობდეს შენობები, მიწის ნაკვეთები, სანარმოო, სოციალური, საქველმოქმედო, კულტურულ-საგანმანათლებლო და სხვა დანიშნულების ობიექტები, რელიგიური დანიშნულების ნივთები, ფულადი სახსრები და სხვა ქონება, რაც საჭიროა მათი საქმიანობის უზრუნველსაყოფად, მათ შორის, ისტორიული და კულტურული ძეგლები.

2. რელიგიური ორგანიზაციები სარგებლობენ საკუთრების უფლებით ქონებაზე, რომელიც შექმნილი ან წარმოებულია მათ მიერ საკუთარი სახსრებით, მოქალაქეთა და ორგანიზაციათა შეწირულობებით, ან გადაცემულია რელიგიური ორგანიზაციის საკუთრებაში სახელმწიფოს მიერ, ან შექმნილია სხვა საშუალებებით, რომლებიც არ ეწინააღმდეგება რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობას.

3. რელიგიური ორგანიზაციების საკუთრებაში იმ საკულტო შენობებისა და ნაგებობების, მათთან დაკავშირებული მიწის ნაკვეთებისა და სხვა რელიგიური დანიშნულების ქონების გადაცემა, რომელიც იმყოფება სახელმწიფო ან მუნიციპალურ საკუთრებაში, დადგენილი წესით, ხორციელდება უსასყიდლოდ.

4. რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, საკუთრებაში იქონიონ ქონება საზღვარგარეთ.

5. საღვთისმსახურო დანიშნულების მოძრავ და უძრავ ქონებაზე კრედიტორთა მოთხოვნით არ ვრცელდება ჯარიმები. საღვთისმსახურო დანიშნულების ქონების სახეობათა ჩამონათვალი, რომელზეც არ ვრცელდება ჯარიმები კრედიტორთა მოთხოვნით, დგინდება რუსეთის ფედერაციის მთავრობის მიერ, რელიგიური ორგანიზაციების წარდგინებით.

მუხლი 22. სახელმწიფოს, მოქალაქეთა და მათ გაერთიანებათა საკუთრებაში არსებული ქონებით სარგებლობა

1. რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, საკუთარი საქმიანობების სამეზობლო გამოიყენონ მიწის ნაკვეთები, შენობები და ქონება, რომლებიც მათ გადასცეს სახელმწიფო, მუნიციპალურმა, საზოგადოებრივმა და სხვა სახის ორგანიზაციებმა და მოქალაქეებმა, რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. რელიგიური ორგანიზაციების სარგებლობაში იმ საკულტო შენობებისა და ნაგებობების, მათთან დაკავშირებული მიწის ნაკვეთებისა და სხვა რელიგიური დანიშნულების ქონების გადაცემა, რომელიც იმყოფება სახელმწიფო ან მუნიციპალურ საკუთრებაში, დადგენილი წესით, ხორციელდება უსასყიდლოდ.

მუხლი 23. რელიგიური ორგანიზაციების სამეზობლო საქმიანობა

რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, განახორციელონ სამეზობლო საქმიანობა და შექმნან საკუთარი საწარმოები, რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 24. შრომითი ურთიერთობები რელიგიურ გაერთიანებებში

1. რელიგიური ორგანიზაციები, საკუთარი წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, დასაქმებულებთან დებენ შრომით ხელშეკრულებებს.

2. შრომის პირობები და ანაზღაურება განისაზღვრება რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობის შესაბამისად, რელიგიურ ორგანიზაციასა (დამსაქმებელი) და დასაქმებულს შორის დადებული შრომითი ხელშეკრულებებით.

3. რელიგიურ ორგანიზაციებში შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ მოქალაქეებზე ვრცელდება რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობა შრომის შესახებ.

4. რელიგიური ორგანიზაციის თანამშრომლები, ასევე ღვთისმსახურები, ექვემდებარებიან სოციალურ დაცვას, სოციალურ დაზღვევასა და საპენსიო უზრუნველყოფას, რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობის შესაბამისად.

5. რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, საკუთარი შიდა დადგენილებების შესაბამისად, დაანესონ ღვთისმსახურებისა და რელიგიური პერსონალის საქმიანობის პირობები, ასევე, მოთხოვნები მათ მიმართ, მათ შორის, რელიგიური განათლების ნაწილში.

თავი IV

ზედამხედველობა და კონტროლი სინდისის თავისუფლების, აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ კანონმდებლობის შესრულებაზე

მუხლი 25. ზედამხედველობისა და კონტროლის განხორციელება

1. ზედამხედველობა სინდისის თავისუფლების, აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ რუსეთის ფედერაცი-

ის კანონმდებლობის შესრულების თაობაზე, ხორციელდება რუსეთის ფედერაციის პროკურატურის ორგანოების მიერ.

2. რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიმღები ორგანო ახორციელებს კონტროლს მის მიერ წესდების დაცვასთან, საკუთარ მიზნებსა და საქმიანობის წესთან მიმართებით.

მუხლი 26. პასუხისმგებლობა სინდისის თავისუფლების, აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევაზე

სინდისის თავისუფლების, აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური გაერთიანებების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევა იწვევს სისხლისსამართლებრივ, ადმინისტრაციულ და სხვა სახის პასუხისმგებლობას, რუსეთის ფედერაციის კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 27. დასკვნითი დებულებები

1. წინამდებარე კანონი ძალაში შედის მისი ოფიციალურად გამოქვეყნების დღიდან.

2. რუსეთის ფედერაციის მთავრობამ უნდა მიიღოს წინამდებარე ფედერალური კანონის განსახორციელებლად საჭირო ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტები.

3. რელიგიური ორგანიზაციების წესდებები და სხვა სადამფუძნებლო დოკუმენტები, რომლებიც შედგენილია წინამდებარე ფედერალური კანონის ძალაში შესვლამდე, ექვემდებარებიან წინამდებარე ფედერალურ კანონთან შესაბამისობაში მოყვანას. რელიგიური ორგანიზაციების წესდებები და სხვა სადამფუძნებლო დოკუმენტები, წინამდებარე ფედერალურ კანონთან შესაბამისობაში მოყვანამდე მოქმედებენ მხოლოდ იმ ნაწილში, რომელიც არ ეწინააღმდეგება წინამდებარე ფედერალურ კანონს.

იმ რელიგიური ორგანიზაციების ხელახალი რეგისტრაცია, რომელთა მიმართაც არსებობს წინამდებარე ფედერალური კანონის მე-14 მუხლის მე-2 პუნქტში მითითებული ლიკვიდაციის ან საქმიანობის აკრძალვის საფუძვლები, არ ხორციელდება. მითითებული საფუძვლებით, ხელახალ რეგისტრაციაზე უარის შემთხვევაში, იუსტიციის ორგანო ან რუსეთის ფედერაციის შემადგენლობაში შემავალ შესაბამის სუბიექტში არსებული მისი ტერიტორიული ორგანო მასალებს გადასცემს სასამართლოს.

რელიგიური ორგანიზაციები, რომელთაც არ აქვთ დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს მათ არსებობას მოცემულ ტერიტორიაზე არანაკლებ თხუთმეტი წლის განმავლობაში, სარგებლობენ იურიდიული პირის უფლებებით, ყოველწლიური ხელახალი რეგისტრაციის პირობით, სანამ არ შესრულდება მითითებული თხუთმეტწლიანი ვადა.

ამ პერიოდის განმავლობაში, რელიგიური გაერთიანებები არ სარგებლობენ იმ უფლებებით, რომლებიც გათვალისწინებულია წინამდებარე ფედერალური კანონის მე-3 მუხლის მე-4 პუნქტით, მე-5 მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტებით, მე-13 მუხლის მე-5 პუნქტით, მე-16 მუხლის მე-3 პუნქტით, მე-

17 მუხლის 1-ლი და მე-2 პუნქტებით, მე-18 მუხლის მე-2 პუნქტით (საგანმანათლებლო დაწესებულებებსა და მასობრივ საინფორმაციო საშუალებებთან მიმართებით), მე-19 მუხლით და მე-20 მუხლის მე-2 პუნქტით.

4. იმ რელიგიური ორგანიზაციების ხელახალი სახელმწიფო რეგისტრაცია, რომლებიც შექმნილია წინამდებარე ფედერალური კანონის ძალაში შესვლამდე, უნდა განხორციელდეს არაუგვიანეს 2000 წლის 31 დეკემბრისა, წინამდებარე ფედერალური კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად. მითითებული ვადის ამონურვის შემდეგ, ის რელიგიური ორგანიზაციები, რომლებიც არ გაივლიან ხელახალ რეგისტრაციას, ექვემდებარებიან სასამართლო წესით ლიკვიდაციას იუსტიციის ორგანოს ან რუსეთის ფედერაციის შემადგენლობაში შემავალ შესაბამის სუბიექტში არსებული მისი ტერიტორიული ორგანოს მოთხოვნით.

5. წინამდებარე ფედერალური კანონის ძალაში შესვლის დღიდან ძალადაკარგულად იქნეს ცნობლი რსფსრ-ის კანონი „აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ“ (Ведомости Съезда народных депутатов РСФСР и Верховного Совета РСФСР, 1990, 21, გვ. 240; Собрание законодательства Российской Федерации, 1995, 5, გვ. 346) და რსფსრ-ის უზენაესი საბჭოს დადგენილება „რსფსრ-ის კანონის „აღმსარებლობის თავისუფლების შესახებ“ ძალაში შესვლის შესახებ“ (Ведомости Съезда народных депутатов РСФСР и Верховного Совета РСФСР, 1990, 21, გვ. 241).

ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონი სინდისის თავისუფლებისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ¹

წინამდებარე კანონი არეგულირებს სამართალურთიერთობებს ადამიანის, მოქალაქის უფლებებისა და სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების მიმართულებით. აგრეთვე განსაზღვრავს რელიგიური ორგანიზაციების შექმნისა და საქმიანობის სამართლებრივ საფუძვლებს, ეყრდნობა რა შემდეგს:

თითოეული ადამიანის სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლებას, აგრეთვე, კანონის წინაშე თითოეული ადამიანის თანასწორობას, რელიგიასთან მათი დამოკიდებულების მიუხედავად;

რელიგიების კანონის წინაშე თანასწორობას;

ბელორუსი ხალხის სულიერი, კულტურული და სახელმწიფოებრივი ტრადიციების ისტორიულად ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში მართლმადიდებელი ეკლესიის გადამწყვეტი როლის აღიარებას;

ბელორუსიის ტერიტორიაზე კათოლიკური ეკლესიის სულიერ, კულტურულ და ისტორიულ როლს;

ბელორუსი ხალხის ზოგადი ისტორიისგან ევანგელურ-ლუთერული ეკლესიის, იუდაიზმისა და ისლამის განუყოფლობას;

ურთიერთგაგების, შემწყნარებლობის, სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების სფეროში მოქალაქეთა რელიგიური გრძნობების პატივისცემის ხელშეწყობის აუცილებლობას;

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. წინამდებარე კანონის მიზნები

წინამდებარე კანონის მიზნებს წარმოადგენს თითოეული ადამიანის უფლების, სინდისის, აღმსარებლობის თავისუფლების, სოციალური სამართლიანობის, თანასწორობის, ადამიანის უფლებებისა და ინტერესების, რელიგიური თავისუფლების დაცვის უზრუნველყოფა და გარანტირება.

მუხლი 2. ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობა

სინდისის თავისუფლების, აღმსარებლობისა და

რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ

ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობა სინდისის თავისუფლების, აღმსარებლობისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ ეფუძნება ბელორუსიის რესპუბლიკის კონსტიტუციას და შედგება წინამდებარე კანონისა და ბელორუსიის რესპუბლიკის სხვა ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტებისაგან.

¹⁰ მიღებულია წარმომადგენელთა პალატის მიერ 2002 წლის 27 ივნისს, მოწონებულია რესპუბლიკის საბჭოს მიერ 2002 წლის 2 ოქტომბერს. 22.12.2011 მდგომარეობით.

მუხლი 3. წინამდებარე კანონში გამოყენებული ძირითადი ტერმინები და ცნებები

წინამდებარე კანონში გამოყენებულია შემდეგი ძირითადი ტერმინები და ცნებები:

რელიგია – მსოფლმხედველობა და მსოფლშეგრძნება, ასევე, მათი შესაბამისი ქცევა და სპეციფიური მოქმედება (კულტი), დაფუძნებული ზებუნებრივ რწმენაზე;

აღმსარებლობა – ჩამოყალიბებული სარწმუნოებრივი მოძღვრება, დაკავშირებული რომელიმე ტრადიციული საკულტო პრაქტიკის მქონე რელიგიასთან;

ღვთისმსახურება – საკულტო ცერემონიებისა და მოქმედებების ერთობლიობა, რომელიც სრულდება ღვთისმსახურების მიერ ჩამოყალიბებული რიტუალით და გამომდინარეობს სარწმუნოებრივი მოძღვრების მოთხოვნილებებიდან;

რელიგიური წეს-ჩვეულებანი – სარწმუნოებრივი მოძღვრებით დადგენილი მოქმედებების ერთიანობა, რომლებშიც განხორციელებულია რელიგიური წარმოდგენები;

რელიგიური რიტუალები და ცერემონიები – სარწმუნოებრივი მოძღვრებით დადგენილი წეს-ჩვეულებების შესრულების წესი;

რელიგიური კულტი – რელიგიური საქმიანობის მთავარი სახეობა, რაც მდგომარეობს განსაზღვრულ ქცევებსა და სპეციფიკურ მოქმედებებში და გამოსატავს ზებუნებრივისადმი რელიგიურ თაყვანისცემას;

საკულტო ქონება – რელიგიური წეს-ჩვეულებების, რიტუალებისა და ცერემონიების ჩასატარებლად აუცილებელი ნივთები და სხვა მატერიალური ობიექტები (შენობები, საეკლესიო ნივთები და სხვ.);

მღვდელმსახური – პირი, რომელიც შესაბამისი რელიგიური გაერთიანების მიერ უფლებამოსილია სასულიერო, სამოძღვრო და სამქადაგებლო მსახურებაზე;

მომლოცველობა – მორწმუნეების მიერ ისტორიულად მნიშვნელოვანი ადგილების მონახულება, მოცემული რელიგიის წმინდანების თაყვანსაცემად;

რელიგიური საქმიანობა – საქმიანობა, რომელიც მიმართულია მორწმუნეთა რელიგიური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების, რელიგიის გავრცელების, რელიგიური აღზრდის, ღვთისმსახურების ჩატარების, ლოცვითი შეკრებების, ქადაგებათა კითხვის, მღვდელმსახურების სწავლებისკენ, აგრეთვე სხვა საქმიანობა, მიმართული რელიგიური ორგანიზაციების საკულტო პრაქტიკის საორგანიზაციო და მატერიალური უზრუნველყოფისკენ (რელიგიური ლიტერატურის გამოცემა და გავრცელება, საკულტო ნივთების დამზადება და გავრცელება, მღვდელმსახურთა შესამოსლის წარმოება და სხვა საქმიანობა);

მოქალაქეები – ბელორუსიის რესპუბლიკის მოქალაქეები, აგრეთვე, უცხო ქვეყნის მოქალაქეები და მოქალაქეობის არმქონე პირები, მუდმივად მცხოვრებნი ბელორუსიის რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, თუ წინამდებარე კანონით სხვა რამე არ არის დადგენილი.

მუხლი 4. სინდისის თავისუფლების უფლება

თითოეულ ადამიანს აქვს ათეისტური ან რელიგიური მრწამსის თავისუფალი არჩევის უფლება, კერძოდ, დამოუკიდებლად განსაზღვროს რელიგიისადმი საკუთარი დამოკიდებულება, ერთპიროვნულად ან სხვებთან ერთად აღიარებდეს ნებისმიერ რელიგიას ან არ აღიარებდეს არც ერთ რელიგიას.

მუხლი 5. აღმსარებლობის თავისუფლების უფლება

თითოეულ ადამიანს აქვს უფლება, თავისუფლად აირჩიოს, იქონიოს, შეიცვალოს, გამოხატოს და გაავრცელოს რელიგიური აღმსარებლობა და იმოქმედოს მათ შესაბამისად, მონაწილეობა მიიღოს რელიგიური კულტების, რიტუალების, წეს-ჩვეულებების შესრულებაში, რომელიც კანონით არ არის აკრძალული.

არავინ არის ვალდებული, განაცხადოს რელიგიისადმი საკუთარი დამოკიდებულება და არ შეიძლება დაექვემდებაროს რაიმე სახის იძულებას რელიგიისადმი საკუთარი დამოკიდებულების, ამა თუ იმ რელიგიის აღმსარებლობის, რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობაში მონაწილეობის ან არმონაწილეობის განსაზღვრისას.

მშობლებს ან მათ შემცვლელ პირებს, ერთობლივი შეთანხმების საფუძველზე, უფლება აქვთ, აღზარდონ საკუთარი შვილები რელიგიისადმი საკუთარი დამოკიდებულების შესაბამისად. სახელმწიფო არ შეიძლება ერეოდეს ბავშვის აღზრდაში, რომელიც დაფუძნებულია მშობლების ან მათი შემცვლელი პირების რელიგიურ მსოფლმხედველობაზე, იმ გამონაკლისი შემთხვევების გარდა, როცა რელიგიური ქმედებებისკენ მოწოდება საფრთხეს უქმნის უშუალოდ ბავშვის სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას ან არღვევს მის კანონიერ უფლებებს.

მუხლი 6. რელიგიების თანასწორუფლებიანობა

რელიგიები და აღმსარებლობები კანონის წინაშე თანასწორნი არიან.

რელიგიური ორგანიზაციების იდეოლოგია არ შეიძლება დადგინდეს, როგორც მოქალაქეთათვის აუცილებელი.

მუხლი 7. მოქალაქეთა თანასწორუფლებიანობა

მოქალაქეები თანასწორნი არიან კანონის წინაშე, რელიგიისადმი მათი დამოკიდებულების მიუხედავად.

ოფიციალურ დოკუმენტებში მოქალაქის დამოკიდებულება რელიგიისადმი არ აღინიშნება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ამას თვითონ მოქალაქე ითხოვს.

სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების უფლებების განსახორციელებლად დაბრკოლების შექმნა, აგრეთვე, რაიმე უპირატესობის ან უფლებების შეზღუდვის დადგენა, მოქალაქეთა მიმართ რელიგიისადმი მათი დამოკიდებულების მიხედვით, დაუშვებელია და ისჯება კანონით.

არავის აქვს უფლება რელიგიური მოსაზრებების საფუძველზე თავი აარიდოს კანონით დადგენილი ვალდებულებების შესრულებას.

მუხლი 8. სახელმწიფო და რელიგია

ურთიერთობა სახელმწიფოსა და რელიგიურ ორგანიზაციებს შორის რეგულირდება კანონით, ბელორუსი ხალხის სულიერი, კულტურული და სახელმწიფოებრივი ტრადიციების ჩამოყალიბებაზე მათი გავლენის გათვალისწინებით.

სახელმწიფო არ ავალდებულებს რელიგიურ ორგანიზაციებს რაიმე სახელმწიფო ფუნქციის შესრულებას, არ ერევა რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობაში, თუ ის არ ეწინააღმდეგება ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობას.

რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, აგრეთვე, გამოიყენონ სახელმწიფოს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები, ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის დადგენილი წესით.

რელიგიური ორგანიზაციები არ მონაწილეობენ პოლიტიკური პარტიების და სხვა საზოგადოებრივი გაერთიანებების საქმიანობაში, რომლებსაც აქვთ პოლიტიკური მიზნები და არ უწევენ მათ ფინანსურ ან სხვა სახის დახმარებას.

ღვთისმსახურების ჩატარების ადგილებში დაუშვებელია სახელმწიფო სიმბოლიკის გამოყენება, კრებების, მიტინგების, წინასაარჩევნო აგიტაციის და სხვა პოლიტიკური ხასიათის ღონისძიებების ჩატარება, აგრეთვე გამოსვლები და სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების წარმომადგენლების, თანამდებობის პირების და ცალკეული მოქალაქეების შეურაცხმყოფელი მოწოდებები.

სახელმწიფო ხელს უწყობს შემწყნარებლური ურთიერთობისა და ურთიერთპატივისცემის ჩამყალიბებას რელიგიურად მორწმუნე და არამორწმუნე მოქალაქეებსა და სხვადასხვა აღმსარებლობის რელიგიურ ორგანიზაციებს შორის.

სახელმწიფოს შეუძლია, ჩამოაყალიბოს საკუთარი დამოკიდებულება რელიგიურ გაერთიანებებთან, მათთან ხელშეკრულებების გაფორმებით, ბელორუსიის რესპუბლიკის სამოქალაქო კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 9. განათლება და რელიგია

ბელორუსიის რესპუბლიკაში განათლების ეროვნული სისტემა ატარებს საერო ხასიათს და მიზნად არ ისახავს რელიგიისადმი ამა თუ იმ დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას.

მოქალაქეებს, რელიგიისადმი მათი დამოკიდებულების მიუხედავად, განათლებაზე თანაბარი წვდომის უფლება და შესაძლებლობა აქვთ.

საგანმანათლებლო დაწესებულებებში დაუშვებელია რელიგიური ორგანიზაციების შექმნა და ანონიმური ან სხვა სახის საქმიანობა, რომელიც ეწინააღმდეგება კანონმდებლობას.

სასწავლო დაწესებულებები, აღმზრდელიობითი საქმიანობის საკითხებში, მშობლების ან მათი შემცველი პირების (თავად სრულწლოვანი მოსწავლეების) წერილობითი განცხადების საფუძველზე, არასასწავლო დროს შეიძლება თანამშრომლობდნენ დარეგისტრირებულ რელიგიურ ორგანი-

ზაციებთან, ბელორუსი ხალხის სულიერი, კულტურული და სახელმწიფო-ებრივი ტრადიციების ჩამოყალიბებაზე მათი გავლენის გათვალისწინებით. ამ თანამშრომლობის წესი, პირობები, შინაარსი და ფორმები განისაზღვრება ბელორუსიის რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს მიერ, ბელორუსიის რესპუბლიკის პრეზიდენტთან შეთანხმებით.

წინამდებარე კანონის მიხედვით, დარეგისტრირებულ რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, საკუთარი წესდების შესაბამისად, ბავშვებისა და მოზრდილების რელიგიური განათლებისთვის შექმნან სასწავლო ჯგუფები და საკვირაო რელიგიური სკოლები და ამისთვის გამოიყენონ მათი კუთვნილი და (ან) მათ სარგებლობაში გადაცემული ნაგებობები, გარდა სახელმწიფო საგანმანათლებლო დაწესებულებების კუთვნილი ნაგებობებისა.

მუხლი 10. რელიგიურ საქმეთა სახელმწიფო მართვის ორგანო

რელიგიურ საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანო იქმნება ბელორუსიის პრეზიდენტის მიერ.

რელიგიურ საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანო ახორციელებს კონტროლს სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესრულებაზე, იხილავს და წყვეტს სახელმწიფოსა და რელიგიური ორგანიზაციების ურთიერთობის სფეროში წამოჭრილ საკითხებს.

მუხლი 11. რელიგიურ საქმეთა სახელმწიფო მართვის ორგანოს უფლებამოსილება

რელიგიურ საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკურ ორგანოს აქვს შემდეგი უფლებამოსილება:

ამზადებს წინადადებებს იმ საკითხების მოსაგვარებლად, რომლებიც დაკავშირებულია რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობასთან და მოითხოვენ ბელარუსის რესპუბლიკის პრეზიდენტის ან ბელორუსიის რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს მიერ გადაწყვეტას;

უზრუნველყოფს ბელორუსიის რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს საინფორმაციო-ანალიტიკური მასალით, სახელმწიფოსა და რელიგიური ორგანიზაციების ურთიერთობის საკითხებზე;

ამონმებს და კონტროლს უწევს რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობას სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესრულების ნაწილში, ასევე მათი წესდებების შესრულების ნაწილში, აძლევს აუცილებელ მითითებებს გამოვლენილი დარღვევების აღსაკვეთად;

მონაწილეობს სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანოების მიერ იმ საკითხების განხილვაში, რომლებიც დაკავშირებულია სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესრულებასთან;

ამყარებს კონტაქტებს და კოორდინირებულ კავშირს სხვა სახელმწიფოების სამთავრობო ორგანოებთან, რომლებიც ასრულებენ მსგავს ფუნქციებს;

სახელმწიფო მმართველობის რესპუბლიკური ორგანოებისა და ადგილობრივი აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანოებისგან იღებს ცნობებს სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის დაცვის შესახებ;

ანარმოებს რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეესტრს;

რელიგიური ორგანიზაციების თხოვნით, ხელს უწყობს მათ მოლაპარაკებებს სახელმწიფო ორგანოებთან და ხელს უწყობს ურთიერთგაგებისა და შემწყნარებლობის განმტკიცებას სხვადასხვა აღმსარებლობის რელიგიურ ორგანიზაციას შორის;

ადგილობრივ დეპუტატთა საბჭოებს, აღმასრულებელ და განმკარგულებელ ორგანოებს, აძლევს მეთოდურ რეკომენდაციებს და კონსულტაციებს სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლებისა და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესრულებისა და სარგებლობის საკითხებთან დაკავშირებით;

ნიშნავს სახელმწიფო რელიგიურ ექსპერტიზას წინამდებარე კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

ქმნის ექსპერტების საბჭოს სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზის ჩასატარებლად, შესაბამისი სპეციალისტების მონაწილეობითა და, აუცილებლობის შემთხვევაში, რელიგიური ორგანიზაციების წარმომადგენელთა მონაწილეობით;

მიმართავს სასამართლოს რელიგიური ორგანიზაციების ლიკვიდაციის განცხადებით (რომლებიც დარეგისტრირებულია რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის ორგანოს მიერ);

ახორციელებს რელიგიური გაერთიანებების, მონასტრების, სამონაზვნო თემების, რელიგიური საძმოებისა და სადოების, რელიგიური მისიების, სასულიერო სასწავლო დაწესებულებების სახელმწიფო რეგისტრაციას;

სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანოების, ადგილობრივი აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანოების, სხვა იურიდიული პირების მოთხოვნით, გასცემს დასკვნებს რელიგიური საქმიანობის ფორმებისა და სახეობების შესახებ.

მუხლი 12. რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეესტრი

რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანო ანარმოებს რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეესტრს.

საოლქო, მინსკის საქალაქო აღმასრულებელი კომიტეტები ანარმოებენ შესაბამის ტერიტორიაზე დარეგისტრირებული რელიგიური ორგანიზაციების რეესტრს. ცნობები, რომლებიც შედის რელიგიური ორგანიზაციების რეესტრებში, ათ დღეში საოლქო, მინსკის საქალაქო აღმასრულებელი კომიტეტიდან გადაეცემა რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკურ ორგანოს.

იმ ცნობათა ჩამონათვალი, რომლებიც ექვემდებარება რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეესტრში შეტანას, განისაზღვრება რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანოს მიერ.

თავი II

რელიგიური ორგანიზაციები ბელორუსიის რესპუბლიკაში

მუხლი 13. რელიგიური ორგანიზაციები ბელორუსიის რესპუბლიკაში

ბელორუსიის რესპუბლიკაში რელიგიურ ორგანიზაციებად აღიარებულია ბელორუსიის რესპუბლიკის მოქალაქეების (რელიგიური თემები) ან რელიგიური თემების (რელიგიური გაერთიანებები) ნებაყოფლობითი გაერთიანებები, რომლებიც გაერთიანებული არიან საერთო ინტერესებით რელიგიური მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად, აგრეთვე, მონასტრები და სამონაზვნო თემები, რელიგიური საძმოები და სადოები, რელიგიური მისიები, სასულიერო სასწავლო დაწესებულებები.

რელიგიურ ორგანიზაციებს გააჩნიათ შემდეგი ნიშნები:

აღმსარებლობა;

ჩამოყალიბებული საკულტო პრაქტიკა;

ღვთისმსახურების წესი;

საკუთარი მიმდევრების რელიგიური განათლება და აღზრდა;

რელიგიური ორგანიზაციის ხელმძღვანელი შეიძლება იყოს მხოლოდ ბელორუსიის რესპუბლიკის მოქალაქე.

მუხლი 14. რელიგიური თემები

რელიგიურ თემად აღიარებულია ბელორუსიის რესპუბლიკის მოქალაქეთა ჯგუფის გაერთიანება, ერთი ან რამდენიმე დასახლებული პუნქტის ტერიტორიის ფარგლებში, რომლებიც წარმოადგენენ ერთი აღმსარებლობის მიმდევრებს, და რომელთა მიზანიცაა ერთობლივი აღმსარებლობისა და სხვა რელიგიური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება.

რელიგიური თემები ყალიბდება ბელორუსიის რესპუბლიკის არანაკლებ ოცი მოქალაქის ინიციატივით, რომლებმაც მიაღწიეს თვრამეტ წელს და მუდმივად ცხოვრობენ ერთ ან მომიჯნავე ტერიტორიული საზღვრების მქონე რამდენიმე დასახლებულ პუნქტში და მოქმედებენ მხოლოდ მათ ტერიტორიაზე.

თემები მოქმედებენ ნებაყოფლობითი საწყისებზე, საკუთარი წესდებების შესაბამისად და ექვემდებარებიან სახელმწიფო რეგისტრაციას წინამდებარე კანონით დადგენილი წესის მიხედვით.

მუხლი 15. რელიგიური გაერთიანებები

რელიგიურ გაერთიანებად აღიარებულია ერთი აღმსარებლობის რელიგიური თემების გაერთიანება მათი წევრების რელიგიური მოთხოვნილებების ერთობლივად დასაკმაყოფილებლად.

რელიგიური გაერთიანებები ყალიბდება ერთი აღმსარებლობის არანაკლებ ათი რელიგიური თემის არსებობისას, რომელთაგან თუნდაც ერთი ახორციელებს თავის საქმიანობას ბელორუსიის რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არანაკლებ ოცი წლის განმავლობაში. რელიგიური გაერთიანებები მოქმედებენ საკუთარი მმართველობის ორგანოების მეშვეობით.

რესპუბლიკურად მიიჩნევა რელიგიური გაერთიანება, რომელიც ჩამოყალიბებულია იმ რელიგიური თემებისგან, რომლებიც მოქმედებენ ბელორუსიის რესპუბლიკის უმეტეს ოლქებში. რესპუბლიკური რელიგიური გაერთიანების საქმიანობა ვრცელდება მასში შემავალი რელიგიური თემების მოქმედების ტერიტორიაზე.

რესპუბლიკურ რელიგიურ გაერთიანებას უფლება აქვს, შექმნას ადგილობრივი რელიგიური გაერთიანებები, ერთ ან რამდენიმე ოლქში მოქმედი რელიგიური თემებისგან. ადგილობრივი რელიგიური გაერთიანებების საქმიანობა ვრცელდება მასში შემავალი რელიგიური თემების მოქმედების ტერიტორიაზე.

რესპუბლიკური და ადგილობრივი რელიგიური გაერთიანებები მოქმედებენ საკუთარი წესდების საფუძველზე და ექვემდებარებიან სახელმწიფო რეგისტრაციას წინამდებარე კანონით დადგენილი წესის მიხედვით.

რელიგიურ გაერთიანებებს უფლება აქვთ, დააარსონ მონასტრები, სამონაზვნო თემები, რელიგიური საძმოები და სადოები, რელიგიური მისიები, სასულიერო სასწავლო დაწესებულებები, რომლებიც მოქმედებენ საკუთარი წესდების საფუძველზე და ექვემდებარებიან სახელმწიფო რეგისტრაციას წინამდებარე კანონით დადგენილი წესის მიხედვით.

მუხლი 16. რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეგისტრაცია

რელიგიური ორგანიზაციები ექვემდებარებიან სავალდებულო სახელმწიფო რეგისტრაციას. სახელმწიფო რეგისტრაციის მომენტიდან რელიგიური ორგანიზაცია იძენს იურიდიული პირის სტატუსს.

რელიგიური ორგანიზაციები, როგორც იურიდიული პირები, სარგებლობენ უფლებებით და ასრულებენ მოვალეობებს ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობისა და საკუთარი წესდების მიხედვით.

რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო რეგისტრაციას ახორციელებენ:

რელიგიური თემები – საოლქო, მინსკის საქალაქო აღმასრულებელი კომიტეტები;

რელიგიური გაერთიანების მმართველი ორგანოს გადაწყვეტილებით შექმნილი რელიგიური გაერთიანებების, აგრეთვე, მონასტრების, სამონაზვნო თემების, რელიგიური საძმოებისა და სადოების, რელიგიური მისიების, სასულიერო სასწავლო დაწესებულებების რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანო;

რელიგიური ორგანიზაციის რეგისტრაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, მარეგისტრირებელი ორგანო გასცემს მოწმობას რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციის შესახებ, დადგენილი ნიმუშის მიხედვით.

რელიგიური ორგანიზაციების წესდებებში შეტანილი ცვლილებები და დამატებები ექვემდებარება სახელმწიფო რეგისტრაციას, რელიგიური ორგანიზაციების რეგისტრაციისთვის დადგენილი წესის მიხედვით და ძალაში შედის მათი სახელმწიფო რეგისტრაციის დღიდან.

რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ სახელმწიფო რეესტრში შემავალი მონაცემების ცვლილებების შემთხვევაში, რელიგიური ორგანიზაცია, ამ ცვლილებების შეტანის დღიდან ერთ თვეში ამის შესახებ აცნობებს მარეგისტრირებელ ორგანოს.

მუხლი 17. რელიგიური თემების სახელმწიფო რეგისტრაცია

რელიგიური თემის რეგისტრაციისთვის, დამფუძნებლებს შეაქვთ საქალაქო, რაიონულ აღმასრულებელ კომიტეტებში, თემის საქმიანობის სავარაუდო ტერიტორიის ადგილობრივ ადმინისტრაციაში განცხადება რეგისტრაციის შესახებ, რომელიც ხელმოწერილია თემის ყველა დამფუძნებლის (წევრის) მიერ.

განცხადებას თან ერთვის:

მოქალაქეთა სია, რომლებმაც დააარსეს რელიგიური თემი, მათი გვარების, სახელებისა და მამის სახელების, დაბადების თარიღის, მოქალაქეობის, საცხოვრებელი ადგილისა და პირადი ხელმოწერის მითითებით;

რელიგიური თემის წესდება სამ ეგზემპლარად;

დამფუძნებელთა (წევრთა) კრების ოქმი;

წესდებით მითითებული მდებარეობის ადგილზე რელიგიური თემის განთავსების უფლების დამადასტურებელი მოწმობა;

იმ აღმსარებლობის რელიგიური თემი, რომელიც მანამდე უცნობი იყო ბელორუსიის რესპუბლიკაში, განცხადებას თან ურთავს ცნობებს ამ აღმსარებლობის საფუძვლებისა და მისი შესაბამისი საკულტო პრაქტიკის შესახებ, მათ შორის, ამ თემის მიერ აღიარებული რელიგიის წარმოშობის ისტორიის, მისი საქმიანობის ფორმებისა და მეთოდების, ოჯახსა და ქორწინებასთან, განათლებასთან, სახელმწიფო მოვალეობის შესრულებასთან, მოცემული რელიგიის მიმდევრებისთვის სამედიცინო დახმარების მიღებასთან დამოკიდებულების შესახებ. ამგვარი ცნობების შემადგენლობის, შინაარსისა და წარდგენის წესის შესახებ მოთხოვნებს განსაზღვრავს ბელორუსიის რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭო.

საქალაქო, რაიონული აღმასრულებელი კომიტეტები, ადგილობრივი ადმინისტრაცია ერთ თვეში განიხილავენ წარდგენილ დოკუმენტებს რელიგიური თემის რეგისტრაციის შესახებ და აგზავნიან მათ თავიანთი დასკვნით შესაბამის საოლქო, მინსკის საქალაქო აღმასრულებელ კომიტეტებში.

წინამდებარე მუხლის მეორე და მესამე ნაწილებით გათვალისწინებული დოკუმენტებისა და ცნობების არწარმოდგენის შემთხვევაში, საქალაქო, რაიონული აღმასრულებელი კომიტეტები, ადგილობრივი ადმინისტრაცია განცხადების მიღების დღიდან ათ დღეში იღებენ გადაწყვეტილებას განცხადების მიღებაზე უარის შესახებ, რასაც აცნობებენ განმცხადებლებს.

საოლქო, მინსკის საქალაქო აღმასრულებელი კომიტეტები რეგისტრაციისთვის წარდგენილი მასალის მიღების შემდეგ, ერთი თვეში განიხილავენ მათ და იღებენ გადაწყვეტილებას რელიგიური თემის რეგისტრაციის ან რეგისტრაციაზე უარის შესახებ და აცნობებენ ამის შესახებ განმცხადებელს.

მასალებს, იმ აღმსარებლობის რელიგიური თემის რეგისტრაციის შესახებ, რომელიც მანამდე უცნობი იყო ბელორუსიის რესპუბლიკაში, საოლქო, მინსკის საქალაქო აღმასრულებელი კომიტეტები ავზავნიან რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკურ ორგანოში სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზისათვის. ამ შემთხვევაში, დოკუმენტების განხილვის ვადა გრძელდება ექვს თვემდე.

მუხლი 18. რელიგიური გაერთიანებების სახელმწიფო რეგისტრაცია

რელიგიური გაერთიანების რეგისტრაციისთვის მისი დამფუძნებლები აბარებენ განცხადებას რეგისტრაციის შესახებ რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკურ ორგანოში, რომელიც გადანყვეტილებას იღებს ერთ თვეში.

განცხადებას თან ერთვის:

წესდება 3 ეგზემპლარად;

ამონაწერი ყრილობის (კონფერენციის, საერთო კრების, მმართველი ორგანოს სხდომის) ოქმიდან, რელიგიური გაერთიანების დაარსების შესახებ;

რელიგიური გაერთიანების მმართველი ორგანოს წევრების სია, გვარის, სახელის, მამის სახელის, დაბადების თარიღის, მოქალაქეობის, საცხოვრებელი ადგილის მითითებით;

წესდებით მითითებული მდებარეობის ადგილზე რელიგიური თემის განთავსების უფლების დამადასტურებელი მოწმობა.

წინამდებარე მუხლის მეორე ნაწილით გათვალისწინებული დოკუმენტების არწარმოდგენის შემთხვევაში, რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანო განცხადების მიღების დღიდან ათ დღეში იღებს გადანყვეტილებას განცხადების მიღებაზე უარის შესახებ, რასაც აცნობებს განმცხადებლებს.

მუხლი 19. მონასტრების და სამონაზვნო თემების,

რელიგიური საძმობისა და სადოების, რელიგიური მისიების,

სასულიერო სასწავლო დაწესებულებების სახელმწიფო რეგისტრაცია

მონასტრები და სამონაზვნო თემები, რელიგიური საძმობები და სადოები, რელიგიური მისიები, სასულიერო სასწავლო დაწესებულებები, შექმნილი რელიგიური გაერთიანების მმართველი ორგანოს გადანყვეტილებით, ექვემდებარებიან სახელმწიფო რეგისტრაციას რელიგიური გაერთიანებების რეგისტრაციისთვის დადგენილი წესით, წინამდებარე მუხლის მეორე და მესამე ნაწილებით მითითებული თავისებურებების გათვალისწინებით.

განცხადებას მონასტრების და სამონაზვნო თემების, რელიგიური საძმობისა და სადოების, რელიგიური მისიების, სასულიერო სასწავლო დაწესებულებების რეგისტრაციის შესახებ დამატებით დაერთვის წევრთა სია (არანაკლებ 10 ადამიანისა) გვარის, სახელის, მამის სახელის, დაბადების თარიღის, მოქალაქეობის, საცხოვრებელი ადგილისა და პირადი ხელმოწერის მითითებით.

განცხადებას სასულიერო სასწავლო დაწესებულების რეგისტრაციის შესახებ დამატებით დაერთვის რელიგიური გაერთიანების ცნობა აუცილებელი სასწავლო შენობის არსებობის, აგრეთვე, პედაგოგიური კადრებით უზრუნველყოფის შესახებ, რომელთაც გააჩნიათ შესაბამისი განათლება და ფლობენ სახელმწიფო ენებს.

მუხლი 20. რელიგიური ორგანიზაციის წესდება

რელიგიური ორგანიზაცია თავის საქმიანობას ახორციელებს წესდების საფუძველზე.

რელიგიური თემებისა და რელიგიური გაერთიანებების წესდებები მტკიცდება მათი დამფუძნებლების მიერ.

რელიგიური ორგანიზაციის წესდება, შექმნილი რელიგიური გაერთიანების მიერ, მტკიცდება რელიგიური გაერთიანების მმართველი ორგანოს მიერ.

რელიგიური ორგანიზაციის წესდებაში მითითებულია:

სრული სახელწოდება, მოცემული რელიგიური ორგანიზაციის კონფესიური კუთვნილების მითითების ჩათვლით;

ადგილმდებარეობა;

მიზნები, ამოცანები და საქმიანობის ძირითადი ფორმები;

რელიგიური გაერთიანებისადმი მიკუთვნება (რელიგიური თემებისთვის, რომლებიც შედიან რელიგიურ გაერთიანებაში და რელიგიური ორგანიზაციებისთვის, რომლებიც შექმნილია რელიგიური გაერთიანებების მიერ);

საქმიანობის ტერიტორია;

ორგანიზაციის სტრუქტურა, მისი მართვის ორგანოები, მათი ფორმირების წესი, კომპეტენცია, შემადგენლობა და უფლებამოსილების ვადები.

ორგანიზაციის ფულადი სახსრებისა და სხვა ქონების წყაროები და მათი ფორმირების წესი;

ორგანო, რომელიც უფლებამოსილია, მიიღოს გადაწყვეტილება რელიგიური ორგანიზაციის ქონების შეძენისა და განკარგვის შესახებ;

რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციისა და რეორგანიზაციის წესი;

რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციის შემთხვევაში, კრედიტორებთან ანგარიშსწორების შემდეგ დარჩენილი ქონების განკარგვის წესი;

წესდებაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის წესი;

სხვა ცნობები, რომლებიც ეხება მოცემული რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობის თავისებურებებს.

მუხლი 21. უარი რელიგიური ორგანიზაციის

სახელმწიფო რეგისტრაციაზე

სახელმწიფო რეგისტრაციაზე რელიგიურ ორგანიზაციას შეიძლება უარი ეთქვას შემდეგი მიზეზებით:

შექმნილი რელიგიური ორგანიზაცია არ შეესაბამება წინამდებარე კანონის მე-13 მუხლში გადმოცემულ მოთხოვნებს;

წესდება და სხვა წარმოდგენილი დოკუმენტები არ შეესაბამება ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის მოთხოვნებს ან მათში შემავალი ცნობები საეჭვოა;

წინამდებარე კანონით დადგენილ შემთხვევებში ჩატარებული სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზის შედეგების გამო;

რელიგიური ორგანიზაციის შექმნის შესახებ წინამდებარე კანონით დადგენილი წესის დარღვევის გამო.

ცნობა რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციაზე უარის შესახებ ეგზავნება განმცხადებელს წერილობითი ფორმით, უარის საფუძვლების მითითებით. უარი, აგრეთვე, მარეგისტრირებელი ორგანოს მიერ რელიგიური ორგანიზაციის სახელმწიფო რეგისტრაციისთვის თავის არიდება, შეიძლება გასაჩივრებული იქნეს სასამართლოში, ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

მუხლი 22. სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზა

სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზა ინიშნება რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანოს მიერ, წინამდებარე კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, რელიგიური ორგანიზაციების შექმნისას ან მათი საქმიანობის განხორციელებისას.

სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზის დანიშვნის და ჩატარების წესი განისაზღვრება რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანოს მიერ.

მუხლი 23. რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაცია

რელიგიური ორგანო შეიძლება ლიკვიდირებულ იქნეს:

მისი დამფუძნებლების ან რელიგიური ორგანიზაციის წესდებით ამგვარი უფლებამოსილების მქონე ორგანოს გადაწყვეტილებით;

სასამართლოს გადაწყვეტილებით, შემდეგ შემთხვევებში:

წინამდებარე კანონის ან ბელორუსიის რესპუბლიკის სხვა კანონმდებლობის ერთი წლის განმავლობაში განმეორებით დარღვევის შემთხვევაში, ან რელიგიური ორგანიზაციის მიერ ისეთი საქმიანობის განხორციელების შემთხვევაში, რაც ეწინააღმდეგება მის წესდებას;

ომის პროპაგანდის ან ექსტრემისტული საქმიანობის განხორციელების შემთხვევაში;

მოქალაქეთა უფლებების, თავისუფლებისა და კანონიერი ინტერესების ხელმყოფი, ასევე მოქალაქეთა მიერ საკუთარი სახელმწიფო, საზოგადოებრივი და ოჯახური მოვალეობების შესრულებაში ხელისშემშლელი ან მათი ჯანმრთელობისა და ზნეობისთვის ზიანის მომტანი საქმიანობის განხორციელების შემთხვევაში;

საკანონმდებლო აქტებით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.

რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციის შესახებ სასამართლოში განცხადების შეტანის უფლება აქვს ორგანოს, რომელმაც განახორციელა მისი რეგისტრაცია, ასევე სხვა ორგანოებს (თანამდებობის პირებს), საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად.

იმ რელიგიური თემების ლიკვიდაციის საქმეები, რომლებიც დარეგისტრირებულია საოლქო, მინსკის საქალაქო აღმასრულებელი კომიტეტების

მიერ, განიხილება შესაბამისი საოლქო, მინსკის საქალაქო სასამართლოების მიერ, ხოლო იმ რელიგიური ორგანიზაციების ლიკვიდაციის საქმეები, რომლებიც დარეგისტრირებულია რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანოს მიერ – ბელორუსიის რესპუბლიკის უზენაესი სასამართლოს მიერ, თუ საკანონმდებლო აქტებით სხვა რამე არ არის დადგენილი.

თავი III

რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობის უფლებები და პირობები

მუხლი 24. რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობის სამართლებრივი საფუძველი

რელიგიური ორგანიზაციები თავიანთ საქმიანობაში უნდა ხელმძღვანელობდნენ საკუთარი წესდებებით და ვალდებული არიან, დაიცვან ბელორუსიის რესპუბლიკის კონსტიტუციის მოთხოვნები, წინამდებარე კანონი და ბელორუსიის რესპუბლიკის სხვა საკანონმდებლო აქტები.

მუხლი 25. ღვთისმსახურება, რელიგიური წეს-ჩვეულებები, რიტუალები და ცერემონიები

ღვთისმსახურება, რელიგიური წეს-ჩვეულებები, რიტუალები და ცერემონიები დაუბრკოლებლად ტარდება საკულტო შენობებში, ნაგებობებში და მათზე მიკუთვნებულ ტერიტორიებზე, ასევე, რელიგიური ორგანიზაციების ამ მიზნებისთვის განკუთვნილ სხვა ადგილებში, სამომლოცველო ადგილებში, სასაფლაოებსა და კრემატორიუმებში.

რელიგიური წეს-ჩვეულებები, რიტუალები და ცერემონიები, აუცილებლობის შემთხვევაში, შეიძლება ჩატარდეს, მოქალაქეთა საცხოვრებელ ადგილას, მათი თხოვნით, საერთო საცხოვრებლის და საზოგადოებრივი წესრიგის გათვალისწინების პირობით, თუ ისინი არ ატარებენ მასობრივ და სისტემატურ ხასიათს.

რელიგიური წეს-ჩვეულებები, რიტუალები და ცერემონიები ჯანდაცვით ორგანიზაციებში, წინასწარი დაკავებისა და სასჯელალსრულების დაწესებულებებში ტარდება იქ მყოფი მოქალაქეების თხოვნით, ადმინისტრაციის მიერ სპეციალურად ამ მიზნებისთვის გამოყოფილ შენობებში. პირებს, რომლებიც იმყოფებიან ამ დაწესებულებებში, შეიძლება ჰქონდეთ, მიიღონ, შეიძინონ და ისარგებლონ რელიგიური ლიტერატურით და საკულტო ნივთებით, თუ ეს არ აყენებს ზიანს მათ ჯანმრთელობას, არ ლახავს სხვა პირების უფლებებსა და კანონიერ ინტერესებს.

სამხედრო მოსამსახურეთა მიმართ ღვთისმსახურების, რელიგიური წეს-ჩვეულებების, რიტუალებისა და ცერემონიების ჩატარების წესი დგინდება კანონმდებლობით სამხედრო სამსახურის შესახებ.

ღვთისმსახურება, რელიგიური წეს-ჩვეულებები, რიტუალები და ცერემონიები, აგრეთვე სხვა მასობრივი ღონისძიებები, რომლებიც უმთავრეს მიზნად ისახავს რელიგიური მოთხოვნების დაკმაყოფილებას, არა ამ მიზნებისთვის სპეციალურად გათვალისწინებულ ადგილებში, ღია ცის ქვეშ და შენობებში, შეიძლება ჩატარდეს მხოლოდ ადგილობრივი აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანოს ხელმძღვანელის ან მისი მოადგილის მიერ გადანყვეტილების მიღების შემდეგ, ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესის მიხედვით.

მუხლი 26. რელიგიური ლიტერატურა და რელიგიური დანიშნულების ნივთები

რელიგიური ორგანიზაციები უფლებამოსილნი არიან, აწარმოონ, შეიძინონ, გაიტანონ ბელორუსიის რესპუბლიკიდან, შემოიტანონ ბელორუსიის რესპუბლიკაში და გაავრცელონ რელიგიური ლიტერატურა, სხვა ბეჭდური, აუდიო- და ვიდეომასალები, აგრეთვე სხვა რელიგიური დანიშნულების საგნები, ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესის მიხედვით.

რელიგიური ორგანიზაციების მიერ ბელორუსიის რესპუბლიკაში რელიგიური ლიტერატურის, სხვა ბეჭდური, აუდიო- და ვიდეომასალის, შემოტანა შეიძლება მხოლოდ სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზის ჩატარების შემდეგ.

რელიგიური ლიტერატურის, სხვა ბეჭდური, აუდიო- და ვიდეომასალების გავრცელებისას, შეიძლება ჩატარდეს სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზა, რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკური ორგანოს გადანყვეტილებით.

რელიგიური ლიტერატურის ბიბლიოთეკის ფონდში შესვლისას, სახელმწიფო რელიგიური ექსპერტიზის ჩატარება აუცილებელია.

კომერციული ორგანიზაციები, რომლებიც გამოსცემენ რელიგიურ ლიტერატურას და აწარმოებენ საკულტო დანიშნულების საგნებს, შეიძლება შეიქმნას მხოლოდ რელიგიური ორგანიზაციების მიერ.

თავიანთი საქმიანობის განხორციელებისას, რელიგიური ორგანიზაციები ვალდებული არიან, მიუთითონ თავიანთი სრული სახელწოდება და კონფესიური კუთვნილება.

ლიტერატურას, სხვა ბეჭდურ, აუდიო- და ვიდეომასალებს, გამოცემულს რელიგიური ორგანიზაციების მიერ, უნდა ჰქონდეს მარკირება რელიგიური ორგანიზაციის სრული სახელწოდებისა და კონფესიური კუთვნილების მითითებით.

რელიგიური ლიტერატურის, აუდიო-, ვიდეო- და რელიგიური შინაარსის სხვა მასალის გავრცელება შეიძლება განხორციელდეს რელიგიური ორგანიზაციების მიერ მათ საკუთრებაში არსებულ ან სხვა კანონიერი საფუძვლებით მიკუთვნებულ ნაგებობებსა და იმ ადგილებში, რომლებიც ად-

გილობრივი აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანოს მიერ, დადგენილი წესის მიხედვით, ამ მიზნებისთვისაა გამოყოფილი.

მუხლი 27. რელიგიური ორგანიზაციების საქველმოქმედო და საინფორმაციო საქმიანობა

რელიგიურ ორგანიზაციებს უფლება აქვთ, განახორციელონ საქველმოქმედო საქმიანობა ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

რელიგიურ გაერთიანებებს, საკუთარი წესდებების შესაბამისად, უფლება აქვთ, შექმნან მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესითა და პირობებით.

მუხლი 28. სასულიერო სასწავლო დაწესებულებები

რელიგიურ გაერთიანებებს, საკუთარი წესდებების შესაბამისად, უფლება აქვთ, შექმნან სასულიერო სასწავლო დაწესებულებები, მღვდელმსახურების, თეოლოგიებისა და საეკლესიო პერსონალის პროფესიული მომზადებისთვის.

მოქალაქეები, რომლებიც სწავლობენ საშუალო და უმაღლეს სასულიერო სასწავლებლებში, სარგებლობენ უფლებებითა და შეღავათებით, რომლებიც დადგენილია სახელმწიფო სასწავლო დაწესებულების სტუდენტებისთვის.

მუხლი 29. საერთაშორისო კავშირები და კონტაქტები

რელიგიური ორგანიზაციები უფლებამოსილნი არიან, დაამყარონ და მხარი დაუჭირონ საერთაშორისო კავშირებსა და კონტაქტებს, მათ შორის, მომლოცველობის, შეკრებებსა და სხვა ღონისძიებებში მონაწილეობის, რელიგიური განათლების მიღების მიზნით, აგრეთვე ამ მიზნებისთვის მიიწვიონ უცხო ქვეყნის მოქალაქეები და მოქალაქეობის არმქონე პირები.

რელიგიურ გაერთიანებებს უფლება აქვთ, ბელორუსიის რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს მიერ დადგენილი წესით, მიიწვიონ უცხო ქვეყნის მოქალაქეები და მოქალაქეობის არმქონე პირები შესაბამის რელიგიურ გაერთიანებებში, რელიგიური საქმიანობის განხორციელების მიზნით.

უცხო ქვეყნის მოქალაქეს და მოქალაქეობის არმქონე პირს უფლება აქვს, დაკავდეს რელიგიური საქმიანობით ბელორუსიის რესპუბლიკაში ერთი წლის განმავლობაში. ეს ვადა, საჭიროების შემთხვევაში, შეიძლება გაგრძელდეს ან შემცირდეს, ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 30. რელიგიური ორგანიზაციების საკუთრების უფლება

რელიგიურ ორგანიზაციებს აქვთ საკუთრების უფლება ქონებაზე, რომელიც შექმნილია ან შექმნილია მათ მიერ, საკუთარი სახსრებით, ფიზი-

კური ან იურიდიული პირების შემონიშნულობებით, ან სახელმწიფოს მიერ გადაცემულია რელიგიური ორგანიზაციების საკუთრებაში, ან შექმნილია საშუალებით, რომელიც არ ეწინააღმდეგება ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობას.

რელიგიური სარგებლობის მიზნით რელიგიური ორგანიზაციისათვის საკულტო შენობებისა და ნაგებობების, მათზე მიკუთვნებული მიწის ნაკვეთებისა და რელიგიური დანიშნულების სხვა ქონების გადაცემა, რომელიც იმყოფება რესპუბლიკურ ან კომუნალურ საკუთრებაში, ხორციელდება ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად.

რელიგიურ ორგანიზაციებს აქვთ სახელმწიფოს მიერ მათთვის საკულტო შენობებისა და მათზე მიკუთვნებული ტერიტორიების გადაცემის უპირატესი უფლება; კულტურის, ფიზიკური კულტურისა და სპორტის ობიექტებად გამოყენებული შენობების გარდა.

რელიგიური ორგანიზაციების მიერ რელიგიურ გაერთიანებებში შემავალი რელიგიური თემებისათვის, აგრეთვე, მონასტრებისთვის, სამონაზვნო თემებისთვის, რელიგიური საძმობისა და სადოებისთვის, რელიგიური მისიებისთვის, სასულიერო სასწავლო დაწესებულებებისთვის გადაცემული ქონება მტკიცდება მითითებული რელიგიური ორგანიზაციების მიერ ოპერატიული მართვის უფლებით.

რელიგიურ თემებს, რომლებიც შედიან რელიგიურ გაერთიანებებში, მონასტრებს და სამონაზვნო თემებს, რელიგიურ საძმობსა და სადოებს, რელიგიურ მისიებს, სასულიერო სასწავლო დაწესებულებებს, შეუძლიათ საკუთარი საკულტო შენობები და სხვა ქონება სარგებლობაში გადასცენ სხვა რელიგიურ ორგანიზაციებს, მხოლოდ იმ რელიგიური გაერთიანების მმართველი ორგანოს თანხმობით, რომლის დაქვემდებარებაშიც ისინი იმყოფებიან.

კანონმდებლობით დადგენილი წესით, სახელმწიფო ეხმარება რელიგიურ ორგანიზაციებს, საკულტო შენობების, ან სხვა ნივთების რესტავრაციაში, რომლებიც წარმოადგენენ ისტორიულ-კულტურულ ღირებულებას.

სახელმწიფოს შეუძლია რელიგიურ ორგანიზაციებს დაუწესოს საგადასახადო და სხვა სახის შეღავათები, ბელორუსიის რესპუბლიკის საკანონმდებლო აქტების შესაბამისად.

მუხლი 31. იურიდიულ და ფიზიკურ პირთა საკუთრებაში არსებული ქონებით სარგებლობა

რელიგიურ ორგანიზაციებს შეუძლიათ თავიანთი საჭიროებისთვის გამოიყენონ შენობები და სხვა ქონება, რომლებიც მათთვის გადაცემულია, იურიდიულ და ფიზიკურ პირებთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

დავა იმ საკითხებზე, რომელიც ეხება საკულტო შენობებისა და ქონების ფლობასა და სარგებლობას, წყდება სასამართლო წესით, თუ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

მუხლი 32. რელიგიური ორგანიზაციების სამენარმეო საქმიანობა

რელიგიური ორგანიზაციები არიან არაკომერციული ორგანიზაციები. მათ უფლება აქვთ, განახორციელონ სამენარმეო საქმიანობა მხოლოდ იმ მიზნების მისაღწევად, რომელთა გამოც ისინი არიან შექმნილნი, ან შეესაბამებიან ამ მიზნებს.

მუხლი 33. ლიკვიდირებული რელიგიური ორგანიზაციების ქონების განკარგვა

რელიგიური ორგანიზაციების ლიკვიდაციის შემდეგ, იურიდიული და ფიზიკური პირების მიერ მათთვის სარგებლობაში გადაცემული ქონება უბრუნდება იმ პირებს, ვინც გადასცა ეს ქონება.

რელიგიური ორგანიზაციების ლიკვიდაციისას, მათ საკუთრებაში არსებული ქონების განკარგვა ხორციელდება მათი წესდების და ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად.

საკულტო დანიშნულების ქონებაზე, რომელიც იმყოფება რელიგიური ორგანიზაციის საკუთრებაში, არ ვრცელდება ჯარიმები კრედიტორთა მოთხოვნით. იმ ქონების სახეობათა ჩამონათვალი, რომელზეც არ ვრცელდება ჯარიმები კრედიტორთა მოთხოვნით, მტკიცდება ბელორუსიის რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს მიერ.

თავი IV

შრომითი და მასთან დაკავშირებული ურთიერთობების რეგულირება რელიგიურ ორგანიზაციებში

მუხლი 34. შრომითი ურთიერთობების რეგულირება

რელიგიურ ორგანიზაციებში

რელიგიურ ორგანიზაციებში შრომითი ურთიერთობები რეგულირდება ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობით შრომის შესახებ.

შრომის პირობები, მისი ანაზღაურების ფორმები, სისტემა და ოდენობა განისაზღვრება კოლექტიური ხელშეკრულების, შეთანხმებისა და შრომითი ხელშეკრულების საფუძველზე, ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 35. რელიგიურ ორგანიზაციებში დასაქმებული მოქალაქეების სოციალური უზრუნველყოფა და სოციალური დაზღვევა

რელიგიურ ორგანიზაციებში დასაქმებული მოქალაქეები, ასევე, ღვთისმსახურები ექვემდებარებიან სოციალურ უზრუნველყოფასა და სავალდებულო სახელმწიფო სოციალურ დაზღვევას ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად.

რელიგიური ორგანიზაციები ახორციელებენ ჩარიცხვებს შესაბამის ფონდებში ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობით დადგენილი წესითა და ოდენობით.

თავი V

კონტროლი სინდისისა და აღმსარებლობის და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ გელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესრულებაზე

მუხლი 36. კონტროლი სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესრულებაზე

სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესრულებაზე კონტროლს შესაბამის ტერიტორიებზე ახორციელებენ ადგილობრივი დეპუტატთა საბჭოები, აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანოები.

საოლქო, მინსკის საქალაქო აღმასრულებელი კომიტეტები ქმნიან საკუთარ ზედამხედველობებს რელიგიურ საქმიანობაზე, რომლებიც ექვემდებარებიან მათ და რელიგიის საქმეთა სახელმწიფო მართვის რესპუბლიკურ ორგანოს.

მუხლი 37. წერილობითი გაფრთხილება

რელიგიური ორგანიზაციის მიერ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის დარღვევის ან ისეთი საქმიანობის განხორციელების შემთხვევაში, რომელიც ეწინააღმდეგება რელიგიური ორგანიზაციის წესდებს, მარეგისტრირებული ორგანო გასცემს წერილობით გაფრთხილებას, რომელიც სამ დღეში ეგზავნება რელიგიური ორგანიზაციის მმართველ ორგანოს.

თუ წინამდებარე მუხლის პირველ ნაწილში მითითებული დარღვევა ექვეს თვეში არ გამოსწორდება ან იქნება ერთი წლის განმავლობაში განმეორებული, მარეგისტრირებულ ორგანოს უფლება აქვს, მიმართოს სასამართლოს რელიგიური ორგანიზაციის ლიკვიდაციის განცხადებით. ამასთან, მარეგისტრირებულ ორგანოს უფლება აქვს მიიღოს გადაწყვეტილება რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობის შეჩერების შესახებ, სასამართლო გადაწყვეტილების გამოტანამდე.

მუხლი 38. რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობის შეწყვეტის შედეგები

საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში, რელიგიურ ორგანიზაციას უფლება არ აქვს, განახორციელოს რელიგიური, სამეწარმეო და სხვა სახის საქმიანობა, იყოს მასობრივი საინფორმაციო საშუალებისა და სხვა იურიდიული პირების დამფუძნებელი, განახორციელოს ფულადი გადარიცხვა მიმდინარე საბანკო ანგარიშიდან სხვა პირების მიმართ, გარდა ბიუჯეტში, სამთავრობო არასაბიუჯეტო ფონდებში გადასახდელი და სხვა სავალდებულო გადასახადის გადახდისა, ადრე გაფორმებული სამოქალაქო და შრომითი ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული ანგარიშებისა და რელიგიური ორგანიზაციის საქმიანობით მიყენებული ზარალის ანაზღაურებისა.

სასამართლოს მიერ რელიგიური გაერთიანების ლიკვიდაციაზე უარყოფითი გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში, რელიგიური ორგანიზაცია, რომლის საქმიანობაც შეჩერებულია წინამდებარე კანონის შესაბამისად, განაახლებს საკუთარ საქმიანობას, სასამართლო გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის მომენტიდან.

მუხლი 39. პასუხისმგებლობა სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევაზე

სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ კანონმდებლობის დარღვევა, რაც გამოიხატება, შემდეგში: იმგვარი რელიგიური ორგანიზაციების, მათი ორგანოებისა და წარმომადგენლობების შექმნა და საქმიანობა, რომლებიც მიმართულია ომის პროპაგანდის განხორციელების ან ექსტრემისტული საქმიანობისკენ, რასაც თან ახლავს მოქალაქეთა უფლებებისა და თავისუფლების დარღვევა, ასევე, რომლებიც ხელს უშლის მოქალაქეთა მიერ სახელმწიფო, საზოგადოებრივი და ოჯახური მოვალეობების შესრულებას ან ზიანს აყენებს მათ ჯანმრთელობასა და ზნეობას;

რელიგიური ორგანიზაციების შექმნა სამთავრობო ორგანოებსა და დაწესებულებებში, სამხედრო ნაწილებში, ასევე, საგანმანათლებლო დაწესებულებებში;

რელიგიური ორგანიზაციების საქმიანობაში არასრულწლოვნების ჩაბმა, არასრულწლოვნებისთვის რელიგიის სწავლება მათი მშობლების ან მათი შემცველი პირების ნებართვის გარეშე;

რელიგიური თაყვანისცემის ნივთების, საკულტო ნაგებობების, სამომლოცველო და სამარხი ადგილების შეურაცხყოფა;

აღსარების საიდუმლოს დარღვევა – ინვეს კანონით დადგენილ პასუხისმგებლობას.

თანამდებობის პირებსა და მოქალაქეებს, რომლებიც ბრალდებულები არიან სინდისისა და აღმსარებლობის თავისუფლების და რელიგიური ორგანიზაციების შესახებ ბელორუსიის რესპუბლიკის კანონმდებლობის დარღვევაში, ეკისრებათ ბელორუსიის რესპუბლიკის საკანონმდებლო აქტებით დადგენილი პასუხისმგებლობა.

მუხლი 40. საერთაშორისო ხელშეკრულებები

თუ ბელორუსიის რესპუბლიკის მიერ გაფორმებული საერთაშორისო ხელშეკრულებით დადგენილია წინამდებარე კანონისგან განსხვავებული ნორმები, მოქმედებს საერთაშორისო ხელშეკრულების ნორმები.